

REFORMÁTUSOK LAPJA

Magyar Királyságomelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

○ ○ Megjelenik minden héten szombaton.

Ne vigyük el a fiainkat!

Nyílt válasz Cs. M. hozzám intézett kérésére.

Bár teljesen megértem, sőt nagyrabecsülöm apai szived aggodalmát és fiad jövőjét biztosítani óhajtó szerető gondoskodásodat, mégis, midőn erre nézve segítségül kéred támogatásomat, sajnálattal ugyan, de egész őszintén meg kell mondanom, hogy kérésedet nem teljesíthetem. Nem személyi okok, hanem magasabb elvi szempont, évek óta hangoztatott meggyőződése és gondolkodásom kényszerít erre. De mert ez nemcsak a kettőnk magánügye, hanem sokaké, sőt egész kisebbségi sorsban élő fajunké, nem magánlevélben, hanem e helyen nyíltan adom meg a választ.

Fiad — mint irod — kitünő eredménnyel végezte el az elemi osztályokat és most, „hogya Teremtő Urunk minden kegyelmével megáldott gyermekek teljesen nemzetségünk szellemében neveltethessétek” Debrecenben szeretnétek tovább taníttatni. Nos, hát ehhez nem tudok segítséget nyújtani, mert nem tudok nyugodt lélekkel és fajom ellen való vétek elkövetése nélkül hozzájárulni ahhoz, hogy — ha csak valami rendkívüli ok nincs reá — egyetlenegy fiugyermekek is a magyarországi iskolákba vigyük taníttatni. Mert ha ezt tesszük, kettős hibát követünk el. Szaporítjuk az ott levő, kis területre összezsúfolt magyarság terhét és fogyasztjuk, gyengítjük vele nemzetünknek itt élő, mindenben, de főként tanult, képzett, okos, vezetni tudó férfiakban szegény lőredékét. *Minden elvitt gyermek egy-egy elvesztett vércsepp vérszegény kisebbségi életünkben s a gyermekek tömeges elvitele valóságos öngyilkossági kísérlet, sőt gyilkos merénylet fajunk jövője ellen.*

Pedig ez ma szinte járványszerű kórság közöttünk. Hasonló ahhoz, mely az impériumváltás első éveiben a nevetségességig

vitt expatriálásokban nyilvánult meg. Hogy szaladtak ezrével kifelé a különféle állami, sőt nem állami tisztviselők, alkalmazottak és magánemberek az utolsó vasuti lámpagyújtogatásig, mert ők nem tesznek esküt és nem szolgálják a román államot. Mintha ezzel mentették volna meg a hazát! És ma ugyanigy szaladnak évek óta egyre a szülők kifelé gyermekeikkel azért, hogy „nemzetségünk szellemében neveltethessék“, tehát szerintük ezzel legyenek hasznára nemzetüknek.

Milyen önáltatás ez! Hát nem hallottátok, láttátok és tapasztaltátok, hogy ma nem a mai Magyarországon, hanem itt és a többi utódállamokban vannak az igazabb, az önzetlenebb a fajukért, egyházi és nemzeti céljainkért tenni és áldozni tudó magyarok? Nem tudjátok-e, hogy a nemzeti szellem, ha lefojtva és korlátok közé szorítva is, vagy éppen azért, sokkal elevebben él itt a különféle nemzetekkel, sőt most ébredező nacionalizmussal való versenyben, mint az ottani szabadságban és versenynélküliségben? Nemzeti szellemben akarod neveltetni gyermekedet? Akkor ne vidd el innen, hanem neveltesd itt, ahol már most küzdeni, terheket hordozni s lehet, hogy szenvedni is kell a nemzetiségért, de ezek által és ezek árán jobban megtanulja, mint bárhol a világon, hogy mit jelent magyarnak lenni. Csodálatos, de úgy van, hogy az iskolákban itt nem nevelik rá őket, sőt sokszor az ellenkezőjét tanítják és mégis a mi gyermekeink erősebb és öntudatosabb magyarok, mint mi vagyunk, vagy legalább is abban a korban voltunk.

Ne vigyük el a fiainkat! Úgyis állandóan hangzik ellenünk a vád, hogy irredenták vagyunk. Fiaink itthoni taníttatásával cáfoljunk rá erre a vádra s bizonyítsuk be, hogy itt akarunk élni s hogy itt élhessünk, azért akarjuk ezt az életet elviselhetővé kiküzdeni. De ebben szükség van a fiainkra, hogy amit mi „nem egész dicstelenül kezdünk“, folytassák ők tovább „nagyobb dicsőséggel“.

De mi legyen, mi lehet itt belőle? — kérdezed és kérdezik veled együtt sokan. Pap, tanító és nincs tovább — szokták mondogatni, aztán nem mehet mindenki erre a pályára. De hadd menjenek minél többen, mert elsősorban ők a nemzeti öntudat ébrentartói és reájuk még sokáig nagy szükség lesz. Ha az elmúlt tíz év alatt lett volna elég tanárunk, tanítónk, nem sorvadott volna úgy el egyik másik iskolánk. Pap is csak hadd legyen minél több, mert úgy nagyobb lesz a verseny folytán a képzettségük és lelkesedésük és nekünk minél képzettebb, de különösen minél lelkesebb lelkipásztorokra van szükségünk. E két

pályán kívül ott vannak a szabad pályák s köztük elsősorban az ügyvédi pálya. A papok, tanárok, tanítók mellett az ügyvédekre vár a legnagyobb hivatás nemzeti és kisebbségi életünkben; a becsületes, fáját szerető, érette önzetlenül is munkálkodni kész ügyvédekre. Aztán ott van a mérnöki pálya, melyen — míg odaát óriási a tulzsufoltság, itt meg mindig és hosszú ideig hiány van. Vagy ott vannak a közgazdasági pályák, pénzügyintézetek, vállalatok, melyekben ugyis olyan kevés a fajunkbeli szakember és jelentéktelen a képviselőletünk. Végül hiszem, hogy eljő az idő, mikor az állami hivatalokban is megkapjuk a megfelelő számú helyeket, ha lesznek rátermett, képzett, tisztakezü tisztviselőink.

Ne vigyük el a fiainkat! Ha nehezebb is itt a tanulás a sok román nyelvű tárgy miatt, de könnyebbé lesz, ha belátjuk és megértetjük velük, hogy nem kényszerűségből hanem saját érdekünkben kell megtanulniok az állam nyelvét. Ne vidd el a fiadat, mikor helyben van az iskola és amit az nem adhat meg, a lelkesedésed kipótolhatja. S ha talán a tiszta román nyelvű tanítással nem tudna megbirkózni, itt vannak a felekezeti gimnáziumok minden lehető kedvezményel. Miért tartjuk fenn ezeket, ha gyermekeinket nem bennük iskoláztatjuk?

Ha tehetséges a fiad, annál kevésbé vidd el. Hiszen nekünk itt éppen a tehetséges, kiváló gyermekekre, majd ifjakra és férfiakra van szükségünk. Amikor keresve keressük jövőnk érdekében a tehetséges gyermekeket és minden áldozatot meghozunk, csak hogy belőlük a jövőndő oszlopait kiformáljuk, lehetlenség és bűnös következetlenség volna tőlem, hogy egyetlen egy ilyennek az elviteléhez is segédkezet nyujtsak.

Ha még egyre szállítgatjuk őket, velük szegényítjük, meg-raboljuk itt élő fajunkat s ha majd egykor mi is örökre elme-gyünk, ki lesz vezetője, védője, tanácsadója oltalmazója magára hagyott szegény nemzetünknek?!

Debreczeni István.

Válasz mindenkinek!

Bebizonyosodott igazság az, hogy aki nem dolgozik saját érdekében másoktól sem várhat támogatást. Amilyen mértékben áll ez az egyes egyének életére vonatkozólag, ép oly igaz a különböző társadalmi rétegek célkitűzésére is. Vonatkozik ez tehát reánk tanítókra is, ugy egyénekenként, mint összességben. A mi munkánkat nem végzi el, szegénységünket nem érezi, akaratunkat nem tudhatja más, Csak segíthetnének nekünk (nem rajtunk) a kívül állók; csak szemlélhetik a célt, mely felé törek-

szünk, de helyettünk sorompóba állni nem tudnak s érettünk fizetni nem fognak és nem is fizethetnek, mert mi azt el nem fogadnánk.

Mindenesetre örvendetes az az élénkség, mely az utóbbi időkben a tanitóság köreiben tapasztalható, ez azt mutatja, hogy elérkezett az a pillanat, mikor a passzív eszmecserék teréről, a cselekvés mezejére léphetünk. A tanitóság felébredt nehéz állmából s megunva a könyörgést, mely néha néha már a koldulásához volt hasonló, szegénységének ismerete mellett is ráeszmélt arra, hogy anyagi áldozatokkal a jövő ködöktől terhelt látóhatárát fokozatosan tisztábbá és világosabbá teheti.

Elismerem, sőt magam is tudom, hogy a tanitóság igen nagy hányada szörnyű szegénységgel küzd s félve néz még az „igazi” holnap elé is, de viszont tudom s ezt mindnyájan kell hogy ismerjük, az összetartásban rejlő nagy erkölcsi erőt, melyből az anyagi kapcsolatok szilárd és erős szálai is megfonhatók. Természetesen ehhez az önzetlen hívés és a rendületlen kitartás „ideális” ereje kell.

Azt pedig egyenesen tagadom, mintha nem lenne jogunk magunkért dolgozni. Sőt ez a munkálkodás kötelességünk és azzal a hivatással szemben, melyet büszkén vallhatunk a magunkénak, ennek a hivatásnak a tekintélyét nem lehet még mélyebbre sülyeszteni a tétovázással; ugy is elég mélyre sülyedt azzal, hogy mindég kértünk és sohasem cselekedtünk, mindég csak akaratoskodtunk és sohasem akartunk, nem támogattuk hivatott vezéreinket harcaikban, mert vártunk, vártunk és mindég csak vártunk.

Legyen elég a várakozásból, mostani akarásunk öltson testet, keltsük életre azt a segélyegyesületet, melynek eszméjét Jakab kollégánk vetette felszínre. Annál is inkább, mert ezt a magunk erejéből is megalkothatjuk.

Olyan mérvű nyugdíjintézet létesítése, mely véglegesen rendezné nyugdíjügyünket, nem áll módunkba, viszont ha sikerül is az állami nyugdíjkérdés elintézése, akkor is szükség van egy olyan intézményre, mely a temetkezéssel járó tetemes kiadások fedezésére olyan segítyt nyújt, hogy az amugy is szegénységgel küzdő tanító-özvegy, gyásza mellett legalább az anyagi kérdés elintézésével nem lesz megterhelve.

Igen! meg kell alkotnunk ezt az intézményt, de nem a kívülről jövő pártoló és alapító tagok támogatásával, hanem saját áldozatkészségünk gyümölcseképen. Kétszáz akarat, ha erős, ha kitartó, kétszáz zseb (ha lapos is) sok mindenre képes.

Figyelembe kell venni természetesen, az anyagi kérdés rendezésénél a tagok teherbíróképességét is, mert ha erőnkön felül emelünk, összeroppanunk a teher súlya alatt.

A segélyegyesület felállításánál alapul vehető Jakab kollégánk alapszabálytervezete némi pótlással és helyesbitéssel. Az alapító és pártoló tagok kihagyandók. A segélyegyesület az első 10 esztendőben csupán temetkezési segélyek folyósítására törekedjen és egy olyan tőke megszerzésére, melynek kamataiból 10 esztendő elteltével árvasegély nyújtható. Mérsékelni kell a belépési és tagdíjakat, mert ezek összege a temetkezési járulékokkal együtt olyan magasra emelkedne, hogy elkedvetlenülé a tanítók egyrészét a belépéstől. A kalkulációnál figyelembe kell venni azt, hogy a belépési és a tagdíjak nem fognak teljes egészükben befolyjni, úgy hogy ezen összegek 10%-át minden esztendőben le kell írni. Számolnunk kell azzal, hogy a díjak nem mind az év elején folynak be s ezért évenként bizonyos kamatdifferenciát is le kell számolnunk.

Ne vegye rossz néven Jakab kollégám, ha az én elgondolásom szerint 10 év üzletmenetét röviden ismertetem. Alapul 200 Lei belépési, 200 Lei tag és esetenként 100 Lei segélydíjat számítva, 200 tag után évenként 3 temetkezési segéllyel. Tehát összesen évi 500 Lei teherrel.

Bevétel Lei.		Kiadás Lei	
I. év Belépési díj	40.000	Kiutalt segély á 15.000 (75%)	45.000
Tagdíj	40.000	Adminisztráció	3000
Segélydíj	60.000	Leírás 10%	14.000
	<u>140.000</u>		<u>62.000</u>
II. év Maradvány	78.000	Kiutalt segély	45.000
Tagdíj	40.000	Adminisztráció	3000
Segélydíj	60.000	Leírás 10%	10.000
Kamat	7800	Kamatdifferencia	1800
	<u>185.800</u>		<u>59.800</u>
III. év Maradvány	126.000	Kiutalt segély	45.000
Tagdíj	40.000	Adminisztráció	3000
Segélydíj	60.000	Leírás	10.000
Kamat	12.600	Kamatdifferencia	2600
	<u>238.600</u>		<u>60.600</u>
IV. év Maradvány	178.000	Kiutalt segély	45.000
Tagdíj	40.000	Adminisztráció	3000
Segélydíj	60.000	Leírás	10.000
Kamat	17.800	Kamatdifferencia	2800
	<u>295.800</u>		<u>60.800</u>

V. év Maradvány	235 000	Kiutalt segély	45 000
Tagdíj	40 000	Adminisztráció	3 000
Segélydíj	60 000	Leírás	10 000
Kamat	23 500	Kamatdifferencia	3 500
	<u>358 500</u>		<u>61 500</u>
VI. év Maradvány	297 000	Kiutalt segély	45 000
Tagdíj	40 000	Adminisztráció	4 000
Segélydíj	60 000	Leírás	10 000
Kamat	29 700	Kamatdifferencia	3 700
	<u>426 700</u>		<u>62 700</u>
VII. év Maradvány	364 000	Kiutalt segély	45 000
Tagdíj	40 000	Adminisztráció	4 000
Segélydíj	60 000	Leírás	10 000
Kamat	36 400	Kamatdifferencia	4 400
	<u>500 400</u>		<u>63 400</u>
VIII. év Maradvány	437 000	Kiutalt segély	45 000
Tagdíj	40 000	Adminisztráció	4 000
Segélydíj	60 000	Leírás	10 000
Kamat	43 700	Kamatdifferencia	4 700
	<u>580 700</u>		<u>63 700</u>
IX. év Maradvány	517 000	Kiutalt segély	45 000
Tagdíj	40 000	Adminisztráció	5 000
Segélydíj	60 000	Leírás	10 000
Kamat	51 700	Kamatdifferencia	5 700
	<u>668 700</u>		<u>65 700</u>
X. év Maradvány	603 000	Kiutalt segély	45 000
Tagdíj	40 000	Adminisztráció	5 000
Segélydíj	60 000	Leírás	10 000
Kamat	60 300	Kamatdifferencia	6 300
	<u>763 300</u>		<u>66 300</u>

Tehát a tizedik év végén a segélyegyesület rendelkezne 697.000 Leinyi tőkével, melynek kamataiból megkezdhetné az árvasegélyek kiutalását, a következő év így alakulna:

XI. év Maradvány	697 000	Kiutalt temetési segély	45 000
Tagdíj	40 000	Árvasegély	52 275
Segélydíj	60 000	Adminisztráció	6 000
Kamat	69 700	Leírás	10 000
	<u>866 700</u>	Kamatdifferencia	6 300
			<u>119 575</u>

Ez lenne röviden az én elgondolásom, mely ha alakot öltethetne, kicsi megterheléssel szép eredményeket érne el, mert a 15 ik év végén már egymillió Lei tőke állana rendelkezésünkre és kb. 70.000 Leinyi árvasegélyt tudnánk folyósítani. Idő kell ugyan hozzá, de gyorsan és jól semmit sem lehet megcsinálnunk.

Még egy pár szavam volna. Ilyen nagy horderejű kérdésnél nem lehet a hallgatást beleegyezésnek venni, ez tulságosan radikális mód lenne az ügy elintézésére, hanem üljön össze az intéző bizottság, részletesen dolgozza ki az alapszabályt és az üzletmenet tervezetét. Az közöltessék egész terjedelmében a hivatalos lapban azzal a felhívással, hogy aki tagja akar lenni a segélyegyesületnek, az írásban jelentse be az illetékes egyházmegyei tanítóegyesület elnökénél.

Szentpétery János.

EGYHAZI ÉNEK

Egyházi énekeink kellékei.

(Folytatás.)

Az itt vázolt lelki procedurának nem okvetlenül szükséges ugyan mindig és egész sajnálatos végkifejletében lefolynia, de — mert gyarló emberek vagyunk — annak a veszedelme kétségen kívül fennforog. Az is bizonyos, hogy az efféle kísértésekről csak ott lehet szó, ahol az operai kórusokat megfelelő énekkar adja elő a templomban, midőn tehát meg van a lehetősége az illuziókeltésnek, mert különben csak bosszuság kísérné egy gyatra énekkar erőlködését és egyházzenei kirándulását az operazene magas tájékaira, hova szárnyak nélkül legfellebb csak fölmászni, véletlenül elvetődni, vagy — mondjuk inkább — elvetemedni lehet, de repülni, felemelkedni soha.

Azt mondhatná minderre valaki, hogy a mi gyülekezeteinkben a hivek nagy tömegeinek halvány sejtelve sincs operai zenéről és karénekekről, következésképen őket az operai előadások szokásos velejáróinak emlékei bezzeg sem zavarnák, sőt bizonyára áhitattal és lelki épüléssel hallgatnák falujok teplomában az operák vallásos karénekeit és áriáit.

En meg azt válaszolom erre, hogy ma még — talán — így van. Hogy holnap is így lesz-e, ki tudná. Hiszen ma már a legkisebb faluban is van rádió. Sok muskátlis ablakból hazngzanak már ki az utcákra világvárosok szebbnél szebb zenei produkciói, Budapest, Bécs, Berlin, Milánó, Róma, Nápoly, sőt London és Moszkva legelső ének — és zeneművészeinek, híres ének — és zenekarainak, operaházainak legfényesebb előadásai. Ki tudná megmondani, vajjon ebben a csodálatos és meseszerű hangzó világban meddig marad érintetlen még legegyszerűbb hiveinknek is a zenei fantáziája (ha ugyan egyáltalában lehetséges érintetlennek maradnia) s lelkükben a „beata simplicitas“ magasra vetett

fehér ágyán melyik pillanatban ébred majd fel évszázados álmaiból az elvarázsolt királykisasszony: t. i. zenei felfogó képes ségük ezekkel a sokszínű dalokkal, hangversenyszámokkal, régiebb és újabb dalművek [operák] zene- és énekkari részeivel, áriáival stb. szemben is Nem inkább arra kell e elkészülve lennünk, hogy egy szép napon a szerény fausi hajlékok tajékán is elkezdik majd dudolgatni pld. a Faust-Walzert, vagy ugyancsak Faustból a Virágáriát, avagy a Bajazzók, Tosca, Parasztbecsület ugyis elég népszerű operák kedveltebb melódiáit.

De meg nem is az a kérdés lényege, vajjon gyülekezeteink tagjai milyen operákat ismernek és milyeneket nem vagy hogy egyáltalában ismernek e valamilyet. A lényeg az az elvi álláspont, hogy liturgiánkba, szabatossabban mondva: liturgikus istentiszteletünkbe csakis olyan énekeknek szabad bejutniok, melyek névben is, valóságban is egyházi énekek. Mindazzal, amit eddig elmondtam, csupán ezt a *liturgikus zenei elvet* akartam, — hogy úgy mondjam — beharangozni, annak az utját egyengetni s azt szinte előre alátámasztani. Ugy érzem, hogy evvel kénytelen voltam. Református egyházunk zenei életének egyes jelenségei készítették rá. Templomaink karzatain — ugyanis igaz, hogy nem a szoros értelemben vett istentiszteletek alkalmával, de mégis csak templomaink karzatán — több ízben hallottam Haydn-kvartetteket, világi operák nyitányait elhangzani. Ha tehát mi a tisztán hangszeres és világi operazenének olyan könnyen kinyitogatjuk templomi karzatainkat, félek, hogy nem lesz könnyű nekem becsuknom azokat — érvekké még a tulajdonképeni liturgikus istentiszteletek idejére sem. Pedig mindenképen ezt akarnám. Ezért a fent kihangsúlyozott énekliturgiai elvet körül kell még támogatnom érvekké, mert az a benyomásom, hogy annak igazságát nem mindenki fogja első hallásra fel- és elismerni. A továbbiak folyamán — ha Isten segít — bővebben ki is fogom azt fejteni, s most csak azt óhajtom a templomi operázásokra vonatkozóan lerögzíteni, hogy akár ismerik gyülekezeteink a sokat emlegetett operai énekeket, akár sem, nekünk soha sem szabad liturgikus istentiszteleteinken színházi zenét nyujtanunk a mi gyülekezeteinknek.

Hittestvéreink ugyanis vasárnapokon és ünnepeken Isten igéjét akarják hallani s anyaszentegyházunk énekeinek zengedezése mellett akarják átélni szívük s elméjük Istenhez való föl-emelkedését s Benne való békeséges megnyugvásukat. Lelküket egyházuk megszokott, századok kegyeletével megszentelt énekeinek üdítő hullámaiban akarják megfürösztetni s ha azok közé itt ott, ünnepélyesebb alkalmakkor más, nekik ismeretlen magán-, vagy karének is kerül, azokat abban a boldog hiszemben hallgatják végig, hogy azok is csak, Isten tiszteletére és Isten háza számára készült énekek, hiszen másképen a tiszteletes ur sem engedné be azokat a templomba. Érezniök kell a hivek lelki vezetőinek itt ennél a pontnál, hogy hiveiknek ez a gyermekies magukrábizása tőlük viszonzásképen legalább is feltétlen őszinteséget követel és pedig minél nagyobb a hivek bi-

zodalma, világi dolgokban való tájékozatlansága és rájukutaltsága, annál nagyobb és föltélelenebb őszinteséget. Nem volna összeegyeztethető a pásztori lelkület őszinteségével, ha a hivek zenei tudatlanságára építve bizalmukkal visszaélnének, úgy gondolkozván, hogy hiszen azok úgy sem ismerik fel, vajjon az a szép „betét“, amit N. N. kisasszony, vagy ur fog majd előadni, vagy pedig a helyi dalárdák valamelyike [utóbbiak rendszeren többen vannak], valamelyik szindarabból van-e átvéve és melyikből. Nem, ez nem volna egyenes és hozzánk méltó eljárás. Ha hiveink nem is tudják, hogy az a kompozíció, melyet meg akarunk hallgattatni velük istentiszteleti templomozáskor, színházi muzsika, elég, ha mi lelkészek tudjuk. Hiveink lelki ébület és szomjukat kielégíteni jönnek az istentiszteletre, igében, beszédben, énekekben lelki táplálékot keresnek és várnak. Mikor tehát tőlünk az élet kenyerét kérik, ne adjunk nekik az énekszóban — nem mondom, hogy követ, de — színházi zenét. Ámbár hiszen ebből a színes operai muzsikából is nőhet ki egész váratlanul valami kő féle, amit úgy hívnak, hogy: „*lapis offensionis*“ és „*petra scandali*“ botránykő, melybe igen könnyen belebotolhatnak a hivek, ha esetleg erős liturgiai érzékkel bírva a színházi zenék bevitelében templomuk profanálását látják.

Más a templom és más a színház. Célja, levegője, élete, zenéje, da'a, éneke, egész világa mindegyiknek más. Hiveink általában komolyan veszik a templom tisztességét s Jákóbbal vallják, hogy „valóban nem egyéb az, mint Istennek háza és a menny kapuja“ s mikor a templom kulcsát kezünkbe adják, avval a kulccsal be kell zárunk templomainkat minden szó, minden gondolat és minden hang előtt, mely liturgiánk céljával szöges ellentétben áll. Színházak zenéje és éneke sokszor nagy, bűnös szenvedélyek beszéde és csábító szava, melynek helyet adni templomainkban még akkor sem volna szabad soha, ha a gyülekezet azt egyenesen kívánná tőlünk. Ez olyan legelő volna, melyre a pásztor soha sem engedheti a nyáját eltévedni.

(Folyt. köv.)

Dr. Szemethy Géza.

Harnack Adolf.

1851—1930.

A német protestantizmusnak nagy halottja van. Folyó év június hó 10 én hirtelen elhunyt a világhírű Harnack Adolf volt berlini teológiai tanár 79 éves korában Heidelbergben, ahol látogatóban volt. Tíz év óta nyugalomba élt már hosszú egyetemi tanároskodása után, amely Lipcsében kezdődött 1876 ban Giessenben, Marburgon keresztül Berlinben végződött, ahova 1888-ban került.

Hatalmas szellem lakott Harnackban. Olyan, amelyik fenségével irányította a keresztyén világ gondolkozását 1880—1900 években. A liberális protestantizmusnak volt elszánt harcosa. Az ő mély tudása, hatalmas elméje jutatta azt az irányf diadalomra.

Tudományos kutatásainak tárgya az újtestamentum és a legrégebb keresztyén irodalom volt. Meg a keresztyén theológia kifejlődése. Fő művei: Lehrbuch der Dogwengeschichte és Geschichte der altchristlichen Literaten bis auf Eusebins. Ő volt az, aki mélyrelátó elmével észrevette, hogy a dogmák nem változhatatlan merev alkotások, hanem hosszú fejlődésének az eredményei, amelyek állandó módosulásokon esnek szüntelen keresztül az emberi értelem fejlődése szerint. Éppen ilyen éles szemmel látta meg a keresztyénség változhatatlan belső lényegét is, amit szabad előadásban adott volt elő egyetemi hallgatóinak az összes fakultásokról. Valóságos mestermű az előadássorozat ma is. Ezekben az előadásaiban kihámozta Jézus légies alakját a középkori legendák ködös homályából és bemutatta hallgatói előtt az evangéliomok husból és vérből való élő Krisztusát. Ezáltal a távolba elvesző Megváltót közelebb hozta a küzködő emberi lélekhez és értékessé tette azt előtte. Új fényt vetett általa Jézus mondásaira, érthetővé tette azok igazi értelmét hallgatói számára. Ezért nagyban hozzájárult ahhoz a lelkes törekvéshez, ami a Jób és a Faust alakját is létrehozta volt, hogy t. i. az emberi elme a tudomány előhaladását a vallás alapigazságaival összeegyeztesse s ezáltal a vallást megmentse az elerőtlenedéstől. Harnack elévülhetetlen nagy érdeme az, hogy kimutatta, hogy a keresztyénség eszméinek fejlődés folyamata lépést tartott mindig a tudományos felfedezések és találmányok fejlődésével, anélkül, hogy alapigazságai csorbát szenvedtek volna általa. Ellenkezőleg, újra meg újra megszilárdultak azok miatta. Szerinte a keresztyénség olyan eleven erő, amely hamarosan meghódította a Földközi tenger medencéjében élő összes népeket, amely az európai civilizáció hatalmas emeltyűjévé lett. Istennek ereje a vallás az emberek lelkében, minden haladásnak, emelkedésnek a belső rugója. Mint történész ilyennek látta azt Harnack lánglelke.

Nagy elméjének az összkeresztyénségre tett mély hatását semmi sem jellemzi markánsabban, mint az a körülmény, hogy egy óriási terjedelmű egyháztörténelmi mű jelent meg pár évvel ezelőtt az angol protestáns irodalomban, aminek a címe nem egyháztörténelem volt, hanem „Az európai civilizáció története.”

Csak meg kell nézni egy baromi sorban élő vad embert a keresztyén vallásra térés előtt és pár évvel azután, a különbség legékebb bizonyítékot nyújt Harnack felfogása mellett. *Bokor Sándor*

A tankönyv pályázat nyertesel. A tankönyv pályázaton Szendrey Dénes szatmárnémeti i. s. lelkész és Czina Sándor tanító könyveit fogadta el a bíráló bizottság, akiknek munkáit a püspöki hivatal felterjesztette engedélyezés végett a minisztériumba.

Új nagybetűs kottás énekeskönyv. Kerületi közgyűlésünk határozata szerint pár hónap múlva megjelenik a várva várt nagybetűs és hangjegyekkel ellátott énekeskönyv, melynek ára alacsonyabb lesz az ugyanolyan nagyságú konventi kiadásnál.

KÜLFÖLD

Levél Amerikából.*)

Montevideo 1930 június 9.

Kedves jó Nagytiszteletű Ur!

Nagyon sok ujságot fogok írni most. Szinte gondolkoznom kell, hogy mit is irjak meg elébb. Ugy fogom leírni, mintha ott lennék és mondanám: Magyar templomban voltam június 1 én és sirva énekeltük a XC. zsoltárt. A magyar ág. ev. és református egyház husvét első napján alakult meg. En nem tudtam róla csak május 20 ika körül. Annak idején irtam, hogy a magyar ujságban volt felhívás, de a lap hosszu ideig nem jelent meg és most meg géppel írott, szinte olvashatatlan s néha bele se néztem. Május 20 ika körül felkeresett egy ur a boltban, jobban mondva beszót, hogy nem reformátusok vagyunk-e? Mondta az uram, hogy én az vagyok. És így tudtam aztán meg, hogy minden vasárnap 4—5 ig délután istentisztelet van a methodista templomban. Az első vasárnap nem tudtam elmenni s így csak június 1 én mehettünk el először és a legnagyobb meglepetésemre sokkal több férfi volt, mint nő. Evangélikusok többen. Reformátusok eddig igen kevesen vagyunk. Az mondják, aki az egyházat alakította, nem pap, én nem tudom a nevét se, úgy hallottam, hogy nagyon jó református. Idősebb ember.

Pümköst első napján urvacsora osztás volt. Előbb az evangélikus testvérek ostyával és borral, azután mi reformátusok járultunk az urasztalához. A methodista egyház átadta a szükséges dolgokat. Nem közös kehelyből, hanem külön — kis poharakban, mint egy kis likörös pohár, — kapta mindenki. Ugy látszik ők ilyet használnak kehely helyett. Nagy kerek tálcán van melynek közepén van a fogója és úgy tartja a lelkész és mindenki elveszi sorban. Tegnap nagyon szép számmal voltunk. Istentisztelet után presbyter választás volt úgy az ev., mint ref. részről és két egyházfit és missziós nőket választottunk. Engem pénztárnoknak választottak meg mert már van pénze is az egyháznak 3 pezo 75 cent, a perselypénzből.

A methodista egyház örömmel vette a magyar egyház alakulását és felajánlották a helyiséget és azt az ígéretet tették, ha látják, hogy ez komoly munka, kieszközőlnek földet jutányosan templomnak és akár egy egész magyar coloniának is. Montevideo leggazdagabb és legnagyobb pozícióját betöltő emberek az egyház vezetői és hivei is nagy részben. Van nőegylete, ifjúsági körei, sok temploma és ifj. székháza. Írtam, hogy én is az ő templomukba jártam eddig és milyen kedvesen fogadtak.

Isten segítségével egyszer csak magyar ref. és ev. templom

*) E levelet a szatmári Lorántffy Zs. leánybibliakör Amerikába férjhezment volt titkára írta.

is lesz Montevideóban és lassan talán az emberek is szeretni fogják egymást, szeretni és tisztelni fogják a jó Istent itt is, mert itt nagyon elfordultak tőle. Nagyon sok szomorú magyart, nagyon sok elfordult és feldult lelkű embert kellene a „magyar templom“ harangjának összehozni, felvidítani, szeretni megtanítani és főleg Istent tisztelni.

Kedves Nagytiszteletű ur! mindig nagyon szerettem a „Te benned biztunk“ zsoltárt énekelni és odahaza is olyan különös meleg érzés volt, de ilyen érzést mint itt éreztem, még soha sem éltem!

Megyeryné Székely B.

HIREK

Új pályázat Bethlen Gábor élet és jellemrajzára. A nagy fejedelemtől irandó népies munkára egy pályamű érkezett be, melyet azonban a bíráló bizottság nem tartott jutalomra érdemesnek. Ennek következtében az egyházkerület új pályázatot hirdet nov 1 i határidővel. A pályadíj 2000 L

Az iratterjesztés kiadoányai. Saját traktátusok kiadását határozta el az egyházkerületi közgyűlés az iratterjesztés számára. A célból pályázatot fog hirdetni egyházunk történetének, továbbá építő elbeszélések írására.

Felvételek a nagyszalontai reform. internátusba. A nagyszalontai református egyházmegye gimnáziumi internátusa a jövő 1930—31. iskolai évben is megnyílik. Ellátási díj, minden tanuló után hónaponként 750 Lei, 10 kgr. kenyérliszt, 5 kgr. nullásliszt, 1 kgr. zsir. Az ellátási díjak 2 hónaponként előre fizetendők. Néhány jó tanuló szegénysorsú fiúnak kedvezményes ellátást adunk, — elsősorban a lelkészek és tanítók gyermekeinek. Felvételi kérvények szeptember 1-ig okmányokkal felszerelve a szalontai ref. lelkészi hivatalhoz címzendők

■■■■ HIVATALOS RÉSZ ■■■■

Református Püspöki Hivatal Nagyvárad.

Pályázati hirdetmény. A nagyvárad református leánygimnázium Igazgatótanácsa az 1930—31 ik iskolai évre pályázatot hirdet egy román és latin nyelvű és egy mennyiségtan és természetrajzi tanári tanszékre. Pályázhatnak református vallású tanárnők, akiknek fenti tantárgyakból képesítő vizsgálatuk [examen de capacitate] van. A megválasztottak kötelesek az egyházi hatóság által megállapított heti óraszámokban tanítani az egyházi hatóság által megállapított fizetési feltételek mellett. A pályázati kérvények július 15-ig adandók be a nagyvárad református leánygimnázium Igazgatótanácsához. Nagyvárad. 1930 július 1. Az Igazgatótanács Elnöksége.

Pályázat a pósalakai ref. egyház kántor-tanítói állásra. Javadalom: 1. Természetben modern lakás. 2. 16 és fél véka buza, 3. 16 és fél véka szemes tengeri. 4. 2302 Lei fa, széna és személyi pénz. 5. 1150 Lei munkaváltság. 6. 7 hold jóminő-

ségü szántóföld, haszonbére 8000 Lei, adóját egyház fizeti. 7. 2 és fél m³ tűzifa beszállítva. 8. Minden iskolás gyermektől fél véka buza, fél véka szemes tengeri, 1 drb csirke és 30 Lei pénz. Gyermek száma 60, 9. Stóla. 10. Államsegély. **Kötelesség:** az I—VII. vegyes osztályok vezetése, kántori teendők végzése és egyéb szokásos egyházi teendők. Teljesen felszerelt kérvények ref. lelkészi hivatalhoz Pósalaka [Poşalaca] u. p. Tileagd, Pósalakához 2 és fél km, Biharmegye küldendők. Pályázati határidő július 20 Pályázhatnak férfiak és nők. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Presbyterium.

Pályázat. A szamosdobi [Doba] ref. egyház presbitériuma pályázatot hirdet az üresedésben levő kántortanítói állásra. **Javadalom:** 1. Lakás akár természetben, akár megvászálandó tanító kívánsága s vele köthető megegyezés szerint lakbér. 2. Földhaszonélvezet: a) 11 hold [1200 □ ölével számítva] és 1100 □ öl szántó, melyet a hivek az őszi vetések alá háromszor, tavasziak alá egyszer megszántanak, tanító által adott maggal bevetnek, beboronálnak; b) 5 hold 600 □ öl kaszáló, melyet tanító munkáltat; c) 550 □ öl területű kenderes s ugyanilyen területű káposztás föld, melynek szántási és vetési munkálatait, a tanító által adott maggal, ugyancsak hivek teljesítik; d) 700 □ öl területű faiskola rendeltetésszerű használata; e) az új temető használata $\frac{1}{3}$ ad részben; f) egy fél urbéres telek utáni erdő illetőség haszonélvezete [évenkénti hozama kb. 2—3 méter tűzifa, mely esetleg haszonfának is értékesíthető; g) egy fél urbéres telek utáni legelő illetőség szabad használata [8 drb marha és 4 drb sertés legeltetési jog] Földek adóját tanító fizeti. 3. Terményjövdelem 24 hektoliter tiszta megrostált buza, mely megállapított kulcs szerint vettetik ki. 4. Fajárandóság 10 m³ köbméter tűzifa a tanító udvarára beszállítva. 5. Készpénzfizetés 10 Lei és 50 bani, mely az egyház pénztárából — az államsegély elnyeréséig 1000 [egyezer] Leire egészítettik ki. 6. Tandijfizetés minden iskolás gyermek után 10 Lei pénz, egy 30 literes véka csős tengeri és egy ölő csirke [növendékek száma 50—60 ig]. 7. Stóla az egyházkerületi megállapítás szerint. **Kötelesség:** I—VII. osztályu vegyes iskola vezetése, az összes kántori teendők végzése. Kánonikus napokon, vagy lelkész akadályoztatása esetén templomi szószéki szolgálat teljesítése, egyházi jegyzőség. Enekkar vezetése s általában minden belmissziós munkában segédkezés. Pályázhatnak román nyelvi vizsgával is bíró okl. férfi, esetleg nőtanítók. Pályázati határidő jelen hirdetés megjelenésétől számított három hét. Az állás folyó évi szeptember 1-én foglalandó el. **Megjegyzés:** Iskolánk jelenleg szünetel. A tanítás szabadsága iránt eljárás folyamatban. Így a kántortanítói állás az 1930—31. tanévre csak helyettes tanítói minőségben tölthetik be. Amennyiben iskolánkban a tanítás szabadságának megszerzése sikerül, megvászálandó tanító e választásból kifolyólag azonnal rendes kántortanítónak ismertetik el. Pályázatok Ref. Lelkészi Hivatal címén Szamosdob [Doba] Jud. Sătmar küldendők. Presbitérium.

Pályázat. A kaplonyi ref. egyház presbitériuma pályázatot hirdet az üresedésben levő kántortanítói állásra. **Javadalom:** 1. Készpénz 25300 Lei. 2. 3 kat. hold haszonélvezete 3000 Lei. 3. Legeltetési jogok értéke 2800 Lei. 4. Négyszáz □ öl föld haszonélvezete 300 Lei. 5. Minden iskolába járó gyermek után a szülőktől 1 véka buza 3300 Lei. 6. Minden iskolába járó gyermek után egy öls csirke 600 Lei. 7. Temetési stóla szabályrendelet szerint. 8. Lakás az egyház által bérelt egy butorozott szoba vagy ehelyett 2000 Lei lakbér. Összesen a lakbéren kívül 35300 Lei. A föld és legelő adókat az egyház fizeti. **Kötelesség:** az I–VII. oszt. iskola vezetése, kántori teendők végzése. Vasárnapi iskola vezetése, belmissziói és kulturális munkákban segédkezés Pályázhatnak okleveles, román vizsgával bíró tanítók és tanítónők. Ez utóbbiak az állást, esetleg a kántori teendők vállalása nélkül is elnyerhetik. Az iskolába járó gyermekek száma 30. A község Nagykárolytól 3 km.-re fekszik. A pályázatok július 20-ig a ref. lelkészi hivatalhoz Căpleni [Kaplony] p. u. Carei [Nagykároly] jud. Sălaj [Szilágy vm.]. Személyes megjelenés célszerű. Presbiterium. 2–2

Pályázati hirdetés. A satu marei ref. felső kereskedelmi leányiskola pályázatot hirdet 3 tanári állásra és pedig 2 könyvelői és egy jogi tanszékre. Javadalmazás havi 5000 Lei, heti 20 óraszámmal. Kérvények a szükséges okmányokkal [közjegyzői hitelesítés] felszerelve a satu marei ref. felső kereskedelmi leányiskola igazgatóságához intézendők. 2–2

Református Énekeskönyvek,
Nagy Vilmos-féle Magyar Nyelvtanok,
 mindenféle, az előírásnak megfelelő legjobb mintájú
egyházi és iskolai nyomtatványok,
 borítékok, hivatalos papirok és legcsinosabb kivitelű
alkalmi és mulatsági meghívók
 a legjutányosabb áron beszerezhetők

Béres Károly könyvnyomdájában
 Oradea-Nagyvárad, Iosif Vulcan- (Nagy Sándor-) u. 14.

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület iratterjesztésének könyvjegyzéke:

		Lej
935 sz. Biblia 30×21 cm. 800	914. sz. Biblia 17×12 cm.	200
932 " " 28×20 " 300	912 " " 17×12 " "	150
923 " " 24×16 " 250	911 " " 17×12 " "	120
922 " " 24×16 " 200	909 " " 17×12 " "	100
915 " " 17×12 " 400	908 " " 17×12 " "	90
915 " " 17×12 " 500	907 " " 14×10 " "	300
906/a sz. Biblia 14×10 cm.		350
965 " Ujszövetség, bőrkötés, aranyozott szélü		150
963 " " vászonkötés aranyozott széllel		80
961 " " vászonkötés		50
954 " " papirkötés		25
952 " " papirkötés zsoltár nélkül		20
Zsoltárok könyve		4
Ujszövetség (Lukács, Máté, János)		4
Képes ujszövetség		5
Ravasz L.: Hazafelé, imádságos könyv		200
Maradj velem, imádságos könyv		60 és 80
Zsoltár kisbetűs		82
Révész I.: Aki nem volt méltó a világ		40
Dr Vasady B.: A valláspszichologia fejlődésének története		120
Dr Imre L.: A Vezető könyve		90
Forgács Gy.: Belmissziói útmutató		120
Dr Makkai S.: Öntudatos kálvinizmus		50
Dr Makkai S.: Gyöngyvirág		40
H. Kiss G.: Árva Beihlen Kata		60
H. Kiss G.: Lorántffy Zsuzsánna		85
Dr Kristóf Gy.: Az erdélyi magyar irodalom múltja és jövője		130
Az Ur csodásan működik (Bibliköri vezérfonal)		16
Itt az Isten köztünk (Bibliaolvasó kalauz)		28
Vallásos versek gyűjteménye		35
Képes újtestamentum és zsoltárok (kötve)		30
Szentimrei J.: Verses magyar krónika		40
Hol az igazság?		5
Képek a múltból		8
Ünnepnapok I. és II. sorozat füzetekként		4
Csathóné: Mesék és elbeszélések		16
Bibliai mondások, kemény fába faragva		40
Bibliai mondások, karton papíron		15
Vasárnapi iskolai lapok, képpel		2
Levelező-lapok bibliai mondásokkal,	darabonként 1, 2, 3, 5 6.	
Bibliajelzők	darabonként —.50, 1, 1 50, 2	

**Lelkészli hivatalok megrendelése 3 hónapi bizományba
adának.**

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor
Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyivásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik hetibetét gyűjtéssel. *Le-
számított váltókat. Folyósít* jelzálog-
kölcsonöket. Átutalásokat előnyösen
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.

**Képviselet a triestli „Adriai”
biztosító-társaságot. 27**

ORGONA- HOMLOKZATSÍPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitünő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel dij-
talanul szolgálunk. 27

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

h a r a n g j a i t 27

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas
harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

Alapított 1840-ben

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Or-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

○ (○) Megjelenik minden héten szombaton.

479—1930. erd. püsp. hiv. sz.

3228—1930. királyhágómelléki püsp. hiv. sz.

Körlevél

az összes esperes, lelkész, tanár, tanító, lévita atyánkfiaiinak, a világi renden lévő összes egyházi tisztviselőknek, érdeklődő hivatásosainak, valamint a marosvásárhelyi egyházközség elnökségének és a marosvásárhelyi kollégium elöljáróságának a református nagyhét tárgyában.

Szeretett Testvéreink!

Az 1929. szept. havában Nagykárolyban tartott református nagyhét résztvevői egyhanguan kimondták, hogy a református öntudat megerősítésére Isten kegyelméből oly kiváló eredménnyel munkáló nagyhetek ezután mindig közösen tartassanak meg a két egyházkerület által és pedig egyik évben az erdélyi, másik évben a királyhágómelléki egyházkerület területén. E határozat alapján szeretettel hívunk meg mindnyájukat a Marosvásárhelyt 1930. szeptember hó 9—14. napjain tartandó

VII. református nagyhétre,

melynek programja a következő:

1. Szeptember 9, kedd. A vendégek érkezése és elszállásolása.

2. Szeptember 10, szerda. Tanítók napja: délelőtt 9 órakor áhitat. Tartja: Farkas Jenő esperes. Délelőtt 10—12 óráig tanítói értekezlet.

Délután 4—6 óráig konferencia. A mai gyermek. Bevezelik: Csefó Sándor és V. Csató Gabriella tanítóképző int. igazgatók.

Este 7 órakor templomi ünnepély a nagytemplomban. Előfohászt mond, bibliát olvas és záróáldást mond: Tóthfalusi Jó-

zsef lelkész. Előadás: Az Egyház Feje. [A Heidelbergi káté 31. kérdése.] Tartja: dr Gönczy Lajos theol. tanár.

Gyülekezeti énekek, művészi ének zeneszám.

3. *Szeptember 11, csütörtök. Tanárok napja*: délelőtt 9 órakor áhítat. Tartja: Kováts Benedek vallástanár. Délelőtt 10—12 óráig tanári értekezés.

Délután 4—6 óráig konferencia. Feladataink az iskola munkájának társadalmi pótlása terén. Bevezetik: Járay István koll igazgató és Tereh Géza ref. kereskedelmi leányiskolai tanár

Este 7 órakor templomi ünnepély a nagytemplomban. Előfohász, bibliaolvasás, záróáldás: Biró András lelkész. Előadás Az Egyház tagjai. [Heid. Káté 32.] Tartja: Peleskey Sándor lelkész.

Gyülekezeti énekek, művészi ének zeneszám.

4. *Szeptember 12., péntek. Lelkészek napja*: délelőtt 9 órakor áhítat. Tartja: dr Tavaszy Sándor theol. igazgató. Délelőtt 10—12 óráig konferencia. Az egyház és a belmisszió. Bevezetik: Imre Lajos dr. theol. tanár és Debreczeni István lelkész.

Délután 4—6 óráig konferencia. A lelkipásztor tanulmányai: Bevezetik: Zólyomi Jenő lelkész és Szaplóczay Bertalan lelkész. Este 7 órakor a megújított kistemplom 100 éves jubileumi és felszentelési ünnepélye. Istentisztelet. Imádkozik: Vásárhelyi János egyházker. főjegyző. Igét hirdet: dr. Makkai Sándor püspök.

5. *Szeptember 13., szombat. Nőszövetségek napja*: délelőtt 9 órakor áhítat. Tartja: Pilder Mária. Délelőtt 10—12 óráig az erdélyi egyházkerületi Nőszövetség közgyűlése dr. Makkai Sándorné elnöklete alatt. Délután 4—6 óráig a Nőszövetség lelki kérdései. Bevezeti: dr. Ferencz Mihály Zsigmondné.

A Nőszövetség szervezeti kérdései. Bevezeti: dr. Gyárfás Pálné.

Este 7 órakor: A beöltöző diakonisszák fogadalomtétele istentisztelet keretében, a nagytemplomban. Igét hirdet: Vásárhelyi János egyházker. főjegyző. A szertartást végzi: dr Makkai Sándor püspök.

6. *Szeptember 14., vasárnap*: délelőtt 10 órakor istentisztelet a nagy- és kistemplomban és a kollegium disztermében. Igehirdetők: Sulyok István püspök, Csernák Béla egyházker. főjegyző és Maksay Albert theol. tanár.

Délután 4 órakor nagygyűlés a kollegium udvarán, Elnöki megnyitó: Sulyok István püspök. Előadás: A református sajtó helyzete és feladatai: dr Thúry Kálmán egyházker. ügyész.

Előadás: A református társadalmi élet megszervezésének kérdései falun és városban: dr Bernády György kollégiumi főgondnok.

Elnöki záróbeszéd: dr Makkai Sándor püspök. Este 8 órakor a marosvásárhelyi leánygimnázium fennállása 40 éves évfordulójának megünneplése hangverseny keretében.

Tudnivalók és kérések. A *nagyhét rendezésének munkáját* a marosvásárhelyi presbyterium és a kollegium előljárósága volt szives vállalni, akiket felkérünk, hogy a fenti programot részleteiben kidolgozni s a szükséges helybeli programszámokról gondoskodni sziveskedjenek. Kérjük a rendezőseget, sziveskedjenek gondoskodni, hogy legalább a vasárnapi istentiszteletre és nagygyűlésre a környékbeli presbyteriumok és a hívek minél nagyobb számban bevezetessenek.

A résztvevőket felkérjük, hogy legkésőbb *augusztus hó 20-ig* jelentkezzenek a marosvásárhelyi lelkészi hivatalnál [Nt. Tóthfalusi József lelkész urnál], jelezvén érkezésük idejét és otttartózkodásuk időtartamát. A szállástigénylők elszállásolásáról a rendezőség gondoskodik, valamint a mérsékelt díjért kapható közös étkezéstről is.

A tudnivalókról a helybeli rendezőség a Református Szemle és a napilapok útján is tájékoztatást fog adni.

Ez a körlevél egyúttal a *kijelölt előadók felkérésére is szolgál*, az esetleges akadályoztatás azonnali bejelentését kérjük az illetékes püspöki hivatalhoz. Az előadók utiköltségét és egy napidiját az illetékes egyházkerületi pénztár megtéríti. Magától értetődik, hogy, bár az egyes napok főképen az egyház egy-egy munkamezején dolgozók számára rendeztetnek, az érdeklődők az egész nagyhéten résztvehetnek.

Szeretett Testvéreink, mindnyájatokat kérünk és várunk, hogy megjelenéseetekkel és munkátokkal áldottá, gyümölcsözővé tehessük e napokat, Isten segedelmével, anyaszentegyházunk és népünk javára.

„A minden kegyelemnek Istene pedig, aki az Ő örök dicsőségére hívott el minket a Krisztus Jézusban, Ő maga tegyen titeket tökéletesekké, erősekké, szilárdakká és állhatatosakká. Övé a dicsőség és a hatalom örökkön-örökké. Amen.”
[I. Péter 5. 10—11].

Békesség mindnyájatoknak, akik Krisztusban vagytok!

Cluj—Kolozsvár

Oradea—Nagyvárad

az Ur 1930. esztendeje július havának 10. napján.

Dr. Makkai Sándor,
erdélyi püspök.

Sulyok István,
királyhágómelléki püspök.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Pénzlári: 3139—1930-III. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi lehelbeli Nt. Esperes, Lelkész, Segédlelkész és Levita uraknak.* A Közoktatás és Vallásügyi minisztérium hozzám érkezett 86217—1930-II. sz. június 28-án kelt rendeletét fordításban mihez tartás végett közlöm: „Főliszteleü Püspök ur! Van szerencsém tudomására hozni, hogy a folyó évi július havi fizetések a minisztérium utalványozni nem fogja, ha a folyó első félévi globálisadók kifizetése igazolva nincs. Az igazolások az illetékes adóhivatalok nyugtáival történik azok részére, akik adót fizetnek, akik pedig ezidő szerint még globálisadót nem tartoznak fizetni, ugyancsak az adóhivatalok bizonyítványaikkal igazolják azt. A június hónapra ki nem utalt fizetések hasonlóképen nem adatnak ki az előbbi rendeletekben bekért igazoló nyugták nélkül. Aláírások,“ Fenti rendelet értelmében tehát mindazok, akik első félévi globálisadók kifizetését még a mai napig sem igazolták, sem június, sem július hónapra államsegélyt nem fognak kapni. Oradea—Nagyvárad, 1930 július 8. Atyafiságos szeretettel: püspök helyett, Csernák Béla egyházker. főjegyző.

Tanügyi: 3195—1930-II. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* A K. V. M. 88943—1930. sz. döntvénye értelmében azok a M. O. T. rendelkezései alá eső tanítók és tanárok, akik 1930 december 22-ig betöltik a 55. életévet, vagy a 30. szolgálati évet, fel vannak mentve a román nyelvi vizsga alól. Oradea—Nagyvárad, 1930 július 10. Atyafiságos szeretettel: püspök helyett, Csernák Béla s. k., egyházker. főjegyző.

Tanügyi: 3091—1930-II. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli lelkéshi hivatalnak.* A Nagyenyedi Ref. Tanítóképzőintézet igazgatósága megküldte hivatalomnak az 1930—31. iskolai évre vonatkozó tájékoztatóját azok számára, akik a tanítói pályára kívánnak lépni és tanulmányaikat ott akarják folytatni. Miután hivatalos lapunkban a tájékoztatót egész terjedelmében nem közölhetjük, hivatalunkhoz pedig a tájékoztató csak csekély példányszámban érkezett be, a Lelkész urak utasítsák az érdeklődőket, hogy tájékoztatóért forduljanak a fentnevezett intézethez. Ugyanitt közlöm a Segélyosztó Bizottság azon elvi megállapodását, hogy jövőben (a vagyoni viszonyok figyelembevételén kívül) teljes összegű segélyben csak azok fognak részesülni, akiknek médiája legalább 7.5. Akik javító vizsgálatot mentek át, azok csak akkor számíthatnak segélyre, ha az első évharmadban meg nem bukunk. Akik akár az első, akár a második évharmadban csak egy tárgyból is elégtelen (5.) osztályzatot nyernek, azoktól a megszavazott segélyösszeg második részletét megvonjuk. Oradea—Nagyvárad, 1930 július 10. Atyafiságos szeretettel: püspök helyett, Csernák Béla s. k., egyházker. főjegyző.

1936—1930. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* Egyházkerületi közgyűlésünk 1930—68. sz. alatti határozatával felhívja az iskolafenntartókat, hogy a román vizsgára utazó tan-személyzetnek a vizsgával felmerült költségeit kellőleg okmányolt el-számolás alapján részben, vagy egészben térítsék meg. Méltányos ezen megltérítés, mert a faszemélyzet a vizsgán való megjelenéssel utólag reáráótt törvényes kötelezettségnek tesz eleget s az iskola ér-dekeikt szolgálja. Oradea—Nagyvárad, 1930. július 9. Atyafiságos sze-retettel: a püspök távollétében helyette, Csernák Béla, egyházker. főjegyző.

Pályázat. A boiu-i—mezőbajji református egyház pályázatot hirdet a megüresedett kántor-tanítói állásra. Javadalom: 1. Újonnan épült 3 szoba, konyha s mellékhelyiségekből álló modern lakás, kerttel. 2. Készpénz az egyháztól évi 12,000 Lei. 3. 2063 liter buza. 4. 516 liter szemes tengeri. 5. 516 liter zab, 3 öl tüzifa természetben. 6. 17 kat. hold szántó föld, melynek összes adóját az egyház fizeli. 7. Kerületünk által megállapított stóla. Köteleesség: a III—VII. ve-gyes osztály tanterv szerinti vezetése, kántori teendők végzése, énekkar vezetése, egyházi jegyzőség, vasárnapi iskola vezetése, lelkész akadályoztatása esetén istentisztelet végzése. Pályázati határidő augusz-tus 3. Ugyanezen napon lesz az énekpróba is, amelyre jelentkezők közül a megválasztottnak utiköltségét az egyház megtéríti. Felszerelt pályázatok a Református Lelkészi Hivatalhoz Boiu—Mezőbajj, u. p. Ciumeghiu, jud. Bihor, küldendők. Presbitérium.

Pályázat a domahidai ref. egyház kántortanítói állásra. Javadalom: 1. Modern lakás melléképületekkel és 400 □-öl kerttel természetben. 2. Minden tanuló után 5 Lei beiratási díj. 3. 9 q tiszta buza. 4. 9 q szemes tengeri. 5. Minden tanuló után 1 ölcsirke. 6. 21 magyar hold szántó föld. 7. 3 hold kaszáló. 8. 6 legelőjog. 9. 2400 Lei készpénz, negyedévi előleges részletekben. 10. A szántóföldeknek a hivek által teljesítendő őszi és tavaszi egyszeri megszántása és beboronálása (államsegély kiutalásáig). 11. A földek mindennemű adóját az egyház fizeli. 12. Törvényes stóla. Köteleesség: I—VII. osztály vezetése, kántori teendők végzése, énekkar vezetése. Minden-nemű egyházépítő munkában segédkezés. Egyházi jegyzőség. Lelkész akadályoztatása esetén helyettesítés. Pályázhatnak a katonai szolgál-atnak eleget tett, román vizsgával is rendelkező férfitanítók e hirdetmény közzétételétől számított 3 hét alatt. Személyes megjelenés kívánatos. Az utiköltség csak a megválasztottnak térítelik meg. Az állás szept-ember 1-én elfoglalandó. Pályázatok: Ref. Lelkészi Hivatal Domănești Sălaj címre küldendők.

Pályázat. A tamásváraljai (Tamasei) ref. egyház presbitériuma pályázatot hirdeti kántortanítói állásra. Javadalom: 1. 1720 liter buza a hivektől. 2. 3 1/2 hold régi egyházi föld haszonélvezete, melynek adóját az egyház fizeti. 3. 14 hold kényszerbérleti föld haszon-élvezete, melynek adóját a tanító fizeti. A 14 hold agrárföldből 3 holdat tavaszi alá az egyház megszánt, elvettett, a tanító által adott maggal. 4. Tandíj minden gyermek után egy véka szemes tengeri és egy ölcisirke. Növendékek száma 55—60. 5. Az egyháztól 4 öl tüzifa

beszállítva. 6. Stóla kerületi határozat szerint. 7. Drágasági pótlékul lelkésztől egy köböl buza és ha nőtlen tanítót választana az egyház, lelkész asztalánál koszt fizetés nélkül. 8. Jó lakás két kerttel. Ezen díjlevél mellett a múlt és folyó évben tanító államsegélyen kívül egyházkerületi segélyt is kapott. Köteleesség: I—VI. vegyes osztályok vezetése, kántori teendők végzése és énekkar szervezése. Az egyház építő munkájában segédkezés. Kánonikus órákon és lelkész akadályoztatása esetén istenitisztelek végzése. Egyházi jegyzőség. Pályázhatnak román nyelvű vizsgát tett férfi és nőtanítók e pályázati hirdetmény megjelenésétől számított 3 hét alatt. Az állást szeptember 1-én kell elfoglalni. Pályázati kérvények lelkészi hivatalhoz (Tamaseni) Tamásváralja, posta Batarciu, jud. Satmar küldendő. Tamásváralja (Tamaseni) 1930 július 5. Presbitérium.

Pályázat. Az adorzáni ref. egyház presbitériuma pályázatot hirdet kántortanítói állásra. Javaldalom: 1. Lakás és kert természetben 1085 Lei. 2. Hét kat. hold és 1024 □-öl szántó föld egytagban a falu mellett, melyet a hivek — a tanító vetőmagjával — teljesen be-munkálnak = 9374 Lei. 3. Kézpénz az egyház pénztárából 750 Lei. 4. Buza 1148 liter 7175 Lei. 5. Gabona 911 liter 3793 Lei. 6. Szemes-tengeri 558 liter 2097 Lei. 7. Nyolc öl hasogatott tűzifa beszállítva 5360 Lei. 8. Széna 3 sor 600 Lei. 9. Egy igásnapszám 200 Lei. 10. Két legeltetési jog 400 Lei. 11. Stóla 100 Lei. 12. Személyi pótlék 5000 Lei. Ezekon kívül államsegély és más kerületi s egyházm.-i segélyek, melyekért az egyház nem szavatol. Iskolai segély kérése folyamatban. Köteleesség: I—VII. osztály tanítása s a kántori teendők végzése. Lelkész akadályoztatása esetén helyettesítése. Dalárda vezetése. Egyházi jegyzőség. Pályázhatnak okleveles, román vizsgával bíró tanítók és tanítónők, ha a kántoriát is vállalják. Pályázatok július 31-ig adandók be ref. lelkészi hivatalhoz Adriaú—Adorzán, p. u. Livada—Sárköz. jud. Sätmar. Presbitérium.

Tájékoztató

a nagyváradai református leánynevelő-intézetbe való felvételhez.

A leánynevelő-intézet a nagyváradai ref. leánygimnáziumi igazgatótanács fennhatósága alatt áll s célja a protestáns [ref. és ág ev.] vallásu középiskolai leánygyermekeknek rendeltetésükhöz illő nevelést és otthont nyújtani. A nevelő-intézet nagy gondot fordít a vallás erkölcsi nevelésre s e végből a növendékek a szigorú téli időt kivéve, a vasárnap i stenitiszteleken kívül, a minden-

napi délutáni istenitiszteleteken is részt vesznek. Étkezés előtt és után, valamint este közösen imádkoznak, bibliaolvasással és zsoltárénekléssel fejezik be a napi munkájukat. Az intézet szellemi és anyagi vezetését Karácsonyiné Gálbory Erzsébet a gyermekek felügyeletét Péntes Mária okleveles tanítónő látja el, ki a gyermekek tanulmányaiban is segédkezik, valamint a bentlakó tanárnők

is segítséget nyújtanak a növendékek tanulásánál. Az intézet orvosa dr Szőke Ferenc belgyógyász és gyermekorvos, a tüdőszanatórium titkára és igazgatófőorvos helyettese.

A test egészséges fejlődését az izletes és bőséges táplálkozás mellett előmozdítják a séták és az intézet csinosan fásított udvarán a közös játékok. A növendékek naponta ötszöri étkezésben részesülnek. — Reggeli és uzsonnára kávé. Ebéd: leves, főzelék sülttel, tészta Vacsora: sült körítéssel.

Az internátus helyisége hálóterem, mosdó, tanulószobákból, ebédlőből és zongoraszobákból áll. Valamennyi szép, világos, szellős helyiség. Van külön betegszobája a könnyű betegek részére és különálló épületben a ragályos betegek részére.

Az intézetbe azon növendékek vétetnek fel, akik a nagyváradi középiskolákban végzik tanulmányaikat. Intézetünk a szülők kívánságára gondoskodik külön díjazás mellett, hogy növendékei zenei és nyelvi oktatásban részesüljenek. Az intézet zongorái díjtalanul állanak rendelkezésre.

Felvételhez szükségesek a következő okmányok: 1. Születési bizonyítvány. 2. Orvosi bizonyítvány arról, hogy a növendék egészséges. 3. Lelkészi ajánlólevél.

Fizetendő díjak: évi 11.000 lei, 100 kgr. kenyérliszt, 50 kgr. 0-ás liszt, 10 kgr. zsír, 50 kgr. burgonya; havonta 12 drb tojás és 80 lei mosásért. A díjak negyedévenként előre fizetendők.

Minden növendék annyi fehérneműt hoz magával, amennyit anyagi viszonyai megengednek, de szükséges 6 drb. nappali ing,

6 drb. hálóing, 6 drb. nadrág, 6 drb. harisnya, 6 drb. törülköző, 24 drb. zsebkendő, 2 drb. egyenkötő, 6 drb. egyengallér, 1 sötét-kék szövet matrózruha és 1 fehér vászon matrózruha. Az egyenkötő alatt meglevő ruháit hordhatja a növendék. Legyen egy őszi-tavaszi és egy téli kabátja. Egyensapka viselése kötelező. Hozzon magával két pár cipőt, egy nagy kendőt és két drb. fejkendőt.

Továbbá hoznia kell ágyneműt: 1 drb. paplan, 2 drb. párna, matrac vagy derékalj, 3 rend ágycső, 1 drb. fehér ágycső, 1 drb. 12 személyes abrosz, 6 drb. asztalkendő, 2 drb. tányérendő, 2 drb. pohártörő, evőeszközök, tányérok, csésze aljfal, 2 drb. pohár, 1 drb. mosdótál. Egyéb szükségletek: tükördoboz, fésű, haj-, fog-, köröm-, ruha-, cipőkefe, varrőeszközök s egy jól záró lakat.

A növendék minden dolgát intézeti számmal látja el, melyet a felvétel alkalmával kap, a növendék minden dolgát leltárba írja, melyet két példányban kiállítva magával hoz.

Az internátus növendékei kéthetenként meglátogathatják a városban lakó rokonaikat, kiket a szülők az év elején az igazgatónőnek bejelentenek. A tanulók a nagy ünnepeket otthon töltik el.

— Egyházkerületünk a tanítónőnevelés fontosságát mérlegelve, úgy határozott, hogy indokolt esetekben tanítónőképezdészeknek segítyt nyújt oly formán, hogy az ellátás díjának bizonyos részét fizeti a szülők helyett. A kik e kedvezményt igénybe óhajtják venni, jól felszerelt kérvényeiket a jelentkezés alkalmával nyújtsák be az igazgatósághoz.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
 Nagytiszt. Református Lelkészi Hivatalnak
 Jud Bihor Tinca—Tenke

Az internátusba való felvételeért és az internátusi segélyért a kérvények augusztus hó 15 ig küldendők be az igazgatósághoz. Az internátusi segélyért folyamodók kérvényeiket külön iven készítik el és a főtiszteletű és méltóságos püspöki hivatalhoz címezve ugyancsak az igazgatóságához küldik be. Oradea, Str Prefecturii No. 1.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Munkatársainknak. Minden kéziratot s általában a lap számára szánt közleményt aug. 1-ig sziveskedjenek a felelősszerkesztő részére a püspöki hivatalba küldeni. **K. K. H.-i.** A félbemaradt cikket a fentti címre mielőbb kérem. **I. P. U. I.** A könyvismertetést szintén. **K. F. K.-cs.** A levélben kért tárgyban csak annyit írhatok, hogy revízió alá kerül.

Legszebb alkalmi ajándék
 a nt. Lelkész urak részére
 a palást.

Kérem a Nőegyletek stb.
 nb. rendelését.

SZÁNTÓ JÓZSEF
 palást készítő
 Hódmezővásárhely.

52—51

Jel: 186-1930.

D. Kiss Lajos

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Or-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei. Megjelenik minden héten szombaton.

A katonák lelkigondozásának megszervezése.

Főtiszteletű Sulyok István és dr Makkai Sándor püspök urak s általában a zsinati atyák figyelmébe.

Eddig sehol nem olvastam, hogy a zsinati törvény-tervezetben van-e és ha igen, mily mértékben érintve új államalakulatunkban a katonai lelkészek alkalmazása. Pedig ez a kérdés, illetve ennek megoldása adott helyzetünkben sokkal lényegesebb, mint azt első tekintetre gondolnánk. Katonai szolgálatot teljesítő ifjainkat bizonyos állami érdekekre való tekintettel s a román nyelv elsajátítása végett rendszerint messze vidékekre viszik s a Duna mentén Bulgária határszélén, a Fekete-tenger partvidékén, vagy Besszarábia városaiban állomásozó ezredekben helyezik el őket.

Hogy mit érezhet az ilyen ifju, kinek a látóköre szűk, hi a szülőfalujához közellelvő községekben, vagy legfeljebb megyéje székhelyén fordulhatott meg, a ránézve teljesen idegen környezetben, azt csak azok tudják teljes mértékben felfogni, akik a világháboruban az ország határát átlépő, a magyar nyelvvel nem boldoguló, tisztán a természetes eszére, józan belátására s élelmességére támaszkodó magyar katonával valami nexusban éltek, vagy azt kisebb-nagyobb mértékben megfigyelhették. Még ha kisebb csoportban éltek is együtt a csak magyarul beszélők más országban a háboru idején, ott az együvértartozásnak érzése s a közös nyelv használata fentartotta bennük az öntudatnak azt a mértékét, melynek birtokában képes megfelelni az ember a reávaró felelősségteljes kötelességeknek, de ha valamely véletlen, vagy sulyos körülmény széttagolta az ilyeneket, mind-

egyik szeméből ki lehetett olvasni a magárahagyottságnak kinzó fájdalmát s a tanácstalanságnak zsibbasztó hatását.

Ilyen helyzetben lehetnek azon ifjaink, kik szülőföldjüktől elszakítva, messze, idegen környezetben, más nyelvüektől körülvéve teljesítik katonai szolgálataikat. Ezekre nézve életbevágó lenne a katonai lelkészek alkalmazása. Miért? Mert a katonai lelkészek a bevonulás időszakában a lehető leggyorsabban felkeresnék a különböző városokban és ezredekben szétszórt magyar református katonákat s megjelenésükkel, utbaigazításokkal, tanácsaikkal és igehirdetéseikkel fel nem becsülhető hasznot tudnának biztosítani ifjainknak s ezek már szolgálatuk elején — ami a legsúlyosabb úgy lelki, mint testi értelemben — örömmel tapasztalnák, hogy nincsenek magukra hagyatva, sőt van közelükben valaki, akihez bizalommal fordulhatnak, aki előtt őszintén feltárhatják lelki és testi sérelmeiket.

Az ilyen ellenőrzés üdvösen befolyásolná az alantasztekek és főleg az altisztekek kilengéseit is, mert a köztudatba átmenne, hogy minden fenytést a felelősség tudatában eszközöljenek s az igazságtalan, bosszú vagy személyes gyűlöleten alapuló büntetés megtorló intézkedést von maga után. Ezért kell a katonai lelkésznek legalább is századosi ranggal bírnia már szolgálata elején, hogy ne csak a katonák, de a tisztekek előtt is kellő tekintélyt reprezentáljon s közvetlen felettes hatósága előtt [ezredes, tábornok], szava kellő súllyal nehezedjék az ítélet mérő-serpenyőjébe.

Egyetemes református egyházunkra nézve sem lehet közböns, hogy annyi ezer és ezer ifju tagja — kiknek érettebb egyházas felfogása éppen ezen időben van kialakulóban — kellő egyházi gondozásban részesül-e vagy nem, hiszen tapasztalatból tudjuk, hogy még a vallásos és erkölcsös légkörben felnevelkedett egyéneknél is árnyat vet a legtisztább lelkekre is a katonai szolgálat ridegsége, az abban uralkodó tenor, a dacos akarathoz a szigorú fegyelem által való megtörése s a parancs előtt való engedelmes meghódolás. S az az ifju, aki tapasztalni fogja, hogy az egyház féltő, oltalmazó, irányító pártfogása alatt áll, minden biztonnyal hálás lesz patrónusának akkor, mikor katonai szolgálata letelvén, visszatér egyháza kebelébe s akár mint egyháztag, akár mint előljáró, aktív részt vehet egyháza anyagi és erkölcsi felvirágoztatásában.

Tudomásom szerint, jelenleg a katonai szolgálatot teljesítő református ifjaink lelki gondozásban egyáltalán nem részesülnek, fájdalom, még ott sem, ahol erre alkalom és mód kínálkoznék

is, legfeljebb az eskü kivételénél hallanak egy beszédet, az ó királyság néhány városában pedig, ahol református lelkész és templom is van, ifjaink lelki gondozása ötletszerűen történik s többnyire abból áll, hogy a kirendelt katonák évenként egyszer-kétszer templomba mennek. Ez pedig igen csekély, majdnem a semmivel egyenlő. De akkor mit mondjunk azokról, akik egész szolgálatuk alatt nem mennek soha templomba [református templomot értek!], akik soha nem élhetnek urvacsorával s nem hallhatnak soha a mindenüttjelenvaló, rólunk szeretettel gondviselő Istenről egyetlen predikációt sem s akiknek sokszor kesergő, háborgó lelkük nem tud megnyugodni a zsoltáriróval abban a tudatban: „Ha a mennybe hágok fel, ott vagy, ha a Seolba vetek ágyat, ott is jelen vagy. Ha a hajnal szárnyaira kelnék és a tenger tulsó szélére szállanék, ott is a te kezéd vezérelne engem és a te jobb kezéd fogna engem“. [Zs. CXXXIX. 8—10. v.]

Ezért fog el minden évben aggodó félelem érzése, amikor egy évfolyam katonái egyházközségemből bevonulva, messze, rájuk nézve idegen miliőbe távoznak. Ünnepeles keretek között, templomi igehirdetéssel és magánbeszélgetések során felvértezve bocsátom el őket nehéz szolgálatukra, lelkükre kötve, hogy bárhova kerüljenek is, ha alkalom kínálkozik arra, igyekezzenek szoros kapcsolatot létesíteni egyházunkkal, lelkészeinkkel s amikor szabadságra hazajőve, beszámolnak élményeikről, szinte panaszos lemondással hangsúlyozzák, hogy ott nincs se templom, se lelkész, nincs egy kimondott vasárnapjuk sem, amikor lélekben felüdülnek, úgy belemarkol szívembe a fájdalom s lelkiismereti furdalást érzek, amiért nem tettünk eddig is érdekekben semmit.

De a román állam szempontjából se lényegtelen, hogy hadseregének az erkölcsi nivója milyen fokon áll. Már pedig nyilvánvaló, hogy ezt csak lelki gondozással lehet szilárd alapra fektetni és állandó, kitartó ráhatással fokozni.

Meg vagyok győződve, hogy az illetékes faktorok, akiknek hatáskörébe tartozik ennek a lényeges kérdésnek a megoldása és intézményes szervezése, nemcsak hogy gátat nem gördítenek ennek teljesítése elé, de a legnagyobb készséggel valósítják meg azt, hiszen az erre fordított anyagi áldozat bőven és kamatostól térülne meg erkölcsi tekintetben. A katonai lelkészek állandó alkalmazása így nagy nyereség lenne egyházunkra is, de főleg az államra nézve.

Az idő és alkalom ennek a lényeges kérdésnek a megoldására itt van és most van itt a zsinat ülésézéseivel.

Ha ezen sporadikus gondolatom nem lesz kiálló szó a pusztában, de visszhangra talál csak néhány megértő lélekben is, a részletkérdésekről beszélhetünk még e lap hasábjain. Addig pedig, míg testet öllhet az ige, kérjük Istennek Szentlelkét, hogy örködjék a mi drága fiaink felett bárhol legyenek is, hogy ennek áldó és megszentelő segedelmével: „Vitézkedjenek ama jó vitézséggel, megtartván a hitet és jólelkiismeretet“.

Ombód.

Györfi Kovács József.

Miért késnek a lelki aratások ?

Kimondhatatlanul jóleső, meleg, megnyugtató gondolat rejlik az anyaszentegyház hű munkásainak számára Péter apostol ama szavaiban, amiket valamely őshajdani prófétáról mondott :

„... Akiknek megjelentetett, hogy nem magoknak, hanem nekünk szolgáltak azokkal, amelyeket most hirdetnek néktek azok, akik prédikáltak néktek az evangéliomot.“ [I. Péter 1, 12.]

Az a nagy lélektani igazság lappang e szavak mögött, hogy az ó-testamentum vagy prófétái nagyon jól tudták azt, hogy ők nem a jelennek, hanem a jövőnek építenek. Azert a jobb jövőért fáradoznak, amit ők már földi szemmel sohasem látnak meg.

Ebben van nekünk is a nagy megnyugvásunk, amikor lelkiismeretes buzgalommal fáradozunk Isten országának eljövételén, azaz embertársaink megjobbításán és mégis olyan csekély eredményt látunk. Oly jól esik ilyenkor lelkünknek, mint a Gileád balzsama, az a megnyugtató tudat, hogy az anyaszentegyház hű munkásai csupán csak magvetők. Eljövendő más emberek fogják az aratás boldog örömét élvezni

Nem magunknak, hanem másoknak szolgálunk ezekkel a dolgokkal.

Egészen természetes is ez. A keresztyén szolgálat szent hivatása: magasztos ideál felmutatása. Jóval magasztosabb kora általános felfogásánál. Ez a feladata. Hogyha az anyaszentegyház a lelki jóság [istenfiuság] boldog magaslatára akarja fel emelni az emberi lelkeket, akkor azok jelenlegi életfelfogását okvetlenül meg kell változtatnia. [Térjete meg !] Különben egész léte illuzóriussá lészen. Meg kell győznie az embereket arról, hogy igazibb, teljesebb, boldogabb életre vannak teremtve a mostaninál, rá kell beszélnie őket, hogy bontakozzanak ki az

alacsonyabb dolgokkal való együgyü megelégedés féregszerű állapotából és emelkedjenek fel a szálló madár példája szerint dicsőséges magaslatok felé. Ámde ez nem történik meg máról, holnapra. Hosszu idő fog addig eltelni, amig a magaslaton is annyian lesznek, mint a ködös völgyben. De azért a lelkes hívőknek nem szabad elcsüggednie. Neki harsognia kell szünet nélkül a rábizottakat, türelemmel, hittel, jó reménységgel. Mulandó divatnak nem szabad engednie, hanem állhatatosan kell várnia a készséges feleletet, ami a jövőben bizonyosan eljő.

Nappal fényes felhőben, éjjel tüzes lángoszlopban, de mindig előtte járt Jehova választott népének, hogy el ne tévelyedjék.

Ez magasztos tiszte Krisztus egyházának is. Vezetnie kell népét, mint a napkeleti pásztor a maga engedelmes nyáját.

Éppen ezért gyors diadalokat sohasem várhat. Magától, a dolog természetéből önként következik az.

Hogyha pedig múló sikerekért lejjebb szállítja a magasztos ideált és kora felfogására ereszkedik alá, akkor létalapját rugta ki maga alól. Akkor nincs többé létjogosultsága. Akkor a só megizetlenült.

Krisztus anyaszentegyházának a legmagasztosabb ideált kell felmutatnia, állhatatosan, mindig, bármi áron is. Azt kell propagálnia minden eszközzel, fáradhatatlanul. Jézus Krisztus példája szerint. Semmi csábítás nem bírta rávenni őt a megkísértéskor, morális sztandárdját egy vonalnyival is hogy lejjebb szállítsa.

Egészen természetes aztán, hogy azok az emberek, akiknek az egyház emberei azt hirdetik, hogy az ő eddigi élet felfogásuk merőben téves, helytelen, értelmetlen, hogy amit ők idáig tökéletes életnek tartottak, az a valódi, Istentől tervezett élethez képest csak olyan, mint az értéktelen hamisítvány az igaz gyöngy mellett, — azok az emberek nem fognak rögtön kitoró örömmel keblőkre emelni.

Ez azonban nem hiba, nem kudarc, sőt annak a jele, hogy a munkás hiven teljesíti szent kötelességét. Mert az egyház tegnapi lelkes izenetét a holnap embere föltétlenül meg fogja hallani. Hiszen egy hosszú időközön át kialakult téves életfelfogást deus ex machina nem lehet megváltoztatnia a leghűbb munkásnak sem.

Sohasem szabad ezt elfelejtenünk s olcsó sikerekért a hétköznapi életfelfogás sarába sülyednünk. Sohasem szabad a kor felfogásával alkura lépnünk. Fájdalmasan eltévesztette az az egyház szent hivatását, amelynek hivei boldog nyugalommal

ülnek a padokban [még szivarozniok is szabad], de sohasem furdalja őket lelki nyugtalanság. Fájdalmas látvány az, mikor a Krisztus egyháza a színházzal konkurál. Muló, tűnő, hitvány sikerekért ezerféle hókusz-pókuszt csinál. Bizony mondom elvette jutalmát!

Azt is sokat duruzsolják a fülünkbe, hogy a hithű prédikálás mindig lélekvonzó, ahol Szentlélek van, ott vannak a nagy tömegek jelen.

Megengedem, sok igaz van benne. Ámde nem absolute igaz. Hiszen Jézust éppen a hithű prédikálás, meg a lelkes jócselekvés juttatta a golgotai keresztfára. Avagy azóta már annyira megváltozott az emberi szív, hogy a lármás „Feszítsd meg!” kiáltók ma már valamennyien megkoronáznák őt?! — Alig hiszem! — A nagy tömegek olcsó tetszését ma is csak úgy nyeri meg az egyház, hogyha silány evangéliumot hirdet. Olyat, melyen nincsen a Krisztus pecsége.

A lelki élet kimélyítése az egyház főfeladata. A lélek lassu felvilágosítása, az élet örök nagy igazságainak tiszta átértetése, szívvel-lélekkel való megszerettetése. Nem törődven muló sikerrelenséggel, nem csábítatva olcsó diadallal, Istennek hűséges munkatársává szegődik.

Az ilyen munkás nem fogja restsége takaró leplévé használni az elmondottakat, hanem megérti, hogy nem magunknak, hanem másoknak szolgálunk ezekkel a dolgokkal, miként örök példányképünk, kinek nevére térjen áldás, dicsőség!

Bokor Sándor.

IRODALOM

Fiuney C. G.: A lelki ébredés és feltételei.

A napokban érdekes kis füzet hagyta el a sajtót: Fiuney C. G.: „A lelki ébredés és feltételei” cím alatt az Evangélium Világszövetség Erdélyi tagozata kiadásában, dr. K. Tompa Arthur fordításában.

Az 1929 ben kiadott Győzedelmes Imádság című füzet után ez a második magyar fordítás a mult század egyik legnagyobb ev. munkásának, a jogászból lett presbiteriánus lelkésznek hitéletet ébresztő művéből, melyet a fentnevezett szövetség egyházunk lelki megújító áldásainak érdekében bocsátott közre.

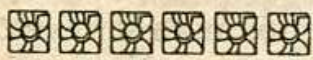
A kis füzet magán hordja irójának a gyakorlatias amerikai jogásznak és lelki buvárnak világos előadását, megdönthetetlen kifejtését, a Szentírásban gyökerező ellenállhatatlan meggyőző erejét.

Hogy Fiuney irásának mély lelki hatása van, példa rá a „Győzedelmes Imádság”, melyet néhány hónappal ezelőtt egy kórházban fekvő betegnek olvasmányul adtak s annak megtérést és lelki megújulását eredményezte.

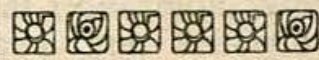
Mint építő traktátust melegen ajánlhatjuk lelkésztársaink figyelmébe.

A fenti mű egyben ajánló levél is óhajt lenni annak a mozgalomnak, amely Erdély evangélizálását a ref. egyházon belül tűzte ki céljául.

Kapható: dr Maksay Albert theol. professzornál, valamint az Ifju Erdély iratterjesztésében Kolozsvár, Calea Viktoriei 38 4 Leiért darabonkint. Sz. E.

HIREK

Egyházi élet Színérváralján. A Nőszövetségek megszervezésének áldott hatása szépen látható abban a munkában, amelyet nőtestvéreink egyházunk iránt való szeretetből kifejtteni tudnak. Alig pár hónapja alakult meg Színérváralján a Nőszövetség 60 rendes taggal, 16 alapító taggal és már is eredményes munkát fejtett ki. Husvét nagy hetében esténként a lelkiélet főkérdéseiről tartott áhítatoságra gyűltek össze szép számmal, a begyűlt perselypénzből 10 szegény családot látott el az ünnepeken Husvét másodnap vigestélyt rendeztek az iskolában, melynek jövedelméből 4000 leit juttattak az egyház fentartására. Kezükhöz vették a szegények segélyezését, az elemi iskolákban a kézimunka rendszeres tanítását, Szabó Endréné lelkésznő vezetése mellett Adománnyal segítenek egy tanítóképzői növendéket, meglátogatják a beteget. Május elején az apahegyi leányegyházban a kicsiny de lelkes hívekből álló egyház javára erdei ünnepélyt rendeztek, mely tekintélyes jövedelemmel

segítette a többnyire vagyontalan szegény emberekből álló gyülekezetet. — Pünköszt első napján Anyák napját rendeztek, amelynek jövedelméből 10 példányban jártnak gyülekezeti egyházi lapot, a tagok között ingyenesen kiosztva Junius 15 én a szatmári fiu ésleánybibliakörökkel Apahegyen kirándulást tartottak, ahol délelőtt Debreczeni István szatmári lelkész hirdette az igét, délután Színérváralján volt vallásos ünnepély, amelyen a bibliakör tagjai ének- és zeneszámokkal, vallásos szavalatokkal működtek közre, míg Debreczeni István lelkész hatalmas beszéddel erősítette a ref keresztyéni öntudatot. Az ünnepély perselypénzét, 550 leit, egy szegény jótanuló tanítóképezdész segélyére fordították. Junius 22—29 ig dr Tompa Arthur, az Evangeliumi Munkások Erdélyi Szövetségének titkára tartott esténként evangélizációs előadásokat az imaéletről, hogy az élő Megváltó Krisztussal személyes kapcsolat által Istenországát építő munkának miképen lehet öntudatos imádkozó munkatársaivá válni. Ezt a keresztyén

életcélta ennek többféle akadályait s az azokon való győzelem lehetőségeit világotlalták meg egyes előadásai. A legintenzivebb gazdasági munkával elfoglalt hivek szép számmal jelentek meg az összejöveteleken, bizonyoságot tévén arról, hogy az evangélium ereje nem gyengült, sőt a vágy nagy a szivekben iránta.

Az erdélyi ref. egyházkerület kolozsvári theologiai fakultására úgy a tanintézetbe, mint az internátusba és a vele kapcsolatos konviktusba a felvételért való folyamodványok folyó évi augusztus hó 10-ig küldendőek be. Esetleges tudakozódások a theologiai fakultás igazgatójához intézendők [Cluj—Kolozsvár, Ref. Theologia, Calea Victoriei 38.] A fakultás által kiadott részletes Értesítés a nt. esperes uraknál, a szatmári és temesvári lelkész uraknál és a püspöki hivatalban megtekinthető. [2804—1930]

IV ed éves theológus a lelkészi munkákban segédkezésre ajánlkozik mérsékelt díjazásért. Megkereséseket lapunk főszerkesztője közvetíti.

Előfizetési felhívás. Huszonöt éves rendes lelkészi szolgálatom emlékére a Harangszó kiadásában „Nékem a Krisztus élet” címen egy kötet temetési beszédet adok ki. Szokatlan jelenség, hogy

ép a temetési beszédeken kezdem, de ennek nálam mély lélektani oka van. A koporsónak a rendesnél szokatlannabb mértékben kellett éreznem az erejét. A több száz koporsó között négyszer állottam legközvetlenebb szereteteim koporsójánál. Két drága feleségem, két egyetlen fiam koporsójánál, akik valamenynyien villámlásszerűen, rövid két év leforgása alatt vonultak át otthonomból az örökkévalóságba, egy egy régi világ omlott össze nagy robajjal előttem. A négy koporsó, az öt kicsiny árva, az én nyomasztó özvegyeségem, a nyakamba szakadt rettenetes sok gond és az e világ szerinti tanácstalanság bizonyult, az Isten kezében alkalmas eszköz gyanánt arra, hogy testet öltösn bennem az ige: Nékem a Krisztus élet. Élettel áldott meg az Ur szereteteim koporsójánál s ezért életet keresek a koporsónál. Ennek a lelki igyekezetnek akar szerény bizonyossága lenni e kötet, amely nyolc ivnyi terjedelemben 38 beszédet és néhány imádságot fog tartalmazni. A mű augusztus hó végén jelenik meg és 120 Lei lesz az előfizetési ára. Azoknak, akik a pénzt előlegesen beküldik portómentesen küldöm meg a könyvet. Lutița — Agyagfalván, 1930 július 10. P. u. Mugeni Odorheiu. Márk Mihály, ref. lelkész.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Pénztári: 3401—1930 III. szám. KÖRRENDELET, Valamennyi kebelbeli Nt. Lelkészi Hivatalnak. Értesitem valamennyi Nt. lelkészi hivatalt, hogy az Erdélyi Egyházkerület paróchiális könyv-

187
1930

tárának XI ik köteteként legközelebb meg fog jelenni dr Nagy Géza „Kálvinista jellemképek“ című műve. A könyv 12 jellemrajzot fog tartalmazni mégpedig: Kálmáncsehi Sánta Márton, Méliusz, Béza Tódor, Károli Gáspár, I Rákóczy György, Medgyesi Pál, Tótfalusi Kiss Miklós, Árva Bethlen Kata, Bod Péter, Szikszay György, Egy erdélyi utazó Oberlinnél Gróf Kun Géza. A kötött példányok 80 Lei kötetenkénti árban bocsájtatnak ki. Felhivom mindazon Nt. Lelkészi Hivatalokat, amelyek fenti munkára reflektálnak, hogy idevonatkozó jelentéseiket hivatalomhoz mielőbb beküldeni sziveskedjenek, hogy a szükséges példányok számáról az Erdélyi Egyházkerületet még e hó folyamán értesíthessem. Oradea—Nagyvárad, 1930 július 15. Atyafiságos szeretettel: a Püspök távollétében helyette, Csernák Béla s. k, egyházkerületi főjegyző.

188 Pénztári: 3190—1930 III. szám. KÖRRENDELET. Valamennyi kebelbeli Nt. Esperes, Lelkész, Segédlelkész és Levita uraknak.

1930 A K. V. Minisztérium 88824 sz. folyó hó 4 én kelt rendeletével megküldötte hivatalom részére a Pénzügyminisztériumnak alant következő 188842—1930. sz. átiratát tudomás és mihez-tartás végett, amelyben utasítások vannak az utadónak folyó évi július 1-től való kivetésére nézve, azzal a megjegyzéssel, hogy ezen adó a július havi státokba már felveendő, mert ezek nélkül a fizetések utalványozva nem lesznek.

„Másolat a Pénzügyminisztérium adó megállapító és ellenőrző hivatal Vezérigazgatóságának 188842—1930. sz. a. kelt átirata a Vallás és Közoktatásügyi Minisztériumban 86220—1930. sz. a. iktatva.

Miniszter ur! A Monitorul Oficial 1929 augusztus 6-án megjelent 172 ik számában közreadott Ut törvény 58 ik cikk J. betűje előírja, hogy az összes elemi adók után, bezárólag fizetések és nyugdíjak, pótagó vetendő ki a régi hozzájárulások helyett.

A törvényben s a Pénzügyminisztériumban e célra létesített vegyes bizottság a fizetések és a nyugdíjak utáni hozzájárulást általában 050 % -ban állapította meg, kivéve Ilfov, Prahova, Caras és Temes-Torontál megyéket, ahol ez az adó 030% és Severin megyét, ahol 025%.

Ezek az adók feltétlenül előírandók az 1930 július 1-től kezdve, miért felkérjük miszerint sziveskedjék elrendelni a hatósága alá tartó összes fő és mellék utalványozókat, hogy intézkedjenek, hogy ezek az adók a július havi fizetésekből levonassanak, amely a fizetés utáni adók és a nyugdíjpénztár részére történt 10% hozzájárulás levonása után tisztán maradó összeg után lesz számítva.

Ez az összeg egy külön rovatba lesz bevezetve, amely rovatnak a címe „aditional pentru drumuri“ [utadó] lesz és amelyet az utalvány kifizetésekor visszatartanak és befizetnek a megyei költségvetés megfelelő címéhez.

Mentesítve vannak ezen adó alól: a rokkantak, a hadiöz-

vegyek és árvák az általuk bemutatandó bizonyítványok alapján. Aláírások".

Fenti rendelet értelmében az ezután kiutalandó államsegélyekből a megfelelő összeget számfejtteni és levonni fogja a miniszteri számvevőség Oradea—Nagyvárad, 1930 július 12. Atyafiságos szeretettel: a Püspök távollétében helyette, Csernák Béla s. k., egyházkerületi főjegyző.

Pályázati hirdetés. A szatmárgörbedi ref leányegyház pályázatot hirdet előkönyörgő kántortanítói állásra Fizetése a következő: 1. Tisztességes lakás [3 szoba, 2, konyha, kamara, pince] megfelelő melléképületekkel és 1 kat. hold 35 □ öl kertetel. 2 1184 liter tiszta rostált buza. 3. 680 liter szemes tengeri. 4. Szénadíj 59 Lei. 5. Régi erdőtőke kamat 21 Lei. 6. 13 kat. hold 486 □-öl föld, melyből 10 kat. hold szántó, a többi rét. 7. 4 okta legelő 10 drb. jószágra. 8 6 öl [24 m.] tűzifa, felerészben beszállítva, felerészben folyóárban fizetve. 9. Tandíj 2 köből buza és 2 köből tengeri. 10. Terménybehordás és kertszántás, 11. Temető hasznélvezete. 12 Készpénz 3000 Lei. 13. Stóla évi 500 Lei értékben 14. Fizetéskiegészítés az egyházkerület által megállapított 35,190 Lei ig az egyházmegyei díjlevéértékelő bizottság megállapítása szerint. A földek adóját az egyház fizeti. **Kötelességek:** A mindennapi iskola I—VII. osztályban áltami tanterv szerint tanítani. Kántori teendőket ellátni. Vasárnapokon és ünnepnapokon az istentiszteleteket délelőttönként predikációval, délután és hétköznapokon könyörgéssel elvégezni. Egyházi jegyzőség teljesítése, Gondnoki számadás elkészítésénél segédkezés. Vasárnapi iskola és ref. énekkar vezetése A felügyelő lelkész szükség esetén való helyettesítése. Pályázhatnak katonai kötelezettségnek eleget tett, román nyelvi vizsgával bíró tanerők. Pályázati határidő 1930 augusztus hó 23 Pályázati kérelmek az aranyosmegyesi [Mediesul aurit jud Sătmár] Lelkészi Hivatal címére küldendők. Az állás a választás jogerőre emelkedése után azonnal elfoglalandó. Megjegyeztetik, hogy vasutállomás, posta, távirda, telefon, orvos, gyógyszertár s.b. 1—2 km. távolságban. Szatmárgörbed a népes Aranyosmegyessel teljesen összeépítve, politikailag egy község. Szatmárgörbed, [Romanești] 1930 július hó 7 én. Presbyterium.

Pályázat lévita-tanítói állásra. A nagyszalontai egyházmegyébe kebelezett kisnyégerfalvai [Negru] ref leányegyház presbitériuma pályázatot hirdet az üresedésben lévő lévita-tanítói állásra **I. Javadalom:** 1. Jókarban levő lakás [két szoba, konyha, kamara, pince, melléképületek] és egy fél katasztrális hold kert hasznélvezete. 2. Évi 12,000 Lei készpénz az egyház pénztárából. 3. Husz q. buza és husz q szemes tengeri. 4 Tizenhat köbméter kemény hasáb tűzifa a tanítói udvarra beszállítva. 5. Stóla. 6 Allamsegély, amelynek összegéről azonban az egyház nem szavatol. Megjegyzés: A buza és tengeri fizetés egyrésze helyett megegyezés szerint használhatja a tanító a most egyházi kezelésben levő földeket, mely esetben nagyobb jöve-

delemre számíthat. II. Kötelességek: Az I—VII. osztályu egyes iskola vezetése, az előkönyörgő [lévita] kántori összes teendők végzése egyházi jegyzőség, vasárnapi iskola tartás és a belmissziói munkában való segédkezés Pályázhatnak román vizsgával bíró okleveles tanítók. Pályázati határidő e hirdetés megjelenésétől számított három hét, Személyes megjelenés esetén a megválasztott tanító utiköltsége visszatérítetik. Kisnyégerfalva Belényes várostól, ahol fiú és leány főgimnázium, tanítónőképző intézet van, három km. távolságra fekszik. A pályázati kérések a kisnyégerfalvai [Negru u p. Beiuş jud. Bihor] ref. leányegyház gondnokához, Sós Mihályhoz küldendők. Presbitérium.

Pályázat. A dobrácsapáti ref egyház presbitériuma pályázatot hirdet üresedésben lévő lévita kántortanítói állásra. Javadalom: 1. Kézpénz 12,000 Lei havi előleges részletekben. 2. 12 köböl rostált buza. 3. Minden gyermek után 1 véka tengeri [k. b. 22—24 v]. 4. 12 m³ tűzifa beszállítva 5. 6 köblös szántóföld melynek adóját egyház fizeti. 6. Lakás fél köblös kerttel. 7. Kerületi segély. 8. Államsegély, melyért az egyház nem szavatol 9. Stóla Kötelesség: Az I—V. oszt. iskola vezetése, lelkészi és kántori szolgálat végzése, kivéve az urvacsoraszta alkalmakat. Vasárnapi iskola vezetése. Pályázhatnak román vizsgával bíró tanítók és tanítónők. A pályázatok augusztus 10 ig a ref lelkészi hivatalhoz küldendők Corod—Szamoskóród. Presbitérium

1—2

**Református Énekeskönyvek,
Nagy Vilmos-féle Magyar Nyelvtanok,**
mindenféle, az előírásnak megfelelő legjobb mintájú
egyházi és iskolai nyomtatványok,
borítékok, hivatalos papírok és legcsinosabb kivitelű
alkalmi és mulatsági meghívók
a legjutányosabb áron beszerezhetők

Béres Károly könyvnyomdájában
Oradea-Nagyvárad, Iosif Vulcan- (Nagy Sándor-) u. 14.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
 Nagytiszt. Református Lelkészi Hivatalnak
 Jud. Arad
 Cermeiu—Csermő

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
 Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyóásárhelyen.

Befizetett tőzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. *Le-
 számított váltókat. Folyósít jelzálog-
 kölcsönöket. Átutalásokat előnyösen
 teljesít. Minden bankszerű üzletet
 kedvezően lebonyolít.*

**Képviselet a triestli „Adria”
 biztosító-társaságot.** 28

ORGONA- HOMLOKZATSÍPOK

a rekvirált sípok helyébe első-
 rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
 gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok
 és pedálos harmoniumok ál-
 landóan raktáron. Orgona-
 javítások, tisztítások és
 hangolások pontosan eszkö-
 zöltetnek. Költségvetéssel és
 harmonium árjegyzékkel díj-
 talanul szolgálunk. 28

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas-
 harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

Alapított 1840-ben

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

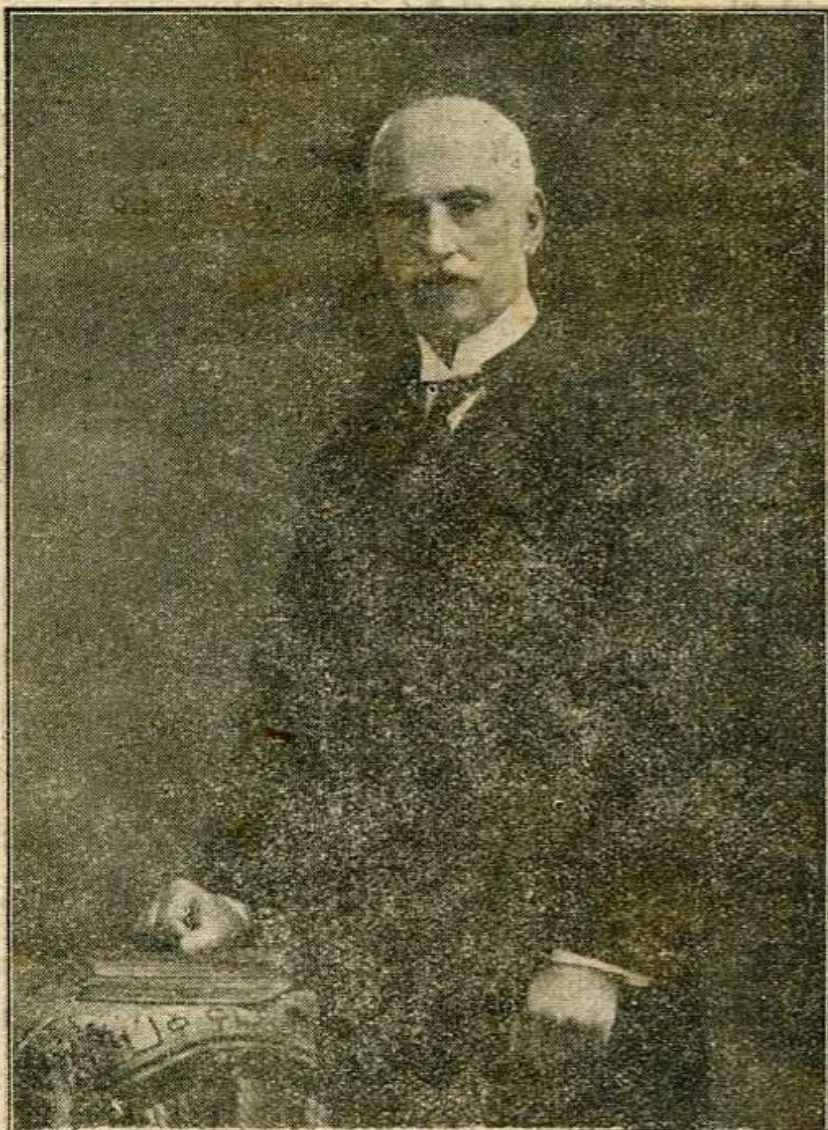
Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Or-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évi 550 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

○ ○ Megjelenik minden héten szombaton.

domahidai DOMAHIDY ELEMÉR

Gazdag aratása volt közöttünk mostanában a halálnak. Nem elég, hogy a nagy világalakulás miatt ugyis nagyon megritkultak soraink, a halál is egymásután dönti ki közülünk azokat, akik küzködő anyaszentegyházunknak és súlyos próbára vetett nemzetünknek vezérei és fenntartó oszlopai valának.

A múlt vasárnap délután ilyen oszlopférfit dőlt ki közülünk a Domahidy Elemér személyében, aki attól kezdve, hogy 1891-ben a nagykárolyi egyházközség, még mint egészen fiatal embert, presbyterré választotta, nem szünik meg magyar református egyházáért munkálkodni. Előbb, mint a nagykárolyi egyházmegye tanácsbírája, majd mint gondnoka s mint ilyen: konventnek, zsinatnak tagja, iskolák fenntartó testületének [Szatmár], egyházi egyesületeknek [szatmári Lorántffy Zsuzsánna egyesület] elnöke, védnöke, végül a királyhágómelléki egyházkerület főgondnoka. Anyaszentegyházának fejlődése, virágzása, sorsa szívéhez, lelkéhez, életéhez forrott. Hogy egyéniségét megismerjük, elég főgondnoki székfoglalóját kezünkbe vennünk.

Ebben szilárd református öntudattal vallja az egyetemes papság elvét. Nemcsak a jogokat hangoztatja, de a kötelességeket is: „Minden hívő pap is, aki a hivatalos lelkipásztorral együtt köteles résztvenni egyháza minden munkájában, ha kell, áldozattal, ha kell, martyromsággal is”.

Azoknak a férfiaknak utóda ő, akik kitörölhetetlen betűkkel irták bele nevüket a magyar protestáns egyházak történetébe. Domahidy Elemér azoknak a szatmári, ugozsai nemeseknek leszármazottja, akik a XVII. század közepén először emelték fel szavukat, hogy az egyetemes papság elvénél fogva az egyház kormányzásában a világiaknak is hely biztosítsák.

És nemcsak az egyházi, de a nemzeti életben is odaadó hűséggel szolgálta ő fájának, a kisebbségi sorsba jutott magyarságnak az ügyét és kész volt mindig sikra szállani ennek megnyirbált jogaiért.

A férfit, kinek lelke vágyakkal és reménységgel, hittel és bizodalommal volt tele, összeroskadott; hiszen ő is csak mulandó ember volt. Csak annyit végezhetett, amennyit végeznie az isteni kegyelem megengedte volt.

Körülbelül egy félévvel ezelőtt kezdett betegeskedni s a szervezetét megtámadt kór ellen hiába keresett gyógyulást, hiába tették meg mindent kezelő orvosai a megmentése érdekében. folyó hó 20-án, férfias nyugalommal viselt kínos szenvedések után, meghalt a jövő élet felől való bizonyos reménységgel a szívében.

Temetése folyó hó 22 én, kedden ment végbe Szatmáron, illetve Domahidán.

Az elhunyt főgondnok a református gimnázium fekete drapériával bevont tornacsarnokában volt kiterítve, ahol a ravatal mellett a szatmári hittanhallgatók állottak diszörséget. Itt fogadták a család tagjai a kondoleálókat, akik között Széll György esperes, a királyhágómelléki egyházkerület és a nagybányai egyházmegye, Kádár Géza zilahi lelkész, generális direktor, az erdélyi egyházkerület Boros Jenő lelkész, a Lorántffy Zsuzsánna-egyesület és dr Hantz Jenő, a református gimnázium részvétét tolmácsolták.

Kedden délelőtt 11 órakor átszállították a ravatalt a koszorukkal borított koporsóval együtt a szatmári református templomba, ahol a temetési szertartás pont 12 órakor kezdődött.

A temetési szertartáson Szatmár város képviselőjében megjelent Ferencz Ágoston polgármester és dr Südy Tibor alpolgármester. Ott volt Márkus Valér törvényszéki bíró és dr Nestor József kir. ügyész. Testületileg jelentek meg a szatmári és németi ref. egyházak presbytériumai, a szatmárvárosi és vármegyei magyar párt, a szatmári gazdasági egyesület, a Lorántffy Zsuzsánna-egyesület. Az erdélyi ref. egyházkerületet Kádár Géza zilahi esperes, generális direktor, dr Illés Gyula tanügyi tanácsos és Nagy Sándor kollégiumi tanár képviselték. A királyhágómelléki egyházkerületből pedig Csernák Béla püspökhelyettes, Széll György nagybányai és Vadai Béla bihari esperesek, dr Nagy Sándor nagykarolyi, Telegdi József bihari, dr Böszörményi Emil nagybányai egyházmegyei gondnokok, Bónis Elemér egyházkerületi tanácsbíró, dr Thúry Kálmán egyházkerületi ügyész, dr Harcsár Géza egyházkerületi világi főjegyző jöttek el a temetésre. A róm. kath klérust Ilosvay Lajos kanonok-plébános és Hámon Róbert kanonok, a szatmári lutheránus egyházat Thurner Albert felügyelő, a református középiskolákat dr Hantz Jenő, Bakcsy Domokosné és Martini Mórné igazgatók, az Általános Ipartestületet és az Iparos Olthont Bölönyi László és Szücs Kálmán elnökök és Kerekes István alelnök a Szatmárvármegyei Takarékpénztárt Horváth Bertalan elnök, Steiner József és Hirsch Sándor igazgatók képviselték és rajtuk kívül ott volt a város és vidék egész intelligenciája.

A szertartás a X C. zsoltár közös eléneklésével és a Szatmári Református Iparos Dalegylet gyászénekével kezdődött, mely után Boros Jenő lelkész imádkozott és kért vigasztalást a gyászoló szívek számára. Majd a Református Iparos Dal-

egylet újabb gyászéneke után Csernák Béla nagyváradai lelkész, egyházkerületi főjegyző tartott gyászbeszédet I. Péter II. r. 9. verse alapján. Beszédében rámutatott arra, hogyha az elhunyt főgondnok életét Isten ígéjének világosságánál vizsgáljuk, ez az élet úgy jelenik meg előttünk, mint az egyetemes papság egyik tagjának, még pedig vezéri munkásának élete.

A gyászbeszédet követőleg dr Nagy Sándor egyházmegyei gondnok és a vármegyei magyar párt elnöke az egyházkerület és a vármegyei magyar párt nevében a következő beszéddel bucsuzott el Domahidy Elemértől, a reformátusság és magyarság nagy halottjától :

Megállítunk még egy szóra megdicsőült halott.

Bucsuzni jöttünk. Elhoztuk ravatalodhoz fájó szivünk, érző lelkünk, mely rokon volt mindig a Tieddel.

Megilletődve gondolunk végig életed folyásán, melyből mint nyitott könyvből olvashatunk immár.

És az a nagy könyv, melynek lapjaira életsorsok, történések vannak feljegyezve, egy jelentős fejezet végső akkordjával lett teljesebb a Te koporsóddal.

Ez életlapról azt olvassuk, hogy a mennyek Országába juthatás örök titkainak egyik fontosbika: az egyéni, a családi érdekeken felül emelkedő páratlan közérzék volt rugója munkás életednek.

Ez vezetett magasan ivelő közpályádon állomásról-állomásra, feljebb és feljebb a magasba mindenkor.

Ez volt az, ami nem hagyott pihenni akkor sem, amidőn már nem termett magyar fejekre többé a babér. Ott álltál a fronton, az első sorokban akkor is a nagy szédülésben, első az elsők között!

Megérezted e nagy történelmi pillanatokban, hogy szent hited, fajod iránti kötelességeid mellett háttérbe szorul az egyéni érdek, s emelt fővel állottál az élre, egyházad és a kisebbségi sorsba került magyarság aléltságából új életre hívó harsonái közt.

Ott látunk a püspök nélkül maradt, elszakított református egyházak Királyhágómelléki egyházkerületének lelkes megszervezői közt.

Ott a Magyar Szövetség, majd Országos Magyar Pártot életre hívók lelkes gárdájában.

És csak elhivatottságod, a hétköznapiságon bámulatosan felülemelkedni tudó közérzéked nyerte el jutalmát, amikor a királyhágómelléki egyházkerület főgondnoki székébe emelt a közszeretet, vagy amikor az Országos Magyar Párt központi

ntező bizottságába, majd a Szatmári Tagozat elnöki székébe ültetett a közbizodalom.

i És mindezen tisztségeket azzal a lelkesedéssel viselted, mely csak keveseknek adatik osztályrészéül. Viselted megalkuvást nem tűrő hitszeretettel fajod iránti soha nem lankadó kitartó erővel

Vivtad a nemes harcot erőd apadtáig, tudomásul nem véve, hogy gyilkos kór emészti szervezetedet.

Utolsó kerületi gyűlésünkön ért lesújtó hire súlyos betegségednek. Remélni akartuk azonban, hogy kivételes szerepre elhivott egyik választottjával csudát fog tenni a jó Isten, s visszaad nekünk, hiszen ugy is tulong-tul ritkúlnak soraink.

De hát letelt a kiszabott órád, s elvágatott életed fonala.

Elmégy. Itt hagysz. De csupán földi részed az, ami távozik körünkből. Az az irány, melyet kijelöltél, továbbra is a megkezdett csapás követésére hiv. És lelkednek nemcsak egy szikrája, — mint hivatali esküd letételekor, — de most már teljes egészében ment fel az Úr trónusához: onnan világol az alá, s mutatja számunkra, a sötétben botorkálók számára, az egyenes utat egyházunk és fajunk védelmezésében, melyet taposnunk kell, bármilyen rögs az.

Bucusu üdvözetét tolmácsolom koporsódnál a királyhágómelléki református egyházkerületnek, s mondok Isten Hozzádot a kerület közszeretben álló főgondnokának.

Bucusu üdvözetét az Országos Magyar Pártnak, mint megalakulásától kezdve hűséges vezető tagjának, ugy a Szatmár-vármegyei Tagozat első elnökének.

Gyászoljuk Tebenned a multak emlékét, a borongós jelent, De megerősit koporsód, a feltámadás szent hitén keresztül, a jobb jövendőben!

Domahidy Elemér! Szeretett vezérünk, kedves Barátunk Isten Veled! Isten Veled!

Utána a Polgári Társaskör dalárdájának és a gyülekezetnek énekével fejeződött be a templomi temetési szertartás, melynek megtörténtével hatalmas, nagy tömeg kísérte el a Domahidy Elemér koporsóját a Szamos hidjáig, ahol teherautóra helyezték át a koporsót és azon szállították ki Domahidára.

Domahidán az ősi kuria nagytermében felállított ravatal mellett Gönczy Sándor nagykárolyi lelkész mondott imát és gyászbeszédet, a sirnál pedig Ármós Zsigmond domahidai segédlelkész imádkozott, melynek elhangzása után a gyülekezet éneke mellett elhantolták a Domahidy Elemér földi részeit.

Emlékezete legyen áldott közöttünk!

Igehirdetésünk revíziója.

Egyre jobban és jobban izgatja a lelkeket szerte a világon a keresztyénség jövőjének sorsa. Lázasan kutatják a legmegfelelőbb módokat a krisztusi nagy életigazságok abszolút érvényesítésére. Az egyházi funkciók valamennyi ágát azonos revízió alá veszik és keresik a legalkalmasabb utakat azok hatásának felfokozására.

Mivel pedig protestáns egyházainkban az igehirdetés az istentisztelet legfőbb cselekvénye, egész természetesen e körül forog a legtöbb diszkusszió. Azt állítjuk — egészen jogosan — hogy amikor nagy hitszónokjaink voltak, akkor volt a hitélet a legintenzívebb köztünk.

Lehet ugyan, hogy azok az egykori szószék-géniuszok ma már nem érvényesülnének, mégis igaz marad, hogy *az igehirdetés volt akkor a protestáns istentisztelet ragyogó központja*. Miként a mise a római egyházban.

Vajjon így van-e ez ma is még minálunk?

Olyan fenséges, magasztos, dicsőséges ténye-e az igehirdetés nálunk még ma is az istentiszteletnek, aminő a mise a rómaiaknál?

Ha *nem*, akkor végzetes baj van. Mert a protestáns lelkipásztorság legelső sorban: az ige szolgálata. Minden egyéb másodrangu dolog csak mellette.

A pápai egyház áldozárja teljes mértékben átérti, hogy ő Isten nevében cselekszik, amikor misézik. A hívek hasonló módon átértik, hogy ők a mise által Istenhez vezetnek. Tökéletesen öntudatos dolog ez náluk, mert erre vannak reánevelve már. Egyetlen egyháznak sincs létjogosultsága, amelyik nem erre törekszik. Istenhez kell vezetnie híveit valamennyinek. Éppen ezért nekünk is szüntelenül azt kell szem előtt tartanunk, hűveinkkel azt kell átértetnünk, arról kell szilárdul meggyőznünk őket, hogy *Isten beszél általunk hozzájuk az igehirdetésben*.

Mérhetetlenül fontos tehát az a feladat, ami az igehirdetés által a protestáns lelkipásztorra hárul. Semmi olyan fenséges, dicsőséges, szentséges dolog nincs ezen a világon, mint mikor a lelkipásztor Isten szent izenetét szólja olyan embereknek, akik egyenesen erre hívták el őt. Amelyik egyház nem képes népét Istenével az igehirdetésben összetalálkoztatni, elvesztette létjogosultságát. Letapodtatik az, mint megízeltlenedett só.

Az igehirdetés a lelkeknek Istennel való boldog összetalálkozása. Ha *nem* éri azt a dicsőséges célt el, ha nincs benne

szent tűz, szentséges áhitat, közönséges „tanítássá” válik, a templom meg iskolateremmé. Isten szent lelkének gyógyító ereje nem közöltetik benne a beteg lelkekkel többé.

Mindezekből kitűnik, mennyire a legmagasztosabb emberi hivatás az igehirdetés, a lelkek Istenhez vezetése, azoknak állandó, gyógyító érintkezésben tartása az élő Istennel. Benne az igehirdető merő eszközzé válik. Isten lelke használja a nyelvét, a szivét, a lelkét Istennek küzködő gyermekéhez küldött izene tének proklamására. Hogyha ezt az isteni izenetet megérik a hivek a prédikációból, akkor a hitszónok ígét hirdetett. Ellen- esetben pedig csak : tanított.

Éppen ezért az igazi igehirdetéshez, Isten izenetének proklamálásához sokkalta nehezebb az igehirdetőnek magát, saját lelkületét előkészíteni, mint a prédikációját. A nagy prédikátorok féléjszakákon át buzgó könyörgésekkel készültek arra, sok lelki tusakodások között. Élő áldozatok gyanánt adták át magukat szent hivatásuknak. Ma sincsen más módja annak. Ezért kell revideálni a mai igehirdetést. Világkövetelmény lett ez ma már.

Bokor Sándor.

„Jobban, Tiéd Uram”

Egyházi beszédek és imák. Írta *Vásárhelyi János*, Kolozsvár, a „Minerva” kiadása
1930 — 262 lap. — Ára 200 Lei.

Tetszetős külső alaku, belső tartalmában pedig bő lelki gyümölcsözés magvait elhíntő könyv ez, mely az őskeresztyénség lelki forrásából táplálkozó kálvini szellemnek sugaraival megvilágosítja az elmét, öntudatosá teszi a hitet és meggyőző erejével erényes munkára serkenti az akaratot.

Mindössze harminc beszéd van benne; vegyesen ünnepnapokra, közönséges vasárnapokra, templomszentelési és más alkalomra szólanak. Van köztük nyolc elő- és utóimával; van tizenkilenc egyházi beszéd ima nélkül és van egy konfirmációi beszéd előimával; a hősök emléktáblájának leleplezése és egy toronyszentelés alkalmával mondott beszédet pedig egy-egy utóima rekeszt be. E beszédek után következik tizenhat imádság, még pedig ünnepekre, vasárnapra, konfirmációra, ujbuzára, reformációra, ó- és ujesztendőre, ezek mind párosával; adventi imádság van három és bezárja az egész sorozatot egy nagy imádság úgy, ahogy megnyitja a beszédek sorát egy nagy beszéd: „Kicsoda szabadít meg?”

Nemcsak terjedelménél fogva mondom nagyra e beszédet, hanem a keresztyénségnek benne fejtegetett nagy, alapvető kérdése miatt: Kicsoda szabadít meg? . . . Szónoki formában kifejezett hitvallás ez. „Világosan érezzük, hogy minden jobb lenne ezen a világon, ha az emberek jók, igazak lennének, hitben és szeretetben megújult, megszentelődött szívekkel élnének, de éppen ezt, az egyellent, a legnagyobbat nem tudjuk megcselekedni, nem tudunk kiszabadulni bűneink, önzésünk, irigységünk, érzékiségünk lenyűgöző bilincseiből.“ (6. l.) „Az a tény, hogy mi a bűn és a halál hatalma alól szabadulni akarunk, már önmagában Isten lelkének felséges bizonyágtétele arról, hogy mi nem a bűn és halál számára, hanem tisztaságra és örök életre teremtettünk.“ (7. l.) De ki szabadít meg? — „Van menedékünk és szabadulásunk: a Krisztus. Van életünknek értelme: szolgálat Krisztussal. Van életünknek reménysége: diadalom Ővele. Jézus a Megváltó. Adjuk oda magunkat, életünket, alkotásainkat Neki, fegyverkezzünk fel az Ő fegyvereivel s akkor az eredmény is más lesz. Az eredmény lesz: békesség a földön, jóakarát az emberekhez s a bűn és halál felett győzelmes emberiség ajkán a diadalmi ének: „Hálát adok Istennek a mi Urunk Jézus Krisztus által.“ (12. l.) Ezt fejtegeti és erről akar meggyőzni *A küldetés feltétele* c. és a többi beszéd is. Mert a szerző szerint is „evangéliumi igehirdetésünknek első, Istentől rendelt feladata felébreszteni bűnös és halandó voltunk öntudatát, hogy kétségtelessé tegyük mindenki számára, hogy megváltásra van szükségünk s felindítsunk mindenkit, hogy keresse azt az isteni kezet, mely megnyithatja a börtön ajtaját és elvezethet az Isten gyermekeinek szabadságára.“ (7. l.) Mert „a Krisztus nélküli ember élete nem egyéb, mint reménytelen rabság a bűn és a halál börtönében.“ (10. l.) „A bűn hatalmától csak az szabadíthat meg, aki büntelen; Isten ítéletének hatalma alól csak az válthat meg, aki maga elegend tud fenni Isten igazságának; a halál testéből csak az menthet meg és tehet részesévé az örök életnek“ (8. l.) — a mi Urunk Jézus Krisztus.

Nem tudunk többet idézni e biblikus erővel ható, észhez szóló fejtegetésekből annak igazolására, hogy e beszédekben mind valóban prófétikus erővel és élességgel a válság és megszentelődés központi igazsága ragyog.“ Csupa erő, meggyőződés, hit, tűz lobog mindenik beszédben. Sok szellem van bennök, de még több lélek: nem csoda, mert a lélek üdvösségéről van szó. Ezenfelül minden beszéd pompás szónoki készségről, gazdag, választékos és fordulatos szókincsről tanuskodik: a fel-feltörő gondolatok egyszerre szabatos és numerosan váltakozó mondatokban találják meg kifejezésüket, melyeket cseppel sem zavar a Könyvek-könyvéből vett sok, mindig helyénvaló,

a beszéd gondolatmenetéhez rendesen hozzáillő, a fejtegetés tárgyához simuló és éppen ezért is megkapó bizonyító erővel ható idézete.

De van még ezeknek a beszédeknek különös, jellemző vonásuk. Mindeniken rajta van a szerző egyéniségének a karaktere; nem tudom ezt másként jobban megmagyarázni, mintha azt mondom, hogy igazán az ő szájából valók és őhöz illők: más nem igen tudna érvényesülni velök. Hogy egyet is megtanuljon valaki e beszédek közül és hatásosan elő is adja, nagyon nehéz feladat lenne: a jó megtanulás hosszú időbe kerülne; jó megtanulás nélkül pedig az egészet — mint ahogy mondani szokták — összetörné, pozdorjává csépelné. A szerzővel egyező — hogy úgy mondjam — congenialitás, szónoki rátermettség, előadói készség és gyakorlat, meg nagy bibliai tudás kell hozzá, hogy valaki e beszédeket úgy, amint vannak, hatásosan használni akarná. De aki maga szereti szerkeszteni beszédeit, nagy haszonnal forgathatja: igen sokat tanulhat belőlök minden tekintetben.

A beszédekből is, de kivált az imádságból egy gazdag lélek, mélyen érző szív áhítatos buzogását érezzük, mely mint a tavaszi záporok meleg patakja, üdit, frissít, éltet, megbékéltet és megnyugtat, mint mikor az ember valakinek jól kisírja magát; úgy serkentenek bűnbánatra, engedelmességre, szolgálatra, Isten dicsőségére.

A csinos kiállítású könyvet nemcsak a lelkészeknek, hanem művelt keresztyén festvéreinknek is melegen ajánljuk figyelmökbe: szent vallásunk szeretetét, hitünkhöz való ragaszkodásuk öntudatosságát merithetik belőle.

Teremjen bő lelki gyümölcsöket e könyv és Is'en áldása legyen szerzőjének *gyermeklein*, akiknek művét ajándéku adta.

Udvari.

Juhász Péter.

ISKOLA

Tájékoztató

a szatmárnémeti-i református középiskola
az 1930—31. iskolai évre vonatkozó felvételére.

1. Felvételi.

1. Felvétel. A törvény értelmében felvehetők mindazok a tanulók, akiknek szülei magukat magyar anyanyelvűeknek vallják, zsidó vallásukat azonban csak a Közokt. Minisztérium engedélyével.

Mindenik tanuló, aki ez intézetbe először lép be, köteles a felvételre jelentkezéskor az igazgatósághoz benyújtani születési állami anyakönyvi kivonatát, újraoltási bizonyítványt, állampolgársági bizonyítványt és az előző osztályról szóló iskolai bizonyítványt, vagy iskolai anyakönyvi lap másolatát. Az I. osztályba lépő tanulók a revizortól látalmazott IV., vagy magasabb osztályu elemi iskolai bizonyítványt

nyújtanak be. Mindezen okmányok csak úgy fogadhatók el, ha román nyelven vannak kiállítva, akár eredetiben, akár hiteles másolatban, a román mellett azonban párhuzamosan szerepelhet a magyar nyelv is. Az intézetnek azon növendékei, akiknek a fent jelzett okmányai már be vannak adva, nem kötelesek azokat ismét benyújtani.

Az I. osztályba nem vehetők fel, akik 9 és fél évesnél fiatalab-
bak, vagy 13 évesnél idősebbek, — határnapul véve szeptember 1-ét. A 13 évesnél legfeljebb egy évvel idősebbek részére külön kérésre az iskola igazgatósága, még idősebbek részére csak a minisztérium adhat korengedélyt.

2. Beírás augusztus 25—31. napjain délelőtt 9—12. A tanulók felvétele a beírás alkalmával történik. — Beírási díj 100 Lei és 50 Lei igazoló könyvecskére és sorszámra.

3. Iskolai díjak: Tandij és fenntartói járulék évi 2500 Lei.

4. Javító vizsgálat. — Jelentkezni lehet e vizsgálatra augusztus 31-ig. A vizsgálat írásbeliből és szóbeliből áll s díja, tekintet nélkül a tárgyak számára 150 Lei.

5. Minden tanuló köteles egyensapkát és rendszámot viselni, egyenruha azonban nem kötelező. Köteles azonban minden tanuló a beírás alkalmával az igazgatósághoz beadni egy drb 8 cm. hosszú és 6 cm. széles fényképet a személyazonossági igazolvány céljára, amely igazolvány nélkül egy tanuló sem lehet az iskola tagja.

6. Az internátus évi díja 10,000 Lei, mely negyedévenként előre fizetendő. Ezen összegben kívül be kell szolgáltatni még 2 (kettő) métermázsza búzát és 5 (öt) kilogram zsirt. Ez utóbbiak a mindenkori piaci árakon megválthatók. — Ágyneműt és evőeszközt a tanuló hoz magával.

Az internátus a tanítás megkezdése előtti napon nyílik meg. Jelentkezni kell legkésőbb szeptember 10-én déli 12 óráig.

—
Az igazgatóság.

II. Leánygimnázium.

1. Felvétel. Feltételek ugyanazok, mint a fiugimnáziumban.

2. Beírás. Augusztus 25—31. napjain délelőtt 9—12 óráig. A tanulók felvétele a beírás napján történik. — Beírási díj 200 Lei.

3. Iskolai díjak. Tandij és fenntartói járulék az I—III. osztályban évi 2000 Lei.

4. Javító vizsgálat. E vizsgára szeptember 5-én déli 1 óráig lehet jelentkezni. A vizsgálat idejét később fogjuk közölni. Vizsgadíj 150 Lei, tekintet nélkül a tárgyak számára.

5. Minden növendék köteles egyenkötényt, egyenruhát, egyenk-
lapot és rendszámot viselni. Köteles ezenkívül a beírás alkalmával az igazgatósághoz 1 drb 8 cm. hosszú és 6 cm. széles fényképet a személyazonossági igazolvány céljára beszolgáltatni, amely igazolvány nélkül egy tanuló sem lehet az intézet tagja. Az igazgatóság.

III. Felső kereskedelmi leányiskola.

1. Felvétel. A törvény értelmében felvehetők mindazok a tanulók, akiknek szülei magukat magyar anyanyelvűeknek vallják, a zsidó vallásuk azonban csak a Közoktatási Minisztérium engedélyével. —

Minden tanuló belépéskor köteles az igazgatóságához benyújtani: 1. születési áll. anyakönyvi kivonatot, újraoltási bizonyítványt áll. nyelven, állampolgársági bizonyítványt és az előző osztályról szóló iskolai bizonyítványt. Az I. osztályba lépő növendékek a gimnázium III. oszt. diplomáját, vagy a liceum IV. oszt. bizonyítványát. Az 1928—29. évben a gimn. III. oszt. végzett növendékek az isk. bizonyítványon kívül az admitere igazolványát. Az I. osztályba nem vehetők fel, akik 13 évesnél fiatalabbak vagy 15—16 évesnél idősebbek.

2. Beiratás. A beiratás történik szeptember 1—4-ig délelőtt 9—1 óráig. Beiratási díj 300 Lei, amely összegben bennefoglaltatik az igazoló könyvecske, sorszám és könyvtár gyarapítása és használata.

3. Iskolai díjak. Tandij és fenntartói járulék 3000 Lei.

4. Javító vizsgálat. Jelentkezni lehet e vizsgálatra szeptember 5-én déli 1 óráig. A vizsgálat idejét később fogjuk közölni. A vizsga díja 150 Lei.

5. Minden növendék köteles egyenkötényt, egyenruhát, egyensapkát, fekete cipőt és harisnyát és rendszámot viselni. Köteles ezenkívül a beiratáskor az igazgatóságához 1 db 8 cm. hosszú és 6 cm. széles fényképet a személyazonossági igazolvány céljára beszolgáltatni, mely igazolvány nélkül egy tanuló sem lehet az intézet tagja.

Az igazgatóság.

Megjegyzés: A szegénysorsu jótanulók mind a három iskolában folyamodhatnak a díjaknak részben való elengedéséért, vagy mérsékléséért az igazgató tanácshoz. Az iskolai díjak 2 egyenlő részletben, indokolt esetben negyedévenként, vagy havonként izethetők. Az iskolai év ünnepélyes megnyitása istentisztelettel kezdődik és a tornatermekben folytatódik. Idejét csak a miniszteri rendelet vétele után közli az igazgatóság.

HIREK

Követendő példák. Bihar-diószeg és Berettyószéplak egyházközségek tanítóiknak az egyházkerületi minimumot minden felsőbb kényszerítés nélkül megadták. Reméljük, hogy ez az illető egyházközségek részéről csak az első lépés tanítóik anyagi helyzetének további rendezése terén. Mindenesetre követendő például szolgálhatnak azon egyházközségek számára, akik tanítóik munkásságát minden sürgetés ellenére sem akarják kellőképpen értékelni. — A tóti-i egyház tanítónőjének eddig csak 21,000 leire értékelt fizet-

tését, amely eredetileg 100 korona volt, újabban 8000 leiel 29,000 leire emelte fel. — A pensylvániai Leeburgban letelepedett Nyiri József gépész özvegye Balázs Eszter 12 000 dollár [közel 2 millió lej] értékű 5 házat egy dollár névleges vételárban a leebburgi magyar református gyülekezetnek hagyta.

A Jugoszláv Királysági Ref. Keresztény Egyház 1930 július hó 17-én Belgrádban nyitotta meg első zsinatát. A zsinat feladata az egyház alkotmányát és törvényeit meg-

állapítani. A zsinatnak 24 tagja van, akiket titkos szavazással a presbyteriumok választottak.

Az aradi ref. Nőszövetség örvendetes eseményt ünnepelt jun. 29-én, amikor az egyház tulajdonát képező házban egyleti helyiségét felavatta. Csécsy Imre lelkész magasan szárnyaló imával Isten áldását kérve adta át rendeltetésének ezen helyiséget. Utána a Nőszövetség ozsonnával vendégelte meg a nagyszámban megjelenteket.

Értesítés és kérés. Szeretettel értesitem a tanító és lelkész testvéreimet, valamint

a nt. Esperes urakat, hogy négy polgári osztályt végzett és tanításban jártas, igen intelligens árvaleány hívünk, ki már mint helyettes tanító [kántor minőségben is] igen szép eredménnyel működött és aki rátermettségével minden belmissziói munkát — kivált a nőszövetségek vezetésében — eredményesen tud végezni, helyettes vagy segédtanítói állást, esetleg magántanuló gyermekek tanításait is szerény feltételek mellett vállalja. Megkereséseket Református Lelkészi Hivatal Nădlac—Nagylak [jud. Arad] címre kérek. Hegy, Károly lelkész, tb. esperes.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

3601—1930-II. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Iskolai Hatóságnak* Miheztartás végett közlöm a hivatalos uton hozám juttatott következő rendeletet: (Preş. Cons. de Min. 3771—1930; Min. Instr. C. 86852—1930; Serv. Instr. 16590—1930.) „Miniszter ur! Őfelsége a Király udvari marsalja arra kért bennünket, hogy adjuk tudtára az összes minisztériumoknak, miszerint Őfelsége a Királynak kívánsága az, hogy a hatóságok ne vásárolják meg az Ő arcképét, mert ezt az arcképet egyik minisztériumnak a műhelyeiben fogják elkészíteni és hivatalból szétesztani. Van szerencsénk tudomására adni ezt a Magas határozatot kérvén sziveskedjék az ön tárcájától függő összes hatóságoknak ezen értelemben rendeletet adni. Aláírás“. Ezen intézkedés alapján az iskolák egyelőre ne szerezzék be Őfelsége arcképét, hanem várják be hivatalom további intézkedését. Oradea—Nagyvárad, 1930 július 21. Atyafiságos szeretettel: a Püspök távollétében helyette Csernák Béla s. k., egyházkerületi főjegyző.

Tanügyi: 3540—1930-II. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Tudomásvétel és miheztartás végett eredetiben közlöm a Közoktatás és Vallásügyi Min. alábbi rendeletét: „No. B. 93191—1930. Domnule Episcop! In legătură cu acordarea dispenselor de vârstă pentru copiii cari se înscriu în clasa I primară la şcoalele particulare, avem onoare a vă face cunoscut că Ministerul — jinând seamă de dispoziţiunile art. 12 din regulamentul legii inv. primar şi art. 10 din regulamentul de administrare interioară a şcoalelor primare de Stat — a dispus: pentru înscrierea în clasa I primară, în cazul când copilul este bine dezvoltat şi nu se află în localitate şcoală de copii mici, direcţiunea şcoalei particulare

să poată acorda, în cazuri singuratice, bine motivate, dispensa de vârstă până la 6 luni; dispensa până la 1 an — pentru aceleș cazuri — se acordă de Revizoratul școlar. Vă rugăm să faceți comunicările necesare. Semnături“.

„B. 93191—1930. sz. Püspök ur! Kapcsolatban a magániskolák I elemi osztályába beiratkozó gyermekek korengedélyének megadásával van szerencsém tudomására adni, hogy a Minisztérium — tekintetbevéve az elemi oktatási törvény szabályzatának 12. szakaszában és az állami elemi iskolák belső igazgatása szabályzatának 10. szakaszában foglalt intézkedéseket — elrendelte: az első elemi osztályba való beiratkozáskor, abban az esetben, ha a gyermek jól fejlett és a helységben nincs kis gyermekiskola (kisdedóvó) a magániskola igazgatósága engedélyezhet egyes jól indokolt esetekben korengedélyeket 6 hónapig. Egy évig terjedő engedélyeket — ugyanolyan esetekben — a revizorátus engedélyezhet. Záradék. Aláírások“.

Ezen rendelet végrehajtása végett elrendelem a következőket:

Azok a gyermekek, akik korengedéllyel az I. elemi osztályba akarnak beiratkozni s 1923 szept. 1—1924 febr. 28. közt születtek, 11 Leies bélyeggel felszerelt kérvényben folyamodjanak a ref. iskola igazgatóságához korengedélyért. A folyamodvány szövege a következő: Domnule Director, Subsemnatul vă rog cu toată stima să binevoiiți a-mi acorda dispensa de vârstă pe baza ord. min. B. 93191—1930. Cu toată stima (szülő aláírása) Mellékelendő születési bizonyítvány, hatósági orvosi bizonyítvány, hogy a gyermek testileg és szellemileg fejlett. A tanító lássa el ezeket a kérvényeket külön féleven „Referat“-tal, amelyben a kérés teljesítését, vagy elutasítását javasolja. Szövege következő: „Referat: Examinând elevul (a) (a tanuló neve) am constată că este destul de desvoltat (ă) corporal și mintal pentru a putea urma cu succes cl. I prim. Sunt de părere, că dispensa de vârstă se poate acorda“. Kedvezőtlen vélemény esetén a dült betükkel szedett este és se poate szavak elé nu szurandó be. Az iskola iktatójába a korengedély kérvények egyenként beiktatandók s az iskolaszéki gyűlés elé terjesztendő, amely azokról határoz. A határozat a folyamodványra rávezetendő: „Se acordă dispensa de vârstă“. Dátum, határozat száma, pecsét, aláírás. Elutasítás esetén „Nu se acordă stb.“

Az ekképen elintézett kérvények az iskola irattárában megőrzendőek.

Az összes korengedélyekről, melyeket így az iskola igazgatósága kiadott, szeptember 15-ig az Esperes urakhoz jelentés teendő a következő rovatokkal: Név, születési idő, iskolai iktató szám, iskolaszéki gyűlés ideje és a határozat száma. Az Esperes urak ezen jelentéseket összesítve a püspöki hivatalnak nyilvántartás végett szept. 30-ig küldjék be.

Korengedélyeket kiadni szeptember 10-én tul nem szabad. A korengedélyeseknek is le kell tenni az ill. állami iskolánál az előirt deklarációt.

Felhivom az összes illetékeseket, hogy a korengedélyek megadásánál szigoruan alkalmazkodjanak a miniszteri rendelethez, nevezetesen ahoz a ponthoz, hogy ahol kisdedóvó van, korengedély nem adható, azok irodai kezelésében pedig jelen rendelemhez. Oradea—

Nagyvárad, 1930 július 22. Atyafiságos szeretettel: a Püspök távollétében helyette, Csernák Béla s. k., egyházkerületi főjegyző.

3625—1930-I. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi Nl. Esperesi és Lelkészi Hivatalnak.* Közhírré teszem, hogy a magyarországi ref. egyetemes konvent elnöksége a 149—1915. sz. egyetemes konventi határozattal reáruházott hatáskörében a Szatmárnémeti városban (Szatmármegye) 1896. évi január hó 31-ik napján született Bakó László szegedi lelkész részére a budapesti ref. theol. akadémia igazgatósága által 1919. évi január hó 30. napján 11—1919., továbbá 1921 február 11-én 31—1921. sz. alatt kiállított s állítólag elveszett eredeti első és második lelkészképesítési bizonyítványokat érvénytelennek nyilvánította s a másolat kiadására a fentnevezett intézet igazgatóságának engedélyt adott. Oradea—Nagyvárad, 1930 július 24. Atyafiságos szeretettel: a Püspök távollétében helyette, Csernák Béla s. k., egyházkerületi főjegyző.

Pályázat a kisbábonyi ref. egyház kántortanítói állásra. **Javadalom:** 1. 2 szobás kényelmes lakás, konyhával, kézi kamrával, megfelelő jó melléképületekkel és nagy kerttel. 2. 12 köből (à 4 véka) liszta rostált buza. 3. 4^{1/2}—5 köből szemes tengeri. 4. 12 Lei borpénz. 5. Az üzemterv szerint kezelt egyházi erdőből 4 öl (16 m.) cserfa, ami az évi fatermék szerint több is lehet és a fának megfelelő fahulladék (ágfa). A fát a hivek udvarára beszállítják. 6. Tándíj cimen minden tanulóért (jelenleg 51 tan.) 1 Leu és 1 (egy) véka szemes tengeri. 7. 3 köblös (magyar hold) szántó föld. A hivek szántják és tanító magjával elvetik. 8. 4 bogjás kaszáló. A hivek lekaszálják, felgyűjtik stb és beszállítják. 9. Temető használata. 10. 2 legeltetési jog a közös legelőn. 11. Szabad sertés legelő. 12. Udvarán gyült trágyát hivek földjére kihordják. 13. Az összes földek adóit az egyház fizeti. 14. Stóla egyházkerületi megállapítás szerint. E díjlevelileg biztosított kántortanítói fizetésen kívül adalok: 15. 18 hold és 604 öl agrárföld, melynek adóját kántortanító fizeti. E földért presbyterium nem felel. 16. 5000 Lei személypótlék évnegyedenként előre fizetve. Ez összeget a rendes államsegély elnyeréséig kapja. 17. Megfelelő fizetési kiegészítési egyházkerületi segély. **Kötelelesség:** I—VII. osztályu egyes iskola tanterv szerinti vezetése. Az összes kántori teendők végzése. Kánonikus napokon, vagy lelkész akadályoztatása esetén templomi szószéki szolgálat teljesítése. Egyházi jegyzőség. Énekkar vezetése és általában minden belmissziós munkában segédkezés. Pályázhatnak katonai kötelezettségnek eleget tett s román nyelvi vizsgával bíró okleveles tanítók és tanítónők. Pályázati határidő 1930 augusztus 16. Állás szeptember 1-én elfoglalandó. Pályázati kérelmek a ref. lelkészi hivatalhoz küldendők. Băbești—Kisbábony, p. Halmeu (Halmi) Județul Sătmar (Szatmármegye) Presbyterium.

Pályázat. A bihari egyházmegyében levő kügypusztai (Cudiu) leányegyház Nyüved—kügypusztai presbitériuma pályázatot hirdet az üresedésben levő előkönyörgő kántor-tanítói állásra. I. **Javadalom:** 1. Természetbeni lakás kerttel. 2. 8 kat. hold szántó föld, melynek adóját és terheit tanító fizeti. 3. 30 növendék után à 200 Lei. 4. 6 q buza és 4 q tengeri. 5. Stóla 400 Lei. 6. Egyházkerületi segély 15,000 Lei. II. **Kötelelességek:** A mindennapi iskola I—VII. osztályában

tanítani állami és egyházi tanterv szerint. Kántori teendőket ellátni. Vasárnapokon és ünnepnapokon az istentiszteleteket délelőttönként predikációval, délután és hétköznapokon könyörgéssel elvégezni. Egyházi jegyzőség teljesítése. Vasárnapi iskola és énekkar vezetése. A felügyelő lelkész szükség esetén való helyettesítése. Pályázhatnak katonai kötelezettségnek eleget tett, román nyelvű vizsgával bíró tanerők. Pályázati határidő 1930 augusztus 17, amikor a választás meg-ejtetik. Személyes megjelenés kívánatos. Pályázati kérvények a nyüvedi (Niuved) Lelkészi Hivatal címére küldendők. (Jud. Bihor.) Az állás szeptember 1-re elfoglalandó. Megjegyeztetik, hogy posta, távirat, telefon, orvos stb. 3—4 km.-re a szomszédos Tamaşeu és Bihor községekben van. Niuved—Nyüved, 1930 július hó 23. Presbitérium.

Pályázat. A dobrácsapáti ref egyház presbitériuma pályázatot hirdet üresedésben lévő lévita kántortanítói állásra. **Javaldalom:** 1. Készpénz 12,000 Lei havi előleges részletekben 2. 12 köből rostált buza. 3. Minden gyermek után 1 véka tengeri [k. b. 22—24 v]. 4. 12 m³ tűzifa beszállítva. 5. 6 köblös szántó föld melynek adóját egyház fizeti. 6. Lakás fél köblös kerttel. 7. Kerületi segély 8. Államsegély, melyért az egyház nem szavatol 9. Stóla Kötelesség: Az I—V. oszt iskola vezetése, lelkészi és kántori szolgálat végzése, kivéve az urvacsora osztási alkalmakat. Vasárnapi iskola vezetése. Pályázhatnak román vizsgával bíró tanítók és tanítónők. A pályázatok augusztus 10-ig a ref lelkészi hivatalhoz küldendők Corod—Szamoskóród. Presbitérium

2-2

Református Énekeskönyvek,
Nagy Vilmos-féle Magyar Nyelvtanok,
 mindenféle, az előírásnak megfelelő legjobb mintájú
egyházi és iskolai nyomtatványok,
 borítékok, hivatalos papírok és legcsinosabb kivitelű
alkalmi és mulatsági meghívók
 a legjutányosabb áron beszerezhetők

Béres Károly könyvnyomdájában
 Oradea-Nagyvárad, Iosif Vulcan- (Nagy Sándor-) u. 14.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkeszi Hivatalnak
Jud. Bihor Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyvársárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. *Le-
számítol váltókat. Folyósít* jelzálog-
kölcsonöket. Átutalásokat előnyösen
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.

**Képviselet a triezsi „Adriai”
biztosító-társaság. 29**

ORGONA- HOMLOKZATSÍPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendü kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitünő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel dij-
talanul szolgálunk. 29

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

h a r a n g j a i t 29

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas
harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motörök.

Alapított 1840-ben

195/1930. évi.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Or-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évi 550 lei előfizelési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

○ ○ Megjelenik minden héten szombaton.

Áldozatkészségre nevelés.

A mai idők lelkipásztorára sok egyéb kötelességei mellett az egyháztagok áldozatkészségre való nevelésének nehéz, de halaszthatatlan feladata is várakozik. Köztudott dolog, hogy a hitélet dekadenciájának szomorú időszakában az önkéntes áldozatkészségnek valamikor olyan szépen folydogáló csatornái mindenfelé eliszaposodtak, itt-ott teljesen bedugultak s azokat tápláló lélekforrások áldott vizei részint a forszírozott életigények szakadékaiban tüntek el, részint az önzés lefelé vezető erezein át a mélységbe huzódtak vissza. Akadtak gyülekezetek, melyekben az Úrasztala ellátásának szent kötelességéről is megfeledeztek az egyháztagok, ahol a perselyek vasárnaponként is üresek maradtak s ahol az évenkénti önkéntes adományok siralmasan csekély összege égbekiáltó dokumentumát szolgáltatta az Isten ügyei iránti érzéketlenségnek. Sok gyülekezetben a szegénygondozás krisztusi parancsa is egészen feledésbe ment úgy, hogy az egyház helyett a község nyújtott ujesztendőnként az elesetteknek testvéri segítség helyett legtöbbször koldusalmazsnát. A hivek nagyobbrésze abban a ferde és bűnös ideológiában élt, hogyha a lehetőségig lesirt és minimumra felebbezett egyházi adóját kinos keservesen lefizette, ezzel minden kötelességének eleget tett s eszébe sem jutott, hogy az igazi áldozatkészség ott kezdődik, ahol a rideg kötelességteljesítés elvégződött. Sok egyháztag, de még presbyter is úgy gondolkozott, hogy az egyházi földekből folyó szűkös jövedelemnek lehetőleg a gyülekezet minden szükségletét fedezni kell, sőt általános tendenciaként jeletkezett az egyházi költségvetéseknek oly méretű megszorítása, hogy a szűkös bevételek és sok tenni- és adnivaló mellett lehetőleg még maradványok is mutatkozzanak, melyek lehetővé tegyék az adócsökkentések célját szolgáló egyházfen-

tartási alapok létesítését. Természetes, hogy az ily törekvések szomorú sikerének jelzőjeként rendre jelentkeztek a sajnálatos eredmények: a minden vonalon való külső és belső leépülés, az elhanyagolt egyházi épületek, a szégyenletesen megcsonkított díjlevelek, a magasabb célokat szolgáló közegyházi tartozások sokallása, lealkudozása, itt ott oktalan megtagadása s a gyülekezeten belül is minden jogos kulturális igény és karitativ tevékenység lefokozása, de mindezekre természetes következményként a szent ügyeken garasoskodó s a lelki funkciók végzése iránt érzéketlenné vált egyház külső és belső tekintélyének leromlása.

Egészen bizonyos, hogy e mélyen gyökerező — hiveink közönyére, felületes kitételére s az egyház igazi feladatának megértésétől oly távol álló anyagias gondolkozására éles fényt vető kóros állapoton — egy-két dörgedelmes prédikációval máról-holnapra nem tudunk segíteni, de az is bizonyos, hogy éppen azért, mert a baj gyökere mélyen van s mert olyan nagy, döntő érdekek követelik a szomorú helyzet lehetőségig gyors szanálását, nem szabad megelégednünk a terméketlen sopánkodásokkal s bántó rekriminálásokkal és nem szabad megtéveszteni engedni magunkat látszólagos részletsikerektől, melyeket néha a hiúság, máskor a versengés, ismét máskor világi érdekek kapcsolata magyaráz, hanem hozzá kell fognunk mielőbb a tervszerű és komoly munkához, le kell nyulnunk a baj gyökeréig és ha már a felnőtt nemzedékkel szemben nem tudjuk egészen behozni a sok mulasztást, legalább gyermekeinket és ifjainkat neveljük olyan szellemben, hogy az egyházban ne csak egy másikhoz hasonló földi szervezetet, de a legnagyobb értékek letéteményesét, földi és mennyei boldogságuk munkálóját lássák s azért ne csak kényszerítésből, de önként és örömet áldozzanak, ha kell munkát, ha kell szellemi vagy vagyoni értéket, de ha kell — mint nagyhitű őseik — még az életüket is. Gyermekeinket és ifjainkat kell jól megtanítanunk arra, hogy Krisztus már most, az élet reggelén is kíván és vár tőlük áldozatokat, elvárja, hogy Érette már most tanulgassák magukat megtagadni s abból a kevésből, ami kezükön megfordul, már most tanuljanak meg adakozni, ezzel is megmutatván hitüket az Isten iránt, aki ezerszeresen tud visszafótolni minden áldozatot s szeretetüket Jézus iránt, aki váltságmunkájáért megérdemel minden hálát, hűséget és szeretetet. Az Isten sokszor gyermekek szája és példaadások által cselekszi a maga csodáit, hódít meg közönyösöket és hitetleneket és puhít meg kősziveket, sokszor általuk

végzi el azt a munkát, amit a nagyok és bölcsek nem tudnak részére elvégezni. A Krisztus ügyéért lángoló és sáfárkodó gyermekek példaadása nem maradhat hatás nélkül a felnőttek gyülekezetére. Ezért a vasárnapi iskolákban és ifjúsági bibliakörökben kell kezdeni és nagyon komolyan végezni ezt a fontos munkát, mert *itt történik az alapvetés* s mert ha itt sikert értünk el, az egyház igazi misszióját s benne az áldozat fontosságát megértett gyermekeink a szülők közönyösségének és szűkmarkuságának legyőzésében is hathatós segítségeink lesznek.

De természetes, hogy nevelő munkánk nem végződik el a gyermekek és ifjak között. Nekünk nem szabad feladni a reményt, hogy kitartó, lelkes munkával nemcsak a gyermekekre, hanem a felnőttekre is hatni lehet és ha itt nehezebb sikert elérni, ez ne csüggyessen, sőt nagyobb türelemre és kitartásra sarkaljon bennünket. Jól tudom, hogy bármily lelkes és kitartó munkánk dacára lesznek egyéenkénti sikertelenségek, sőt munkánknak ideig-óráig még reakciója is lehet, de azt is tudom, sőt ily irányu gyülekezeti munkám nem nagyarányu, de letagadhatatlan eredményeivel bizonyosságot is szolgálhatok róla, hogy a kitartó vetésnek itt, ezen a nagyon nehéz és töretlen ugaron is lehet örvendetes aratása.

Az áldozatkésztségre nevelés alfajának tartom a lelkész és lelkészcsalád következetes jó példaadását. Ne menjen el soha a lelkész és felesége és gyermeke üres kézzel a templomi persely mellett. Ne legyen kérő iv, melynek első vonalán tőle telhető összeggel ne az ő neve szerepeljen. Ne muljék el esztendő, amikor valamivel nem örökitette meg nevét az aranykönyvben. Kérni csak annak van joga, aki a maga áldozatát már letette. Ne mondja közülünk senki, adnék, de nincsen módomban, Isten nem vár többet, csak amennyit adhatunk, de annyit vár — tőlünk is vár — sőt tőlünk elsősorban vár. Jó példát a maga szegénységéhez, vagy gazdagságához mértén mindenki adhat. „Hiszen a szegénynek is meg van sokszor a maga szegénye”.

Ha a lelkész megtette a maga kötelességét, joga lett megkivánni a presbytérium jópéldaadását. Ha valamelyiknél szűkmarkuságot, az egyházi célok iránti érzéketlenséget tapasztal, ne szégyelje figyelmeztetni. Ha figyelmeztetése nem használ, tegye szóvá a dolgot a presbyteriumban. Mutasson rá, hogy a kötelességmulasztó presbyter nemcsak azt vonja el a szent céltól, amit magának önzőleg visszatart, hanem *azt a sokkal többet*, amit rossz példaadása miatt a ráfigyelők is visszatartanak. Érzéketlen, rideg, önző szívvvel nagy lelki és anyagi károsodás

nélkül egyházi tisztet senki sem viselhet. Szomorú szívvel hallgattam egy ízben egy nagy gyülekezet presbyteriumának órási vitáját, hogy miként hozzanak össze egy aránylag csekély összeget, melyet néhány presbyter ott helyben minden megérőltetés nélkül összeadhatott volna. Szinte érzem, milyen szomorúan néz le rájuk a Krisztus, aki szép cselekedetet várt akkor és csak üres beszédet kapott. És hányszor és hány kálvinista presbyteriumon nézhetett Ő már végig ilyen nagyon szomorúan.

Amely gyülekezetben a presbyterium is jól végzi már a maga példaadó kötelességét, abban a gyülekezet jobb része, esetleg már nagyobb része is végezni fogja. Természetes, hogy az áldozathozatal fontosságának kérdését állandóan felszinen kell tartanunk. Szüntelen hangoztatnunk kell, hogy nincs igaz istentisztelet adakozás nélkül. Hogy adakozást nem azért hirdetünk, mert nagyon megszoktuk, hanem mert az áldozat a keresztyén istentiszteletnek elmaradhatatlan tartozéka. Ezzel mutatjuk meg, hogy nemcsak a szánkkal szeretjük az Istent, a Krisztust és az Ő egyházát. Be kell vinnünk a gyülekezeti tagok köztudatába azt a gondolatot, hogy az Istené minden lelki és anyagi kincs s hogy Ő kicsinyei céljára és országa dicsőségének szolgálatára minden igaz feleslegre számot tart. Isten gyermekéhez méltatlan és megvetendő az az önző gondolkodás, hogy az egyház éljen minimumra redukált földbirtokokból úgy, ahogy tud s mérhetetlenül nagy feladatai betöltésében csak addig nyújtózkodjék, ameddig futja keservesen szűkre szabott takarója. Krisztus az Ő országa ügyének diadalánál nem silány földhasznabérekre és nem siralmas panaszok közt lerótt, vagy végrehajtás útján bekényszerített keserves adózásokra, hanem Benne hívő és Érte minden áldozatra kész lelkekre számít, akik tudják, hogyha mindenüket odaadnák is, akkor sem viszonzhatnák eléggé azt a szeretetet, amelynek a Golgotára lehullott vércseppek lesznek örök tolmácsolója. Mily szégyenletes Krisztus egyházában az olyan állapot, amikor a gazdasági helyzet kedvezőtlen hullámvászt mindenekelőtt a király ügye érzi meg, amikor perselyre, urasztali és egyéb adományra már nem telik akkor, amikor még mindig könnyen uszik a pénz a testi élvezetek és szenvedélyek kielégítésére, cifrázkodásra, raffinált szórakozásokra s amikor vagyonok mennek el évente csak az átkos perlekedésekre Ezeket és sok más, itt el nem mondott de meglévő szégyenletes visszasságokat nekünk szüntelen hangoztatni kell szószéken, vallásos összejöveteleken, bibliakörökben,

magánbeszélgetésekben s *ha szavunk mögött élet is áll*, az eredmény nem fog elmaradni.

Még valamit! A cél érdekében ki kell használnunk a kedvező lélektani momentumokat. Ilyenkor, mikor a föld népe Isten kezéből szinte érezhetőleg veszi az évi áldást, vagy mikor nagy szükségében Isten esővel, napsugárral megörvendeztetí s haldokló reményét ujjaszüli, vagy mikor veszedelemből szabadítja, vagy a legnagyobb áldással: gyermekkel megáldja, figyelmeztessük kötelességére. Gondoljon arra, akitől annyi mindent kap s akinek olyan keveset ad *önként* vissza. Ne várja míg az Isten elveszi tőle, ami nem az övé s amihez mégis oly makacsul ragaszkodik. Én ugy tapasztaltam, hogy a kellő időben elhangzott kérés sokszor még a közönyösek is szíven találja. Isten ügyéért alkalmas és alkalmatlan időben emeljük fel a szavunkat, országa építése céljára *ne szégyeljünk soha kérni, de előbb ne felejtünk el soha adni.*

Ardai Aladár.

Augsburgi emlékűnnepélyek.

1530—1930.

Fényes ünnepségekkel ülte meg a német protestáns világ folyó évi június hó 22—25. napjain az „ágostai hitvallástétel“ (Confessio augustiana) átnyujtását V. Károly római német császárnak az augsburgi birodalmi gyűlésen 1530 június 25-én.

Az augsburgi napilapok szerint több, mint 120,000 ember vett ezeken a történelmi nevezetességű ünnepeken részt. Igen sokan jelentek meg ezen a kimondottan lutheránus emlékűnnepen a holland és angol reformátusok közül is, mert hiszen tényleges reformáció, a római egyháztól való hivatalos külöválás ezzel a történelmi eseménnyel kezdődött meg. Sőt még a helybeli róm. kath. egyház is szívvéllel részt vett ez ünnepélyeken; esténkint templomaikat is kivilágították, mutatva, hogy megértő, békés egyetértésben élnek egymással.

Nagyszerű keretek közt folytak le e nagy ünnepségek. Hiszen a német lutheránus egyház innen számítja létele kezdetét.

Június 22-én reggel 6 óráig 17 külön vonat ontotta az ünneplők tömegét Augsburgba. Pont 6 órakor monsire fuvózenekarok üdvözlő áriája tisztelte meg őket a templomtornyokból.

Délelőtt az összes templomokban ünnepi istentiszteletek voltak, három izben is egymásután, mert az óriási tömeg nem fért be egyszerre, pedig 40,000 embert képesek a templomok befogadni és még szabad ég alatt tartattak istentiszteletek.

Délután folyamán festői szépségű történelmi felvonulás volt

korhű jelmezekben. 2000 ember és 300 ló vett részt ebben. Valóságosan megigéztelve gyönyörködött a roppant ünneplő tömeg a reformáció egész történetének színes megjelenítésében. A középpontja ennek a történelmi processziónak az a nagy jelenet volt, amikor a német protestánsok átnyújtották V. Károly császárnak a Luther és Melancthon által készített ágostai hitvallástételt 1530 június 25-én az augsburgi püspöki palotában tartott német birodalmi gyűlésen.

Június 25-én érték el az emlékünnepek tetőfokukat, amikor a német protestáns egyházak 3000 előkelő vezető reprezentánsa az összes külföldi vendégekkel együtt a székesegyházban ünnepi istentiszteletet tartott. Énekekből, imákból, prédikációkból, emlékbeszédek-ből, az ágostai hitvallás főbb pontjainak felolvasásából állott az, amikor az idegen vendégek is üdvözölték az ünneplő egyházat. Ámde legszivhezszólóbb, leglélekemelőbb része mégis csak az volt, amikor egy hatalmas ének és zenekar hatalmas erővel rázendítette Luther örökszép énekét: „Eine feste Burg ist unser Gott“ (Erős vár a mi Istenünk). Minden szemben könny csillogott utána.

Az elhangzott emlékbeszédek legértékesebbje a dr Dibelius berlini lelkészé volt. Beszéde végén felsorolta a német protestáns egyház fejlődésének akadályait. Ezek között legnagyobb a kommunista világfelfogás terjedése a „gépeberről“, amely merő ellentéte a „keresztény embernek“. Ámde bizakodva tekint a jövőbe — ugymond — mert a legutóbbi tisztesztendő alatt az egyház átalakult merev papi egyházból (Clerus-Kirche) közönséges férfiak és nők dolgozó egyházává. Egyháziak és világiak egyaránt felismerték ugyanis, hogy az egyháznak küzdő, harcoló társaságnak kell lenni, nem tétlen őrállónak csupán.

Minden résztvevő kellemes emlékekkel távozott el a lelkes ünnepekről; hálát adott érte Istennek és bátorságot merített belőlük. A magyar reform. egyház képviselőjében dr Benedek Zsolt konventi tanácsos és Maklár Károly tiszántuli ker. főjegyző volt jelen.

Mi is együtt örülünk német protestáns testvéreinkkel ezen nevezetes jubileumokon és igaz testvéri érzéssel kívánjuk nekik:

Vivant floreatque per secula seculorum!

Bokor Sándor.

FELHÍVÁS! Felkérjük azon előfizetőinket, akik előfizetési díjakkal még az elmúlt évről hátralékban vannak, hogy azokat postafordultával kiegyenlíteni sziveskedjenek, mert ellenkező esetben a lap részekre való küldését kénytelenek leszünk beszüntetni.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Özo. Bede Lászlóné halála. Még sokaknak élénk emlékeztében van néhai Bede László máramarosszigeli református lelkész halála, mely az elhunyt családját két esztendővel ezelőtt mélységes gyászba döntötte. A gondviselő apa nélkül maradt négy fiu árvaságát az önfeláldozó édesanya szerető szívének szeretete enyhítette némileg. S most ettől a szívtől is megfosztotta a gyermekeket. Békésen lakó testvére temetésére ment édesanyának 51 éves korában bekövetkezett váratlan, tragikus halála, amely az árvák sorsát még nehezebbé, jövőjét még bizonytalanabbá tette. Az Istenhez költözött édesanya emléke legyen áldott: Az árvákat vegye körül a résztvevő szívek áldozatos szeretete s mindenképp felett a gondviselő Isten kegyelme!

HIREK

A nagyvárad református Árvaház megüresedett helyekre felvétetnek teljesen árva fiúk, vagy ilyenek hiányában fél-árvák, akik életök 7 ik évét betöltötték. A kérvények a Lorántffy Zsuzsanna Egyesület Elnökségéhez címezve a Ref Lelkészi Hivatalba (Oradea — Nagyvárad, Emlék-tér 32) küldendők 1930 augusztus 18 ig. A kérvényhez melléklendők: 1. a folyamodó születési, 2. keresztelési, 3. iskolái, 4. orvosi, 5. a szülők haláleseti bizonyítványa és 6. lelkészi ajánló levél. *Az Elnökség.*

Hegyközszáldobágyon sorozatos vallásos ünnepek voltak. Junius 15 én a Nagyvárad—olaszi-i bibliakörös ifjak és leányok, június 27-én a Nagyvárad réti paróchia bibliakörös ifjai és leányai rándultak ki részint a református öntudat erősítésére, részint a vasárnapi iskolások részére minta előadások tartására, valamint a hegyközszáldobágyi fiúk és leányok bibliakörének megalakítására, illetve a már megszervezett bibliakörös fiúk és leányok buzdítására.

Üdvös és jótékony hatással volt egyházunk életére mindkét kirándulás. Junius 15-én az olasz-i csoport vezetője Szabó Géza s. lelkész volt, ők délutánra jöttek ki kb. 50-en. Predikált Szabó Géza s. lelkész, szavatok, az újvárosi leányénekkarának énekei, egy énektrío és Gyökössy Józsefné éneke volt a műsoron. Június 27-én a réti csoporttal dr Szabó Lajos lelkész vezetésével mintegy 150-en jöttek ki reggel 9 órakor Száldobágyra a községi lakosok feszült várakozása közben Délelőtt Gyökössy József lelkész imája után dr Szabó Lajos predikált. Az ifjusági Bibliakör énekkarának számai komoly tárgyú szavatok, énekek és hegedű szóló bőségesen táplálták a szomjuhozó gyülekezetet. A délutáni istentiszteleten a templom kicsinynek bizonyult, pótpadokat kellett beállítani, így is sokan álltak, sőt kinnt maradtak. Dr Szabó Lajos imája után Gyökössy Józsefné énekelt Tóth Böske hegedűkíséretével. Az énekkar énekel, szavatok, Móra Erzsébet beszéde élénk figyelmet keltettek. A XC-ik zsoltár ének-

lése után az ünnepély véget ért. A déli órákban volt minta tanítás a vasárnapi iskolások részére. A bibliakörös fiúk és leányok is a helybeli bibliakörös ifjakkal foglalkoztak.

Középszkolai tanulók megnyugtató elhelyezkedést találnak

Magyarországon, Szegeden, Tunyogi Csapó János középiskolai tanár, diákolthónában. (Szeged, Somogyi-utca 12. szám.) Különböző vizsgálatra növendékeit díjtalanul előkészíti és az iskolában való elhelyezéséről gondoskodik. Tájékoztatót levélbeni megkeresésre küld.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

3755—1930. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Lelkész és Segédlelkész uraknak.* Bukaresti ügyvivőnk jelentése szerint a közoktatási és vallásügyi minisztériumban még 35 darab olyan vasúti igazolvány van kiállítva, melyekhez az azokra igényt tartók nem küldték be fényképeiket annak ellenére, hogy e hiány pótlására külön-külön felszólítást kaptak. Ezek az igazolványok a minisztériumban fekszenek s a fényképek hiánya miatt nem válthatók ki. Felhivom tehát ezennel mindazokat a lelkész és segédlelkész atyafiakat, kik az ügyvivő ur által említett igazolványok tekintetében érdekelve vannak, hogy amennyiben azok megnyerésére reflektálnak, a hiányzó fényképeket a lehető legsürgősebben küldjék meg Tőkés esperes ur címére (Bucuresti, 2. Strada Sfii Voivozii No. 50.), annyival is inkább, mert az ő értesítése szerint, a minisztérium nem hajlandó tovább őrizni e gazdátlan carnettekét. Oradea—Nagyvárad, 1930 augusztus 1. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, püspök.

Tanügyi: 3667—1930-II. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolaszéki elnökségnek.* Miheztartás végett ismételtén összefoglalom a tanítóválasztásokra vonatkozó intézkedéseket.

1. Tanítói állások betöltése a nagy szünet folyamán minél korábban eszközözendő akképen, hogy ha valamely más egyházközségből választásának tanítót, az így tanító nélkül maradó egyházközség is még idejébe gondoskodhasson más tanerőről.

2. Már alkalmazásban volt tanító nem választható meg esperesi elbocsátó levél nélkül.

3. A tanítóválasztás jóváhagyás végett az esperesi hivatalnak azonnal bejelentendő.

4. Ugyancsak bejelentendő a tanítóválasztás a püspöki hivatalnak nyilvántartás végett. Ezen jelentés tartalmazza a tanító nevét, megválasztásának hatályát, esetleges előbbi alkalmazását s azt, hogy az előbbi tanító hova távozott. A választási jegyzőkönyv beküldése a püspöki hivatalba fölösleges.

Olyan tanítók, akik egyházkerületünkben még alkalmazva nem voltak, 2 példányban beküldik a püspöki hivatalnak személyi törzslapjukat, a legnagyobb gonddal töltve ki az összes rovatokat, nevezetesen összes eddigi tanítói működésüket, időrendben, részletezve. Bármely, a tanítóválasztás elmulasztásából, vagy a személyi törzslapok

hiányos kitöltéséből származó kárnál, ami a tanítót az egyházkerületi és államsegélyek szétoztásánál érheti, a felszólamlást az illető iskolai év folyamán figyelmen kívül fogjuk hagyni.

Ugyanakkor beküldendő a püspöki hivatalnak 5 drb új formájú Act de angajament (Ref. Lapja 1928. évf. 613. old.) amelyekből a tanító láttamozás után 4 példányt visszakap. Ezen 4 példányból egy (*concept* jelzéssel) az iskola irattárában megőrzendő, két drb (*original* jelzéssel) a 26.50 Lei, egy drb (*copie* jelzéssel) 7 Lei-es okmánybélyeggel felbélyegezendő és az autorizációs kérvényhez melléklendő.

Az Esperes urak saját hatáskörükben intézkednek arra vonatkozólag, hogy az esperesi nyilvántartás számára milyen okmányokra van szükségük.

5. Az újonnan megválasztott tanítók inkadrálására vonatkozólag, az egyházkerületi közgyűlés 1929—230. ill. 1930—67. számú határozata irányadó, nevezetesen próbaidős (stagiar) tanító az, aki csak 4. v. 3 középiskolát végzett; segéd (ajutor) tanító az, aki 7 középiskolát, vagy tanítóképzőt végzett de diplomája nincs; ideiglenes rendes (titular provizoriu) akinek diplomája van s nem sorozható az alábbi magasabb kategóriákba; végleges rendes (titular definitiv) aki legkésőbb 1925 szeptember 1-én már mint okleveles tanító működött s abban az időpontban a 21 (férfiak), vagy 20 (nők) életévet betöltötte; vagy letette a véglegesítési vizsgát; másodosztályú előléptetett tanító (inv. inaintat gr. II.) az, aki 1926 szeptember 1-én már oklevéllel 6 éven át működött s akkor 27, illetve 26 évet betöltött; I. oszt. előléptetett tanító (inv. inaintat gr. I.) az, aki 1926 szeptember 1-én oklevéllel már 12 éven át működött s akkor 33, illetve 32 évet betöltött. Akinek tanítói működésében 2 évnél hosszabb megszakítás van, csak helyettesnek (suplinitor) választható meg. Egyébként a tanító csak akkor minősítendő helyettesnek (suplinitor), ha az évközben eltávozott tanító helyettesítésére választották meg az iskolai év végéig.

6. Az újonnan megválasztott tanítók, akiknek előbbi működésük helyéről végleges autorizációjuk van, a Ref. Lapja 1929. évf. 630. old. 2. bekezdésében foglalt utasítás szerint folyamodnak autorizációért. Véglegesnek tekintendő az autorizáció akkor, ha szövegében nincs kitéve, hogy melyik iskolai évre szól.

7. A többi újonnan választott tanítók, a Ref. Lapja 1929. évf. 628. old. található utasítás szerint folyamodnak autorizációért. Ugyancsak autorizációért tartoznak folyamodni azok a tanítók is, akik régi állomáshelyükön maradnak, de csak ideiglenes autorizációjuk van, vagy még egyáltalán nem folyamodtak autorizációért.

Az utasításban a román vizsgára vonatkozó pontban (629. old. 2. bekezdése 9-hez) az 1929. évszám helyett 1930 olvasandó.

8. Az autorizációs kérvények beadásának határideje a megválasztástól számított 1 hónap.

9. Az újonnan megválasztott tanítók, mint egyházi hivatalnokok az E. T. értelmében hivatali esküt tartoznak tenni. Ebben a tekintetben az ill. Esperes ur utasításai szerint kötelesek eljárni.

10. Azok a tanítók, akik még a M. O. T. értelmében állami hűségesküt nem tettek, az autorizáció elnyerése után azonnal eskütételre jelentkeznek az ill. revizurátusnál. A revizorátustól az eskü kivételét

autorizáció nélkül nem követelhetik, azonban ha a revizorátus őket az autorizáció elnyerése előtt eskütételre szólítaná fel, annak letételét ne tagadják meg. Oradea—Nagyvárad, 1930 július 25. Atyafiságos szeretettel: a Püspök távollétében helyette, Csernák Béla s. k., egyházkerületi főjegyző.

Tanügyi: 3678—1930-II. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* Előfordulnak esetek, mikor a „Monitorul Oficial”-ban hirdetésekkel kell közölni (bizonyítványok elvesztése, iskolák autorizációja, egyéni autorizációk meghirdetése), az eljárás az ilyen esetekben a következő: a befizetés az illetékes Administrația Financiară-nál és nem a helybeli percepciánál történik, a következő deklaráció kíséretében: „Domnule administrator! Am onoare a depune suma de Lei adică de Lei. Să binevoiți a o consemna la depuneri pe seama „Monitorul Oficial” București, pe baza ord. Min. (a miniszteri rendelet száma amelynek alapján a befizetés történik), pentru publicarea (a cél megjelölése) și a-mi elibera recepția cuvenită. Dátum, pecsét, aláírás, 11 Lei es okmánybélyeg. Az így kapott nyugta az illetékes hatósághoz intézett felterjesztéshez mellékelendő. Akik az ilyen ügyeket maguk elintézni nem tudják, p. o. mert az Adm. Financiară székhelyétől távol laknak, küldjék be a vonatkozó leirat másolatát és a befizetendő összeget + 20 Lei-t a püspöki hivatalba elintézés végett. Oradea—Nagyvárad, 1930 július 31. Atyafiságos szeretettel: a Püspök távollétében helyette, Csernák Béla s. k., egyházkerületi főjegyző.

Tanügyi: 3666—1930-II. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Iskolaszéknek.* Az iskolai költségvetések még az iskolai év megkezdése előtt 2 román és 2 magyar példányban elkészítendő és az Esperes urakhoz jóváhagyás végett felterjesztendő. Az esperesi hivatalok a négy példányból 1 magyar példányt saját irattáruk részére visszatartanak 1 magyar és 1 román példányt jóváhagyás után az iskola irattára számára visszaküldenek, 1 román példányt pedig az összes költségvetések beérkezése után legkésőbb szeptember 15-ig a püspöki hivatalnak nyilvántartás végett beküldenek. Oradea—Nagyvárad, 1930 július 25. Atyafiságos szeretettel: a Püspök távollétében helyette, Csernák Béla s. k., egyházkerületi főjegyző.

Pályázati hirdetés a bánáti egyházmegyébe kebeleztetett béga-monostori (Mănăstur) ref. egyház lelkészi állásra. *Javadalom:* 1. Tisztességes lakás, belső takarítás nélkül, a szükséges melléképületekkel, udvarral és kerítéssel 1 hold államkincstári beltelken. 2. Tizenegy hold 1200 □-öl államkincstári (részben agrár) szántóföld, mely után az adót és járulékokat a lelkész fizeti. 3. Megfelelő államsegély. 4. Az egyházkerületi közgyűlés 38—1929. sz. határozatával megszavazott évi nyolcezer Lei missziói segély. 5. Négyezer Lei évi fizetés és egyszázötven Lei irodaátalány negyedévi előleges részletekben. 6. Négy köbméter hasáb tűzifa beszállítva az iroda részére. 7. Terményfizetés minden egyháztágtól holdanként két kilogramm buza; ez a mostani állapot szerint 240 hold után 480 kg. buza. E termény naplári évre szól s mindig szeptember elején esedékes. 8. Stóla az egyházkerület határozata szerint. *Megjegyzés:* Az 1—4. pontok alatt jelzettekért

az egyházközség nem szavatol. **Kötelelességek:** A bégamonostori anyaegyházban az összes lelkészi teendők ellátása, az állami román tannyelvű iskolába járó gyermekek vallásoktatása; a kisszécsényi fiókegyházban, az ottani hivek fuvarján, évenként hat alkalommal istentisztelet tartása és az egyházhatóságilag idecsatolt többi szórványok lelki gondozása. Bégamonostor a Béga-folyó jobbpartján a magyar kincstár által alapított telepes község, melynek birtokviszonyai a földreform befejeztével nyerne elintézését. Helyben vasutállomása, körorvosa körjegyzősége van. Az állás haladéktalanul elfoglalandó. Pályázati kérvények e hirdetés megjelenésétől számított 3 héten belül, lelkészi oklevéllel, szolgálati bizonyítvánnyal a bánáti ref. esperesi hivatalhoz (Tormac—Végvár, jud. Timiş) küldendő. Oradea—Nagyvárad, 1930. július 29. Atyafiságos szeretettel: **Sulyok István**, püspök.

Pályázat a ciavoşi—csávosi ref. egyház kántortanítói állásra
I Javaldalom: 1 Lakás: egy butorozott szoba takarítással. 2. 15 kat. hold föld (melyből 10 hold 1343 □-öl agrárföld) szántó, 32 q. tiszta buza haszonbérértékkel. 3. Az egyház pénztárából 4690 Lei. 4. Kerületileg megállapított stóla. **II. Köteleesség:** A hét osztályu vegyes iskola tanterv szerinti vezetése, kántori teendők, egyházi jegyzőség, lelkésszel az egyházépítő munkában közös együttműködés és lelkésznek, akadályoztatása eselén, ha férfi tanító választatnék meg, helyettesítése. Pályázhatnak román nyelvi vizsgával bíró férfi- és nőtanítók oklevéllel és szolgálati bizonyítvánnyal, amennyiben már mint tanítók működtek, folyó évi augusztus hó 23-ig a ref. lelkészi hivatalhoz (Oficiul Parochial Reformat) Ciavoş—Csávós, Jud. Timiş—Torontal megye. Az állás folyó évi szeptember hó 1-én foglalandó el. Presbitérium.

Református Énekeskönyvek,
Nagy Vilmos-féle Magyar Nyelvtanok,
 mindenféle, az előírásnak megfelelő legjobb mintájú
egyházi és iskolai nyomtatványok,
 borítékok, hivatalos papírok és legcsinosabb kivitelű
alkalmi és mulatsági meghívók
 a legjutányosabb áron beszerezhetők

Béres Károly könyvnyomdájában
 Oradea-Nagyvárad, Iosif Vulcan- (Nagy Sándor-) u. 14

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Arad Cermeiu—Csermő

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORDEN—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyvársárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik helibetét gyűléssel. *Le-
számítol vaitókat. Folyósít* jelzálog-
kölcsonöket. Átutalásokat előnyösen
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.

**Képviselet a trieszti „Adriai”
biztosító-társaságot.** 30

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel dij-
talanul szolgálunk. 30

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait 30

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas
harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

REFORMÁTUSOK LAPJA

h Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Sirado Petru Malor (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és laítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

○ ○ Megjelenik minden héten szombaton.

A vallás humanizálása.

Különös idők ezek a maiak! Mindent megpróbálók, sulyosak... De éppen ezért dicsőségesek.

Nehéz dolog ma a vallás szolgájának lenni... De éppen azért heroikus is.

Sokkalta gyönyörösebb feladat, cél, élethivatás ugyanis olyan emberekkel fogadtatni el a vallást, akik anélkül is megelégedetteknek érzik magukat. Régebben azt célozta a vallás szolgája: meggyőzni a boldogtalan lelkeket arról, hogy őket a vallás teszi boldogakká. Ma azonban az a hivatása, hogy meggyőzze a *boldog* embereket arról, hogy a vallás *még boldogabbakká* teszi őket. Ugyhogy az egyház legsúlyosabb problémája ma: *elfogadtatni a vallást olyan emberekkel, akik nem érzik annak feltétlen szükségét*... Mert alacsonyabb a morális életstandardjuk annál.

A mai ember nem könnyen fogad el olyasmit, amire elkerülhetetlenül szüksége nincsen. Már pedig igen sokszor nem érzik a vallás feltétlen szükségét; legfőképen azért pedig, mert *utóbbi formájában* elveszített az minden eleven érintkezést a való élettel. Csak illatos parfümnek tűnik fel előttük és nem mindennapi kenyérnek. Zord fenségességében elszakadt a zajgó, lüktető, eleven élettől; szegregálódott attól.

Csak a minap olvastam egy egyházi vezetőség rideg eljárásáról. Tuláradó életkedvvel teljes ifju szivek táncmulatság rendezésére kérték fel őket. Azok pedig mély felháborodásukban kirekesztették őket az egyházból.

Ez nem elintézése a dolognak. Noha azt sem állítom, hogy az örökös egyházi jellegű táncmulatságok rendezése az volna.

Azt mondotta nemrég az egyik protestáns egyházfő: „A mi mostani élő nemzedékünknek kell prédikálnunk. Nem

elég ugyanis, hogy az emberek ismerjék Isten léteét, azt is tudniok kell: kicsoda Ő... Mert tökéletlen hiányos, szűk fogalmak vannak ma az embereknek Istenről. Ennek főoka pedig az, hogy nem állítottuk oda elébük Istent örök tökéletességeinek teljes fényében; mint aminők: végetlen bölcsesége, hatalma, igazsága, jósága, szépsége... Nem revidáltuk Róla való fogalmainkat a reformáció óta az újabb revelációk fényében, amiket adott nekünk Isten magamagáról a modern tudományok által feltárt nagy természetben, az emberi lélek azóta megismert rejtelmeiben, Jézus dicsőséges működésének újabb és újabb átértésében".

Ez a dolog lelkébe látó prófétai nyilatkozat élénk fényt vet arra az életbevágóan fontos kérdésre, hogy hol van a hiba ma az egyházak körében. Ez pedig nem más, mint az, hogy:

Isten fogalmaink ma szerfölött szűkek, istentiszteleti módjaink megszorítottak.

Szegregáltuk azt a való élettől.

Az tehát ma már a világraszóló vágy, öhaj, követelmény, hogy *humanizálni kell a világot.*

Eleven érintkezésbe kell azt hozni a mindennapi élettel.

Utmutatóul szolgál erre maga Jézus Krisztusunk; az Ő igazi humanizmusa.

Nézzük meg ezt közelebbről.

Teljesen illuzórius volt Jézus előtt minden olyan vallás, amelyiket mély reverenciával be kellett zárni a szentek szentébe és csak ünnepnapokon volt szabad elővenni. Az ő vallása állandóan keresztülragyogta az egész emberi életet. Amikor Jézus vallásról beszélt, a mezőt, a virágokat, a játszó gyermekeket emlegette; meg a szántó-vetőt, a magvetést, az aratást, a szőlőskertet; a pásztort, a nyáját; a családot, a lakodalmat, a tékozló fiút, a két verebet... stb... stb... Beszélt üzletről, pénzről, barátságról, jóságról, hűségről, szeretetről. De sehol soha hivatalos egyházi technikáról, dogmáról szervezetről. Csupa élet; lüktető, eleven, való élet van ott, felemeltetve a lelki szépség eszményi világába. Ez a Krisztus vallása. Így humanizálta Ő a vallást. Ezt cselekedték a reformátorok is. Ezt kell cselekednünk nekünk. Revidálnunk kell egész hivatalos vallásos felfogásunkat, amik több százestendő hitvallástételek alapján jegecesedett ki. Át kell őket alakítani már a modern életfelfogáshoz, amit óriási mértékben megváltoztattak a reformáció óta a tudományok gigantikus fejlődései.

Sokszor eltűnődök én ezen magamban. Próbálgatom, miképpen is lehetne a mai ember lelki berendezettsége szerint prezentálni Jézus örök nagy igazságait. Sok minden ötlük ilyenkor eszembe. Ilyen ötlet a következő is. Azt tanítjuk, Isten minden igaznak, jónak, szépnek örök forrása. Miért nem győzhetnők hát meg akkor arról az embereket, hogy amikor legbelsőbb énjük gyönyörűséggel rezdül meg az igaznak, jónak, szépnek a látásán, avagy mikor lelkükben ezek szerint gondolkoznak, jellemükben ezek szerint cselekesznek, akkor istentiszteletet végeznek?

Nagyon sok vallásnélküli ember tiszteli, csodálja, szereti az igazságot, jóságot, szépséget. Ezeket tartja az élet legmagasztosabb elemeinek. Miért ne győzhetnénk meg mi az ilyeneket arról, hogy azoknak a magasztos dolgoknak a lelkére tett hatásai voltaképpen Isten kezének érintései a lelkében? Hogy azoknak kultiválása igaz istentisztelet?

Ezek előtt az emberek előtt ama nemes tulajdonságok isteni dolgok, isteni igazságok. Ezért az Isten, aki ezen bensőleg megérezett felséges kvalitások örök tápláló lelkeként áll előttök s melyek által magukat napról napra tökéletesebbekké tehetik, az az Isten az, akire neki nagy szüksége van, akit szolgálni készek.

Az emberek jól tudják, hogy él bennük a sóvárgó vágy az igazság jóság, szépség után, de nem bírják azt a vágyat Istennel összekötni ma még. Nekünk kell azt megcselekednünk helyettük.

Meg kell értetnünk az emberekkel, mennyire szükségük van Istenre éppen ezen legfelségesebb lelki kvalitások kifejtése végett; Isten lévén azoknak örök tápláló forrása. Ő képes azokat a mi fertőzött lelkünkben restaurálni.

Be lehet aztán ezt vinni a tudományba, politikába, gazdaságba, kereskedelembe. Bele a festészetbe, zenébe, drámába, irodalomba; szórakozásba, sportba, nevelésbe, családba. Egyszóval az emberi élet összes jelenségébe. Mignem az egész életet át meg át nem járja mint kovász a tésztát és átalakítja azt.

Ez lesz a vallás humanizálása.

Ez lesz az új reformáció.

Bokor Sándor.

FELHÍVÁS! Felkérjük azon előfizetőinket, akik előfizetési díjakkal még az elmúlt évről hátralékban vannak, hogy azokat postafordultával kiegyenlíteni sziveskedjenek, mert ellenkező esetben a lap részökre való küldését kénytelenek leszünk beszüntetni.

Reménysugár középiskoláink életében.

Mint mindnyájan tudjuk, a nyilvánossági jogtól megfosztott középiskoláink élete évek óta nehéz, keserves, de egyszersmind hősi küzdelem. Ezt a küzdelmet sokan vívták. Elsősorban derék és minden elismerést megérdemlő tanáraink és tanárnőink, kik igazi önfeláldozással igyekeztek eleget tenni a velük szemben támasztott számtalan követelménynek. Azután maguk a növendékek, kik még a kétnyelvű tanulás, a súlyos tanterv és többféle nyelv által megnehezített idegemésztő munkát végezték és a magánvizsga torturáit szenvedték, nemcsak saját maguk, hanem az iskolák jövője érdekében is küzdöttek. Végül az intézetek fentartói, kik mindent elkövettek, hogy egyfelől az elsorvadástól megmentsék, másfelől a nyilvánossági jelleget visszaszerezzék. Ez a működésük két irányu volt. Egyrészt pótolgatták a hiányokat és mindent megtettek, hogy a felettes hatóságok semmi kifogásolni valót ne találhassanak. Másrészt pedig folytonos kérésekkel, zörgetésekkel arra törekedtek, hogy a felettes hatóságokat az intézetek becsületes, az állam érdekeit szolgáló kulturális munkája felől meggyőzzék és kedvező véleményre bírják.

Végre — ha szabad remélni — ennek az évek óta tartó küzdelemnek, ugylátszik meg lesz — ha talán nem is az egész vonalon — az eredménye. Litan Gr. ker. inspektor a napokban megvizsgálta újból az iskolákat, a nyilvánossági jog, illetve a továbbfejlesztés szempontjából és felelősségteljes kijelentéseiből joggal következtethetjük, hogy jobb jövő derül középiskoláink életére s általuk gyermekeink és népünk kulturájára. Különösen biztató kerületünk egyetlen fiugimnáziumának, a szatmári főgimnáziumnak a sorsa.

Erre nézve az intézet érdemes igazgatója a következő értesítést és felhívást bocsátotta ki:

Az egész ország előtt ismeretes, hogy 300 éves multu református főgimnáziumunkat még az 1923-ik iskolai év folyamán megfosztották nyilvánossági jogától s e miatt az iskola élete fokozatos sorvadásnak indult. Az előjáróság azóta folyvást kísérletezett újabb meg újabb kérvényekkel, befolyásos magasrangú férfiak felkérésével s a sajtó útján, hogy elvett jogát visszaszerezze, de fáradozása, azt az egyetlen esetet kivéve, mikor 1925-ben egy politikai választási paktum folyományaképen egyetlen vizsgálati időszakra nézve ideiglenesen megnyerte, eddig véglegesen nem sikerült,

A legutóbbi két évben azonban, az új kormány mentalitása e téren — ugylátszik — módosult és megváltozott. Az intézetnek az idej, még január hóban ez iránt beadott kérvényével a kormányhatóság már komoly tárgyilagossággal kezdett foglalkozni. Az idén már majdnem egymást érték az állami tanügyi hatóságok különböző magas egyéniségeinek hivatalos látogatásai. A lefolyt osztályvizsgálatok vezetésével egy különálló inspektor, Cosma Augustin ur bizatott meg. A vizsgálatok lefolytatásánál az enyhébb és igazságosabb szempont érvényesült, csak a nemzeti tárgyakból való vizsgálati eredmények elbírálására küldtek idegen tanárokat, a többi tárgyakból az intézet saját tanárai vizsgáztathattak.

Az iskolai év elején S Gocan, akkori inspektor ur a félév vizsgálatok ellenőrzésére megjelent továbbá Gherman Traian generális inspektor ur, majd Gh Serban ur, a kisebbségi iskolák vezérigazgatója, Gr. Litan kerületi inspektor ur, ismételten Cosma A. inspektor ur, a ref. püspökség képviselőjében Kursinszky Kálmán egyházkerületi tanügyi előadónk, akik beható vizsgálatokról felvett és tovább terjesztett jegyzőkönyvi jelentéseikben egyöntetűen állapították meg, hogy ezen intézetben minden tekintetben komoly, lelkiismeretes és megfelelő szigorral elbírált eredményes munka folyik.

Az intézet előjárósága és tanári kara jóleső megnyugvással zajtalanul könyvelte el ügye javára ezeket a megállapításokat s reményének biztos horgonyát méltán vetette abba, hogy nyilvánossági joga és az intézet továbbfejlesztése nem várhat magára már soká.

S valóban ugylátszik, hogy e jog visszaadásának ugy elvi, mint tárgyi akadályai meg is szüntek Erre vall a minisztériumnak az a rendelkezése, hogy Litan Gr. kerületi kisebbségi inspektor urat e szünetidőn soron kívül megbizta hogy apró részletességgel vizsgálja felül intézetünket abban az irányban is, hogy a gimnázium rendelkezik e mindazon feltételekkel, amelyek egy nyilvános jogu intézet működési feltételeinek teljesen megfelelnek.

Ez a felülvizsgálat július 30. és 31. éni megtörtént és megállapítást nyert hogy ugy az intézet helyiségei, mint az oktatás külső eszközei: szertárai, gyűjteményei, összes szemléltető eszközei, könyvtárai [román szempontból is] nemcsak hogy elegendők, de éppen gazdagoknak is minősíthetők, az intézet adminisztrálása, költségvetése stb. korrekt s az intézet továbbfejlesztése minden eszközeivel rendelkezik.

Szóval, mi magunk is, kik eddig legkevésbé voltunk optimisták, most már bizonyosra vesszük hogy kérelmünk még e szünet folyamán, de legkésőbb a jövő iskolai év elején véglegesen kedvező megoldást nyer. Ennélfogva a t. szülőket komoly felelősségünk érzetében már most felhívjuk, hogy ne csak az alsó tagozat 1—3. osztályába, hanem a felső tagozat 4. osztályába is irassák be hozzánk gyermekeiket s aztán minden következő iskolai évben a folytatólagos felsőbb osztályokban is nálunk tanulhatnak.

Az előjegyzéseket már mostantól kezdve fogadjuk.

Az előjáróság és a tanári kar nevében: *dr. Huntz Jenő*, főgimn. igazgató.

E felhívással kapcsolatban, különösen a IV. osztály megnyitására vonatkozólag megjegyezzük, hogy az intézetnek ehhez való joga a román közoktatásügyi minisztérium által megadott „*autorizációban*“ van, mert ezt 1927 november 23. án 123391/1927. sz. a, 8. oszt. liceumra adta meg a minisztérium.

Végül e sorok útján is közöljük azokkal a szülőkkel, kiknek IV. osztályba menő fiaik vannak, hogy a tanári kar és igazgatótanács a lehetőség szerint gondoskodni fog a szegény, jótanulóknak nemcsak kedvezményes, hanem ingyenes ellátásáról. Eddig is már 6 növendék nyerhet teljesen díjmentes lakást és étkezést.

Abban a reményességben tesszük ezt, hogy számosan lesznek, kik e kedvezményt megragadva, fiaikat ez ősi református főgimnáziumba hozzák tanulni és így általuk is terjed fajunk műveltsége és ismét felvirágzik egyházunknak e nagymultu iskolája.

EGYHÁZI ÉNEK

Egyházi énekeink kellékei.

Eddigi fejtegetésünk során felhoztam röptében néhány példát arra, hogy minő énekfajta nem nevezhető igazi értelemben vett egyházi énekeknek. De ez a megállapítás sem általános elvekből történt, mint inkább külső szempontokból. Nem is a felhozott énektípusok, vagy kompozíciók belső és valamely egyetemes elvvel szembe helyezett és összehasonlított szerkezetéből, mint inkább azok accidentális tulajdonságaiból. Azt mondtam pld. hogy a kérdéses énekek nem valók református istentiszteletünkbe, mert szerzőik máshova és más célra szánták azokat és nem templomba, különösen nem református templomba, tehát mondjuk: színházba, valamelyik szinfóniájukba, szonátába, operába, hangversenydarabba s így tovább.

Ha már egy ilyen hevenyészett példatár, vagy kazuisztika általában sem ér valami sokat, a mi ügyünkben még ennyit sem. Először is felettebb hiányos Ugyszólván csak olyan énektípusokat soroltam fel benne, melyek egyéb tulajdonságaik mellett és miatt könnyen megteveszthetik ítélőképességünket s így hamar megnyerik a „salvus conductus„-t templomainkba és csak futólag említettem pár olyan melódiát, melyek abszolút egyháziatlan mivoltuk, avagy teljes zenei értéktelenségük mellett és ellenére is széles körben közkedveltek. Holott pedig ez utóbbiak száma szinte légió! (Pld. a „Hozsánna“, vagy a „Halleluja“ tulnyomó része.) De hol vannak még azok a többi, 2—3 és 4 zólamu alkalmi ünnepi zöngemények, melyek — főleg kisebb helyeken — nagy sok keserves fáradsággal betanítva és betanulva előadásra kerülnek, melyek a kar és vezetője minden dicséretre méltó igyekezete ellenére és igen sok esetben a liturgiai és zenei izlés teljes hiányának kiáltó példáit nyújtják s mint legtöbb esetben helyi gyártmányok, rossz melodikus szerkezetükkel és még rosszabb összhangosításukkal szinte arra látszanak predesztináltaknak, hogy bennük a zenei naturalizmus és dilettantizmus a maga egész kezdetleges mivoltában kiélhesse és kitombolhassa magát? Hogy egyebet ne említsek, ismételten fültanuja voltam, midőn egy 3 zólamu férfikar a kis templomi karéneket a legnagyobb lelki nyugalommal és a jól végzett köteleesség felemelő tudatával $\frac{6}{4}$ (quart-sext) akkorddal illetőleg azon fejezte be!

Másodszor pedig és legfőképen azért nem érünk sokat a közölt kis példatárral, mert éppen azt nem adja, amit adnia kellene. Nevezetesen nincs meg benne a felhozott példákból szintézis utján megszerkesztett általános szabály, vagy elv, mely megállapitná a kritériumait a helyes értelemben vett „egyházi“ énektípusnak, jobban mondva magának az „egyháziasság“-nak.

Pedig nekünk éppen ezeket a kritériumokat kell biztosan ismer-nünk, hogy helytálló véleményt tudjunk mondani adott esetekben s ezt a véleményt meg tudhassuk indokolni is. Mérleg kell a kezünkbe, melyre rálegyünk az egyházi énektermelés új jelenségeit s megmondhassuk, méltók-e a templomra, vagy pedig könnyűnek találtattak. Rosta kell nekünk, mely e beleöntsük egyházi énekirodalmunk újabb zsen-géit, — ha úgy tetszik: a régieket is, — hogy megláthassuk, mi marad meg a rostában és hull át rajta. Mert ami áthull, az nem értékes gabona. Akad talán benne elvéve egy-egy szorult buzaszem, de nagyjában véve mégis csak polyva lesz az és rostaalj.

Van-e nekünk minderre ilyen biztos mérlegünk, vagy rostánk s ha van, mi az és hol van?

(Folyt. köv.)

Dr. Szemethy Géza.

KÜLFÖLD

A Református Világszövetség eu. ópal (keleti) osztálya folyó év szeptember havának második hetében (9—12) tartja konferenciáját német földön, Elberfeldben. Az elberfeldi presbytérium az előkészületeket illetően, már érintkezésbe lépett a szomszédos egyházakkal. Az előkészületeket D. Hesse elberfeldi le. kész. vezeli. A

konferencián előadások hangzanak el a következő témákról: A német evang. egyházak mai helyzete (szept. 9.). A református protestantizmus jelentősége (szept. 10.). Hogyan tudunk a kontinensen a Világszövetség iránt érdeklődést teremteni? Az asszony munkája a Világszövetségben. Hallgatók kicserélése (szept. 12.).

HIREK

A marosvásárhelyi református nagyhét iránt, melynek programját lapunkban és az erdélyi egyházkerület hivatalos lapjában: a „Református Szemlében“ megjelent közös püspöki pásztorlevél keretében meghirdettük, általános és örvendetes érdeklődés mutatkozik. Erre való tekintettel is értesítjük lapunk igen tisztelt olvasóit, hogy szept. 14-én, vasárnap délután 4 órakor a nagygyűlés keretében „A református sajtó helyzete és feladatai“ ról szóló előadást — az akkor előreláthatólag akadályozott dr Thúry Kálmán egyházker. ügyész helyett — dr Nagy Sándor, a nagykárolyi egyházmegye gondnoka fogja megtartani.

Felhívás az Érmelléki Reform. Tanítóegyesület tagjaihoz. F. év július 2-án Kolozsváron tartott egyetemes ref. tanítói nagygyűlés egyik határozata a „Tanítók Lapja“ megindítása. Felhívom és kérem egyesületünknek minden tagját, hogy ezen célra 50 Lei előfizetési díjat, valamint az „Intéző-Bizottság“ kiadásai fedezésére 20 Leit, összesen 70 Leit, az alábbi címre sürgősen megküldeni szent kötelességüknek tartásuk! Cím: Lőrinczy Ferenc ig.-tanító Cluj—Kolozsvár, Calea Moşilor No. 78. Egyben szeretettel kérem tanító testvéreimet, hogy a kerületi hivatalos lap 20-ik és 27-ik számában Jakab Lajos és Szentpétery János kártársak által közzétett „Tanítói

Segélyegyesület“ megalakítására vonatkozó javaslataik, illetve tervezeteikre vonatkozó véleményeiket velem levélben közölni sziveskedjenek, hogy a további intézkedéseket a beérkezett vélemények alapján ezen reánk nézve igen fontos és szükséges intézmény ügyében megtehessem. Asszonyására (Târguşor) kártársi üdvözléssel: *Csóka Lajos*, egyesületi elnök.

Az aradi biblikör június 26-én este tartotta évváró ünnepélyét a ref. templomban. Ezen körnek vezetője Ajtay Béláné, szép szavakban mutatott rá az elmúlt évben tartott bibliaórák hasznos munkásságára és további buzgóságra serkentette a kör tagjait. Dömötör Lászlóné a nőszövetség ügyvezető alelnöke, a ref. Nőszövetség nevében mondott köszönetet Csécsy Imre és Patay Lajos lelkész uraknak és Ajtay Béláné urnőnek odaadó vezetésükért és fejtegette, hogy a Szövetség eredményes munkásságának előfeltétele a lelkek fogékonyságának és buzgóságának felébresztése. Gööz Aranka és Máté Gizi szép szavallatokkal, Papp Vilmosné pedig énekszám-mal járult a záróünnepély emeléséhez.

Borosjenőben előadták a Gyöngyvirágot. A kicsiny borosjenői református egyház és annak agilis lelkésze Liszkay Kálmán újabb szép jelét adták a végeken folyó lelkes munkának.

Ugyanis mintegy harminc gyermek mutatta be dr. Makkai Sándor: „Gyöngyvirág“ című három felvonásos darabját nagy siker mellett. A darab, melyet Liszkay helyettes lelkész tanított be, pergő előadásban került előadásra, a közönség sok tapsaitól kísérve a gyermekek bájos játéka. A darab előtt D. Kiss Lajos csermői s. lelkész mondott prólógot, melyben egyházaink kulturális munkájának fontosságát hangoztatta s ostorozta azokat, akik az egyházak közötti szép munkát és békés együttműködést megbontani igyekeznek.

A nagylaki egyház köszönete. A „Reformátusok Lapja“ ez évi 13. számában közölt adományok folytatásaként a nagylaki ref. egyház előjárósága hálás köszönettel nyugtázza az imaházukat még mindig súlyosan terhelő adósság törlesztésére küldött következő adományokat: Pósalaka 200, Nagybánya 600, Józsefháza 100, Kiskolcs 1025 és Bunya szekszárd 50 leit adományoztak — Szigetfalusi hiveink pedig a nagylaki lelkész 1929. december 15-én történt otti prédikálása alkalmával befolyt perselypénz és annak kapcsán gyűjtött gabona árából 1004 leit. — Szatmári hiveink 1930. március 2-án a lelkész déli előtti otti prédikálása alkalmával a perselypénzből és a hivek e célra adott segélyezéséből [700 leiben értékesítve a kapott 2 drb. 10 koronás arany] 9160 leit. — Németiben pedig ottani hiveink a lelkész szintén március 2-án a délutáni otti prédikálása alkalmával perselypénzükből, adományaikból [a szintén adományozott 1 dollárt

160 leiben értékesítve] 9050 leit juttattak szegény egyházunk segélyezésére. Küön hálával nyugtázza nagylaki egyházunk előjárósága a nyilvánosság előtt is e kegyes adományokat. Legyen szabad ismét kérnünk egyházkerületünk nagytiszteletű lelkészei közül azt a még mindig 130-nál több lelkésztestvérünket, kik segélykérésünkre még mind ez ideig nem reaktáltak, hogy a végleges leszámolás megejthetése céljából szíveskedjenek gyűjtőiveinket akár csak a magok csekély adományaival is mielőbb visszaküldeni. Az áldások Istene ez évben is már, ha nem is gazdag de áldott ara-ást adott: e megígért kegyelem nyissa meg az áldozó szíveket, hogy senki meg ne fossza magát az áldástól, mely minden jó cselekedetnek jutalma: „A jó szívű adakozót szereti az Isten!“ Mint eddig ezután is minden adományt küldő lelkész hivatal megkapja a nagylaki egyház köszönő iratait azonkívül is, hogy a beküldött öszeget e helyen a nyilvánosság előtt is nyugtázzák. Egyben ismét közöljük, hogy a hírolt Hegyi Károly lelkész örömmel jelenik meg nagyobb gyülekezeteinkben, ahová meghívják istentisztelet megtartására a perselypénznek a nagylaki egyház segélyezésére adásának föltétele mellett is méltelenul kérve a nt lelkészek szíves közreműködését egyházunk megsegítésére, a küldött adományokat hálással megköszönve, a kegyes adakozókra Isten áldását kérjük. Nagylak—Nádlac [jud. Arad] 1930. július 15. Szimók Sámuel

egyházgondnok, Hegyi Károly
lelkész, tb esperes.

A kuzai (Jugoszlávia) református egyházközség presbitériuma határozatilag kimondta, hogy: mindazok az egyháztalagok, akik házasságuk megkötése előtt saját egyházuk kárára adnak a gyermekek vallását szabályozó reverzálíst, a református egyháztalagoknak sem jogával, sem kötelezettségeivel nem bírhatnak. Ennélfogva tehát ezen talagok egy-

házi tisztséget nem viselhetnek, a szent Urvacsorához nem járulhatnak, a református egyház temetőjébe nem temelkedhetnek. Minden egyes eset az istentisztelet után kihirdetendő és megfelelő módon kifüggesztés utján közlendő a hívekkel.

Társszerkesztők: Ar dai Aladár,
dr Bodnár Gábor, Bokor Sándor
és Szombati Szabó István.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Pályázat a ciavoşi—csávosi ref. egyház kántortanítói állásra. I. Javadalom: 1. Lakás: egy butorozott szoba takarítással. 2. 15 kat. hold föld (melyből 10 hold 1343 öl agrárföld) szántó, 32 q. tiszta buza haszonbérértékkel. 3. Az egyház pénztárából 4690 Lei. 4. Ezenkívül egyházkerületi segély, melynek összegét minden tanévben a viszonyokhoz képest az egyházkerületi Segélyosztó Bizottság állapítja meg. 5. Kerületileg megállapított stóla. II. Köteleesség: A hét osztályu vegyes iskola tanterv szerinti vezetése, kántori teendők, egyházi jegyzőség, lelkésszel az egyházépitő munkában közös együttműködés és lelkésznek akadályoztatása esetén, ha férfitanító választálnék meg, helyettesítése. Pályázhatnak román nyelvi vizsgával bíró férfi- és nőtanítók oklevéllel és szolgálati bizonyítvánnyal, amennyiben már mint tanítók működtek, folyó évi augusztus hó 23-ig a ref. lelkésszi hivatalhoz (Oficiul Parochial Reformat) Ciavoş—Csávós, jud. Timiş—Torontal megye. Az állás folyó évi szeptember hó 1-én foglalandó el. Presbitérium.

Pályázati hirdetés. A szilágyszolnoki ref. egyházmegyében levő zilahi református egyház pályázatot hirdet kántortanítói állásra. I. Javadalom: 1. Négy szobából, konyhából, kamarából álló lakás, megfelelő melléképületekkel, 933 □-öl kerttel. 2. Földhaszonélvezett: 10 hold 260 □-öl szántó haszonélvezete. A földek adóját az egyház fizeti. 3. Kézpénz az egyház pénztárából havi részletekben, az egyházkerület által megállapított tanítói fizetés. 4. Stóla az egyházmegyei szabályrendelet szerint. II. Köteleességek: A presbitérium által kijelölt elemi iskolai osztályok tanítása. A templomi istentiszteletek, általában az egyházban felmerült kántori teendők ellátása. Az egyháztársadalmi munkában segédkezés, ének és zenekar vezetés. Pályázhatnak kellő képesítésü férfiak, akik román nyelvi vizsgával bírnak. A pályázatok tanítói, kántori, zenei képesítést, eddigi szolgálatot, katonai szolgálat

teljesítését igazoló okmányokkal felszerelve, alulírt espereshez küldendők. A pályázati határidő a hirdetés megjelenésétől számított 3 hét. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Zălău—Zilah, 1930 július 23. Kádár Géza, esperes.

A szalmargörbedi kántortanítói állásra folyó év július 19-én 29-ik számunkban, 370. old. meghirdetett pályázatot az ill. hatóság visszavonta.

Hirdetmény! A nagyszalotai ref. e. m. fiuinternátusa az internátus céljaira teljesen modernül átalakította saját tulajdonát képező házát, hol külön háló, ebédlő, tanuló és betegszoba áll a tanulók rendelkezésére. Az udvaron tornázásra alkalmas nyújtó s más tornafelszerelés van, hol a tanulók szabadidejüket, testedzéssel kellemesen szórakozva tölthetik el. A tanulók felügyeletével Szőke Sándor ref. segédlelkész van megbízva. Az Internátusba elsőben is református lelkészek és tanítók fiu gyermekei, azonban amennyiben azt a jelentkezők létszáma megfogja engedni, bármely vallásu magyar nemzetiségű szülők gyermekei vételnek fel. Ellátás: Reggeli ebéd, uzsonna és vacsora. Fűtés, világítás. Igyen orvosi kezelés belegség esetén. Minden tanuló egy záros szekrényt kap. Ellátási díj: Két óra előre fizetendő, mely havonta: 750 Lei készpénz, 10 kgr. kenyérliszt, 5 kgr. 0-ás liszt, 1 kgr. zsír és 10 drb tojás. Jelentkezések csak 1930 aug. 25-ig fogadtnak el, melyek Böszörményi Lajos internátusi igazgatóhoz Salonta, Jud. Bihar adandók be. Szalonta, 1930 július hó 25. Az Igazgatóság.

**Református Énekeskönyvek,
Nagy Vilmos-féle Magyar Nyelvtanok,
mindenféle, az előírásnak megfelelő legjobb mintájú
egyházi és iskolai nyomtatványok,
borítékok, hivatalos papírok és legcsinosabb kivitelű
alkalmi és mulatsági meghívók
a legjutányosabb áron beszerezhetők**

**Béres Károly könyvnyomdájában
Oradea-Nagyvárad, Iosif Vulcan- (Nagy Sándor-) u. 14.**

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORDENA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyóásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik hetibetét gyűjtéssel. *Le-
számítol váltókat. Folyósít jelzálog-
kölcsonöket. Átutalásokat előnyösen
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.*

**Képviselet a triestli „Adriai”
biztosító-társaságot. 31**

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitünő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel dij-
talanul szolgálunk. 31

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait 31

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas
harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghuzó motorok.

Alapított 1840-ben

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

... Akárcsak az első keresztyének ...

Oxfordi mozgalom.

Szállóigévé lett régen Angliában: „Amit Oxford kigondol ma, azt cselekszi holnap Anglia.“ Oxford Angliának gondolkozó elméje. Minden fontos szellemi mozgalom onnan indult volt ki. Annak köszönheti létét az angol reformáció, meg annak újabb formája a *revital*, a lelki újraéledés.

Most megint egy újabb, erőteljes vallásos mozgalom köszöni a létét a tudományok e ragyogó központjának. A világ több táján elterjedőben van már Angol neve: „*Fellocohsip movement*“. Teljesen találóan visszaadni magyarul nagyon bajos ezt a *fellocohsip* szó miatt, amely bajtársat szenvedőtársat, munkatársat egyaránt jelent. Ezért talán még „hittestvéri mozgalom“ kifejezés fedné legjobban a fogalom kört, avagy még egyszerűbben „oxfordi mozgalomnak“ nevezhetjük azt.

A keletkezése ennek az őskeresztyén szellemű mozgalomnak rendkívül érdekes. Évtizedek óta nagy szokásban vannak angol hittestvéreink közt a *May meetingek*: a májusi vallásos összejövetelek. Hasonlítanak ezek némileg az általunk felkapott mindenféle konferenciákhoz, csak hogy szabad ég alatt, vagy óriási sátorok alatt tartatnak, tisztán vallásos ájtatoskodásból állanak, óriási részvét mellett s a legnevesebb prédikátorok hirdetik a boldog élet örök nagy ígét ott heteken keresztül. Egy ilyen *Maymeetingen*, amelyet oxfordi egyetemi hallgatók tartottak nagy érdeklődés mellett, mély átérzéssel, lelket megkapó közvetlenséggel cserélték ki vallásos lelki tapasztalataikat az egyetem összes fakultásainak ifjai, de legfőképen a hittanhallgatók és az orvosnövendékek. Élő tanubizonyságot tettek arról, miként változtatta átal Jézus életüket értékessé, széppé. Csodá-

latos hatása volt ennek a hallgatóságra. Könnyfakasztóan boldog lelki élmény volt az rájuk nézve, amikor az a sok rózsás arcu üde ifju lélek nagy lelki gyönyörűséggel tett lelkes tanubizonyosságot Jézus Krisztus mellett. Elfelejtethetlen hatást gyakorolt az rájuk.

Ebből a lélek sugalta briliáns hitvallomásból fakadt fel az oxfordi mozgalom. Elterjedt az azóta az összes angolul beszélő territóriumokon. És mindenféle diadalmas sikereket ért el. Az Amerikai Egyesült Államokban más nevet kapott, sokkal találóbbat. Ott *personalis evangelisatio*-nak nevezték azt. Olyan nem remélt eredményeket ért el, hogy az egyik püspök azt mondta róla: „Olyan ez, mint Istennek áldott záporosője a szomszédos földnek.” Ezer meg ezer értékes tanubizonyosság szól diadalmas sikerei mellett. Mindenféle életpályán lévő emberek tömegesen vonzatnak általa Krisztushoz. Sokan közöttük olyanok, akik odáig lelkükkel semmit sem törődtek s ekként meg voltak fosztva az élet boldogítóbb megelégedéseitől. Kanadában, Délafrikában, Ausztráliában hasonló sikerrel hódítja az embereket meg a Messiás számára ez a mozgalom, amelyik Jézust reálissá, a keresztyén vallást hatékonyabbá akarja tenni a hétköznapi élet ezerféleségei közt. Akárcsak az első keresztyének.

A legtöbb helyen már a hivatalos egyház beolvasztotta azt a maga szervezetébe. Pál Barabás gyanánt kiküldettnek férfiak és nők, kettesével, hármassal rokonaik, ismerőseik, barátaik munkatársaik közzé, kimennek önként, lelki indításból meglátogatják őket, közjük elegyednek, szóba állnak velük és nyugodtan, csendesesen beszélgetnek nekik átélte lelki élményeikről. Elmondják nekik, miként találták meg Jézust, hogyan változtak által, micsoda lelki gyönyörűségeik támadtak abból, miként lett egyéni, családi, társadalmi életük teljessé általa. Nem argumentálnak, nem vitatkoznak, nem is prédikálnak. Csupán csak nyugodt tanubizonyosságot tesznek a Messiás mellett. Oly nyugodtan beszélgetnek, minthogyha csak az időjárásról, gazdasági dolgokról, avagy közügyekről volna köztük szó. De ez az egyszerű beszélgetés nagy mértékben biztató, sőt lelkesítő hatással van a jelenlevőkre.

Másutt meg házi összejöveteleket tartanak a jó ismerősök a jó barátok, avagy kirándulnak, vikendeznek és minden előzetes program nélkül spontán önindításból, esetleg játék, séta közben szépen elbeszélgetik egymásnak, mit jelentett nekik idáig Jézus, hogyan feddette, erősítette, boldogította őket. Így

igyekeznek a Jézus vallását ragadóssá tenni, miként az első keresztyének.

Ebben áll az oxfordi mozgalom mivolta. Főértéke: a könyvedség, a közvetlenség, természetesség, konvencionálizmustól abszolumentesség. Legfőbb ereje pedig: A személyes tanubizonyoságtétel.

Mindenesetre az apostoli korszak pecsétjét viseli magán. Ez a módszer hódította volt meg egykoron a római világot. Manapság sem marad mély hatások nélkül.

Új utakat tár fel az igehirdető előtt. Kevés hatása van ma a holt theorizálásnak, rideg argumentálásnak, üres dogmatizálásnak, személyes lelki tapasztalatokon és egyéni meggyőződésszerű alapuló tanubizonyoságtétel a modern igehirdetés belső gyöngyszeme, minden egyéb csupán védő kagylóhéj csak hozzá.

A lomha nagy tömeget csak ez mozgatja meg. Még a nincsetlen hajléktalan, nyomorba süllyedt, jogaitól megfosztott nyers tömegeket is. Mert ezeket a tétongó sebeket egysesgyedül a Krisztus lelkétől irányított társadalom fogja meggyógyítani. Az pedig Krisztus lelkétől irányított férfiakat és nőket jelent. Ekképpen fog kezdet és borul egymás nyakába az idáig egymással merev farkasszemét néző két erő: az evangélium és a szocializmus, az evangélizáló revival és az ipari forrongások.

Bokor Sándor.

Az I. T. P. szervezete.

A hivatalos lap folyó évi 22. számában megjelent Vargha László ur tollából egy cikk, mely mindent felölelő képét adja annak a lezúllott gazdasági helyzetnek, ami komoly kötelességévé teszi mindazoknak, kiknek kezén a jövő nemzedék felnevelésének nagy munkája van, hogy haladéktalanul indítsák meg a reájuk bizott magyar református ifjúság lelkének olyan irányú nevelését, mely képessé teszi őket a jövőben öntudatos és értelmes takarékoság által anyagi életök megalapozására s évszázados intézményeiket fentartva egymásnak s az összességnek segédkezet nyújtva, kisebbségi sorsunkban is biztosítani vallási és faji fenmaradásunkat.

Ehhez a nagy ideális munkához megbecsülhetetlen segéd-eszköz az I. T. P., mely gyakorlati uton szemlélteti a gyermekkel a tőkegyűjtés lehetőségeit s annak olyan felhasználását.

mely úgy az egyén, mint az összesség szempontjából érezteti áldásos hatását.

Éppen ezért eddigi tapasztalatainkhoz hozzávéve Vargha László ur, valamint a szalacsi kollégám cikkeiből leszűrte eredményeket, egy alapszabályt dolgoztam ki az I. T. P.-nak működésére vonatkozólag, melyet birálat céljából alant közlök:

A Ref. Elemi és Középiszkolai Takarékpénztárak

ALAPSZABÁLYA.

1. Az intézmény címe: A (község neve) Ref. Elemi- [közép-] iskola Takarékpénztára.

2. Célja: A református iskolai ifjuság olyan irányu nevelése, mely felnőtt korokban képessé teszi őket a nemzeti vagyion növelésére és intézményeinek áldozatkész fentartására, valamint kiterjeszti és ápolja bennök a szociális együttérzés és a társadalmi együttműködés szükségességének tudatát.

3. Székhelye: Az illető iskola helyisége.

4. Szervezete: Az intézményt a tanító felügyelete alatt egy igazgatóság vezeti, melynek tagjai: egy fő- és egy segédpénztáros, egy fő és egy segédkönyvelő, két ellenőr, valamint a második évtől kezdve egy fő és egy segédraktárnok.

5. Az igazgatóságot a betétesek 1 évre maguk közül választják, természetesen a tanító jelölési jogának fentartásával.

6. Az igazgatóság részben vagy egészben újra választható.

7. Az igazgatóság munkájáért semmiféle néven nevezendő, előre megszabott díjazásban nem részesül.

8. Ahol az iskola több tanerős, ott az együttműködésre vonatkozólag a tanítók külön megállapodást kötnek.

9. Az I. T. P. feletti külső ellenőrzést míg az I. T. P. központi szövetkezete meg nem alakul, addig az iskolaszéki elnök [lelkész] s a szokásos egyházlátogatások alkalmával az egyházmegye esperese, vagy ennek megbízottja gyakorolja.

10. Az I. T. P. minden egyházközség iskoláiban megszervezendő s az iskola összes tanulói kötelesek belépni. Ahol az egyházközség iskolát nem tart fenn, ott a lelkész a vallásórák keretében alakítja meg az I. T. P.-t.

11. Belépési díj nincs, ellenben a betétkönyvek megvásárlása kötelező.

12. Az intézmény működése az első évben csupán a betétek gyűjtésére szorítkozik.

13. A betét tőkét a gyermekek 1—2 leies, esetleg nagyobb betétei képviselik.

14. Betéteket a pénztáros mindennap a tanítási szünet alatt köteles elfogadni s bevezetni úgy a gyermekek betétkönyveibe, mint a pénztárnaplóba, amit a könyvelő másnap reggel a tanítás kezdete előtt törzskönyvez.

15. Az I. T. P. működése a nyári szünidő alatt szünetel.

16. Az ellenőrök kötelesek minden hét utolsó napján pénztárvizsgálatot tartani. A tanító havonként csak egyszer tart vizsgálatot.

17. A betétesek betétjeiket s annak kamatait csak az abszoláló vizsga után, vagy az iskolából való végleges eltávozásukkor kaphatják ki.

18. Az összegyűlt betétek, ha a pénzügyintézet helyben van, minden heten, ha pedig más községben van, havonta helyezendők el kamatozás végett.

19. A gyermekek betétje csak a betevést követő hónap első napjától kamatozik. Mindig 2°/_o-al kevesebb kamatot számolva, mint amennyit az a pénzügyintézet fizet, melynél a betét gyümölcsötetés végett el van helyezve.

20. A gyermekek betétjei után járó kamat csak minden év december 31 én tőkésítendő.

21. A 19. és 20. pont következtében előállott kamatdifferencia az adminisztrációs szükségletek fedezésére fordítható.

22. A második év elején megkezdí működését az I. T. P. tanszerraktára.

23. Erre a célra a pénztáros a gyermekek betétjeiből visszatart egy olyan összeget, mely mint forgótőke elegendő a raktár beszerzésére és annak állandó feltrissítésére. Vigyázva arra, hogy a hazipénztárban felesleges pénz kamatozatlanul ne heverjen.

24. A tanszerraktár megvesz használt tankönyveket, azt a gyermekekkel rendbehozatja s pár lei haszonnal továbbadja. Beszerez engros árban füzeteket, ceruzát, tollszárat és tollhegyet, tintát s minden olyan taneszközt, melyek a gyermekek iskola; használatára szükséges s ezeket napi árban árusítja az iskola növendékei között.

Szentpéteri János.

(Folyt. köv.)

3566—1930-II. sz. körrendelet szerint az iskolai költségvetések még az iskolai év megkezdése előtt 2 román és 2 magyar példányban elkészítendőek és az esperes urakhoz jóváhagyás végett felterjesztendőek. Ezen költségvetési nyomtatványok ~~lett~~ darabonként 7 leiert, valamint az összes iskolai nyomtatványok a legolcsóbb áron beszerezhetők Béres Károly könyvkereskedésében Oradea—Nagyvárad, I. Vulcan 14.

HIREK

Új egyházmegyei jegyző.

A nagybányai egyházmegye presbytériumi nagy többséggel dr Mártha József szatmári ügyvédet választották meg egyházmegyei jegyzővé.

A végvári Református Nőszövetség újabb tanujelét adta élniakarásának és buzgó munkáságának. Heteken át tartó és sok fáradságos munkát igénylő készültséggel július hó 20-án vasárnap délután a helybeli református iskola udvarán egy szépen sikerült nagyszabású aratóünnepélyt rendezett. Az ünnepély délután 3 órakor kezdődött, szépszámu közönség részvételével egy vallásos program keretében. A program gyülekezeti énekkel, a XC. zsoltár eléneklésével kezdődött meg. Az ének után szavalat, majd Ajtay Gábor segédlelkész egy ezen alkalomra készített búzakoszoru mellett — mely az anyaföld áldását jelképezte — ünnepi hálaadó beszédet mondott Istennek földi ajándékaiért. Utána alkalmi költemények következtek. A műsort Demeter Domokosné a Nőszövetség elnöknője zárta

be, lelkes szavakkal köszönvén meg a közönség szives támogatását. Az ünnepély úgy erkölcsileg, mint anyagilag szépen sikerült. Az anyagi bevétel közel 20.000 Leit tett ki, mely összeget a Nőszövetség a templom meszelési költségeinek tedezésére fordított. A végvári református Nőszövetség lelkes vezetőségét és tagjait illesse méltó elismerés és hálás köszönet buzgó és fáradhatatlan munkásságuknak eme újabb bizonyosságáért és imádkozunk az Istenhez, hogy segítse őket továbbra is magasztos hivatásuk tudatában ama nemes cél felé, melynek eléréséért hivatva vannak munkálkodni anyaszentegyházunk és Istenországa érdekében.

Középiskolai tanulók megnyugtató elhelyezkedést találnak Magyarországon, Szegeden, Tunyogi Csapó János középiskolai tanár diákokthonában. (Szeged, Szomogyi-utca 12. szám.) Különböző vizsgálatra növendékeit díjtalanul előkészíti és az iskolában való elhelyezéséről gondoskodik. Tájékoztatót levélbeni megkeresésre küld.

■■■■ HIVATALOS RÉSZ ■■■■

Református Püspöki Hivatal Nagyvárad
3779—1930 szám. KÖRRENDELET. Valamennyi kebetbeli Nl. Lelkeszi hivatatoknak. A Vallás és Közoktatásügyi minisztérium 93403—11848. sz., július 30-án kelt leirata értelmében alkalmazás és mihez tartás végett közlöm az alant következő rendeleteket:

Másolat a Pénzügyminisztériumnak 194775—1930. sz. átiratáról.
Miniszter ur! Ide mellékelve van szerencsénk megküldeni egy példányban azon körrendeletet, amelyet 1930 június 30-án 194374. sz. alatt az ország Pénzügyigazgatóságaihoz intéztünk s felkérjük, miszerint sziveskedjék intézkedni, hogy az ezen hatóság alárendelt szervei is szigorúan tartsák magukat a Pénzügyminisztérium által tett intézkedésekhez az adóeltitkolását megtorló törvény 5. §-ának pontos és helyes alkalmazása végett.

Minthogy ezen intézkedések, az állam jogainak a teljesítése szem-

pontjából nagyon fontosak, megvagyunk győződve, hogy az összes közigazgatási és bírósági szervek át vannak hatva azon érdektől, amit táplálniuk kell, és hogy komoly figyelembe kell hogy vegyék a fenti intézkedéseket. Aláírások.

Másolat. A Pénzügyminisztériumnak 1930 június 30-án 194374. szám alatt kelt rendeletéről.

Pénzügyigazgató ur! Van szerencsénk értesíteni, hogy az adó-eltitkolását megtorló törvény 17. §-ának megfelelően, ezen törvény 5. §-a alapján olyan rendelkezés történik, hogy 1930 július 1-től kezdve az állami, megyei, községi és autonómiával bíró intézmények által nem adhatók ki semmiféle közokirat, bizonyítvány, vagy összeg, míg az adózó, ha a kérést a folyó év első felében adja be, igazolni nem tudja, hogy a múlt évi globális adót legalább 6 hónapra kifizette, vagy ha a kérést a folyó év második felében adja be, hogy a múlt évre a globális adót teljesen kifizette.

Ez az igazolás az adókönyvecske bemutatásával történik, amelybe az adóhivatal tisztviselői bejegyezik a fizetéseket; hisszük, hogy nem szükséges kiemelnünk azon tényt, hogy ezen ellenőrzés bevezetése egy hathatós eszközt bocsátott az állam rendelkezésére, hogy az bevehesse jogos követeléseit.

Miért is figyelemmel azon sokoldalú teherre és kötelezettségre, amelyeknek az állam kasszája eleget kell, hogy tegyen, felkérjük, hogy utasítsa az alárendelt szerveit, hogy ezen törvényes rendelkezéseket tartsák be szigorúan azon hatóságok részére, amelyek a fent kimutatott feltételek mellett követelik az elemi adófizetését igazoló adókönyvecske bemutatását, amelyek globálisadó kivétele alá nem esnek.

Minthogy azonban az egyenesadókra vonatkozó könyvecske bemutatásának általános kötelezettsége a gyakorlatban súlyos következményekkel járó zavarokat idézhetne elő az adófitetők társadalmi életében, ezen formalitás alól kivételnek azon kérések, amelyek:

a) A polgári állapotra vonatkozó ügyiratokkal vannak kapcsolatban (születés, házasság, halálozás, állampolgárság), valamint hasonló ügyiratokról nyerendő bizonyítványok és kivonatok,

b) A bíróságtól eredő, vagy a bírósághoz bemutatandó ügyiratok, bizonyítványok, vagy bizonyítékok,

c) Szegénységi bizonyítványoknál, azoknál, amelyek választási ügyben adatnak ki, valamint azon okiratoknál és bizonyítványoknál is, amelyek az állat, vagy gabonavásárban létrejött megegyezéshez szükségesek, ezt azért, hogy megkönnyebbítsék az üzlet lebonyolítását.

Iskolai bizonyítványok kiadásánál bentartandó a szülő egyenesadóját igazoló könyvecske, kivételt képeznek az árva tanulók, akikre nézve az adókönyvecske bemutatása nem kötelező.

A kérvényezési jog nincs biztosítva az alkotmányban, mint ilyen nincs alávetve az adókönyvecske bemutatási feltételeinek.

A fenti kivételeken kívül semmiféle más ügyiratot, bizonyítványt, vagy összeget nem fog kiadni az állami, megyei, vagy községi, valamint az autonóm hatóság, mint amilyen a posta, C. F. R., R. M. S. (monopol) Nyugdíjpénztár s más hasonló hatóságok anélkül, hogy bemutatnák azt az adókönyvecskét úgy, amint azt fentebb kimutattuk.

Az ellenőrzés gyakorlása végett, az ezen hatóságok által kiadott

ügyiratokra, bizonyítványokra, valamint az általuk kifizetett utalványokra rávezetik, hogy bemutattatott a teljes adókönyvecske, úgy amint fentebb kimutalluk, valamint a könyvecske számát is. Aláírások.

3957—1930-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Esperes urnak, iskolaszéki elnöksegnek, igazgató és osztályvezető tanítónak.* Az iskolai év megkezdése előtt jó előre felhivom az összes érdekeltek figyelmét az alábbi intézkedésekre.

1. A beiratások alkalmával kövessék pontosan az állami elemi oktatási törvény 19. fej.-ben, valamint a rávonatkozó végrehajtási utasítás 29. fejezetében előirt eljárást, amelyet részletesen több ízben megmagyaráztunk, legutóbb a Reformátusok Lapjának 1929. évfolyam 440. oldalán.

A fentiek értelmében az állami iskolai igazgatóságnál leteendő deklarációk a tavalyi intézkedéstől eltérően bélyegmentesek a K. V. M. B. 126703—1929. sz. rendelete értelmében.

2. A növendékek korát, a felveendő növendékek számát illetőleg szigoruan ragaszkodjanak a szabályzat erre vonatkozó pontjaihoz. Ha bármely okból a növendékek száma az előirt létszámot néhányval túlhaladná és ez kellőképen megindokolható, a püspöki hivatal útján a minisztériumhoz folyamondjunk engedélyért. Korengedélyeknél szigoruan alkalmazkodjanak a 3540—1930 II. sz. Körrrendelethez R. L. 1930. 384. oldal.

3. Eddigi tapasztalataink szerint az ellenőrző látogatások alkalmával a tanítók részéről főként a következő kellékek igazolását követelik: a) román vizsgálatról szóló bizonyítvány 1923, vagy az azután következő évekből. A Mot. szab. 22, 3 és 23. c) fej. szerint ezzel egyértékű az olyan diploma, amelyet Románia területén működő tanítóképző állított ki s amelyben a román nyelv és történelem, Románia földrajza és alkotmánytana, mint tantárgyak szerepelnek s amelyet román miniszteri biztos irt alá. b) Esküokmány. Bár az eskü letétele csak az autorizáció elnyerése után kötelező, a tanítók, akik még a hivatali esküt le nem tették, az illetékes revizorátusoknál kérják az eskü kivételét, ha az ellenőrző közegek az eskü hiányát kifogásolják. c) Autorizáció, melyre vonatkozólag a Ref. Lapjának 1930. évf 396. old. részletes utbaigazilást adtunk.

4. Beiratások után első dolga legyen a tanítóknak az adminisztrációs látogatás előkészítése, amire nézve részletes utasitást adtunk a Ref. Lapja 1929. évf. 516. oldalán s amelyhez ezuttal semmi hozzáfűzni valónk nincs.

5. Bármely zavaró momentum adja elő magát a beiratások folyamán, kellő időben értesitendő a püspöki hivatal, még pedig kimerítően pontos adatokkal: gyermek neve, születési ideje és helye, apja és anyja neve és vallása, valamint nemzetisége, miben állott a törvénytelen eljárás ki és mikor követte el. Leghelyesebb az ilyen panaszokat azonnal a szülőtől a két tanu jelenlétében aláirt, a miniszterhez címzett folyamodvány alakjában előterjeszteni, amelyben a minisztertől a törvénytelenység orvoslását kéri. Minden előterjesztelt panaszt a püspöki hivatal gondos mérlegelés tárgyává tesz és az orvoslásra való legcsekélyebb kilátással is minden rendelkezésére álló eszközzel igyekszik elintézni.

6. Iskolai nyomtatványokra nézve az 1930—31. tanévre egyelőre újabb intézkedéseket nem teszek. Az iskolák használják az előző években bevált, nem kifogásolt nyomtatványokat. Bármely fennakadás esetén forduljanak tanácsért a püspöki hivatalhoz.

7. Az iskolai tankönyvekre vonatkozó intézkedéseimet a tankönyvkiadó bizottság véleményének meghallgatása után később teszem meg. Már most jelzem, hogy az új vallástani kézikönyvek megjelenése szeptember első napjaira biztosítva van s ezeknek kizárólagos használatát úgy a felekezeti, mint az állami iskolákban fegyelmi eljárás terhe alatt fogom elrendelni, kivéve azt a néhány helyet, ahol hitoktatás hiveink anyanyelvéhez képest német vagy cseh nyelven történik.

8. Valamennyi iskolának megszerzésre ajánlom a „Programa Analitica” és a „Regulamentul învățământului primar“-t. Ezek beszerzéséről a hozzáfordulók számára hivatalom gondoskodni fog. A Programa Analitica ára 30 Lei, a Regulamenté 40 Lei, hozzá 5—5 Lei csomagolás és portóköltés. Ezen árak változásáért hivatalom felelősséget nem vállal.

9. Térképek és szemléltető képek megrendelését a Casa Școalelor-nál hivatalom továbbra is közvetíti, azonban prompt szállításáért felelősséget nem vállalhat. Oraden—Nagyvárad, 1930 augusztus 14. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, püspök.

Pályázati hirdetés a kisszántói (San'tăul Mic) református egyházközség elemi iskolájánál megüresedett kántor tanítói állásra. **Javadalom:** 1 Jókárban levő lakás, 2 szoba, konyha, kamara és melléképületek, 400 ööl kerttel 2 7 és fél kat hold szántóföld kántori jav. címen, 6 hold agrárföld, földek adóját az egyház fizeti. 3. 25 mázsa búzának minden év szeptember elsejei ára, havonként előleges részletben 4 6 méter tűzifa beszállítva. 5. Stóla kerületi szabályzat szerint. **Kötelesség:** Az osztatlan elemi iskola törvény szerinti vezetése, kántori teendők végzése, dalkar vezetés, lelkész akadályoztatása esetén istentisztelet végzése, egyháziársadalmi munkában segédkezés. Tanítónők is pályázhatnak ha a kántorságra magukat kötelezik, azonban csak egy évre alkalmaztatnak. Román vizsga megkívánatik. Pályázati határidő 1930 augusztus 30. A választás 31-én lesz. Személyes megjelenés előnnyel járna, hétköznapon is meg lehet jelenni. Az állás szeptemberben elfoglalandó. Pályázatok a ref. lelkészi hivatalhoz Kisszántó posta Episcopia Bihor, küldendők.

Pályázat a bélzeréni református egyház kántor tanítói állására. **Javadalom:** Új lakás melléképüetekkel, 20 kat. hold prima szántóföld, 20 köből gabona, fele buza, fele tengeri. Tanyai gyerek után külön egy véka buza. Minden tanköteles után egy csirke. Stóla. A javadalom jelenlegi értéke circa 45000 lei. **Kötelesség:** I—VI. vegyes osztály vezetése. Kántori teendők végzése. Akadályoztatás esetén lelkész helyettesítése templomi szolgálatban, belmissziói munkában segédkezés. Pályázhatnak románnyelvű vizsgával bíró férfi- vagy nőtanítók. Pályázati kérvények augusztus 31-ig a lelkészi hivatalhoz küldendők.

dendők Állás legkésőbb szeptember 10-ig elfoglalandó. Luntreni [Bélzerénd]. Aradmegye, posta Vânători.

Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea - Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u) 14.

Beszerezhető:

Nagy Vilmos, volt egyházkerületi tanügyi előadó tanácsos miniszterileg (88—1928. és 110159—1928. szám alatt) approbált

Kis Magyar Nyelvgyakorlója

az elemi iskolák II., III. és IV. osztályai használatára

Ára: a II osztály számára 16 Lei, III osztály számára 20 Lei, IV. osztály számára 20 Lei.

BIBLIAI MONDÁSOK

karton papíron,
tetszetős formában,
mintegy 30 válto-
zatban kaphatók az

Egyhker. Iratterjesztésében
darabonként 12 leies árban, 10 drb
rendelésénél 10 százalék, 20 drb ren-
delésénél 20 százalék engedménnyel.

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület iratterjesztésének könyvjegyzéke:

								Let
935 sz.	Biblia	30×21 cm.	800	914. sz.	Biblia	17×12 cm.	200	
932 "	"	28×20 "	300	912 "	"	17×12 "	150	
923 "	"	24×16 "	250	911 "	"	17×12 "	120	
922 "	"	24×16 "	200	909 "	"	17×12 "	100	
915 "	"	17×12 "	400	908 "	"	17×12 "	90	
915 "	"	17×12 "	50	907 "	"	14×10 "	300	
906/a sz.	Biblia	14×10 cm.						350
965 "	Ujszövetség,	bőrkötés,	aranyozott szé ü					150
963 "	"	vászonkötés	aranyozott széllel					80
961 "	"	vászonkötés						50
954 "	"	papirkötés						25
952 "	"	papirkötés	zsoltár nélkül					20
Zsoltárok könyve								4
Ujszövetség (Lukács, Máté, János)								4
Képes ujszövetség								5
Ravasz L.: Hazafelé, imádságos könyv								200
Maradj velem, imádságos könyv								60 és 80
Zsoltár kisbetűs								82
Révész I.: Akikre nem volt méltó a világ								40
Dr Vasady B.: A valláspszichológia fejlődésének története								120
Dr Imre L.: A Vezető könyve								90
Forgács Gy.: Belmissziói utmutató								120
Dr Makkai S.: Öntudatos kálvinizmus								50
Dr Makkai S.: Gyöngyvirág								40
H. Kiss G.: Árva Bethlen Kata								60
Dr Kristóf Gy.: Az erdélyi magyar irodalom multja és jövője								130
Az Ur csodásan működik (Bibliköri vezérfonal)								16
Itt az Isten köztünk (Bibliaolvasó kalauz)								28
Zengjen hálaének (Enekeskönyv)								25
Vallásos versek gyűjteménye								35
Képes újtestamentum és zsoltárok (kötve)								30
Szentimrei J.: Verses magyar krónika								40
Hol az igazság?								5
Képek a multból								8
Ünnepnapok I. és II. sorozat füzetenként								4
Csathóné: Mesék és elbeszélések								16
Bibliai mondások, karton papíron darabonként								15
Vasárnapi iskolai lapok, képpel								2
Levelező-lapok bibliai mondásokkal, darabonként 1, 2, 3, 5 6.								
Bibliajelzők darabonként —50, 1, 150, 2								

**Lelkészi hivatalok megrendelése 3 hónapi bizományba
adának.**

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytsizt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor
Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyloásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. *Le-számítól váltókat, Folyósít jelzálog-kölcsönöket. Átutalásokat előnyösen teljesít. Minden bankszerű üzletet kedvezően lebonyolít.*

**Képviselet a triezsi „Adriai”
biztosító-társaságot.** 32

ORGONA- HOMLOKZATSÍPOK

a rekvirált sípok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein L. Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel díj-
talanul szolgálunk. 32

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányú szabadalmazott

h a r a n g j a i t

32

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból; a hangok előre való meghatározásával. — Vas
harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Magyar Királyhágómelléki Ref. Egyházkerületi Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évi 550 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei. megjelenik minden héten szombaton.

A kenyér.

Százmillió kereszt megindul a szövő gépek alá s pereg a piros buzaszem zsákok ölébe telnek nombárok, gabonások, raktárak. Ki tudná megszámolni a szemek sokaságát, amely majd malomkövek köré kerül s összetörve ontja magából a fehér lisztet, atom miriádokat!

Vajjon egyszer is eszébe jut é valakinek, hogy a búzának nem fáj az a sok-sok kin, amelyen átmege, míg kenyér lesz belőle? Fáj?!... Talán igen, talán nem! Ki tudná megmondani!? Ki ismeri annyira az élő Élet titkos törvényeit, az érzések misztikus, szent folyamát, mely áthömpölyög a Mindenség mindenén?! Ki törődik a buzaszemmel, amelyből olyan tömérdek van?! A kenyérevők sok-sok százezerje azt se tudja: miből és hogy lesz a kenyér, amely olyan jó, olyan édes jóllakottság, olyan friss izomerő és kacagó szellem! Csak akiknek nincs, akiknek hiányzik azok nyujtják felé szikár karjukat, mohó ajkukat. Csak ezek tudják, milyen drága csudálatosan szent. Ezek értik meg, hogy ez a világ legnagyobb áldása, Isten mosolygása, ember boldogsága.

A kenyér Isten gondolata. Az a föld, amelyből vétettünk s amelyé leszünk. A kenyér Krisztus teste, mely érettünk megtöretik, atomokra bomlik és bennünk élletté válik. Ez az én testem. Kenyér az én testem. Vegyétek egyétek! Izmosodjatok, gyarapodjatok, éljeteke általa. Megsokasodik, mérhetetlen mennyiséggé válik a kezemben, mert önmagamot adom benne! Négyezer ember éhes és csak hét kenyér van. Elég!... Sok! Még marad is hét kosárral. [Máté XV. 32–37] Többen vannak? Ötezren és csak öt kenyér van?! Annál szaporább a kenyér és több, 12 kosár marad meg! [Lukács IX. 12–17.] Mert minél több az éhező ember és minél kevesebb a kenyér, annál föbb, nagyobb, hatalmasabb az Ő szeretete. És az Ő isteni teste kiterjeszkedik

a végtelenségbe, megszámlálhatatlan kenyérdarabbá oszlik: vegyétek egyétek! Ti éhezők, fáradtak, hívők és hitetlenek, betegek és egészségesek vegyétek, egyétek! Jókedvem ajándéka ez, szeretetem gyümölcse ez, az én mennyei atyám akarata ez.

Te koldus, éhes, nyomorgó világ! annyi a kenyered, hogy tengerbe sülyeszted a búzát?! Vigyázz, vigyázz: a Krisztus testét sülyeszted hitetlenséged tengerének mélyére!

B. ruzs Lajos.

Mi kell hozzá?

A belmisszió fegyveréről szinte az unalomig sokat irtunk és beszéltünk már a múlt század évtizedben. És még mindig irni és beszélni kell róla mindaddig, amíg a belmisszió nem lett megértett, sürgős és követelő életparanccsá mindnyájunk számára. Papiron az ügy már győzedelmeskedett. Az ellenzék lassan elhallgatott, kapitulált. Elvben a munka szükségességét és fontosságát elismerte. Jól van, végezni kell hát, — hallottuk sokszor — de csak ott, ahol lehet ahol adva van a munka lehetőségének és sikerének külső és belső feltétele. Itt azután meggyült a baj, csomóra szaladtak a már már igazodni látszó vélemény-szálak. Mert a döntő megállapítást, hogy hol van adva, főképp, hogy hol *nincs adva* a munkalehetőség, mindeki fenntartotta magának. Ugy látszott hosszú pihenést ígérő mély kátyuba sikerült zökkenteni a n hezen mozgó szekereket. De jött az egyházkerületi határozat! Majd nyomán a gordiusi csomót szétvágó püspöki rendelkezés: haladék nélkül indulni kell a munkába. Csendes moraj zúgott végig a Kárpátoktól az Aldunáig. Hát így is lehet?! A felső rendelkezések mögött ott állt a meggyőződés: a mező készen van, a vetés sárga, itt ott peregnek is már a késelem miatt a legértékesebb szemek, akarjuk hát hallani mindefelé a sarlók zizzenését és a kaszák suhogását. Most aztán egy új nagyon szomorú hang sirt a levegőbe, amely úgy hatott, mint torzó leleplezés: dolgoznánk, jaj, de nem tudunk és nincs sarlónk és nincs kaszánk. Adjanak munkaeszközöket, jöjjenek előbb a segédkönyvek s azután tanítsanak meg dolgozni, jöjjenek a kurzusok és konferenciák. Bár csak ez a beismerés lenne már az utolsó mentség és kifogás. Hiszen akkor még könnyen lehetne segíteni. Segédkönyvek és kurzusok vannak — hát' Istennek — mindenfelé. Hirdetik egyre másra. De sajnos, nem mindenható eszközök ezek sem mindenki számára.

Valami kell még ezekhez és ezeken felül, ami nélkül hiábavaló minden, ami nélkül a legérettebb mező is rossz munkatér, sőt ami nélkül a munka sem munka, csak kinlódó erőlködés.

Ez a valami: *a lélek*. Ezt kell kérni mindnyájunknak, mindenek előtt és mindenek helyett minden nap kérni és sok imádsággal és bűnvallással kérni, mert ha ez meglesz, megindul a munka a lélekébresztés áldott munkája, *az igazi belmisszió* még a legkopárabb tájakon is. Ha lélek lesz, nem kell kényszer, mert megszűnik minden kifogás, alkalmassá válik egyszerre minden terület és előkerülnek hivatalos szállítás nélkül is a legalkalmasabb munkaeszközök. Ezt kérjük hát, ne egymástól és ne a főhatóságtól, hanem a jó Istentől, mert kizárólag csak Ő adhatja meg.

Ardai Aladár.

Kaleidoszkop.

Kedves időtöltő szerszám és kedvelt játékszer. Amíg forgatjuk a sok különféle színű és alakú, sőt alakatlan üvegda-rabocskát, melyeknek magukba semmi értelmük sincs, egymásután több alakká, képpé szalad össze, melyekben el-el gyönyörködünk. Gyermekkorunkban egyidőben magunk is készítettünk ilyeneket. Egy papiroscső volt ez, az egyik végén hozzáillesztett kiszélesedő résszel. Színes papirokból apró darabokat téptünk és beletettük a szélesebb részbe. S amint meg megráztuk és a csőbe félszemmel bele belenéztünk, gyermekfantáziánkkal kiegészítve sok érdekes figurát és tarka-barka képet láttunk benne.

Ilyen kaleidoszkopot akarok készíteni most is. Innen onnan: lapokból, levelekből, hivatalos iratokból és az életből le letépek egy-egy darabkát és beleteszem egyházi életünk látó csövébe. Külön-külön talán keveset, vagy egymásnak ellentmondanak, de egymás mellett képeket tárnak elénk, melyeket érdemes lesz néhány pillanatra el elnézegetni.

*

Papfiakról és papi sarjakról mutatnak képet az első letépett papirdarabocskák. A múlt iskolai évben megdöbbenő hír szivárgott ki a debreceni főgimnáziumból. Négy papfiut lopáson érték és természetesen súlyosan büntettek. Kettőt ki is zártak az intézetből. Mélyen elszomorító jelenség, mely gondolkodásra indít mindnyájunkat. Ki a hibás: a szülői ház, mely nem tudott a kísértések között megtartó hitet adni nekik? Még a gondolata is lesújtó? Vagy az iskola hol ilyesmi megtörténhetett? Vagy az élet, mely nagy részben a Sátán uralma alatt nyög? Vagy mind együtt? Ki tudja? Aztán tovább gyötör a gondolatunk: ilyenek lesznek a mi fiaink is? Vajjon mi megtesszük-e irántuk kötelességeinket, több hittel felvértezve bocsátjuk-e el magunktól? Jaj, ha az ő életük vád lesz ellenünk!

De vannak vigasztalóbbat mutató papirdarabkák is. A szép ségversenyek divatba jövetelekor történt. Egyik 12 éves papfiu, amikor hallotta ennek a világhóbortnak a híret, így szólt az apjához: Édes apám én a szépségversenyéről prédikálnék. Textust is választottam hozzá és elgondoltam a prédikációt. Erről a textusról beszélnék: „az ember azt nézi, ami a szem előtt van, de az Isten azt nézi, ami a szívben van“.

A „Lelkészegyesület“ből szakítom a következő darabot. Még a tél folyamán írta egyik kollegánk a gyermekeiről. A fiatalasszony leánya úgy vallási, és egyházi vitákról számolt be levélben az édesapjának, melyekben vallása, egyháza és püspöke mellett szállt sikra. „Védem, — írta — a jogtalan támadásokkal szemben, mindhalálíg“. Csaknem ugyanarról írt levelet az orvosnövendék fia is. „Nagy csatározásunk volt az Americanusokkal. Nagyon köszönöm apusnak, hogy a protestáns lapokat eltetszett küldeni, mert igen erős hátvédelmet nyertem az apologiámhoz. Kérem, tessék küldeni pontosan, mert nagy szükség van az órállás munkájának teljesítésében“. „Ezek a kis órallók a végeken, — büszkélkedik jogosan az apa — távol a szülei háztól, nagy szolgálatot tesznek anyaszentegyházunknak“.

A következő még élénkebb színű papirdarabkát egy magánlevélből tépem le. A levelet *Zilahy Lajos* írta, az immár nemcsak országos híró, hanem külföldön is ismert református író. A tavasszal, nőülése alkalmával szeretettel figyelmeztettem a reverzálissal való kisértések közötti megállásra, mire a következőben válaszolt: „Különösen érdekelt levelednek az a része, amely házasságkötésemre, illetve reverzálisra vonatkozik. Igen nagy meghatottsággal tölt el az a tudat, hogy a reformátusok, de különösen a református lelkészek írói munkásságom szelid eredményein keresztül a magukénak vallanak. Jólesik tehát, hogy megírhatom neked: igen nagy küzdelmek után, de habozás nélkül kitértam ama lelki utonállás elől, melyet ebben a kérdésben a katolikus egyházban sokan tanusítanak. Ebben engem nemcsak a saját meggyőződése, de őseim emléke is kötelezett, akik közel háromszáz esztendőn keresztül kivétel nélkül szegény, de istenfélő református papok voltak. Ez a papi vonal a családban csak a nagyapámnál szakadt meg.“

A dolog az én esetemben rendkívül bonyolult volt. Igen sokat köszönhetek ebben az ügyben Ravasz Lászlónak, akiben nemcsak barátomat, de a magyarság egyik legnagyobb szellemét tiszteltem. És vigasztaló ebben a középkori sötétségben, hogy világos fejű katolikus főpapok is akadtak, akik segítségemre siettek.

Mégegyszer köszönöm, hogy ilyen vonatkozásban is gondoltál rám stb.“

Ime őseink, elődeink hitének hatása, ereje a késő sarjadékban! Vajjon meglesz é a mi utódainkban is?

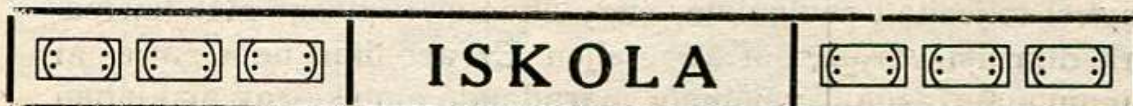
A világiakról beszélnek a következő papirdarabkák. Sokszor hallottam már helyi potentátokról, kisebb, nagyobb földesurakról, akik feltűnő példával járnak elől az egyházi adónemfizetésben. Sőt olyan előkelő, vagy éppen magas egyházi tisztséget viselő világi férfiakról is, akik a reájuk kivetett adót fórumról-fórumra fellebbezték. Már azt hittem, hogy ez a faj kiveszőben van, mikor újra hír érkezett, hogy egyházmegyei tanácsbíró, kinek megélhetését teljesen biztosító jövedelme van, évi 400 Lei egyházi adóját megfeleltette. Ugy érzem, hogy a papirszelet, amit a kaleidoszkopba dobok nem színes, hanem sötét, gyászosan fekete.

De hála Istennek, van másik, melynek ragyogó szépsége ennek a sötétségét is felderíti. Ezt a szatmári presbyterium jegyzőkönyvéből szakítottam le. Uray Jenő, az egyház új főgondnoka székfoglaló beszédében a többek között ezeket mondotta: „Kétségeimben győzött a jó Istenünkbe vetett hitem... Ugy az egyházi életben, mint azonkívül programom a testvériség és felebaráti szeretet ápolása. *Krisztus Urunk tanításainak lehetőleg hű követője kívánok lenni* s tőlem lehetőleg igyekezni fogok betölteni parancsolatát: „Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szivedből, lelkedből, elmédből és szeresd felebarátodat, mint magadat“. És hogy ez nemcsak szó, bizonyítja az a 10 000 Leies alapítvány, melyet székfoglalása alkalmával az egyház részére tett.

*

Néhány tarka papirdarab külön külön egyik sem ad igaz képet. Összerázom s gyermekszemem fantáziája helyett hitemmel nézek bele egyházi életünk kaleidoszkopjába és reménynyújtó szép képet látok benne.

Debreczeni István.

Az I. T. P. szervezete.

(Folytatás.)

25. Az üzletmenet pontos ismerete céljából a főraktárnok felfektet egy anyagnaplót, melyben a vásárlást és eladást mennyiség szerint naponként bevezeti.

26. Az ellenőrök minden hónapban leltárt készítve, felülvizsgálják a tanszerraktár állapotát. A tanító negyedévenként egyszer.

27. Minden év december 31-én megállapítandó a tiszta nyereség, mely az iskolaév végéig, illetve a vizsgáig kamatoztatandó.

28. A tiszta nyereség kamataival együtt képezi azt az alalmelyből a segítéyzések és jutalmazások történnek.

29. A jutalmazások felett a tanító egyedül, míg a segélyezésekről a gyermekekkel közösen dönt.

30. Addig is, míg az I. T. P. Központi szövetsége megalakulhat, minden I. T. P. köteles tiszta nyereségének 25 % át, de legalább 100 leit egy erre a célra választott bizottság kezei közé utalni, mely összeget ez a bizottság a falu 1—2 szegény, de tanulni vágyó ifjának felsőbb iskolai segélyezésére fordít.

31. Ezen bizottság választását és működésének hatáskörét egy külön szabályzat fogja meghatározni.

32. A fenti alapszabály egyházmegyei, illetve egyházkerületi jóváhagyás után azonnal és kötelezőleg életbe lép.

* * *

Ez lenne az az alapszabály, mely a kerület összes egyházközségeiben egyforma rendszert honosítva meg, biztosítaná az I. T. P. egészséges fejlődését, mert tanítóváltás esetén is egységes rendszerrel állva szemben, a tanító nyugodtan folytatja munkáját ott, ahol elődje elhagyta. A Központi szövetség megalakítása is könnyebb a szervezett és egységes I. T. P.-on keresztül.

Most még az alapszabály egynéhány pontjára vonatkozólag kívánok megjegyzést tenni.

A 7. pont szerint az igazgatóságot azért nem tanácsolom előre megállapított díjazásban részesíteni, mert ezzel arra neveljük a gyermekeket, hogy felnőtt korában is valamely közintézménynél teljesített szolgálata, vagy elfoglalt tisztsége után fizetés-szerű díjazást várjon, sőt követeljen. Ez azonban nem zárja ki a megjutalmazásukat valamely maradandó emléktárgy alakjában [diszoklevél, jutalomkönyv stb.].

A 9. pont szerint a külső ellenőrzés nem a presbyterium hatáskörébe tartozik. Ezt nem is ajánlom, mert akkor már csirájában elfojtódna ez az eszme is, mint minden olyan nemes cél és igyekezet, melyet a presbyteriummal karöltve akar a lelkész, vagy a tanító véghezvinni. Mindenesetre vannak tiszteltreméltó kivételek is, de különösen falvaink presbyterei, másutt nem éreztetethetvén fontosságukat és hatalmukat, — minden olyan dologra, mely általános, nagy kulturcélakat szolgálna, vagy pedig a távoli jövő erkölcsi alapjának megerősítését célozná, vétót kiált azzal: „Nincs annak semmi értelme!”

Belépési díjat azért nem vettem fel, mert ezzel nem tehetnénk általánosan kötelezővé a belépést.

Az adminisztrációs költséget a legminimálisabbra szabhatjuk

azzal, hogy 50 banis koncept papirokat füzünk össze és vonaloztatunk meg a gyermekekkel. Később, ha az intézmény meg erősödött, fokozatosan rendes könyveket is szerezhethetünk be.

Az I. T. P. első elgondolásra tőkeerőiket nézve kicsiny és jelentéktelen intézménynek látszanak, de ha tekintetbe vesszük, hogy a legkisebb iskolánál is 7 év alatt 10,000 Leire emelkedhetik e betéti összeg s ez üzletszerű felhasználással évi 600—700 Lei tiszta hasznot hoz, akkor láthatjuk, hogy az egyes I. T. P. erőit egyesítve, azokat komoly célok szolgálatába is állíthatjuk. S ha a tanítók saját erőikre támaszkodva megalakítanák a Tanítók hitelszövetkezetét, melynek mint egy alosztálya működne az I. T. P. Központi szövetsége. Ennek áldásos hatása nem maradna el, hanem erősen s megdönthetetlenül állana oltalmunkra és segítségünkre.

Szentpéteri János.

HIREK

A nagybányai egyházmegye nagybányai lelkészi köre folyó hó 7-én Szatmáron tartotta értekezletét a tagok nagy részvétele mellett. A kör elnökéül a lemondott elnök Nagy Lajos felsőbányai lelkész helyét Juhász Péter sz. udvari lelkésztársunkkal töltöttük be, ami után hosszas megbeszélés tárgyát képezte a nőszövetség megalakítása, illetve működési köre, vallásos felolvasások s főként az ifjuság fokozott lelki gondozása. Kimondotta az értekezlet, hogy az ősztől kezdve a körzetébe tartozó gyülekezetekben felváltva évenként 1—1 kulturnapot tart, szükségesnek tartja, hogy egy a köri, mint az egyházmegyei egyetemes lelkészértekezlet ideje, tárgysorozata s az előadások címe jóelőre közöltesék az alkotó tagokkal s hogy a körünk értekezletein az egyes presbyteriumok is képviselve legyenek s ezek tartásának időpontjáról az egyházmegye

többi köreinek elnökei is értesítendőek a tárgysorozat feltüntetésével. — A mikolai kör 6 án Szatmáron és az avasi kör 7 én Kőszegremetén tartotta értekezletét. A tárgysorozat főbb pontjait a belmissziói munkaprogram különböző ágai képezték.

Nyilvánossági jogot nyert a nagybányai elemi iskola. A közoktatási miniszter május 12-iki kelettel értesítette a nagybányai egyházat, hogy mivel az iskola megfelel a törvény 63. és 64. cikkében megjelölt feltételeknek, az állandó közoktatási tanács véleménye alapján május 6-tól kezdődőleg a nyilvánossági jogot megadja.

A Réti Református Vegyeskarnak bemutatkozó ünnepe. Nagy érdeklődés mellett tartott vallásos ünnepélyt a Nagyvárad-Réti Nőszövetség vasárnap délután az új ének-kar közreműködésével. A zsfolásig megtelt imaházban a

63. dics. eléneklése után dr Szabó Lajos imádkozott, majd Gyökössy József hk szaldobági lelkész predikált. Be-zédéb n arra mutatott rá hogy ezekben az időkben milyen nagy szükség van a Nőszövetségek munkájára, melyek a hitélet ébrentartásával elevenséget életet visznek be az egyház falai közé. Soós András karnagy vezetésével szépen énekelt az új énekkar. Gyökössy József né urasszony „Miatyánk” című áriát énekl mély hatással. Dézsi László orgonista harmonium kísérete mellett Móra Erzsébet nőszövetségi tag „A kálvinista magyar nő feladata” címen tartott lelkes előadást. A szaldobági énekkar lelkészök vezetése mellett szépen énekelt. A templomi ünnepély után a bibliakör nagytermében folyt tovább az ünnepség. A Nőszövetség 300 terítékes szeretetvendégségen látta szívesen a vendégeket. Jelen vannak a szaldobágiak lelkészök vezetése mellett. Andrassy Ede zenetanár az Országos Dalosszövetség nevében, Árvay Árpád hírlapíró, Papp Dezsőné, Csathó Jenőné és dr Szabó Lajosné nőszövetségi elnökök és a presbiterek közül többen. Andrassy Ede és Árvay Árpád üdvözlő beszédeire dr Szabó Lajos az új énekkar lelkészelnöke és Soós András karnagy válaszoltak. Társi László az Ifjúság nevében tett fogadalmat az anyaszentegyházhoz való törhetetlen ragaszkodásukról. Az énekkarok énekei, Gyökössy Józsefné és Garay Kálmán szóló énekei, Dézsi Ella és Magyar Sándor szavalatai

tették kedvessé az ünnepélyt. Móra Vilma imája után a XC zs hangjai mellett távozott a nagyszámu hallgatóság egy felejthetetlen ünnepély hatása alatt. Érezték, hogy az Isten volt velök s Ő fogja vezetni őket tovább is nemes munkájukban.

Az Országos Református Lelkészegyesület lelkészi konferenciája országos közgyűlése folyó évi szeptember hó 16–18 napjain lesz Balatonalmádi fürdőhelyen. Szeptember 18 án különvonattal az összes résztvevők átrándulnak Polgárdiba, hol délelőtt az ORLE közgyűlése fog tartatni s utána a polgárdi ref egyház látja ebédre vendégül a résztvevőket, kik az esti vonattal visszaérkeznek Almádiba. Szeptember 19 én az előzőleg külön e célra is jelentkezők csoportja kirándul hajóval végig a Balatonon Keszthelyre és vissza. A konferencián csak azok a református lelkészek, családtagjaik és világiak vehetnek részt, akik szeptember 6 ig a megszabott 8 pengő jelentkezési díjat beküldik az „Országos Református Lelkészegyesület Gyűlési Irodája, Balatonalmádi” címre, akik a keszthelyi hajókiránduláson is résztvenni akarnak, egyidejűleg még 10 P t küldjenek be. Elszállásolás csakis az ORLE iroda útján, kizárólag üdülőtelepeken történik. Teljes ellátási díj két napra 9 P, az egész gyűlés idejére 12 P. A konferencia menete: reggeli után istentisztelet, 8–1 óráig első nap közös második nap csoportonkén'i előadások, délután fél 3 órától a konfe-

rencia folytatása, minden előadáshoz hozzászólás, Este 6 órakor evangélikációs istentisztelet, a konferencia környékén fekvő nagyobb gyülekezetekben is. Az ORLE közgyűlése fél 9 órakor kezdődik a polgárdi i. ref. templomban, ahol délután 3 órakor vallásos ünnepély lesz. Szeretettel hívjuk fel a figyelmet az ORLE konferenciáira.

Ifjúsági misszió nap. Szép és hatásaiban gazdag ifjúsági napot rendezett az érabrányi gyülekezet a nagyváradi-réti fiú- és leánybiblikörök közreműködésével e hó 17-én. Dr Szabó Lajos lelkipásztor és Dézsi László kántortanító vezetése mellett 24 leány, 12 ifjú, továbbá 16 nőszövetségi tag és 4 presbyter, kiegészítve 20—30 utólagosan vállalkozó gyülekezeti taggal rándult le Erábrányba. A hittestvéri találkozásnak, a város és falu összeölekezésének e szép napja gazdag lelki programmal zajlott le a 800 évet számoló, de kicsinynek bizonyult templomkertjének akácosában. A nagy sokaság, melyben a környékbeli helységekből is sok résztvevő foglalt helyet, az előadás helyéül szolgáló

dombocskával a bibliai hegyi beszéd korát és képét eleveníté meg lelki szemünk előtt. Az ifjúsági karének, szavalat és beszédszámokkal programmosított délelőtti istentiszteleten a János 13, 34—35. v. alapján dr Szabó Lajos mutatott rá a szeretet új világára ama másik világgal szemben, hogy a természeti ember a bűn útján halad. Istentisztelet után vasárnapi iskolai mintatanítás és egyidejűleg bibliköri konferencia és presbyteri értekezlet volt, mindenik élénk és gazdag megbeszéléssel. Különösen nagy öröm ragyogott az ifjak szeméből, kiknek sikerült a helybeli ifjak között is 9 taggal megalakítani az ifjúsági biblikört. Majd délután változatos és gazdag szeretetvendégség következett, melyen a helybeli leánybiblikör és ifjúság is több számmal és karénekkal szerepelt. Jelige gyánant táblára lehetet volna vésni e napra, mit általában is hangoztathatunk: „A magyar ref. ifjúságot a Krisztusnak az ifjúság által!”

Társszerkesztők: Aradi Aladár, dr Bodnár Gábor, Bokor Sándor és Szombati Szabó István.

KÜLFÖLD

A Profesiáns Szemle szerkesztését — Zsinka Ferenc eddigi szerkesztő elhalálozván — Áprily Lajos budapesti ref. gimn. vallástanár veszi át október 1-től. Az új szerkesztő írói kvalitása teljes biztosíték arra, hogy a Prot. Szemle továbbra is az eddigi magas nivón fog maradni.

Szobrot állítanak egy tanítónak. Hajduszovát község lakosai legközelebb szobrot emelnek egykori érdemes tanítójuknak, Maklár Pap Mórnak, aki a régi, teológiát végzett református rektorok típusának messzeföldön híres megszemélyesítője volt.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad

3959—1930-I. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi nt. lelkészi hivatalnak.* Hivatalos lapunk 1929. évi 50. számában 4648—1929. számú körrendeletemben arra kértem a nt. lelkészi hivatalokat, hogy hivatkozott a pitești ref. egyház „Olvasó-Otthon“-a részére már kiolvasott és nekik fölöslegessé vált könyvek adományozására buzditani sziveskedjenek. A pitești lelkészi hivatal most azt a kérését terjesztette elő, hogy az összegyűlt könyveknek hozzá leendő elküldése iránt intézkedjem. Ebből a kérésből azt kell következtetnem, hogy hozzá kerületünkben nem érkeztek könyvadományok, ami egyben azt is jelenti, hogy kerületünkben egyáltalában senki sem ajándékozott a kért célra könyveket, mert ha adott volna, akkor körrendeleti felhívásom értelmében közvetlenül el is kellett volna küldenie Piteștibe. A nemes célra tekintettel, melyet múlt évi felhívásomban elég nyomatékosan kihangsúlyoztam, mindenesetre sajnálom ezt az eredménytelenséget s szinte a magunk reputációja érdekében is jónak látom felhívni nt. Lelkésztársaim becses figyelmét említett 4648—1929. sz. körrendeletre s e könyvgyűjtési akció meleg felkarolására. Arra mindenesetre kérem a nt. lelkészi hivatalokat, hogy ahol ajándékkönyvek kerülnek, legalább aziránt méltóztassanak intézkedni, hogy azok a megadott címre: Ref. lelkészi hivatal, Pitești, Serban Voda 107., közvetlenül el is küldessenek. Ezekről az esetekről egyben sziveskedjenek értesíteni püspöki hivatalomat. A postaköltségeket a pitești egyház viseli. Oradea—Nagyvárad, 1930 augusztus 21. Atyafiságos szeretettel *Sulyok István* s. k., püspök

3942—1930-III. sz. KÖRLEVÉL. *Valamennyi kebelbeli nt. Esperesi és Lelkészi Hivatalnak* Értesitem valamennyi nt. Lelkészi hivatalt hogy az 1930. évi június hó 26-án tartott egyházkerületi közgyűlés nyomtatott jegyzőkönyvei elkészültek és azokat hivatalom a mai napon minden egyházközség részére megküldötte. Kérem, hogy ezen jegyzőkönyvek árát — példányonként 100 azaz száz leit — az egyházkerületi pénztárba soronkívül minden egyházközség küldjön be, mert a nyomdai számlát hivatalomnak azonnal ki kell egyenlítenie. Oradea—Nagyvárad, 1930 augusztus 18. Atyafiságos szeretettel *Sulyok István* s. k., püspök.

3866—1930-II. sz. körrendelet szerint az iskolai költségvetések még az iskolai év megkezdése előtt 2 román és 2 magyar példányban elkészítendő és az esperes urakhoz jóváhagyás végett felterjesztendő. Ezen költségvetési nyomtatványok darabonként 7 leiért, valamint az összes iskolai nyomtatványok a legolcsóbb áron beszerezhetők Béres Károly könyvkereskedésében Oradea—Nagyvárad, I. Vulcan 14.

Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea – Nagyvárad, Iosfi Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14.

Beszerezhető :

Nagy Vilmos, volt egyházkerületi tanügyi előadó tanácsos
miniszterileg (88—1928. és 110159—1928. szám alatt) app obált

Kis Magyar Nyelvgyakorlója
az elemi iskolák II., III. és IV. osztályai használatára

Ára: a II osztály számára 16 Lei, III osztály számára 20 Lei,
IV. osztály számára 20 Lei

BIBLIAI MONDÁSOK

**karton papíron,
tetszetős formában,
mintegy 30 válto-
zatban kaphatók az**

Egyhker. Iratterjesztésében
darabonként 12 leies árban, 10 drb
rendelésénél 10 százalék, 20 drb ren-
delésénél 20 százalék engedménnyel.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
 Nagytiszt. Református Lelkészi Hivatalnak
 Jud. Bihor
 Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
 Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyvársárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik hetibetét gyűjtéssel. *Le-számítól váltókat. Folyósít jelzalog-kölcsönöket. Átutalásokat előnyösen teljesít. Minden bankszerű üzletet kedvezően lebonyolít.*

**Répiszeli a triezsi „Adriai”
 biztosító-társaságot.** 33

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
 rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
 gyárában. **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok
 és pedálos harmoniumok ál-
 landóan raktáron. Orgona-
 javítások, tisztítások és
 hangolások pontosan eszkö-
 zöltetnek. Költségvetéssel és
 harmonium árjegyzékkel dij-
 talanul szolgálunk. 33

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait 33

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

BÉRES KÁROLY

KÖNYVNYOMDA, KÖNYV-, PAPIRKERESKEDÉS, KÖNYVKIADÓVÁLLALAT
a Királyhágómelléki Református Egyházkerület középiskolai Vallástani kézikönyveinek,
iskolai nyomtatványainak és kisbetűs Énekeskönyveinek kiadója és bizományosa

ORADEA-NAGYVÁRAD

Str. Iosif Vulcan [Nagy Sándor-utca] 14. — Ref. Leánynevelő-intézet épület.

Az új iskolai törvény rendelkezéseinek megfelelő román-magyar szövegű

iskolai nyomtatványok

melyek 6077. és 11986—1927. szám alatt államilag approbálva vannak, a Főtiszt. és Mélt. Egyházkerületi Bizottság idevonatkozó rendelete szerint — mivel ezek approbáltak és a törvény utasításainak teljesen megfelelnek — **kizárólag cégemtől szerezhetők be.** Ezek utánnyomása tilos és más mintákkal nem helyettesíthetők.

E nyomtatványok legjobb minőségű famentes papírra vannak nyomtatva s azok

árát leszállítottuk.

Registru școlar de primire — Felvételi napló, külviv 12 tanuló részére	Lei	6 —
Ugyanaz — beliv 24 tanuló részére	"	6.—
Declarație—Recunoștință—Adeverință [Nyilatkozat Elismervény Igazolvány]		
a beiratáshoz, legjobb minta		—50
Matricola — Anyakönyv 4 tanuló részére	"	6.—
Registru de clasificatie și absente — Mulasztási és előmeneteli napló 6 tanuló részére	"	6.—
Fedél az anyakönyvhöz és mulasztási naplóhoz, erős karton papírból	"	10.—
Tananyag kimutatás [haladási napló]	"	3.—
Adeverință — Igazolvány a középiskolai és ipariskolai beiratáshoz	"	1.—
Aviz școlar — Ertesítő könyvecske [legujabb minta]	"	8.—
Aviz — Ertesítő lap	"	1.—
Buget — [Költségvetés román szöveggel]	"	7.—
Költségvetés magyar szöveggel	"	7.—
Orariu — Kitöltött órarend az osztatlan elemi iskolák részére	"	30.—
Fali leltár, darabonként	"	2.—
Registru jurnal partidă de cassa — Pénztár napló	"	240.—
Jurnal de cassa — Pénztár napló, ive	"	3.—
Registru de bonuri — Utalvány könyv [100 lappal]	"	40.—
Registru chitanțier — Nyugtakönyv [100 lappal]	"	40.—
Személyi törzslap	"	8.—
Act de angajament — Egyezségi okmány	"	2.—
Kimutatás a tanszemélyzetről	"	2.—
Kimutatás a használandó tankönyvekről	"	2.—
Stat de plată — Fizetési jegyzék	"	5.—
Iktató-könyv, iskolák részére	"	80.—
Poslakönyv	"	80.—
Kimutatás a 3 napnál többet mulasztókról	"	150.—
Házirend református tanulók részére	"	15.—
Haladást mutató íráslapok, magyar, német, vagy dictandó vonalzással	"	1.—

Iskolai nyomtatványokból az előirt mennyiséget kívánatra be is költetem a legjutányosabb napi áron. — **Az iskolai nyomtatványokból 10% engedményt adok.**

Csomagolásért az egyházkerület által megállapított 2 százalékot és a szállítás díját felszámítom. **RENDELÉSEKET CSAKIS KÉSZPÉNZFIZETÉS VAGY UTÁNVÉT MELLETT** a beérkezés napján expedialok. — Hitelre való kéréseknek eleget nem tehetek.

A hivatalos tankönyvjegyzéket idejében közölni fogjuk.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: ROVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetés ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei. ○ ○ Megjelenik minden héten szombaton.

A marosvásárhelyi nagyhét.

Már csak egy hét választ el bennünket az áldott alkalomtól, mikor Isten segítségével ismét összegyülekezhetünk mindkét egyházkerületünkből anyaszentegyházunknak s általa Isten országának építésére.

A múlt évben Károlyi Gáspár emléke, lelke a mi kerületünkben gyűjtötte össze az Úr szőlőjének különböző munkásait az áldó Isten iránt való hálaadásra, mintegy nagy közös áldozásra. Ez volt az első hivatalos közös táborozás. De viszont ez a mostani az első, mely nem a mi kerületünkben lesz. Boldogok voltunk, hogy a két kerület lelkészi és világi vezetői között a lelkes együttműködést hivatalosan nálunk kezdhették meg, de éreznünk kell, hogy ennek tovább folytatása most épen a mi kötelességünk. Csak úgy lesz évről-évre közös ez a munka, csak úgy forrunk egyre jobban össze lélekben egymással és csak úgy haladhatunk egyesült erővel és szent egyelértéssel közös nagy feladataink véghezvitelében, ha évről-évre felujtjuk, sőt erősítjük a lelki közösség kapcsolatait és a testvériség élelet árasztó érzéseit. Ám ezt nemcsak akkor tegyük, mikor erdélyi testvéreink jönnek el hozzánk, hanem akkor is, midőn ők fogadnak vendégül bennünket. Ime itt az első alkalom, mikor megmutathatjuk és bizonyosságot tehetünk róla, hogy megvan bennünk ez a hajlandóság. Használjuk fel ezt az alkalmat: minél többen jelenjünk meg a marosvásárhelyi nagyhét napjain!

Jelenjünk meg, hogy minél többen vegyünk részt abban a szent munkában, mellyel anyaszentegyházunkat és intézményeit erősítjük és jövőjét építgetjük. Ebben kerületünk vezetősége részt juttat minden munkásnak. Mindazoknak, kik tisztük, vagy lélek szerint ugyis munkásai. Külön-külön szóhoz jutnak a tanító, tanár, lelkész és világi testvéreink, valamint a csak nemrég szervezetszerint is munkába állott nők. De mert mindez nemcsak egyik, vagy másik munkástábor ügye, hanem az Úr ügye, melynek mindnyájan hordozói vagyunk, tehát minden na-

pon vegyünk részt lehetőleg mindnyájan, közösen egymás tanácskozásain: tanítók, tanárok, lekipásztorok és világiak. Így ápolhatjuk egymás között is a testvériség, így éleszthetjük kölcsönösen a lélek tüzeit, így hozhatjuk életet teremtő harmóniába a munkásságukat s így sarjadhat ki munkánk nyomán az Ur áldásával anyaszentegyházunk boldog jövődjéje!

EGYHÁZI ÉNEK

Egyházi énekeink kellékei.

(Folytatás.)

Igen könnyen felelhetnénk ezekre a kérdésekre, ha volna a református egyháznak is egyházzenei törvénykönyve, mint ahogy a római katolikus egyháznak van a X. Pius pápa 1903 november 22-én „*Motu proprio*“ kiadott dekrétumában. Ebben u. i. össze vannak gyűjtve s a változott viszonyokhoz alkalmazottan rendszeres utasításba foglalva mindazok a rendeletek, melyeket a római egyház századok folyamán az egyházi zenére vonatkozóan közzétett s mely gyűjteményt annak kibocsátója a törvény erejével ruházta fel, — „*cui tanquam Codici iuridico musicae sacrae vim legis prouiversa Ecclesia habere voluit*“ — mint a rituskongregáció 1904. évi dekrétuma megállapítja.

Csakhogy nálunk ilyen egyházi zenei törvénykönyv nincs. Attól el is tekintve, hogy az egyház életszükségletei közt nem jelentkezett annak gondolata, református egyházunk dogmatikai felfogása, szervezete és liturgiája mellett nem is képzelhető el egy ilyen egyetemesen kötelező törvénykönyv.

Már csak az istentisztelet nyelve miatt sem.

A római egyház liturgiájának nyelve az egész világon mindenütt a latin, a liturgikus énekek szövege is latin. Ha minden egyéb liturgikus ténykedés kísérő énekeinél el is csuszik a gyakorlatban a „*lingua vernacula*“ a nép nyelvén való éneklés, ám az ünnepélyes (legalább is a pap énekeivel végzendő) miséken a karnak, vagy kántornak feltétlenül latin nyelven kell énekelnie a miseliturgia énekeit. Legalább is a kiadott rendeletek így kívánják.

Ilyen egységes és egyetemes liturgikus énekszövegek mellett természetesen meg lehet kívánni azt is, hogy azokat az egész világon mindenütt egy és ugyanazon melódiákon énekeljék, — meg lehet szabni egységesen, megközelíteni pontos hangjegyezéssel e közös és egységes dallamok ritmusát, tempóját s egész előadási módját. Annál könnyebben megtehető ez, mert hiszen e dallamok egy holt nyelvnek: a latinnak a szelleméhez vannak szabva s nem egy még élő, időnkint változó, folyton fejlődő, tisztuló nyelv törvényeihez. Egész hangulatbeli tartalmukban, emelkedésükben, esésükben, melódiájuk vonalaiban, szerkezeti tagoltságukban, tehát egész belső és külső formáikban már véglegesen fixirozott, szinte megkövesedett nyelv — és mondattani értelmi hangsúlyokhoz alkalmazkodnak. Föltétlenül elfordulna ezeknek

a latin liturgikus énekeknek, főleg a római egyház hivatalos ének-típusának: a gregorián korálnak — a maga stilizáltsága és sok neumas csoportjai mellett — egész szerkezete, ha azokat nem latin, hanem valamelyik más, pld. magyar, vagy német szövegre alkalmaznák. (Himnuszoknál ellenben meg lehetne tenni.)

Református egyházunk tehát, melynek kebelében a világ valamennyi népe s nemzete — a legkisebb gyülekezettől, fel a legnagyobbakig — mindenütt a maga anyanyelvén éneklő istentiszteleti énekeit, már e miatti sem használhatna egyetemesen kötelező s azonos ének-dallamokat.

De ki is rendelhetne el ilyesmit? A református egyház nem ismer látható közös főt. Gyülekezetei autonómiájával, zsinatpresbiteri szervezetével nem ismer valamely, rajtukivül s felette levő hierarchikus földi hatalmat, melyből, mint valami archimédesi pontból mozgatható s egyöntetűen kormányozható volna. Ezért sem lehet egyetemes énekliturgiai törvénykönyve.

Azokra a kérdésekre tehát, amelyeket felvetettünk, hogy t. i. mik a kritériumai a helyes értelemben vett református egyházi énekstílusnak, nem várhatunk feleletet valamely felsőbb tekintélytől. Még magyar református egyházunk magasabb fórumainak: egyházkerületeinek, vagy éppen zsinatának sincs olyan hivatalos megnyilatkozása, mely e tekintetben utbaigazítana.

Az énekeskönyv legutóbbi reformjának évekig tartó munkálatait a kiküldött bizottságok tárgyalták, vizsgálták, boncolgatták, — ismert nevű, érdemes szakértő férfiak kritikáikban, late et fuse, — ismertették a legaprólékosabb részletekig és szigorú lelkiismeretességgel az átdolgozott, illetőleg az újonnan szerzett énekszövegeket, de szinte kizárólag csak a szövegeket. Farkas Lajos ugyan a „Protestáns Szemle“ 1895. évi első négy füzetében: „Az énekeskönyv reformja zenészei szempontból“ címen hosszabb tanulmányt tett közzé, ám ebben mindössze véleményt nyilvánít egyes zsoltár- és dicséret-dallamokról anélkül, hogy közölné azokat az általános elveket, melyek alapján ezeket a véleményeket megalkothatjuk. Ha végigböngészük mindazt a sok szép értekezést, mely az énekeskönyv reformjával annak idején minden elismerésreméltó módon foglalkozott, tagadhatatlanul sok érdekes szempont nyert megvilágítást a cikkek íróinak különféle és sokoldalú felfogásában. Ám ők is csak nevek és nevek, tiszteletreméltó nevek, minden kiválóságuk mellett is csak magántekintélyek, megállapításaik nem a hivatalos egyház szava s ezért mindarról, amiket mondanak ugyanazt kell tartanunk, amit pld. a Gratian-féle „Decretá“-król így fejez ki a kánonjog: „tantum valent, quantum rationes allatae“, annyit érnek, amennyit a felhozott érvek. Ez az egyik. A másik pedig azt hogy sem ők, sem a hivatalos egyház nem állított fel olyan általános elveket, vagy ismertetőjeleket, amelyekhez egyházi énekeinket viszonyítanunk lehetne s amelyekkel belső értéküket és liturgiai használhatóságukat elbírálnánk.

Nem hiányossága ez egyházi énekkulturánknak, csak természetes következménye egyházi alkotmányunknak és intézményeink autonóm életfolyamatának. Ezeket a „sui iuris“, önjogi kereteket betöltő népek, nemzetek, a maguk istentiszteleti formáit s bennük liturgikus énekeiket

is századok folyamán az egyes vidékek, országok különleges viszonyaikhoz alkalmazkodva, az evangéliumi keresztyénség, közelebbről: a kálvini reformált vallás szellemében a mindenkor legcélszerűbbnek mutakozó lehetőségek szerint maguk szabályozták. S ha ilyen szervezet mellett a hivatalos egyház nem alkothat egyetemesen kötelező református egyházzenei törvényeket, vagy törvénykönyvet, még kevésbé lehet tőle azt kívánni, hogy zeneliturgiai, vagy zeneesztétikai érintkezéseket tartson, vagy tegyen közzé olyan témáról, melyről érdemlegesen úgy sem intézkedhetik.

Evvel szemben tény az, hogy egységes *énekliturgia*i elvekre feltétlenül szükség van és pedig annál nagyobb szükség, minél nagyobb a gyülekezetek autonóm szabadsága s ebből folyólag a sokféleség egyházunk egész életműködésében. Egyéni, helyi izléseknek nem szolgáltatathatunk ki olyan fontos, sőt szent ügyet, amilyen az énekügy is és ha már egyes esetekben mégis a lelkész, vagy a kántor (karnagy) kénytelen dönteni valamely kompozíció előadhatóságáról, feltétlenül szükség van valamelyes általános szempontokra, melyekből ítéletüket, véleményüket megformálhatják. Nem kell ezeknek az elveknek okvetlenül kodifikálva lenniök, elég, ha megvannak az illetékes tényezők köztudatában. S bizonyára általában meg is vannak. A magam igénytelen munkája csupán arra irányul, hogy ezeket az énekliturgia elveket összeszedjem, valamelyes rendszerbe foglalni megkíséreljem.

Minthogy pedig ezeket sem református énekszakiróinknál sem egyházunk hivatalos megnyilatkozásaiban meg nem találhatom, kénytelen vagyok azokat magából a dolog természetéből levonni és megkonstruálni. Vigasztalásomra szolgál, hogy ha már a tekintélyek külső argumentumait nem is sorakoztathatom fel, az utóbbi forrás elég érveket szolgáltat ahhoz, hogy ezekből a belső érvekből, „*ex argumentis internis*” megadhassuk a határozott választ a fentebb feltejt kérdésre, hogy igenis, *van mérlegünk, mellyel egyházi énekeinket megmérhetjük s liturgia*i értéküket megállapíthatjuk. Ez a mérleg pedig egyrészt magának a református liturgiának a szelleme, másrészt pedig az énekzene művészettudományi (esztétikai) elvei.

Ha tehát azt akarjuk megludni, hogy valamely egyházi énekszerzemény megérdemli-e, hogy a szó valódi értelmében *egyházi ének*nek nevezzük, azt kell vizsgálnunk rajta, vajjon megfelel-e: 1. a református liturgia s 2. a zeneművészettudomány (zeneesztétika) követelményeinek.

Önként adódik tehát a további tárgyalások anyagának felosztása két részre, melyekben

I. *egyházi énekeink liturgia*i és

II. *esztétikai kellékeiről* lesz szó. (Folyt. köv.) Dr. Szemethy Géza.

FIGYELMEZTETÉS. A püspöki hivatal megállapodást létesített a dévai Hirsch Adolf könyvkereskedő céggel arra nézve, hogy az 1930–31-ik tanévre kötelező használatra rendeli el a cég kiadásában megjelent Gázdac—Szentpétery-féle egységes elemi iskolai kézikönyveket és a Candrai—Titz-féle elemi iskolai kézikönyveket. Az erre vonatkozó körrendelet következő számunkban fog megjelenni. Értesülésünk szerint a cég a Gázdac—Szentpétery-féle kézikönyveket a több oldalról megnyilvánult kívánságoknak megfelelőleg átdolgoztatta.

A „Keresztyén Ifjúsági Egyesületek“ közép- és délkelet-európai nemzetközi táborozása.

Gosau (Felsőausztria), 1930 július 14—19.

Nem jelszavaktól hangzott a különböző országokban folyó ifjúsági munka képviselőinek ez az összejövele. Egy havasok között fekvő csendes faluban gyárosok, mérnökök, jogászok, misszionáriusok, földmivesek, iparosok, lelkészek és ifjúsági titkárok Isten előtti aláza-tossággal és felelősséggel vizsgálták a mai európai ifjúság helyzetét. Kutatták a módszerét annak, hogyan lehet az annyiféle fegyver által összezuzott, krízisek közt levő lelkét az ifjúságnak megmenteni. Vilá-gosan állott a résztvevők előtt, hogy az ifjúság mai válsága általános szomorú valóság. Ezt a tényt mindenki köteles észrevenni és mindenki felelős azért, hogy az ifjúsággal szemben kötelességét — amit Isten Igéje reá ruház — megtegye. A mai válságból semmiféle nagy erő-feszítés nem segít. Öntudatos, türelmes gyógyításra van szükség a Krisztus ítéletének a fénye alatt az Ő kegyelme valóságával. Ezért kell ismernünk Jézust, hogy az emberi élet tényeit az Ő szemével nézzük s mindent a Benne megjelent kijelentés feltétele alatt, nem emberi belátás alapján vizsgáljunk. Dr. Emgelke Frigyes hamburgi lelkész vezetésével naponként kerestük az Ige fényénél az ifjúság lelki gondozásának, ellenségeinkkel szemben való magatartásunk stb. problémáit. S itt állott előttünk Jézus módszere. Míg az emberek úgy érintkeznek egymással, hogy egymást elkerülik, vagy összeütköznek, addig Jézus, mielőtt az emberekkel érintkezne, Istennel érintkezik. Szeretete türelmes és szigorú volt. Teljes hatalma volt mindenkinek felett, mégis tanítványaival lőltölte minden idejét, nem féltette tekintélyét. 3 éven át tanította tanítványait, fárasztó munkával, olyan volt közöttük, mint szolga és mégis látjuk 3 évi munka közben mennyi hitellenség, tudatlanság miatt dorgálja őket Jézus. Imádkozott tanítványaiért. S főpapi imájában nem arra hivatkozik, hogy meggazdagította őket. Megtartotta, akiket néki adott az Atya. Nem mesterfogásokra, őszinte imádkozó lélekre van szükségünk. Így állhatunk meg az ellenséges környezetben. Krisztusnak ellenségei a világ fejedelmei. A nép, a népvezér és államférfi Pilátus, aki gyávaságát egy színházi pózzal takarja el, mikor mossa kezét s Jézus megfeszítetik, mert egy állam-férfi nem akarja karrierjét áldozatul adni. Ellenségeskedést talál család-jában, ahol nem értik meg, testvérei nem hisznek neki. Keresztelő János tanítványai féltékenykednek reá. A farizeusoknak nem volt elég

szent. Ő szigorúan bánik ellenfeleivel, nem szentimentálisan. Leleplezi őket. Kufárok ellen ostort ragad. Nekünk az a feladatunk, hogy az evangéliumot predikáljuk. Arra vigyázzunk, hogy a mi ellenségeinket ne nézzük a Krisztus ellenségeinek.

Meg kell látnunk Jézusban Istent, amint ő róla a Szentlélek s ő magáról bizonysgot tesz. Sartorius genfi világszövetségi titkár előadása arra a kérdésre felel: Az ifjuság vezetői keresztyének-e vagy nem? A történelem és a jelenkor milliós tömegeit mozgó személyeket Jézus Krisztussal mérjük. A világpolitika tényei, nemzetközi és felekezeti viszonylatok az Ő ítélete alá esnek.

A mai ifjuságnak tiszta krisztusi jellemű vezetőkre van szüksége. hogy súlyos nyomorúságából megszabaduljon.

Klaunert osztrák nemzeti titkár „Az új erkölcsi felfogások befolyása a fiatal ember életére” című előadásában ismertette Lindsey gondolatait, a nyárspolgári erkölcsi felfogás pusztulását. A mai ifjuság nehézségeit, melyek a házasságban gátolják (lakás, kényelem, munkanélküliség stb.). De látni kell a bűnt és számolnunk kell vele, mert az igazság titkolása nem vezet eredményre. Az emberek Isten által adott hivatását hangsúlyozva, ki kell zárni minden kompromisszumot. Az evangélium követelményét kell megbecsülni. Segítségül kell lennünk és a tiszta élet mellett bizonysgtevőket kell állítanunk.

Guillon francia titkár a materializmus harcáról beszélt. Vázolta a munkásság fáradt lelkiállapotát, mert a mai nyolc órás munkaidő jobban igénybe veszi a munkást, mint a régebbi 12 órás munka, amely mellett volt ideje gondolkozni. Utalt a romlásba sodró erkölcsi felfogásra. A materializmus Krisztusnak ellensége. Amit el akar végezni, azt a keresztyéneknek kell elvégezni. Idézi Stahlin nyilatkozatát: „Nyiltan be kell vallanunk, hogy a munkásság gazdasági helyzetén nem tudunk javítani, azonban egy igazságos elosztás látszatát adjuk nekik stb.” Krisztus jő ebbe a világba, mint ítélet és kegyelem! A kereszten kívül más megoldás sehol sincs.

Coll amerikai titkár és barátja az amerikai ifjusági munka módszeréről és méreteiről tájékoztattak előadásukban. Ma 3000 ifjusági egyesületük van. Minden városban, ahol munka folyik, házat építenek, hogy szociális munkát fejthessenek ki. (Lakás, étterem, napközi otthon, játékhely stb.) Minden érdeklődési körű fiút más-más csoportba osztanak. (Gyárimunkásfiú, katona, néger, diák, német stb.) Jellemzően megragadják a fiúk figyelmét az indián felszereléssel, kirándulással. Saját bevallásuk szerint vallásosságukban a tudományos élet kombinálva van a krisztusi kegyességgel és gyermeki naivitással, mely egy missziói ker. munkában csúcsosodik.

A tábor az ott Krisztus nevében levőket, mint testvéreket fog-

lalta egybe. Ennek pecsélje volt az utolsó napi közös urvacsora. Istené a hála, hogy ezen a láboron keresztül is érezhettük az ő Szentlelkének erejét. Idegen ajku testvéreink, akikkel mi a Krisztus nevében végzett munkában ismerkedtünk meg, a mi küzdelmeinkben imádságaikkal lámogatnak.

Molnár Károly.

KÜLFÖLD

Dr Révész Imre debreceni lelkészt, a Debreceni Protestáns Lap felelős szerkesztőjét a debreceni Tisza István Tudomány Egyetem theologiai fakultása meghívta a dr Pokoly József nyugalmába vonulásával megüresedett egyháztörténelmi tanszékre. Hisszük, hogy az új tanár új állásában még az eddiginél is nagyobb sikerrel fogja a magyar protestáns egyháztörténelmet művelni. Ad multos annos!

Református zsinat Belgrádban. A jugoszláviai reformátusok első zsinata július 17-én ült össze Belgrádban. A zsinat megnyitása előtti napon a zsinati tagok Torontálvásárhelyen összejöttek istentiszteletre és urvacsoravételre; a zsinat megnyitása Belgrádban történt, az ülészakokat pedig Ujverbáson és Magyarréfaluban tartották, a kánonok ünnepélyes aláírása a történelmi nevezetességű hercegszöllősi öreg templomban volt. Az egységes magyar református egyház testéről leszakított jugoszláviai ág a zsinattal önálló alkotmányos életet kezd és történelmi nevezetességű napjai a protestantizmusnak azok, amikor a három anyanyelvű, de hitben egy reformátusság képviselője hódoló tisztelettel bemutatkozott a jugoszláv király előtt, az udvar, a miniszterelnök és az igazságügyminiszternél, amely ténnyel hivatalosan vonul be a protestantizmus a balkáni királyságba, ahol a kálvinizmusról eddig vajmi keveset tudtak. A jugoszláviai reformátusok vezérét, Ágoston Sándor esperest, a bácsfeketehegyi lelkészt a jugoszláv király a Szent Száva-rend második osztályával tüntette ki. A kitüntetés úgy az esperes személyének, mint az ottani reformátusság megbecsülését jelenti.

Külföldi siker. Dr Vasadi Béla sárospataki theol. igazgatót a legelőkelőbb német filozófiai társaság, nevezetesen a Kant-Gesellschaft, a múlt évben meghirdetett nemzetközi, jelíges valláslelektani pályázaton versenyző tudományos művének, A hit pszichológiája c. értekezésének méltó értékelése jeléül, ezerötszáz márkás jutalomban részesítette. Ez a fényes eredmény nagyjelentőségű abban a tekintetben, hogy nemzetközi tudományos pártatlan fórum előtt magyar elme nyerte el az első díjat, de kiváló örömet szerez mindnyájunknak az is, hogy a pályakoszorúzott kiváló szerző a magyar református lelkészgárda jeles tagja, Vasady Lajos volt bihari tanfelügyelő fia. Szívvel gratulálunk neki ebből az alkalomból.

Dr Sebestyén Jenő budapesti theol. igazgatót, a Kálvinista Szemle megalapítóját és ma is felelősszerkesztőjét az amszterdami egyetem tiszteletbeli theologiai doktorátussal tüntette ki. Dr Sebestyén

már eddig is rendkívül becses szolgálatokat tett a ref. egyház holland kapcsolatainak kiépítésében, a kálvinista ébredés ügye pedig elválaszthatatlan a nevével.

A Református Világszövetség európai (keleti) osztálya folyó év szeptember havának második hetében (9—12) tartja konferenciáját német földön; Elberfeldben. Az elberfeldi presbytérium az előkészületeket illetőleg már érintkezésbe lépett a szomszédos egyházakkal. Az előkészületeket D. Hesse elberfeldi lelkész vezeti. A konferencián előadások hangzanak el a következő témákról: A német evang. egyházak mai helyzete (szeptember 9). A Református protestantizmus jelentősége (szeptember 10). Hogyan tudunk a kontinensen a Világszövetség iránt érdeklődést teremteni? Az asszony munkája a Világszövetségben? Hallgatók kicserélése (szeptember 12).

HIREK

Egyházmegyei lelkészértekezlet. A nagybányai egyházmegye lelkészei augusztus 21-én tartották szokásos évi értekezletüket Szalmáron, a lelkészi kar élénk részvétele mellett. Magoss Ferenc elnök megnyitó beszédében nyomatékosan hangsúlyozta a belmisszió fontosságát, majd bejelentette, hogy Visky Ferenc jegyző lemondott. Helyére Mogyorós Sándor csengerbagosi lelkészt ajánlotta, kit az értekezlet egyhangulag megválasztott. Majd az egyes körök jelentéseinek felolvasása alapján örömmel állapította meg az értekezlet, hogy a belmissziói munkák mindenütt megindultak és legnagyobb részben eredménnyel folynak. A jelentések után Peleskey Sándor ismertette az új egyházalkotmányi törvénycikk tervezetét, melynek főbb pontjaira nézve az értekezlet megtette javaslatait az egyházmegyei gyűlés elé. Bede László árvái részére a lelkészek elhalálozásakor folyósítani szokott gyorssegélyt édesanyjuk halála alkalmából is folyósította az értekezlet. A pénztári jelentés felolvasása és elfogadása után Dávid Sándor pénztárnok elis-

merésben és köszönetben részesült. Debreczeni István indítványára kimondotta az értekezlet, hogy ezentul minden hasonló összejövetelt bibliaórával fog megkezdeni. Boros Jenő indítványára pedig elhatározta, hogy legközelebbi alkalommal több egyházvédelmi és más praktikus ügyet is felvesz tárgysorozatába, mint amilyenek pl. a kultusztörvény a gyakorlatban, a reverzális stb.

Huszéves találkozó. Találkozóra készülnek azok a lelkipásztorok, kik husz évvel ezelőtt végezték a teológiát Debrecenben. A találkozó október 2-án lesz Debrecenben, amikor nagyszabású irodalmi estélyt is rendeznek. A találkozó előkészítését Debrecenben dr. Nagy Sándor főgimnáziumi vallásstanár, egyházkerületünkben pedig lapunk főszerkesztője intézi. Az érdeklődők felvilágosításért hozzájuk forduljanak.

Értékes hagyomány. A szatmári gyülekezet egyik buzgó tagja, özv. Kulcsár Istvánné, Szatmári Eszter, ki aug. 8-án hunyt el, végrendeletében 50,000

leit hagyományozott különböző egyházi és iskolai célokra.

A végoári ref. Nőszövetség újabb tanujelét adta élniakarásának és buzgó munkásságának. Heteken át tartó és sok fáradtságos munkát igénylő készültséggel július 20-án, az iskola udvarán egy szépen sikerült, nagyszabásu aratóünnepélyt rendezett. Az ünnepély délután 3 órakor kezdődött szépszámu közönség részvételével egy vallásos program keretében. A program gyülekezeti énekkel, a XC-ik zsoltár eléneklésével kezdődött meg. Az ének után szavalat, majd Ajtay Gábor segédlelkész egy ezen alkalomra készített buzakoszoru mellett — mely az anyaföld áldását jelképezte — ünnepi hálaadó beszédet mondott Istennek földi ajándékaiért. Utána alkalmi költemények következtek. A műsort Demeter Domokosné, a Nőszövetség elnöknője zárta be, lelkes szavakkal köszömvén meg a közönség szives támogatását. Az ünnepély úgy erkölcsileg, mint anyagilag szépen sikerült. Az anyagi bevétel közel 20,000 leit tett ki, mely összeget a Nőszövetség a templom meszelési költségeinek fedezésére fordított. A végvári református Nőszövetség lelkes vezetőségét és tagjait illesse méltó elismerés és hálás köszönet buzgó és fáradhatatlan munkásságuknak eme újabb bizony-

ságáért és imádkozzunk az Istenhez, hogy segítse őket továbbra is magasztos hivatásuk tudatában ama nemes cél felé, melynek eléréséért hivatva vannak munkálkodni anyaszentegyházunk és Istenországa érdekében.

Új tanárok. A szalmári ref. főgimnázium igazgatótanácsa a matematika-fizikai tanszékre Kovács György okl. tanárt, a női kereskedelmi iskola pedig Szász Emmát választotta meg

A felsőbányai református presbitérium ifj. Horváth Istvánt, aki születendő gyermekeit a róm. kath. egyháznak engedte át — többszöri kérés és figyelmeztetés dacára, — egyházához való ezen hüllenségéért az Uriszentivacsorától mindaddig elillította, míg elkövetett tettét jóvá nem teszi.

Középiskolai tanulók megnyugtató elhelyezkedést találnak Magyarországon, Szegeden, Tunnyogi Csapó János középiskolai tanár diákolthonában. (Szeged, Somogyi-utca 12. szám.) Különböző vizsgálatra növendékeit díjtalanul előkészíti és az iskolában való elhelyezéséről gondoskodik. Tájékoztatót levélbeni megkeresésre küld.

Társszerkesztők; Arday Aladár, dr Bodnár Gábor, Bokor Sándor és Szombati Szabó István.

3666—1930. II. sz. körrendelet szerint az iskolai költségvetések még az iskolai év megkezdése előtt 2 román és 2 magyar példányban elkészítendő és az esperes urakhoz jóváhagyás végett felterjesztendő. Ezen költségvetési nyomtatványok darabonként 7 leiért, valamint az összes iskolai nyomtatványok a legolcsóbb áron beszerezhetők Béres Károly könyvkereskedésében Oradea—Nagyvárad, I. Vulcan 14.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Tanügyi: 4136—1930-II. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* Miheztartás végett közlöm a 110053—1930. sz. miniszteri rendeletet. „A Közoktatás és Vallásügyi Minisztérium rájött, hogy néhány partikuláris iskola felsőbb osztályba engedett növendékeket hittanjegy nélkül... Kérem sziveskedjék a bölcs vezetése alatt álló iskolák igazgatóit figyelmeztetni, hogy az összes növendékek, akik hittanjegy nélkül léptek felsőbb osztályba, törvénytelenül vannak előléptetve, előlépésük jogszerint érvénytelen. Az így előléptetett növendékek az utolsó osztály hittani anyagából kötelesek vizsgálatot tenni legkésőbb folyó év október 15 ig, ellenkező esetben az osztályt, amelybe 1929—30-ban jártak, ismételni tartoznak. A felekezetenélküli szülők gyermekeinek is le kell tenniök ezt a vizsgálatot. A Minisztérium felelőssé teszi az iskolák igazgatóit minden egyes eltérésért ettől a rendeletről“. Felszólítom az összes iskolák iskolaszéki elnökeit és igazgatóit, hogy az anyakönyv alapján állapítsák meg, van-e minden növendéknek hittanjegye s ha az valahol hiányoznék, fenti rendelet alapján gondoskodjanak annak pótlására. Ha a hittanjegy saját felekezeti növendéknél hiányoznék, a vizsgálatról jegyzőkönyv veendő fel, ha más vallásunál, akkor az illetékes lelkésztől szabályszerűen kiállított bizonyítvány kérendő a vizsga letételéről. Oradea—Nagyvárad, 1930 augusztus 28. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Pályázat az ágyai református elemi népiskola II. számú kántortanítói állásra. **Javadalom:** 1. Kézpénzben az egyháztól 1250, a polgári községtől 3200 lei évenként. (Utóbbiért az egyház nem szavatol.) 2. 9 kat. hold szántóföld haszonélvezete. 3. 4 darab legelő-illetőség. 4. 1830 liter buza. 5. 1830 liter tengeri vagy árpa. 6. 24 ürméter tűzifa. 7. Lakás és kert. 8. Államsegély, melyről azonban az egyház nem szavatol. **Kötelesség:** A hozzáutalt (jelenleg I—II. osztály) mindennapi és felnőtt iskolás gyermekek tanítása, kántori tennivalók felváltva, énekkar, egyházi adófőkönyv vezetése, lelkész akadályoztatása esetén annak helyettesítése, közreműködés vasárnapi iskolában, vallásos estélyeken. Pályázhatnak törvényes képesítéssel rendelkező férfiak és nők. Ha nő választatik meg, köteles a kántori tennivalók helyett a női kézimunkát tanítani. Pályázati határidő e hirdetés megjelenése napjától számított 14 nap. Kellően felszerelt kérvények alulírott címre küldendők: Református Lelkészi Hivatal Adea (Ágya) u. p. Chişineu Criş, jud. Arad. Az állást a választás jogerőre emelkedése után azonnal el kell foglalni. *Presbyterium.*

Álláscsere. Elcserélném tanítónői állásomat. **Javadalom:** 1. 16 kat. hold föld, adóját az egyház fizeti. 2. 10,000 lei készpénz. 3. 5 erdőjog (10—12 m. fa), 1 legelőjog. 4. Lakás: 2 szoba, konyha, 2 kamara és kert. Petri Piroska, Hegyközcsatár (Cetariu) jud. Bihor, u. p. Episcopia.

Az egyházkerületi Főtiszt. és Mélt. Tankönyvkiadó-Bizottság
által **kötelező használatra** elrendelt

**Kisbetűs Énekeskönyvek,
Nagy Vilmos-féle Nyelvgyakorlók,
Dr Szentpéteryne-Gäzdac-féle
ABC és Olvasókönyvek,
Kandray-Titz-féle
Számtan—Mértan könyvek,**

továbbá

**az összes iskolai nyomtatványok,
térképek, füzetek, írószerek stb.**

az előirt áron beszerezhetők

Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea—Hagyóvár, Iosli Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14.

Egyházaknak és iskoláknak 10 % engedmény!

BIBLIAI MONDÁSOK

**karton papíron,
tetszetős formában,
mintegy 30 válto-
zatban kaphatók az**

Egyhker. Iratterjesztésében
darabonként 12 leies árban, 10 db
rendelésénél 10 százalék, 20 db ren-
delésénél 20 százalék engedménnyel.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor
Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Flók: Fugyóásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. *Le-számitól váltókat. Folyósít jelzálog-kölcsönöket. Átutalásokat előnyösen teljesít. Minden bankszerű üzletet kedvezően lebonyolít.*

**Képviselet a triesztli „Adriai”
biztosító-társaságot. 34**

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitünő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel dij-
talanul szolgálunk. 34

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

h a r a n g j a i t 34

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Hírdélyhágomelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lel. Fél-évre 275 lel. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évi 350 lel előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lel.

○ () Megjelenik minden héten szombaton.

Hozzászólás az egyház alkotmányáról szóló törvénytervezethez.

Kezdjük meg a hozzászólást, illetve az ismertetést. Az új törvény I. cikkének, az egyház alkotmányáról és kormányzásáról szóló törvény cikk tervezetének a szövege nemsokára az egyházmegyék elé kerül véleménynyilvánítás végett. Ma még ugyan nem ismeretes a javaslat a maga teljességében a zsinati bizottság változtatásait magában foglaló szövegezésben, de lényegét már ismerjük. Hogy tehát az egyházmegyei gyűlések tagjai előtt legalább néhány főbb részletében ismeretes legyen, e sorokkal megkezdjük a hozzászólást és egyben a vitát.

Mindjárt a legelső hozzászólás egyszersmind vitalkozás is. Vitalkozás magával a tervezettel. Kezdjük egyházalkotmányunk legalsó fokán, hogy felfelé haladva, sorban keressük meg rá a megjegyzéseket. A legalsó foku testület az egyházközségi közgyűlés. Az új tervezet e tekintetben meghagyja a nálunk meglevő gyakorlatot, mely szerint a gyülekezetet megszervezhetik, de felmentést is nyerhetnek e kötelezettség alól. Amennyiben megszervezik, e megszervezés az 1000 lélekszámnál többel bíró gyülekezetekben képviseleti alapon történik, a kisebbekben pedig a gyülekezet választásra jogosult tagjai alkotják. Ne gondolja azonban senki, hogy a kényelem vezette volna a bizottság tagjait a régi rend meghagyására. Ellenkezőleg, e pont nagyon is élénk vita tárgyát képezte és még sem tudjuk teljes megnyugvással fogadni. Hogy tehát lehetőleg közmegnyugvásra kerüljön be az új törvénykönyvbe, terjesszük ki szélesebb alapokra a vitalkozást.

A javaslattal és az eddigi szokásokkal szemben évek óta kialakult határozott meggyőződés, hogy az egyházközségi közgyűlést minden gyülekezetben meg kell szervezni, de mindenütt képviseleti alapon.

A megszervezést elengedhetetlenné teszi a zsinat presbyteri elv lényegét képező demokrácia, jelen helyzetünk és egyházunk jövője, míg a képviseleti forma mellett ad érvet a gyakorlat.

Egyházunk demokratikus szervezetéből önként következik, hogy alkotmányunkat híveink minél szélesebb rétegeire kell felépíteni és kormányzásában minél több egyháztagnak kell jogokat adni. Az egyházközségi közgyűlés alkotmányunk legdemokratikusabb szerve, mert ebben vehetnek részt a legnagyobb számmal gyülekezeteink minden rétegű tagjai. Ha törvényünkben módot adunk — bár fakultative is — e jog elvételére, ezáltal ellentétbe kerülünk egyházunk kormányzati alapelvével, a demokráciával.

A jelen körülmények, mai életünk, társadalmi és egyházi viszonyaink és az utóbbi évtized alatt különösen megváltozott életfelfogás feltétlenül szükségessé teszi, hogy gyülekezeteink minél több tagjának beleszólást engedjünk egyházunk ügyeinek intézésébe. Ma minden vonalon a jogok kiterjesztésének idejét éljük. Ezt az elvet követi az állam, de követték a törvénytervezők és a bizottság tagjai is, amikor a nőknek is megadják a választói, sőt a presbyteriumban egynegyed-részen a választhatósági jogot is. Következettlenség tehát, hogy ugyanez a tervezet a joghatár imperative kiszélesítésétől elzárkózzék, sőt lehetőséget adjon a jogfosztásra.

Szükségessé teszi a közgyűlés megszervezését egyházunk jövője.

Egyházunkban új életet akarunk teremteni és mindenekfelett holt tagokat megeleveníteni. Ennek nem éppen utolsó eszköze és módszere, hogy minél több tagot minél szorosabban hozzákapcsolunk egyházunk testéhez azáltal, hogy szerepet és munkát adunk egyházunk ügyeinek intézésében. Az egyházközségi közgyűlést sikeresen lehet felhasználni nemcsak eddigi hatáskörében, hanem a gyülekezetek belső, sőt éppen lelki ügyeinek intézésében is. Mindnyájan jól tudjuk, hogy vannak gyülekezeteinkben buzgó, kegyes életű hívek, akik azonban vagy mert szegények, vagy mert szerények és nem hangoskodnak — mint sokan — demagogiából felebarátaik között, soha nem juthatnak be a presbyteriumba. Pedig lelkileg talán mindnél jobban odaválók és magunk is szeretnénk. Ellenben minden fennakadás nélkül bekerülhetnek egy szélesebb keretű testületbe, az egyházközségi közgyűlésbe, hol buzgóságukkal érdemet szerezhetnek maguknak a presbyterségre is.

Az egyházközségi közgyűlés ellen legtöbbször azt szokták felhozni érvül, hogy sok esetben akadályozója volt a békés haladásnak és nem egyszer elgáncsolója volt sok nemes határozatnak. Tagadha-

hatatlan, hogy így volt. De mindig csak ott, ahol nem képviselői alapon megszervezett közgyűlés működött, hanem az összes választók alkották azt. Lehetetlenség ma már ilyen közgyűléssel működni. Hiszen a választók között, mivel ennek csupán az adóbefizetés a kritériuma és az egyháztagságot semmi sem korlátozza, nagyon sok egyházellenes, hitetlen ember van. Ezeknek jogot adni teljes képtelenség. Amint a jogkiterjesztés a demokratikus szellem természetes következménye, épügy következménye a joghatárok megvonása az egyházfegyelemnek, melynek szükségét valamilyen formában mindenki érezi.

Az egyházközségi közgyűlés megszervezését fakultatívá tenni, illetve a meg nem szervezésre módot adni, helytelen, mert a szokások és joggyakorlatok különfélesége, egymástól eltérése nagyon sok kellemetlenségnek lett okozója az egymáshoz közelebb fekvő egyházközségekben. Legyen tehát a törvény határozott és egységes eljárást teremtő. Legyen demokratikus e tekintetben is, de ne adjon módot a demagógiára. És legyünk következetesek mi, királyhágómellékiek, következetesek az erdélyinél, demokratikusabb szellemben és a zsinat presbyteri elv követésében.

Debreczeni István.

A tanító hivatása.

Az emberi társadalom különféle berendezkedései, ha különböző utakon és módokon is, kétségtelenül az emberi élet megjavítását, az emberiség kedvezőbb viszonyok közé jutását célozzák. Ezt a célt akarja megvalósítani az Egyház is Krisztus tanításai alapján. Ezt az épületet építgetik évszázadok óta a maguk módján a nemzetek építései s nem a mi hibánk, ha ez még nem épült fel. Azonban bármilyen stílusú legyen is ez az építés, ahhoz az alapköveket a tanítók rakják le, mint a nemzet napszámosai. A vallásosság és kultúra alapköveit elhelyezni a nép lelkében, vagy a nép fiaiból és leányaiból e nagy ház — melyet a szentírás szerint akolnak is nevezhetünk — építésre alkalmas köveket faragni a tanító kötelessége volt már kezdettől fogva s az marad minden időben.

Ezért hivatás a tanítói pálya s ez lenne hivatása a tanítónak. Erre a munkára van elhiva a tanító, mely munkáját kell végeznie az iskolában és az iskolán kívül. Ha ezt a munkát nem végzi el eredményesen, hivatását nem töltötte be.

Ez a hivatás a tanítóra nézve két részre oszlik: az iskolában és az iskolán kívül. Finnországban ezt a munkát két tanító végzi: az egyik az iskolában, a másik az iskolán kívül. Ha valakit érdekel az eredmény, olvasson el egy ismertetést Finnországról.

Pedagógiai szabályok a tanítóra nézve: keveset, de alaposan; szívvél-lélekkel tanítani, földi gondjait az iskolán kívül hagyni. Egyik

XIX. századbeli író és politikus szerint: 30 gyermek egy osztályban egy tanítónak tökéletesen elég, ezek neveléséért megérdemli, hogy fizetésével élete biztosítva legyen.

Ezek szerint egy embernek egy iskola tökéletesen elég. Az iskolán kívüli munka — vita tárgyát sem képezheti, — szintén elég egy embernek. A felnőttek lelki gondozása s az egyházi munkák elég dolgot adnak egy lelkiismeretes lelkésznek s így tőle sem kívánható az iskolán kívüli népnevelés. Ugy a lelkésznek, mint a tanítónak a maga szűkebb körü munkája, ha azt lelkiismeretesen hivatásszerűen végzi, tökéletesen elég, iskolán kívüli népneveléssel nem foglalkozhatik tervszerűen s így tapasztalat szerint nem is tanácsos vele foglalkozni, mert előbb-utóbb veszélyeztetve lesznek az egyház és iskola belső élete, célja és rendeltetése.

Nézzük meg, mit kíván a mai közvélemény egy falusi tanítótól?

Tanítson 50—80 gyermeket 2—5, néha 7 osztállyal, egy ennek a célnak meg nem felelő teremben, megfeleljen az egyházi céloknak, teljesítse lelkiismeretének kívánságait is, eleget tegyen az állam által előírt követelményeknek, szolgáljon három, sőt több urnak. Tartsa szem előtt az egyházközség szegénységét, ne követelje, amire az iskolában szüksége van, de eredményt azonban mulasson fel az iskolában. Jó viszonyba legyen a nagyobb adófizetőkkel, a szegényekkel, mindenki előtt hajoljon meg, mert ő csak egy falusi tanító. Szervezen énekkart, azt tanítsa; bennük a lelkesedést megtartsa. Műkedvelői előadásokat rendezzen, szülői értekezleteket tartson; vasárnapi iskolát vezessen, szövetségi gyűlések megtartásában közreműködjék s minden belmissziói ügyben a lelkészt segítse; kántor legyen. Gazdakörök, szövetkezetek ügyeit szervezze, vezesse. Községi hivatalt viseljen és mindenféle falusi intézményben és egyesületben aktív részt vegyen, politikai téren irányító legyen, mindenütt és mindenben, mindenkor népének szolgálatára álljon. Ezekon kívül próbáljon megélni, gondolkozzék rajta, hogy miből fogja családját eltartani; gazdaságára ügyeljen, mert abból él és törje a fejét, hogy öregkorára hova menjen, mert helyette nyíltan fiatalabbat óhajtanak, kinek kevesebbet kell fizetni. Önművelését sem hanyagolhatja el, olvasnia, tanulnia állandóan szükséges.

Próbáljon meg csak egyet is elhanyagolni!

Még világosabb lesz, ha egy falusi kántortanító heti munkáját illusztrálom, mikor a törvény 30 órát ír elő a működésre az iskolán kívüli munkát is beleszámítva.

Minden nap 7—8-ig istentisztelet, 8-tól délután 5-ig iskola. Délután 1—2., valamint 5—7-ig irodai munkák, levelezés, naplóírás, dolgozat javítás stb. Este felváltva énekkar, ifjusági egyesület, műkedvelő társulat, olvasókör, gazdakör 10—11-ig. Vasárnap kétszer istentisztelet, vasárnapi iskola, egy gyűlés feltétlenül, nőszövetségi gyűlés, vallásos-est.

Ha az egyházi és állami törvények azon rendelkezését, mely szerint — 30 órán túl minden szolgálati óra megfizetendő — megkövetelnék a tanítók, a falusi tanító meg tudna élni a fizetéséből.

Az elmondottak után feltehetjük a kérdést: Megfelelhet-e a mai tanító a hivatásának?

Kósa Károly.

Egyházmegyei közgyűlés.

A nagybányai egyházmegye aug. hó 28-án tartotta közgyűlését az alkotó tagok meleg érdeklődése mellett Szatmáron. A XC. zsoltár közös eléneklése és Esperes ur imája után dr Böszörményi Emil e. m.-i gondnok legelőször is szíves szeretettel üdvözölte Széll György esperest esperességének 25-ik évfordulója alkalmából és midőn az Esperes ur eddigi munkásságáért az egész egyházmegye háláját és tiszteletét tolmácsolta, egyszersmind azon óhajtását fejezte ki, hogy még sokáig kormányozhassa az egyházmegyét az eddigi energiával és munkakedvvel. A gondnoki megnyitó után Szabó József aranyosmegyesi lelkész a lelkészi kar részéről üdvözölte Esperes urat, mint arra legilletékesebb és megállapítva, hogy az Esperes ur kormányzása alatt a nagybányai egyházmegye valósággal mintegyházmegyévé lett, kérte a gondviselést, hogy még nagyon sokáig intézhesse az egyházmegye ügyeit a gyülekezek javára és az Isten dicsőségére. Széll György esperes meghatottan mondott köszönetet az üdvözlésekért és amint eddig Istennek adott hálát azért, hogy tehetett valamit, úgy ezután is Istentől kér segédelmet munkájához.

A megjelentek számbavétele és a tárgysorozat megállapítása után, a szavazatbontó bizottság jegyzőkönyvéből örömmel értesült a közgyűlés arról, hogy egyházmegyei világi jegyzőjévé dr Mártha József szatmári ügyvéd választották meg, aki az esküt letévén, Esperes ur üdvözlése után, hálásan köszönte meg az iránta megnyilvánult bizalmat és a kálvinista papi házból hozott egyházszeretettel ajánlotta fel munkáját az egyházmegyének.

Az esperesi jelentéshez fűzött határozati javaslatok elfogadása után, tudomásul vette a közgyűlés az időszaki változásokról szóló jelentést is. A Boros Zoltán egyházmegyei gondnok elhunytá alkalmából érkezett részvéti'atokat hálás szívvvel fogadta és azokért köszönetet szavazott. Az egyházkerület közérdekű határozatait illő tisztelettel tudomásul vette a közgyűlés s intézkedett azoknak végrehajtása tárgyában.

A vámfalui fegyelmi szabályzat hosszabb vita után elfogadtatott, amely ellen azonban dr Harcsár Géza ügyész felebbezést jelentett be, mert szerinte a szabályzat törvénybeütköző.

Az egyházmegye tanárainak és tanítóinak azon kérését, hogy nyugdíjügyeiket rendezhessék, pártolólággal terjeszti közgyűlés a kerülethez és hozzájárult ahhoz, hogy tanítói értekezletet tarthassanak. Kovács Ilona kőszegremetei és Adorján Blanka tamásváraljai tanítónők az esküt letévén, Esperes ur üdvözölte őket és kérte, hogy buzgó munkásai legyenek a református iskolaügynek.

A missziói jelentésből örömmel értesült közgyűlés az avasfelsőfalui és alsófernezelyi fiókegyházakban folyó egyházépítő munkákról, míg a nagybocskói kör elhanyagolt állapota aggodalommal töltötte el a közgyűlés tagjait. A missziói jelentéssel kapcsolatban dr Nagy Sándor egyházmegyei gondnok indítványára kimondotta a közgyűlés, hogy azokban a községekben, ahol az állami iskolákban beszüntették a magyar tagozatot, kérjék a presbyteriumok a magyar tagozatok visszaállítását.

Az új egyházi I. t. c. tervezetére egyházmegyei közgyűlés a lel-

készegyesület javaslatai alapján megtette a maga megjegyzéseit, a szatmári egyház 11. alapítólevelét pedig jóváhagyta.

Az apai resbytériumnak a szombati esketés eltiltása tárgyában hozott határozatát a közgyűlés jóváhagyta, valamint helybenhagyta a turtarebesi tanítói díjlevél módosítását is.

Még több kisebb jelentőségű ügy letárgyalása után a közgyűlés véget ért. Délután közigazgatási és fegyelmi ügyeket tárgyalt a bíróság.

B. I.

HIREK

Szamoskrassó örömnapja.

Maradandó hatású ünnepet ült folyó hó 24-én a szamoskrassói gyülekezet. Megújított templomát, iskoláját és két új harangját ajánlotta mélyszéges hálával a megsegítő Isten oltalmába. Az ünnepség a templomelőtti téren kezdődött az új harangok felavatásával, hol Gacsályi Zsigmond kiskolcsi lelkész mondott megkapó beszédet és áldotta meg az új harangokat. Utána a templomba és iskolába sereglett a helybeli és környékbeli gyülekezetek hatalmas tömege. A templomban Sárközi Lajos szatmárnémeti-i, az iskolában Gyöngyössy Bálint nagykolcsi lelkész hirdették fölemelő erővel az ígét. A templomi istentisztelet alatt Tóth Kálmán vezetése alatt az énekkar, Jákó Lászlóné urnő szóló éneke fokozta az áhitatot. Majd Oláh

Sándor helybeli lelkész ismertette az ünnepély tárgyának történetét. Istentisztelet után felhúzták az új harangokat. A délutáni istentiszteletet a helyi lelkész látta el. Az ünnepséget családias jellegű táncmulatság zárta be.

Középiskolai tanulók megnyugtató elhelyezkedést találnak Magyarországon, Szegeden, Tunyogi Csapó János középiskolai tanár diákotthonában. (Szeged, Somogyi-utca 12. szám.) Különböző vizsgálatra növendékeit díjtalanul előkészíti és az iskolában való elhelyezéséről gondoskodik. Tájékoztatót levélbeni megkeresésre küld.

Társszerkesztők: Arday Aladár, dr Bodnár Gábor, Bokor Sándor és Szombati Szabó István.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárada.

Tanügyi: 4249—1930-II. szám.

Valamennyi kebelbeli Nt. Iskolaszéki Elnökségnek és vallásoktatással megbízott Lelkész és Tanító urnak.

Egyházkerületi Tankönyvkiadó Bizottságunk 1930 szept. 2-án tartott ülésében az 1927-iki egyházkerületi vallástani tantervet az *elemi iskolai* vallástanítás egész területén, úgy a ref. elemi iskolákban, mint a más felekezeti és állami iskolák ref. növendékeire nézve egész

terjedelmében életbe léptette, s a következő vallástani kézikönyvek használatát rendelte el:

- I—II. oszt. *Zöld Mihály: A református gyermek első valláskönyve.* Oradea, 1930. Eng. szám. Ek. közgy. 76—1929. K. V. M. 846—1929. *Ára 18 Lei.*
- III. „ *Czina Sándor: Ó-szövetségi történetek.* Oradea, 1930. Eng. szám. Ek. közgy. 69—1930. K. V. M. 542—1930. *Ára 18 Lei.*
- IV. „ *Tőkés Gyula: Jézus élete.* Oradea, 1930. Eng. szám. Ek. közgy. 76—1929. K. V. M. 850—1929. *Ára 18 Lei.*
- V. „ *Szendrei Dénes: Jézus tanításai és csodatételei.* Oradea, 1930. Eng. szám. Ek. közgy. 69—1930. K. V. M. 545—1930. *Ára 20 Lei.*
- VI. „ *Tőkés Gyula: Egyháztörténelem.* Oradea, 1930. Eng. szám. Ek. közgy. 76—1929. K. V. M. 844—1929. *Ára 28 Lei.*
- VII. „ *Debreczeni István: Hittan és erkölcsstan.* Oradea, 1930. Eng. szám. Ek. közgy. 76—1929. K. V. M. 845—1929. *Ára 25 Lei.*

Minden tanuló köteles új *Énekeskönyvet* venni. A hangjegynélküli Királyhágómelléki Énekeskönyv (Béres Károly bizománya) ára 82 Lei, vászonkötésben. A hangjegyes Királyhágómelléki Énekeskönyvre nézve megjegyzem, hogy az kb. október végén egyházkerületünk kiadásában fog megjelenni.

Az egyházkerületünk kiadásában megjelent vallástani kézikönyvek kötelező használatára nézve a következőket rendelem el:

Szigoruan tilos az elemi iskolákban a fenti vallástani kézikönyveken kívül bármely más kézikönyv használata, kivéve azokat a helyeket, ahol a vallástanítás nem magyar nyelven történik.

Kötelességévé teszem az összes iskolaszéki elnök, vallástanító lelkész és tanító uraknak, hogy minden eszközzel igyekezzenek a tanítás érdekében lehetőleg minden gyermeket vallástani kézikönyvvel ellátni, ill. őket a vallástani kézikönyvek megszerzésére rászorítani.

Az Esperes urakat felkérem, hogy jelen rendelkezésem végrehajtását minden alkalommal ellenőrizzék, s ahol ebben a tekintetben mulasztást tapasztalának, a leghigorubban lépjenek fel, szükség esetén nekem tegyenek jelentést.

A könyvek a püspöki hivatalban a következő módozatok szerint rendelhetők meg:

A megrendeléseket a növendékek közt saját iskoláinkban a tanító urak, az állami iskolákban a vallásoktatással megbízott lelkész vagy tanító urak gyűjtik össze.

A megrendelés az osztály és példányszám megjelölésével kizárólag a püspöki hivatalba intézendő.

A megrendelés történhetik a pénz előzetes beküldése mellett, vagy legfeljebb 1 havi hitelre.

Ez utóbbi esetben a megrendelő levelet a lelkész és gondnok uraknak kell aláírni, annak kijelentésével, hogy a számla kifizetéséért fenti határidőig az egyházközség felelősséget vállal. A fizetési határidő betartására az illetékeseket nyomatékosan figyelmeztetem.

Legalább 10 pld. megrendelésénél (tekintet nélkül arra, hogy a 10 pld. egy osztályos-e vagy sem) a tankönyvraktár 10% engedményt nyújt, azonban minden egyes csomagnál a csomagolás önköltségi árát (kb. 10 lei csomagonként) felszámítja.

A könyveket a bélyegzővel rájuk nyomott árnál magasabb árért eladni szigorúan tilos.

Oradea—Nagyvárad 1930 szeptember 3.

Atyafiságos szeretettel:

Sulyok István sk.,
püspök.

Tanügyi: 4251—1930-II. szám.

Valamennyi kebelbeli középfoku fiu- és leányiskolai (liceum, gimnázium, vagy egyéb középfoku iskola) hitoktatóknak.

Az 1930—31. iskolai évre a tankönyvkiadó-bizottság, tekintettel arra, hogy csak Romániában kiadott és miniszterileg approbált kézikönyvek használhatók, az iskolák csoportosításával a következő vallástani könyvek használatát *kötelezőleg* elrendeli:

A) Gimnáziumok és tanítónőképzők I—III. osztályai számára:

I. o. Farkas K.: Ó-szövetségi kijelentés	---	---	---	---	30 Lei
II. o. Farkas K.: Új-szövetségi kijelentés	---	---	---	---	30 Lei
III. o. Nánay B.: Egyháztörténelem	---	---	---	---	28 Lei

B) Liceumok számára:

IV. o. Debreczeni I.: Hittan és erkölcstan	---	---	---	---	25 Lei
--	-----	-----	-----	-----	--------

(Egyben felhasználható a konfirmációi előkészítés számára.)

Továbbá használatra ajánlja:

Lic. V. o. és Ker. isk. I. o. Révész Imre: A keresztyénség története.

Lic. VI. o. és Ker. isk. II. o. Révész Imre: A magyar protestantizmus története.

Lic. VII. o. Dr Makkay Sándor: Kegyelemből hit által.

Ezen vallástani kézikönyvek *Béres* Károly egyházker. könyvkiadó-nál szerezhetők be.

Oradea—Nagyvárad, 1930 szeptember 3.

Atyafiságos szeretettel:

Sulyok István sk.,
püspök.

Tanügyi: 4250—1930-II. szám.

Valamennyi kebelbeli Nt. Iskolaszéknek és a Tekintetes Tanítói karnak.

Egyházkerületünk főhatósága alá tartozó elemi népiskoláinkban a tankönyvkiadó bizottság — addig is, míg református magyar iskoláink szellemének és igényeinek mindenben megfelelő kézikönyvekről nem gondoskodhatunk — az 1930—31. iskolai évre a következő és

a mi saját kötelező magyar nyelvi tantervünknek mindenben megfelelő miniszterileg approbált tankönyvek kötelező használatát rendelte el, a kötelező használatra elrendelt kerületi vallástani kézikönyveken kívül:

	Lei	appr. sz.
I. OSZTÁLY.		
Dr Szentpéteryné-Găzdac-Kandray: ABC. IV. kiad.	30.—	177—1930
Kandray—Titz: Számítan	22.—	966—1927

	Lei	appr. sz.
II. OSZTÁLY.		
Nagy Vilmos: Kis Magyar nyelvtan (az egyházkerület magyar nyelvi tananyagával)	16.—	89—1928
Dr Szentpéteryné-Găzdac-Kandray: Olvasókönyv	42.—	177—1930
Kandray—Titz: Számítan	28.—	966—1927

	Lei	appr. sz.
III. OSZTÁLY.		
Nagy Vilmos: Kis Magyar nyelvtan (az egyházkerület magyar nyelvi tananyagával)	20.—	110159—1928
Dr Szentpéteryné-Găzdac-Kandray: Olvasókönyv	56.—	177—1930
Kandray—Titz: Számítan	30.—	966—1927

	Lei	appr. sz.
IV. OSZTÁLY.		
Nagy Vilmos: Kis Magyar nyelvtan (az egyházkerület magyar nyelvi tananyagával)	20.—	110159—1928
Dr Szentpéteryné-Găzdac-Kandray: Olvasókönyv	62.—	176—1930
Kandray—Titz: Számítan	31.—	966—1927

	Lei	appr. sz.
V. OSZTÁLY.		
Dr Szentpéteryné—Găzdac: Olvasókönyv	70.—	134—1926
Kandray—Titz: Számítan · Mértan	34.—	966—1927

	Lei	appr. sz.
VI. OSZTÁLY.		
Dr Szentpéteryné—Găzdac: Olvasókönyv	70.—	134—1926
Kandray—Titz: Számítan · Mértan	36.—	966—1927

	Lei	appr. sz.
VII. OSZTÁLY.		
Dr Szentpéteryné—Găzdac: Olvasókönyv	70.—	134—1926
Kandray—Titz: Számítan · Mértan	38.—	966—1927

Figyelmeztetem továbbá az iskolafentartókat, hogy az iskolák számára szerezzék be illetékes megyéjük új közigazgatási beosztás szerinti térképét, a tanítókat pedig, hogy a gyermekekkel lehetőség szerint szerezzék be a megye új közig. beosztás szerinti kézi térképét. Ez utóbbi, valamint Románia kézitérképe is az egyházker. bizományosnál beszerezhető.

A tantermekben használt könyvek jegyzéke (szerző, cím, kiadás helye és éve, ár, engedélyezési szám) román nyelven kifüggesztendő. Oradea—Nagyvárad, 1930 szeptember 3.

Atyafiságos szeretettel:
Sulyok István s. k.,
püspök.

Tanügyi: 4247—1930-II. szám. KÖRRENDELET. Valamennyi kebelbeli Nt. Iskolaszéknek. Egyházkerületi közgyűlésünk addig is, amíg

az iskolai nyomtatványokat házikezelésbe veheti, 79—1929. sz. határozatával megállapodást létesített Béres Károly egyházker. bizományossal az iskolai nyomtatványok előállítására nézve. Ezek a nyomtatványok szabályzat szerint átdolgozva jelentek meg s a bizományosnál közvetlenül, vagy a püspöki hivatal útján megrendelhetők. Oradea—Nagyvárad, 1930 szeptember 3. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Tanügyi: 4248—1930-II. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Esperes és Lelkész urnak.* Több helyről szerzett értesülésem szerint utóbbi időben tömegesen szereznek be hiveink Magyarországról hangjegyes énekeskönyveket, sőt ezeket könyvkereskedők is árusítják. Ismétellen felhívom ennek következtében a figyelmet a Reformátusok Lapjának 1930. évi 22-ik számában megjelent 2413—1930. sz. körrendeletemre. Kiegészítem az ott közöltekkel azzal, hogy a hangjegyes énekeskönyv az ek. kiadásában rövid időn belül meg fog jelenni s így annak beszerzése külföldről teljesen indokolatlan, egyházkerületünk nagy anyagi áldozatokkal megindított válallkozására nézve káros, sőt a tulajdonosokat eselleg zaklatásoknak teheti ki. Felszólítom tehát az Esperes és Lelkész urakat, hogy a nem egyházkerületünktől kiadott énekeskönyvek akár magánuton, akár könyvkereskedésből való megszerzését hiveik körében minden tőlük telhető eszöközzel akadályozzák meg. Oradea—Nagyvárad, 1930 szeptember 3. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Tanügyi: 4203—1930-II. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Lelkészi Hivatalnak.* Tömegesen érkeznek be hozzám a Lelkész urak véleményezésével tanítójelölteknek segélykérvényei, akik eddigi segélyüknek felemelését kérik olyan mértékben, hogy az illetőknek egész évi díját fedezze egyházkerületünk. Ezeknek a kérvényeknek érdemleges elbírálása csak a Segélyosztó Bizottság ülésén lehetséges. Azonban azt már most is meg kell jegyezmem, hogy az elmúlt évi segélyek felemelését — talán egyes egészen kivételes esetektől eltekintve, amikor t. i. kivételes tehetségű és szorgalmu növendékekről van szó — kívánni nem lehet. Az egyházkerületnek tanulmányi segély alapja a fejenként 1 leu járulékkal, amely pontosan be sem folyt, olyan szegény, a segélyt igénylők száma olyan nagy és sajnos a segélyezettnek magaviselete és tanulmányi eredménye annyira nem üti meg a mértéket, hogy ezen okok alapján a Segélyosztó Bizottság a kérvények elbírálásában legnagyobb szigorúságra lesz kényszerítve. Felszólítom tehát a Lelkész urakat, figyelmeztessék a segélyért folyamodó szülőket, hogy nekik maguknak is hozzá kell járulniok gyermekeik neveltetéséhez s nem várhatnak mindent csak az egyházkerülettől. Ugyazintén figyelmeztessék a növendékeket, hogy szorgalmasabb tanulással és jobb magaviselettel igyekezzenek magasabb segélyösszegeket kiérdemelni; egyházközségeiktől pedig sürgessék az 1 leus tanulmányi segélyjárulék befizetését, hogy a segélyek folyósításában fennakadásunk ne legyen. Oradea—Nagyvárad, 1930 auguszt. 30. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Tanügyi: 4273—1930-II. szám. *Valamennyi kebelbeli Iskolaszéknek és Középkolai Igazgatóságnak.* A beiratások befejeztével min-

den fokozatu iskoláinkból a beiratkozott növendékek létszáma haladéktalanul bejelentendő nemenként és osztályonként részletezve. Egyben felszólítom a fenntartókat, hogy az elemi iskolai tanulók után fejenként 5 lei, a középiskolai tanulók után fejenként 10 lei járulékot úgy az 1930—31-ik tanévre, mint az elmúlt évekre szóló hátralékokat az egyházkerületi pénztárnál haladéktalanul fizessék be. Oradea—Nagyvárad, 1930 szeptember 5. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

4270—1930-I. KÖRRENDELET. *Valamennyi Nt. Esperesi és Lelkészi Hivatalnak.* Közhírré teszem, hogy a magyarországi ref. egyetemes konvent elnöksége a 149—1915. számú egyetemes konventi határozattal reáruházott hatáskörben a Forró községben (Abaujtona vm.) 1903. évi március hó 27. napján született Oláh István perkupai ref. lelkész részére, a tiszáninneri református egyházkerület lelkészképesítő bizottsága által 1928. évi szeptember hó 27. napján 5—1928. szám alatt kiállított s állítólag elveszett eredeti második lelkészképesítő bizonyítványt érvénytelennek nyilvánította s a másodlat kiadására a sárospataki theol. akadémia igazgatóságának engedélyt adott. Oradea—Nagyvárad, 1930 szeptember 5. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

A szalacsi református egyház egyik tanítója betegségének tartamára helyettes tanítót, vagy tanítónőt keres. Fizetése 35,190 Lei havi részletekben, lakás nélkül. Kérvények a szalacsi lelkészi hivatalhoz küldendők. Az állás október 1-én elfoglalandó. Presbitérium.

Az egyházkerületi Főtiszt. és Mélt. Tankönyvkiadó Bizottság
által **kötelező használatra** elrendelt

**Kisbetűs Énekeskönyvek,
Nagy Vilmos-féle Nyelvgyakorlók,
Dr Szentpéteryne-Gäzdac-Kandray-
féle ABC és Olvasókönyvek,
Kandray—Titz-féle
Számтан—Mértан könyvek,**

továbbá

**az összes iskolai nyomtatványok,
térképek, füzetek, írószerek stb.**

az előirt áron beszerezhető

Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14.

Egyházaknak és iskoláknak 10 % engedmény!

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor
Tinca—Tenke

Reklamáció a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyivásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. *Le-
számítol váltókat, Folyósít* jelzálog-
kölcsonöket. Átutalásokat előnyösen
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.

**Képelell a triezsti „Adriai”
biztosító-társaságot.** 35

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendü kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitünő hangu harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel dij-
talanul szolgálunk. 35

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

h a r a n g j a i t 35

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas
harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghuzó motorok.

Alapított 1840-ben

BÉRES KÁROLY

KÖNYVNYOMDA, KÖNYV-, PAPIRKERESKEDÉS, KÖNYVKIADÓVÁLLALAT
a Királyhágómelléki Református Egyházkerület középiskolai Vallástani kézikönyveinek,
iskolai nyomtatványainak és kisbetűs Énekeskönyveinek kiadója és bizományosa

ORADEA-NAGYVÁRAD

Str. Iosif Vulcan [Nagy Sándor-utca] 14. ➤ Ref. Leánynevelő-intézet épület.

Az új iskolai törvény rendelkezéseinek megfelelő román-magyar szövegű

iskolai nyomtatványok

melyek 6077. és 11986—1927. szám alatt államilag approbálva vannak, a Főtiszt. és Mélt. Egyházkerületi Bizottság idevonatkozó rendelete szerint — mivel ezek approbáltak és a törvény utasításainak teljesen megfelelnek — **kizárólag cégemtől szerezhetők be.** Ezek utánnyomása tilos és más mintákkal nem helyettesíthetők.

E nyomtatványok legjobb minőségű famentes papírra vannak nyomtatva s azok

➡ árát leszállítottuk. ➡

Registru școlar de primire — Felvételi napló, külv 12 tanuló részére	Lei	6.—
Ugyanaz — belv 24 tanuló részére		6.—
Declarație—Recunoștință—Adeverință [Nyilatkozat Elismervény Igazolvány] a beiratáshoz, legjobb minta		—50
Matricula — Anyakönyv 4 tanuló részére		6.—
Registru de clasificăție și absente — Mulasztási és előmeneteli napló 6 tanuló részére		6.—
Fedél az anyakönyvhöz és mulasztási naplóhoz, erős karton papírból		10.—
Tananyag kimutatás [haladási napló]		3.—
Adeverință — Igazolvány a középiskolai és ipariskolai beiratáshoz		1.—
Aviz școlar — Ertesítő könyvecske [legjobb minta]		8.—
Aviz — Ertesítő lap		1.—
Buget — [Költségvetés román szöveggel]		7.—
Költségvetés magyar szöveggel		7.—
Orariu — Kitöltött órarend az osztatlan elemi iskolák részére		30.—
Fali leltár, darahonként		2.—
Registru jurnal partidă de cassa — Pénztár napló		240.—
Jurnal de cassa — Pénztár napló, ive		3.—
Registru de bonuri — Utalvány könyv [100 lappal]		40.—
Registru chitanțier — Nyugtakönyv [100 lappal]		40.—
Személyi törzslap		8.—
Act de angajament — Egyezségi okmány		2.—
Kimutatás a tanszemélyzetről		2.—
Kimutatás a használandó tankönyvekről		2.—
Stat de plată — Fizetési jegyzék		5.—
Iktató-könyv, iskolák részére		80.—
Postakönyv		80.—
Kimutatás a 3 napnál többet mulasztókról		150.—
Házirend refomátus tanulók részére		15.—
Haladást mutató íráslapok, magyar, német, vagy dictandó vonalzással		1.—

Iskolai nyomtatványokból az előírt mennyiséget kívánatra be is kölletem a legutá-
nyosabb napi áron. — **Az iskolai nyomtatványokból 10% engedményt adok.**

Csomagolásért az egyházkerület által megállapított 2 százalékot és a szállítás díját
felszámítom. **RENDELÉSEKET CSANIS RÉSZPÉNZFIZETÉS VAGY UTÁNVÉT MELLETT**
a beérkezés napján expedialok. — Hítelre való kéréseknek eleget nem tehetek.

➡ **A hivatalos tankönyvjegyzéket idejében közölni fogjuk.** ➡

BÉRES KÁROLY

KÖNYVNYOMDÁJA
KÖNYVKERESKEDÉSE

ORADEA-NAGYVÁRAD
STR. I. VULCAN 14. SZ.

Nagyvárad, 1930 szeptember 6.

Mélyen tisztelt Cim!

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Főtiszt. és Mélt. Tankönyvkiadó-Bizottsága f. hó 2-án tartott ülésén állapította meg az 1930/31. iskolai évben az elemi iskolákban használandó tankönyvek jegyzékét, mely a „Reformátusok Lapja“ 1930 szeptember 6-iki számában van leközölve.

Szives tudomására hozom, hogy a **Vallástani kézikönyvek**, melyeket az Egyházkerület Iratterjesztése hoz forgalomba, **cégemnél is beszerezhetők** s mivel azok árából csak 5% engedményt adhatok, megtérítésül azon m. t. megrendelőimnek, kik a Vallástani kézikönyveket nálam szerzik be, a Nagy Vilmos-féle Magyar Nyelvtanok **áraiból 15% engedményt adok.**

A cégem kiadásában megjelent **Nagy Vilmos-féle Magyar Nyelvyakorló könyvek** az Egyházkerület iskoláiban **kötelező használatra vannak elrendelve.**

A kisbetűs Énekeskönyvek, melyek az iskolás gyermekek és az ifjuság részére lettek készítve, állandóan raktáron vannak és azokat egész vászon kötésben, darabonként **75.-- leies áron** számítom.

Nagy raktárt tartok a Hirsch Adolf dévai könyvkiadó cég ujonnan átdolgozott **Szentpéteryne-Gäzdac-Kandray: ABC és Olvasókönyveiből**, valamint a **Kandray-Titz-féle Számítan és Mértan** könyvekből, melyek áraiból a szokásos 10% engedményt leszámítom.

Szives figyelmébe ajánlom dúsan felszerelt **iskolai nyomtatványraktáramat**, hol a legújabb iskolai törvénynek megfelelő legjobb mintájú, román-magyar szövegű iskolai nyomtatványok, melyek államilag approbálva vannak s a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Bizottság idevonatkozó rendelete szerint **kizárólag cégemtől szerezhetők be, olcsó árak mellett.** Ezek utánnyomása tilos és más mintákkal nem helyettesíthetők.

A szállítás vagy a pénz előzetes beküldése, vagy utánvét mellett történik. Postai szállítás esetén felszámítjuk a postai díjszabás szerinti portót és utánvételes szállításnál az utánvett összegért a posta által levonásba hozandó díjat.

Az összes tankönyvek el vannak látva az előirt 5 százalékos bélyeggel, mely az eladási árba be van számítva.

Nb. megrendelő-levelén kérjük a község román és magyar elnevezését, utolsó postáját és a megyét olvashatóan kiírni.

Pontos cím, ahova nb. megrendelését kérjük átírni:

Béres Károly könyvkereskedése

Oradea-Nagyvárad, Str. Iosif Vulcan (Nagy Sándor-utca) 14.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

Revideáljunk.

„Az igehirdetés a lelkeknek Istennel való boldog összelalálkozása. Ha nem éri azt a dicsőséges célt el, ha nincs benne szent tűz, szentséges áhitat, közönséges „tanítássá“ válik, a templom pedig iskolateremmé“.

Igaza van nagytiszteletű Bokor Sándor lelkész urnak. De nem szabad meglepedkeznünk ugyanakkor arról a szoros kapcsolatról, mely templomaink és iskoláink, az igehirdetés és a tanítás között van.

Ift is igaza van a nagytiszteletű urnak. Revideálni kell az egész multat. Amint az igehirdetés revízióra szorul, éppen ugy felül kell vizsgálnunk, át kell változtatnunk a vallás tanítását is iskoláinkban. Ha az igehirdetés szentséges célja a lelkek találkoztatása Istennel, ugy a tanításnak is oda kell irányulnia, hogy a gyermeki lelket szoros kapcsolatba hozza az isteni hittel, azt elszakíthatatlanul összeforrassza vele s így megerősödve engedje el az életbe az igehirdetés boldog találkozására.

A vallástanítás mai kötött formája, azonban nem alkalmas ezen találkozás előkészítésére.

A kicsiny gyermeket először arra kell vezetnünk, hogy szive, lelke sugallatára, nem pedig betanult formák szerint imádkozzon. Ha megismerteljük vele Istent, mint az egész világ gondviselő Atyját, ki szeretetteljes gondossággal ügyel mindenre, mi emberi, ami gyermeki ha összefüggésbe hozunk mindent, ami a köznapi élet megnyilvánulásai közé tartozik, Isten hatalmas pártfogásával, önkéntelenül tiszteletet vált ki és hálát, szeretetet eredményez a gyermek lelkében. Ha azonban ezt a hálát előre betanított imák segítségével róvaljuk le, ugy a gyermek korlátok között mozogva, az isteni gondviselést olyan tehernek tartja, melyért meghatározott bért kell fizetni és imáit gépiesen, léleknélkül mondja el. De ha saját érzéseit követve, rebegi el imáját, ugy, ahogy az lelkében életre kelt, akkor az ima tényleges

átérzése lesz annak a gondolatnak, mely az isteni szeretet viszonzása-képen száll a gyermek lelkéből ahhoz, ki életét immár betölti. Ha tanításunk az első években mellőzi a monoton formák imatanítását s a gyermek lelke szabadon csapong, szabadon keresi a szavakat, a formát az Istennel való beszélgetéshez, elérjük azt, hogy a kapcsolat kimélyül gyermekeink és Isten között, szinte elszakíthatatlan kötelékkel fonja körül szivét az Istennel való bensőséges viszony, tudattalanul, érzelmeiből eredve.

A tanítás feladata, hogy a kicsiny gyermek lelkében olyan érzéseket fokozzon, melyekre támaszkodva a gyermeket teljes egészében Istenéhez vezesse, lelkét termővé tegye a hála és a köszönet kifejezése számára, szókincsét kibővítve, hogy ne az agy mechanikus munkája, hanem a lélek rajongó öröme legyen hálafohászja.

Mikor azután a lélek már istenünké, akkor elvezethetjük gyermekeinket a csodák világába. Megismertethetjük őket Isten könyörülő jóságával s ezzel kapcsolatban lelkükbe ültethetjük Jézus csodás, szenvedő alakját. Még itt is tartózkodnunk kell a formáktól s a tények pozitív ismeretetésétől, csupán Jézus csodáiról s az azokból kiáradó határtalan szeretet megnyilvánulásairól kell beszélgetnünk gyermekeinkkel.

Az üde, tiszta gyermeki lélek közel áll a csodákhoz. A gyermek még föltétlenül hisz s ebben a hitében kell megerősítenünk. Ha ezt azonban az értelmén keresztül akarjuk elérni, nagyon, de nagyon csalódnai fogunk.

A gyermek értelme nem képes befogadni azokat az összefüggéseket, melyek Jézus eljövételét, életét, munkáját szabályozzák. Nem képes megérteni Jézus viszonyát Istenhez. Itt is csak a gyermek még érintetlen érzelmei s határtalan rajongása teszi lehetővé, hogy hite oda irányuljon, hová az élet boldogsága, célja vezet Istenhez és Jézushoz. Ezt csak úgy tudjuk elérni, ha korlátlan lehetőséget adunk neki Jézus csodáinak bámulására, lelkébe bevisszük, kitörülhetetlenül beoltjuk azt a hitet, hogy ezek nem csodák, ezek nekünk adott jótémények, ezek Isten és Jézus szeretetének ajándékai számunkra.

A gyakorlati tanítás szempontjából összegezve a fent elmondottakat kívánatosnak tartom, hogy a vallástanítás anyaga az I—II. osztályban mentesítve legyen a külső formáktól s csak a gyermeki lélek kapcsolatát építsük ki Istennel és Jézussal. Ezért az I. oszt. anyaga szabad teret kell, hogy engedjen a gyermek szívének Isten és Jézus befogadására. Az I. oszt. gyermeke csupán Istent ismerje meg, a teremtő, fenntartó és gondviselő szeretet mindenható urát. Ha a gyermek már szívébe zárta Isten ilyen fogalmát, akkor következnek a lélek egyszerű imái, mentesítve minden külső szabálytól. Természe-

tesen a tanítás feladata utat mutatni a gyermek számára. S ha ezeket az imákat az őszinte rajongás hangján, mintegy lelkéből fakadva mondja el, akkor célunk első részét elértük, az összekötő hidat a lélek útján megvan Isten és gyermekeink között.

Ezt a hidat azután a II. osztályban kiszélesíthetjük, megerősíthetjük Jézus személyes varázsával.

Hibának tartom a zsenge gyermek fejlődő vallásos érzületét kieresztésében összefüggésnélküli bibliai történetekkel megakadályozni. Mert hiszen a gyermek semmi közösséget nem érez még a biblia szövetségi alakjaival s a történelmileg előadott jézusi élettörténet, nem elégíti ki az isteni szeretet utáni vágyakozását, értelmét pedig túlhaladja a rövid ismertetések erkölcsi tanulságai. Ellenben Jézus csodái, melyeket a szeretet hatalmas melegségével és csodálatos jóságával tett érettünk, itt is csak kimélyíthetik a hit bensőségét.

A 8 éves gyermek, éppen tapasztalatainak szűk keretei miatt, közelebb áll a csodához, mint a 9—10 éves. Hiszen minden a tapasztalati körén kívül eső esemény csodaszámba megy nála s éppen ezért nagyobb a készség benne arra, hogy történeteket vagy eseményeket természetesnek vegyen. Ha pedig azt hallja, hogy Jézus az emberekért (tehát ő érte is), olyan dolgokat művelt, melyek véghezvitelére még a nagyok, a felnőttek sem képesek s ezt a szánalom, a jóság hatása alatt, az emberek iránti szeretetéből cselekedte, a feltétlen odaadás és szeretet jelentkezik nála Jézus személye iránt. És lassanként a szeretet kölcsönössége folytán s hatalmuk földöntulísága következtében párhuzamot von a gyermek Isten és Jézus között s érzelmei útján felismeri azt az isteni kapcsolatot, mely közöttük létezik.

S ha ezt elértük, akkor a hit vallása már biztos alapokra van fektetve s a következő években könnyű lesz az értelem útján kibővíteni és megismertetni gyermeinkkel Isten országát és Jézus királyságát.

A II. osztály anyaga tehát „Jézus csodái“ legyenek. Szabadon előadva s nem szövegtanítás által, hanem természetöknél fogva beszéd- és értelemgyakorlat alapján. Az egész évi anyag egy csodálatosan ragyogó, szeretetteljes jézusi szellem egységes képét rajzolja a gyermeki lélekbe!... Imatanításunk még ez esztendőben, hasonlóan az I. osztályhoz, szabad és formamentes legyen.

Igen jó segédeszköz lenne a vallás tanításának fenti módszeréhez egy olyan „ABC“, illetve II. osztályos olvasókönyv bevezetése iskolánkba, mely hitnevelésünkkel párhuzamosan haladva, az isteni szeretet megnyilvánulásait, illetve Jézus csodáit is tárgyalná, rövid olvasmányok keretében.

A vallástanítás további, azaz értelmi részét illetőleg, egy következő cikk keretében fogok foglalkozni, azokkal az irányelvekkel,

melyek lehetővé tehelik egy olyan egyháziársadalom felnevelését, melynek tagjai nemcsak a hit megnyilvánulásai alapján, hanem a jézusi szeretet áldozatkészségével is bizonyosságot tesznek keresztyéni mivoltukról.

Szentpétery János.

ISKOLA

Népnevelés.

A műveltség haladásával a kor és körülmények kivánalmai, a háboru utáni idők szükségletei, súlyos lelki diszpozíciók és anyagi válságok a nép lelki és anyagi egyensúlyát erősen kibillentették nyugvó helyzetéből. A má-t nem lehet összehasonlítani a tegnappal. A mai élet kivánalmai, szükségletei egészen mások, mint a tegnapiéi. A tegnapi emberei tehetetlenül állnak és csodálkozva nézik a népet, hogy megváltozott, nem lehet rá sem ismerni. Az ideges méhek tovább zajongnak és nem halad az építő munka.

Az elveszített lelki egyensúly helyrebillentése, a mai életszükségletekhez és követelményekhez igazodás, az idegesség lecsillapítása és munkára vezetése a mai népnevelés feladata.

Volt valamilyen népnevelés a múltban is és van a jelenben is, de a kettő között nagy különbség van. Más volt a régi nevelési anyag és más a mai. Mások voltak a körülmények, a nevelés pedig, mint munka, jóval kevesebb volt régen, mint ma. Régen megvolt a munkához a segítség, a támogatás, ma magunkra maradtunk.

A népnevelés történik az iskolában, az iskolán kívül és az egyház keretében. Ez a népnevelési háromszög. Az iskolában megszerzi a nép a lelki és anyagi boldoguláshoz szükséges alapismereteket, ezeket értékesíti lelkiekben az egyház keretében, anyagiakban a világi életben. Az alap elmaradhatatlan; a lelki élet szintén. Tapasztalat után bebizonyítottunk veheljük, hogy a lelki élet szoros összefüggésben van a világi élettel s így az összeillőség törvénye szerint nélkülözhetetlen a világi élet, illetve az iskolán kívüli nevelés is.

Mindenik területen szükség van biztos vezetőre, ki a reá bizottakat egyetemes célok felé irányítsa. A mi esetünkben ez a cél a magyar református eszmék valóra váltása Krisztus tanításai alapján az egyetemes emberi cél felé. Népnevelésünk tehát csak akkor járhat helyes uton, ha mindenütt olyan egyének a vezetők, kik tudják, ismerik munkájuk célját és képesek ebben az irányban haladni is.

Az iskolai nevelő a tanító, az egyházi nevelő a lelkész, de a gyakorlatban hiányzik a harmadik. Olyanforma így a munka, mint egy pompás alapra épített és ideális tetővel fedett omladozó fal.

Adva van két munkás és három munkakör. Pedagógiai és

mennyiségtani képtelenség kettőt úgy osztani háromfelé, hogy az eredmény egyenlő egész legyen. Tegyük fel, hogy kifogástalan és eredményes munkát végez úgy a lelkész, mint a tanító a maga kiszabott, illetve kiválasztott helyén, az általa képviselt körben. Ebben az esetben szükségszerűleg el kell hanyagolniok a harmadikat. Ha az egyik végez két munkát, a másik egyet, azonkívül, hogy nem is bírja, munkájának fél eredménye lesz. Ha pedig — mint történni szokott — ketten közösen végzik a harmadik munkát, az eredmény mind a háromból gyenge. Megfordítva, ha mind a háromból az eredmény jó, előbb-utóbb a munkás lesz gyenge.

A helyes és eredményes népneveléshez szükség lenne egy harmadik munkaerőre, amely egyenlő erős lenne a másik kettővel. Ez a harmadik munkaerő lenne rendes körülmények között a jegyző, vagy egy világi egyén, kiknek képességük lenne erre a munkára. Jelenleg az egyikre nem számíthatunk, másik pedig nincs. Volna még egy megoldási mód, mikor a kántor végezné ezt a munkát, azonban — mint tudjuk — ez idő szerint ez sem kivihető, mert a kántorra szükség van az iskolában.

Az elmondottak alapján nyilvánvaló, hogy mai népnevelésünk — harmadik munkaerő hiányában hiányos; széteső, tehát nem célra vezető és nem csodálkozhatunk, ha eredménytelen.

Addig, míg ez a kérdés valamikor megoldáshoz jut, nekünk népnevelőknek kötelességünk a reánk bízottakat elvégezni, abban a bizodalomban, hogy fél munka is több, mint semmi. *Kósa Károly.*

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Dr Bodnár Gábor.

(1885—1930.)

Barátai, ismerősei és az egyetemes egyházi közélet körében egyaránt megdöbbenő mély fájdalmat kelt a hír, hogy dr Bodnár Gábor jákóhodosi lelkész elköltözött az élők sorából. Alig volt 45 éves. Erejének és képességeinek teljességében állott. Sokat váróan tekintett reá úgy családja, mint gyülekezete és minden nemes közügy. Istenünk végzése azonban más volt felőle is, rólunk is. Neki életének legszebb korában emésztő kinok után itt kellett hagyni forrón szeretett övét és mi elvesztettük azt a férfiut, akiben álnokság nem volt, csak önfeláldozásig menő buzgóság és szeretet. A pótolhatatlan veszteség lesújtó érzése kel szivünkben ennek az isteni ítéletnek láttára, aki most az erőt és hadakozót döntötte ki sorainkból. Olyan szegények vagyunk a közügyekben önzetlenül szolgáló és megfelelően munkálkodni tudó férfiakban. Ezeknek sora is megrilkult egy nagy elméleti tudásu, magas képzettségű, páratlanul jólelkű emberrel.

Bodnár Gábor dr Hajduböszörményben született kisbirtokos,

hajdu családból, ahonnan buzgóságot és emésztő szorgalmat hozott magával. Édesanyja ösztönzésére theológiára ment Debrecenbe. Itt a komoly ifju az elsők közé küzdötte fel magát. A kitűzött pályalételeknek nem egyszer volt díjazott nyertese. Különösen a neveléstan és a bölcsészet foglalkoztatták. Ebben az irányban művelte önmagát továbbra is. A theológia elvégzése után vallástanári vizsgát tett, később pedig filozófiai doktorátust szerzett. Segédlelkészi szolgálatai (Tiszaszentimre, Debrecen) után, 1914-ben a nagyszántói gyülekezet választotta lelkipásztornak, ahol nagy buzgósággal, ifjui tetterővel fogott az egyházépítés munkájához. Ezt a törekvését a kitört háboru megakasztotta, de akaratát meg nem törte. Baltazár Dezső dr püspök felhívására tábori lelkészi szolgálatot vállalt és beosztása szerint Brünnben és Bécsben a legveszélyesebb helyeken, a járványkórházak betegei között végezte önfeláldozó buzgósággal nehéz hivatalát. Visszatérve, újult erővel látott lelkipásztori tisztséghez. Vasárnapi iskolát szervezett, bibliakört alapított, az addig feledésbe ment mindennapi reggeli istentiszteletet visszaállította, házi istentiszteletet tartott; a szegények és árvák ügyét magáévá tette, segítette és elhelyezte őket. A nagy összeomlásban Bodnár Gábor dr megtalálta a megmaradás és megtartás útját maga és népünk számára. Ideális lelke a társadalmi igazságtalanság között az elnyomott osztályok iránt érzett és ezt megérezte gyülekezete és tudták, hogy igaz embert és jó pásztort birnak lelkészükben. Nem csoda, ha ennyi munka szép jelei is mutatkozni kezdtek. A nagyszántói kicsiny és szegény gyülekezet az első volt a bihari egyházmegyében, amely a templomokat elsőpréssel fenyegető áramlatok zivatarai után megújítja templomát és visszaállítja harangjait, majd átalakítja a lelkészlakást. Ennyi építő munka mellett folyt saját belső, lelkiépítő munkája. Folytonos olvasás és szakadatlanul tanulás által. Egymásután jelennek meg cikkei az egyházi lapok hasábjain. Lelkészi értekezleteken állandó előadója a korszerű egyházi és vallásos kérdéseknek. Sohasem vonogatta magát, mindenütt kész szívvvel és teljes lélekkel vállalta és végezte a tőle kért munkát. Igaz odaadással állott a Lelkészegyesület ügye mellé és annak székelyudvarhelyi és tordai kongresszusának tevékeny tagja volt.

1926-ban a jákóhodosi gyülekezet hívta meg lelkészének, ahol négy év alatt az előbb leirt munkája által csodálatos ujlás támadt a romok között. Templom, paróchia rendbe lételett, de ami a legfőbb, új lelkek épültek, hitünk szerint Istennek tetszők. Itt is mély tisztelet és igaz szeretet övezte a hű pásztort. Ilyen tevékenység külső elismerést is nyert. Az egyházmegye előbb jegyzőjének, majd tanácsbírónak választja. Belmissziói előadó, egyházkerületi képviselő. A legkomolyabb esperesjelölt s csak rajta kívül álló okok miatt nem nyeri el a többséget a pótválasztás során. Mellőzést ebben sem lát. Tovább munkálkodik, az ő Urától várván a jutalmat. Ebben a szakadatlan tevékenységben állította meg hirtelen jött betegsége és váratlan halála. Pár héttel ezelőtt influenzát kapott, amely minden gondos ápolás ellenére vesegyuladást okozott és amidőn ebből kigyógyult, agyvelőgyuladássá ment át, amiben szeptember 9-én reggel 5 órakor a nagyváradi Irgalmas-rend kórházában, borzalmas kinok után kiszenvedett.

Temetése szeptember 10-én, szerdán délután 4 órakor ment

végbe a nagyváradi Rulikovszky-temetőben. Ravatalához a nagy távolság ellenére százszámra zarándokoltak úgy a nagyszántói, mint a jákóhodosi gyülekezet tagjai. 30 lelkész állott koporsója körül, az egyházmegye világi tisztikarával együtt, külső jeléül annak a nagy szeretetnek és tiszteletnek, amellyel mi szerettük őt. Általános meglepetést kellett 4 görög katolikus lelkész részvétele, akikkel nagyszántói lelkészi működése alatt igaz testvéri viszonyban és megbecsülő tiszteletben állott és akik most megindulva jöttek végső tisztességet tenni neki.

Koporsójánál Sulyok István püspök, Vadai Béla esperes szolgáltak, míg a sirnál e sorok írója vett végső búcsút tőle, mint legigazabb barátjától.

Özvegye Barna Erzsébet, néhai Szele György unokahuga és egyetlen leánya, Gabriella, földi támaszukat veszítve, kesergik korai elmulását, amelyben osztoznak édesanyja és testvérei.

Bármerre tekintünk, mindenütt veszteség. A boldog család fejét, a nyáj hű pásztorát, az egyetemes egyház igaz munkását és bölcs tanácsosát, a baráti kör a legjobb barátot és a szerető szívű embert veszítve kesereg, forró könnyeket hullajtva. Elesett a mi fejünknek koronája! Oh, Isten, „pótold ki mennyben foglalkozásunk!”

Tarnóczy Lajos.

Turóczy Gyula volt magyarcsékei lelkész augusztus hó 28-án Berén, életének 75. és lelkészi szolgálatának 48. évében 5 hónapi nyugalomba vonulása után elhunyt. Temetése nagy részvét mellett Berén ment végbe.

Az Úr kegyelme koronázza meg hűséges sáfárkodásáért és adja meg Isten neki az Úrban élő és az Úrban halók örök jutalmát.

Kérelem

az „Érmelléki Ref. Egyházmegye“-i Nagyt. Lelkész urakhoz!

Tanítóegyesületünk gyűlését f. hó 22-ére hívtam egybe. Méltóztassék az egyházközségükben működő tanítók figyelmét erre felhívni s a napidíj, utiköltség (fuvar) kiutalásával a gyűlésen való megjelenést elősegíteni.

Asszonyvására, 1930 szeptember 10.

Teljes tisztelettel:

Csóka Lajos,
egyesületi elnök.

Meghívó.

Érmelléki Ref. Tanítóegyesületünk folyó hó 22-én, Székelyhidon nt. Végh József esperes ur társelnöklete alatt tartandó közgyűlésünkre minden kebelbeli tanítónő s tanító kartársamat tisztelettel meghívom s egyuttal figyelmeztetem, hogy kellő indokolás nélküli elmaradás esetén a büntetés 1 q buza értéke.

Tárgyak: 1. A kolozsvári egyetemes gyűlés határozatai melletti állásfoglalás. 2. A tanítói segélyegyesület megszervezése. 3. Iskolai

fakarékpénztárak felállítása. 4. Tagsági díjak rendezése. 5. Tagok névsorának megállapítása. 6. Pénztárnok választás. Esetleges indítványok, panaszok a gyűlés kezdete előtt szóban vagy írásban az elnökségnél bejelentendők. A gyűlés kezdete délelőtt fél 11 órakor.

Asszonyvására, 1930 szeptember 10.

Kartársi üdvözlettel:

Csóka Lajos,
egyesületi elnök.

HIREK

Templomavatató Ünnepep Tenkén. Igen szép ünnepség zajlott le augusztus 17-én Tenkén abból az alkalomból, hogy a népes gyülekezet impozáns templomát 200,000 Lei költséggel renováltatta. Az ünnepség főleg azzal nyert nagyobb jelentőséget, hogy díszes fogadtatás keretében megjelent a városban kíséretével együtt főtisztelietű Püspökünk is, aki diadalkapukon keresztül, az ünneplő közönség sorfalai között érkezett a lelkészlak elé, ahol Kassay Béla helybeli lelkész-esperes fogadta a presbitériummal és a vendéglelkészekkel, nemkülönben a Nőszövetség és Bibliakör tagjaival együtt. A délelőtti istentiszteleten Sulyok István püspök ur lelket megkapó felavató imádsága után Arday Aladár gyantai lelkész mondott Ezékiel próféta látomása alapján a templomból eredő életnek vizéről mindvégig lebilincselő és éltető hatásu egyházi beszédet, majd Jakab Viktor belényesi lelkész keresztelt hangulatos beszéddel egy kisdédet. A Nőszövetség és Bibliakör tagjai, ugyszintén az egyházi dalárda szép énekszámokkal járultak hozzá az ünnepély fényének emeléséhez. Ezután a Püspök ur fogadta a tisztelgő küldöttségeket és megjelent a száz terítékes banketten, amelyen az első pohárköszöntőt mondotta. Délután négy órakor

ujból ünnepélyes templomi istentisztelet volt, amelyen aktuális templomavatási bibliamagyarázatot tartott Nagy Zoltán belényesujlaki lelkész. Az alkalmi szavak, szólóénekek és énekkari számok tették áldásokban gazdaggá ezt az ünnepélyt is, amelyet lendületes beszéddel és hálaadással Kassay Béla esperes rekesztett be. Nagy elismerésre méltó munkát végzett az ünnepségek rendezése körül a helybeli lelkész-esperes felesége, mint az egyházmegyei és helybeli Nőszövetség elnöknője és a szépművészetekben olyan sokoldalú kedves leánya Kassay Magda is, aki betanította és orgonán kísérte precízitással a szólóénekeket. Az ünnepély emléke sokáig maradandó lesz a tenkei buzgó hivek lelkében.

A Temesvári Református Ifjusági Egyesület 50 tagja szeptember 7-én Ujszentes református magyar községbe rándult ki az ottani Nőszövetség meghívására. Hamar György, helybeli lelkész imádsága és köszöntő szavai után gazdag missziói program vette kezdetét, melynek főbb pontjai a magyarországi ifjusági egyesületek munkájának ismertetése, a temesvári bibliakörök szavalókórusának bemutatkozása, versek, ének és zeneszámok vol-

tak. Orth Imre temesvári s.-lelkész bibliamagyarázatot tartott. Templomi ünnepély után a Nőszövetség gazdag és áldott szeretetvendégségben részesítette a temesváriakat. Este jól sikerült előadás zárta be a napot. Megnyitót mondott Csapó Gyula bibliakörös ifju, Orth Győző és Tóth Zoltán theologiai hallgatók előadás, illetve hegedűszámmal gazdagították a műsort. Szerepeltek a temesvári székeleyleányok bibliakörének tagjai is, az ifjúsági egyesület tagjai pedig, nagy tetszés mellett, három szindarabot és két szavalókórust adtak elő. Az ifjúság és hozzátartozóik az est bevételeiből fizetett autóbuszokon utaztak ki Ujszentesre illetve vissza a városba és ezen tetemes autóköltség dacára, a tiszta jövedelem meghaladta a 2500 leit, mely összeget az Ifjúsági Egyesület házalapjára, a délutáni perselypénz pedig (600 lei volt) missziói célokra fordítatik. Szép munkát végzett az egyesület Iratterjesztése is. A rendet a temesvári cserkészek tartották fenn. Ugy az egyház vezetősége, mint a Nőszövetség tagjai időt s munkát nem kimélve fáradtak az ifju-

sági nap sikeréért. A temesvári bibliakörös fiuk és leányok nemcsak egy jól sikerült falusi kirándulás áldott emlékével, testben és lélekben felfrissülve, nem is csak gazdag erkölcsi és anyagi sikerrel térhettek haza, hanem azzal a reménységgel is, hogy munkájokkal Isten országa ügyét szolgálták.

Megjeleni Debreczeni István: „Kicsoda ez?” egyházi beszédek tartalmazó kötele. Ára 150 Lei. Kapható kerületünk iratterjesztésében és a szerzőnél. Szatmárl.

Helyrelgazítás. A felsőbányai egyház értesítése szerint lapunk 35. számában megjelent hír téves információ alapján közöltetett, mert ott az urvacsorától senkit el nem tiltottak.

Társszerkesztők;

Ardai Aladár, Bokor Sándor
és Szombati Szabó István.

Bibliai mondások

karton papíron, tetszetős formában, mintegy 30-féle változatban kaphatók az Egyházkerület Iratterjesztésében, darabonként 12 lei árban. 10 drb rendelésnél 10%, 20 drb rendelésnél 15% engedménnyel.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Tanügyi: 4386—1930-II. sz. Valamennyi kebelbeli nt. Iskolaszéki Elnökségnek. 4249—1930-II. sz. körrendeletem kiegészítéseként felhívom a figyelmet arra, hogy az I—II. osztályos Zöld Mihály-féle vallástani kézikönyv nem azonos az eddig használatban volt, ugyanezen szerzőtől megjelent és hasonló című vallástani kézikönyvvel, amely utóbbinak használata a Tankönyvkiadó Bizottság határozata értelmében tovább meg nem engedhető. Oradea—Nagyvárad, 1930 szeptember 12. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

ÉRTESÍTÉS! Megjelentek és a kötelezőleg előirt kézikönyvek mellett segélykönyvekül ajánlhatók a következő tankönyvek: Dr Caba Ágoston: Román fonomimikai ABC (Abecedar român fonomimic) 32 lei. Dr Caba Ágoston: Román nyelvkönyv a magyar ajkuak számára (Gramatica româna petru cei cu limba maternă maghiară) 26 lei. A szerző tankönyv-írói munkássága garantálja ezen kézikönyvek célszerű összeállítását és pedagógiai gyakorlata azoknak az iskolákban való használhatóságát (4341—1930). Kaphatók: Béres Károly könyvkereskedésében.

Figyelmeztetés. Biharvármegye új közigazgatási fali térképe a püspöki hivatal ulján 150 lei előzetes beküldése, vagy a lelkész ur nyilatkozata mellett, hogy ára legközelebbi államsegélyéből levonható. megrendelhető.

Az egyházkerületi Főtiszt. és Mélt. Tankönyvkiadó-Bizottság által **kötelező használatra** elrendelt

**Kisbetüs Énekeskönyvek,
Nagy Vilmos-féle Nyelvgyakorlók,
Dr Szentpéteryne-Gäzdac-Kandray-
féle ABC és Olvasókönyvek,
Kandray-Titz-féle
Számтан—Mértan könyvek,**
továbbá

**az összes iskolai nyomtatványok,
térképek, füzetek, írószerek stb.**

az előirt áron beszerezhetők

Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea—Nagyvárad, Iosli Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14.

Egyházaknak és iskoláknak 10 % engedmény!

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület iratterjesztésének könyvjegyzéke:

		Le
935 sz. Biblia	30×21 cm. 800	200
932 " "	28×20 " 300	150
923 " "	24×16 " 250	120
922 " "	24×16 " 200	100
915 " "	17×12 " 400	90
915 " "	17×12 " 500	300
914. sz. Biblia	17×12 cm. 200	200
912 " "	17×12 " 150	150
911 " "	17×12 " 120	120
909 " "	17×12 " 100	100
908 " "	17×12 " 90	90
907 " "	14×10 " 300	300
906/a sz. Biblia	14×10 cm. ---	350
965 " Ujszövetség,	bőrkötés, aranyozott szélü	150
963 " "	vászonkötés aranyozott széllel	80
961 " "	vászonkötés	50
954 " "	papirkötés	25
952 " "	papirkötés zsoltár nélkül	20
Zsoltárok könyve	---	4
Ujszövetség (Lukács, Máté, János)	---	4
Képes ujszövetség	---	5
Ravasz L.: Hazafelé, imádságos könyv	---	200
Maradj velem, imádságos könyv	---	60 és 80
Zsoltár kisbetűs	---	82
Révész I.: Akikre nem volt méltó a világ	---	40
Dr Vasady B.: A valláspszichológia fejlődésének története	---	120
Dr Imre L.: A Vezető könyve	---	90
Forgács Gy.: Belmissziói utmutató	---	120
Dr Makkai S.: Öntudatos kálvinizmus	---	50
Dr Makkai S.: Gyöngyvirág	---	40
H. Kiss G.: Árva Bethlen Kata	---	60
Dr Kristóf Gy.: Az erdélyi magyar irodalom multja és jövője	---	130
Az Úr csodásan működik (Bibliköri vezérfonal)	---	16
Itt az Isten köztünk (Bibliaolvasó kalauz)	---	28
Zengjen hálaének (Enekeskönyv)	---	25
Vallásos versek gyűjteménye	---	35
Képes újtestamentum és zsoltárok (kötve)	---	30
Szentimrei J.: Verses magyar krónika	---	40
Dr Nagy G.: Kálvinista jellemképek	---	80
Hol az igazság?	---	5
Képek a multból	---	8
Ünnepnapok I. és II. sorozat füzetenként	---	4
Csathóné: Mesék és elbeszélések	---	16
Bibliai mondások, karton papíron darabonként	---	12
Vasárnapi iskolai lapok, képpel	---	2
Levelező-lapok bibliai mondásokkal,	darabonként 1, 2, 3, 5 6,	
Bibliajelzők	darabonként ---.50, 1, 1 50, 2	

**Lelkészi hivatalok megrendelésel 3 hónapi bizományba
adának.**

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyóásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik helibélet gyűjtéssel. *Le-
számítól váltókat. Folyósít jelzálog-
kölcsonöket. Átutalásokat előnyösen
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.*

**Képviselet a triezsi „Adriai”
biztosító-társaságot. 36**

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitünő hangu harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel dij-
talanul szolgálunk. 36

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

h a r a n g j a i t 36

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas
harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghuzó motorok.

Alapított 1840-ben

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Malor (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 350 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

○ () Megjelenik minden héten szombaton.

A református sajtó helyzete és feladatai

Dr NAGY SÁNDOR

egyházmegyei gondnok előadása a marosvásárhelyi nagyhét nagygyűlésén.

Életünk és e világ minden megnyilvánulásának vezérlő elve: Isten szuverénitása, miért is elmélyült értelme és célja nem lehet más, mint haladás a tökéletesedés végtelenbe nyuló országútján lépésről-lépésre előre.

A tökéletesség ideális eszménye, a végtelenbe vezető országút utolsó kilométerköve pedig annak a kapunak bejáratát jelzi, mely a Krisztus által elének vetített Isten országába nyílik. E cél felé haladást van hivatva munkálni többek között a vallásos sajtó, amely ezért a szolgálat egyik jelentős ága Krisztus országában és amelynek hordereje szinte naponta nyer fontosságában. A „Hit és Szolgálat mozgalma“ gigantikus erővel igyekszik a református napilap megteremtésén anyaegyházunkban. A „Keresztyén sajtó-bizottság“ internacionális kongresszuson tartja napirenden a kérdést. A hullámok dagályai itteni református kerületünk partjait is érintik termékenyítő iszap lerakódásokkal. Foglalkoznunk kell tehát e kérdéssel s keresnünk abban az iszapban az igaz gyöngyöket.

Isten, a világ szuverénje, a sajtótól szolgálatot vár és annak a sajtónak valóban apostoli rendeltetése van. Isten, mint szuverén, Ur mindenek felett, őt kell szolgálnia tehát a sajtónak is. Pál apostol (2. Kor. 10 : 4—5) szerint a mi vitézkedésünk fegyverei nem testiek, hanem erők az Istennek, erősségek lerontására, lerontván okoskodásokat és minden magaslatot, amely Isten ismerete ellen emeltetett és foglyul ejtvén minden gondolatot, hogy engedelmeskedjék a Krisztusnak. A Korinthusbeliekhez szóló ez az intelem örök érvényű meghatározása a vallásos sajtónak, feladatát abban jelölve meg, hogy az életnek minden eseményét a Krisztus fogságába jutott gondolatnak

a fényével világítsa meg és harcoljon kitartással azért, hogy minden gondolatot, ami kitermelődött a világon, foglyul ejtsen a Krisztusnak.

A vallás hivatása sok tekintetben az, hogy az ember viselkedését irányító isteni akaratnak megnyilvánulása legyen. Volt azonban irány, amely azt hirdette, hogy ezen a téren a tudomány helyettesítheti Isten tekintélyét s éppen úgy irányt szabhat az ember viselkedésének, mint a vallás tanítása. Fenne hirdették, hogy racionális magyarázata a jó és rossz fogalmának egyedül csak tudományos alapon lehető és nem valláserkölcsi tanítás alapján. És jött a tragikus csalódás, amidőn kiderült, hogy a tudomány eszköze lehet ugyan az ember megjavulásának, de irányítani képtelen ezt a folyamatot. Ime a háboru számtalan példája illusztrálja ezt, mert megmutatta, hogy a tudomány éppen úgy igénybevehető az ember pusztítására, mint az emberi élet megmentésére.

Hogy a mindennapi életben felmerülő kérdésekkel szemben ingadozás nélkül megállhassunk és juthassunk gyors elhatározásra, nélkülözhetetlen az erkölcsi rendszer irányító ereje, a vallásos szemlélet és az abból biztatóan felénk sugárzó hit éltető melege. Nem dogmatika, de theológia ez, de egyenesen egyetlen lehető életprincipium kell, hogy legyen a gyarló ember előtt, különben könyörtelenül sülyed alá az élet buja füvel benőtt ingoványában.

Alapjában véve annak szószólója első sorban a vallásos sajtó, amit találóan fejez ki Carlyl, amidőn azt mondja, hogy az ujság helyettesíti a szószéket. Sőt Spirago még hozzáteszi: a sajtó munkája még szélesebbkörű, mint az elszigetelt szószéké, hiszen az igehirdető szónok csak vasárnapokon beszél alig félóráig egy párszáz hívőhöz, míg az ujság naponként fiz, sőt százezer embernek szól s egész nap előttünk áll. Ezért a sajtó nagyobb hatalom még a szószéknél is. És ha helyes — aminthogy logikailag helyes — ez a meglátás, a valláserkölcsi szemlélettel a tudományos szemléletet szembeállítók ellenében, mennyivel fokozottabban helytálló azzal a sajnos, gyakorta morálisan insaniában fetregő internacionális irányzattal szemben, amely ma a napisajtó legnagyobb részének éltető eleme.

A meggyötört ember, aki kenyérkereső gondjai között nem ér reá a magábaszálló mélyebb gondolkodásra: elolvassa naponként ezt a finom mérget, akaratlanul lélegzi magába a pokol csiráit. Így alakul ki egy olyan tömeghatás, amely hekatombaszámra szedi áldozatait s gyártja az újabb szenzáció-anyagot a tömeg pénzére spekuláló, soha ki nem elégíthető sajtó számára, mely e körforgásban a materializmuson, szociálizmuson és végül az anarchián keresztül logikai szükségyszerűleg juttatja el az emberiséget az életborzadájok szakadékaiba. Nem túlzó az a meglátás, hogy a mai világpolitikai zürzavar, a népek

egymásrauszítása, az ezekből fakadt s ma még mindig duló gazdasági, pénzügyi, agrár és minden egyéb válság, az internacionális világsajtó garázdálkodásának az eredője.

Az emberek nyugtalanokká, figyelmellenekké, elégedetlenekké váltak. Elégedetlenek a meglévő intézményekkel, a környező keretekkel. Érzik, hogy a gépezet működésében hiba van, de nem tudják, hogy hol és hogy mi az. Valami ismeretlen után vágnak, de nem tudják mi az. Így volt ez a keresztyénség bölcsőkorában is, sőt bizonyára ilyen, vagy hasonló viszonyok hívták életre azt. Ha tehát a sajtó egy összefogó nagy lendülettel a keresztyénség kétezredéves etikájához tér vissza, melyet cserben hagyott, vagy legalább is háttérbe szorított be nem vált új eszményekért, de főként a pénzért: bizonyára transformálódnék a világ.

A történelem és az élet megkérdelhetetlen logikája szerint a népek közötti ádáz gyűlötségnek, erkölcsi, anyagi válságnak, a ma emberére reászakadt sok-sok nyomoruságnak egyellen módon lehet gátat emelni: krisztusi alapon. Rávezetésével a társadalomnak, az egyes embernek, erre a világszemléletre és az ebből fakadó lelki megnyugvásra. Rávetíteni naponta a rotációs gépeken keresztül a küzdő emberre az evangéliumi szeretet éltető balzsamát, ennek rostáján átbocsátani minden közleményt, amely a sajtóügynökségek rideg tudósításai alapján, a tudnivágy kielégítésére napi szükséglete a ma emberének.

Így jó a vallás érintkezésbe a való élettel, ami hova-tovább elkerülhetetlen. Alkalmazkodnia kell a modern életfelfogáshoz, hiszen Krisztus sem merő dogmatikát tanított. A körülötte zajló életből és annak látható körülményeiből vette példázatait. Isten végtelen jóságát, atyai szeretetét a mindennap történéseiből vezette le szemléltetően hallgatóinak. Így kell tennünk annál inkább, mert miként Jézus mondá: a tömlő, mely ki van téve az élet viszontagságainak, ujításra, kicserélésre szorul, különben megtörténhetik, hogy az isteni életadó ital elcsorog, szétfolyik belőle. Hogy is mondja Pál apostol? ... a mi vitézkedésünk fegyverei nem testiek, hanem erősek az Istennek, erősségek lerontására, lerontván okoskodásokat és minden magasztalat, amely Isten ismerete ellen emeltetett és foglyul ejtvén minden gondolatot, hogy engedelmeskedjék a Krisztusnak.

Eképen verődik vissza reánk az ige fényes reflektorából a valóságos sajtó gigantikus konturja, miért is vonjuk le ebből a református sajtó helyzete és feladataira vonatkozó tanulságokat.

A református sajtó világító füstoszlop, amaz égő csipkebokor az élet rögös országútján. Miért is, mintha csak erre a sajtóra mondta volna Deák Ferenc: a sajtó erkölcsi színvonalának feltétele

az, hogy ne hazudjon, viszont az igazságot se hallgassa agyon, nehogy azáltal szolgál sorba sülyedjen alá. Tükrözze vissza kora eseményeit, nagy erkölcsi problémáit, hiszen elsősorban Istennek szava és csak mellékesen üzlet. Szinte szállóigévé vált már a mondás: „Ha Pál apostol ma élne, bizonyára ujságíró lenne. Gondoljuk el csak a világ képét, ha azokat a tüzes és mégis mélyen szántó apostoli leveleket, sok százezer példányszám ujság repítette volna széjjel annak idején! Az az írásaiban oly bámulatosan termékeny apostol mennyi szellemi, erkölcsi kinccsel lepte volna meg az emberiséget, ha rotációs gépek állottak volna rendelkezésére! Az az örömhír, az az evangélium, melynek révén a legrégebb hirszolgálat az egyházé, hogy áradt volna morajló tengerként a világ emberiségére napról-napra és nem évszázadok nehéz fáradságán át. Hol lenne ma az emberiség azóta Isten országának építésében! Hiszen az egyház azért alapított azon az első pünkösztön, hogy az örvendetes hirt, az evangéliumot elterjessze széles e világon.

A református sajtó feladata éppen azért az, hogy szoros kontaktusban lévén ezzel az örvendetes hirrel, mint tükör és világosság betölthesse ezen kettős hivatását. Tükrözze vissza olvasóközönségének egész lelkiségét, távolállóan mégis attól, hogy kizárólag olvasó közönsége szeszélyei szerint írjon. Ne alkalmazkodjék szolgálilag a közönség szokásaihoz, gondosan ügyeljen a tárgy megválasztásában, anélkül azonban, hogy a történeteket elhallgatva, azokat a megértő és tanító kritika szeretellövelő rostáján ne igyekeznék megtisztítani a konkolyos szeméttől. Munkálkodjék a református sajtón keresztül az élő Szentlélek, amelynek legnemesebb gyümölcse az igazságszeretet. Éppen azért őrizkedjék a megtévesztés és hamis beállítás által történő szenzációhajhásztól is, hogy megbízhatóságát soha el ne veszítse. Legyen a lélek világossága, élő lelkiismeret s mint ilyen, pozitív állásponton állva, mint kösziklán, bár sokszor sokaknak kényelmellen lesz, csörgedeztesse magából a Szentlélek törhetetlen igazságát, amidőn korának történetét írja.

Igy lesz szolidáris a való élettel, az emberiséggel. Hiszen, ha ezt teszi, csak az evangélium szellemét követi, amelyben szintén megírva találjuk az élet sötét oldalait is és amely mégis jókká, vidámmá és szilárdakká képes tenni az embereket. Lobogjon bármilyen magasan keblünkben a harag, az elkeseredés, a kétségbeesés: olvassuk el ekkor a hegyi beszéd evangéliumát. Egyik tanításról a másikra haladva, mire a végire értünk, azon vesszük észre, hogy a harag elmúlt, elkeseredésünk boldog megnyugvás lett, kétségbeesésünk a szemünkből kibuggyant könnycseppeknek, az ige prizmáján áttörő szivárványában, édes reménnyé vált.

Ezen a ponton kerül a sajtó szerves kontaktusba a közvélemény-nyel, melynek alakulásától pedig népek, nemzetek, társadalmi osztályok életsorsa függ.

Az élet robotjában küzdő tömegek nem érnek rá a mélyebb elmerülésre. Az átlagember szellemi szükséglete az újságot olvasásban nyer kielégülést. Természetes tehát, hogy a legtöbb ember azt hiszi, amit újsága hisz, azt az elvet vallja, amit ez hirdet előtte naponta. De még a fegyelmezett elmét is képes bizonyos mértékig befolyásolni lapjának iránya. A felelősségnek micsoda sulya nehezedik tehát arra a szerkesztőre, aki így a rotációs gépen keresztül életsorsokat irányít, alakít, formál akaratlanul. Lelkiismerete csak akkor lehet nyugodt, ha míg jobb keze a tollat vezeti, balkezevel az evangélium igazságaitól égő agya lüktetését figyeli homlokán, nehogy tolla végzetes barázdát szántson a papíron. Az óriási felelősségnek ez a világos tudata el kell űzze lelkéből a szélsőséges individualizmus sajnálatos kilengését is. Meg kell látni minden hasznos dolgot, még ha felekezetének falain kívül is történik az.

Isten országának szent ügye felül áll a felekezeteken. A különböző keresztyén felekezetek templomaiban különböző rítusok szerint felhangzó fohász, amint elhagyta a templomok kárpilját, egységes szimfóniába vegyülten száll-száll a magasba, s mire Isten trónjához ér: a dicséret, dicsőség, tisztesség és hálaadás egygyé lett hangjaként hajt lérdet a Mindenható előtt.

Református sajtónknak figyelemmel kell kísélnie az egyetemes keresztyénség létproblémáinak megoldása érdekében történő kísérleteket, s a nagy világkonferenciákról, amelyek e célt szolgálják, tájékoztatni az olvasókat. Így törhető meg az a felszínes felfogás, mintha a keresztyénség egyet jelentene a felekezetieskedéssel és hogy a vallásosság szembehelyezkedés, passzív elfordulás az élet mindennapi jelenségeitől.

Hogy a református sajtó helyzetét és feladatát szemléltetően is láthassuk, vessünk előbb csak rövid pillantást annak magyarországi állapotára.

A Hit és Szolgálat mozgalma által beindított akció, a ref. napilap életrehívása iránt, holt pontra jutott. Nem sikerült a 15 ezer előfizető összehozása. Ez különben elképzelhetetlen is a mai gazdasági viszonyok között. A Sylvester-nyomda pedig meg is szerezte már a rotációs gépet, melyet most kénytelen másképp foglalkoztatni. Keresztyén Család, Téli Újság heti ca. 35.000 példányban, Magyar Föld heti 20.000 példányban jelenik meg kiadmányaiként. Ott nyomtatja a Református Presbyteri Szövetség is lapját, a magyar Presbytert, évi ötízben 21 000 példányban, hogy minden presbyternek jusson egy példány.

Ma egyetlen ref. napilap a Kecskeméten megjelenő kis helyi lap. Heti lap és egyéb gyülekezeti lap jelentős számban van, s azok az ORLE-
égisze alatt egy sajtócsoportha tömörültek. Ez a sajtócsoportha élénk
akciót fejt ki, s éppen a napokban tartja évi nagygyűlését az erők tö-
mörítése és új feladatok tárgyköréből. Van ezenkívül a Konvent égisze
alatt egy Magyar Protestáns Sajtóiroda, amely a lutheránusokkal együtt
működik és a külföldet is tájékoztatja. Megalakult már, de még nem
egészen állott munkában a Magyar Protestáns Sajtósövetség.

Ami a ref. sajtó helyzetét általában illeti, még mindig küzdenie
kell a közönnel. Szerkesztő, kiadó munkáját kevesen támogatják. A
lelkészi elem nem győzi, világi elem nem kívánja az előfizetést. A hir-
szolgálat is roppant gyenge, esetleges. A hirdetés-ügy sincs kifejlődve,
mitől pedig sok lenne várható. Égető hiány a különböző világi lapok
előfizetőiről a ref. sajtókataszter, pedig ez lenne az egyik fő statisztikai
alapp, s enélkül az olvasóközönség sem szervezhető be.

Itt nálunk pedig, a kibontakozás korát élő egyházi sajtónk, —
speciálizálódott. Kerületeink hivatalos lapjai mellett, egyes egyház-
községek, helyi érdekeken szűk keretüknel fogva is felülemelkedni
alig tudó, — hirdói, értesítőire, továbbá lelkészi, ifjúsági, női stb.
folyóiratokra, lapokra. Ezek mellett alig egy-két olyan sajtóorgánum,
mely egyetemes érdekek szolgálatába áll.

Vitán felül álló, miként csakis a decentralizálás keretében tör-
ténhetett a kiindulás. Az első lépés minden téren a helyi közvélemény
megteremtése, kialakítása. Ez pedig centralisztikus alapon nem történ-
hetik. Az egészséges építkezés valóban csak az, ha az épületet a
fundamentumból kezdjük építeni, nem pedig felülről. Elérkeztünk azon-
ban Istennek hála már oda, hogy az elaprósodott, mondhatni dara-
bokra tört egyházi sajtó terén megteremtessék a kívánatos egység.

Mint mindezek koronája, reánk nézve is óhajtható lenne a napi
sajtó, melynek érdekében katolikus testvéreink oly szép tanúságot
tettek a napokban lezajlott nagygyűlésükön. Hogy azonban a ref. napi
sajtót anyagilag életre hívassuk, ahhoz olyan nagy alapra lenne
szükség, melyre jelen adottságunk mellett nem számolhatunk. Amíg
elérkezhetik ennek ideje, lelkészeink igyekezzenek személyes érinke-
zést keresni a napilapok szerkesztőivel, s így törekedni a keresztyén
szellemnek behatolására a napilapokba. Ime Amerikában a legnagyobb
napilapok évek óta közölnek vallásos, egyházi vonatkozású építő cik-
keket. Sőt a vasárnapi iskolai leckék kidolgozásai is megjelennek
már az egyes napilapok vasárnapi számában. Ellenben ismétlem,
egyházi sajtónk terén mindenesetre megvalósítandó nálunk is a kívá-
natos egység, a meglevő és partikuláris érdekeket szolgáló orgánu-
mainknak egy egységes és közös lapban való összefogásával.

A ref. egyháztársadalom folyóirataként megindított „Kálvinista Világ“-ban, annak életrehívói és tudós szerkesztői, meg is adták már azt a mustármagot, mely kellő ápolás, egyszerűet, de főként önérzetes kálvinista akarat és áldozatkészséggel, ezen összefogó, közös nagy lappá kifejleszthető. Egyelőre legalább hetenkinti megjelenéssel. Valamint azzal parallel haladólag, a múlt évi nagyhetünkön elhalározott Presbyter című időszakos lap, úgy egy népies modorba írott társ lappal, amelyek valódi pionér munka végzésére vannak hivatva a helyes irányú ref. öntudat elmélyítése, valamint népünknek tudományos és gyakorlati ismeretekkel ellátása terén, mai kisebbségi elhagyatottságában.

A ma világot uraló eszmeáramlatok egyik élenhaladója u. i. az egységre törekvés, mely fellelhető az evangéliumi egyházak kebelében is. Ez az egység megteremtendő egyházunk társadalmában és közfelfogásában is, hogy ennek eredőjeként kitermelendő egységes közvélemény, átütő erejű ható erő lehessen s életsorsunk irányításában meghallgatást követelő sullyal bírasson. Ezt az egységre törekvést úgy szolgáljuk, ha a lizta, történelmileg kialakult ref. keresztyén világnézeten átszűrődő életideálok és gyakorlati programokkal, egyházunk minden fontosabb kérdésére vetünk világosságot, s ezen keresztül egymás jóindulatu megértésével igyekszünk kialakítani a közfelfogást. Önérzetet nyerünk ezáltal befelé és megdönthetetlen erőt reprezentálunk mindenestre kifelé.

Ott van az a nagy probléma, amely az egyház és az állam közötti viszony terén jelentkezik. Nyilvánvaló, hogy ezt a kérdést nem tekintjük még végleg lezártnak a mai kultusz törvénnyel. Évszázados jogaink ereje nem intézhető el ennek reánk oly sokban hátrányos és sokban vállveregetve kezelő rendelkezéseivel. Az annak reformjára irányuló jogos törekvésünk, már egy maga elegendő ok lehet, az egységes közszellemnek, egy egységes sajtó útján történő kialakítására.

Vagy ott van felekezeti iskoláink égető sebe. Az iskola, mint általában az egyház, elsősorban látható eszköze Isten országa eszményének. Minden erőnket és képességünket, le kell tehát kötnünk szolgálatainkban, hiszen azok még ezen csak érzékelhető mivollukon kívül, nemzeti kulturszerveink is. A háboru előtti időkből áthozott tradícióknak az a kínos zavar, mely e két főkérdésben uralkodik a lelkekben. Református egyházunk amíg egyfelől jogosan és alapításának tradíciója szerint szabadegyház, másfelől közjogi alapon az államtól várja, fenntartásának egyik bázisaként, az államsegélyt. Befurkálódik a két típus s ez annyira beidegződött már nemcsak nálunk, de általában minden evangéliumi egyházban, hogy a szigorú norma felállításának és úgy befelé, mint kifelé, sőt államközileg leendő elismertetésének és további

vitákat kizáró végleges megállapításának tizenkettedik órájába érkezünk, ha az erkölcsi világszűz fenntartani és az állami élet talpkövévé tenni akarják.

De ott van az életbevágó kérdések másik fontos csoportjaként, egyházunk törvényeinek és ezzel összefüggőleg liturgiális és egyéb nagy problémáinak, megnyílt zsinatunk asztalára kerülő halmaza. Menyire szükséges, hogy a szinarany kitermeléséhez, mindezek egységes erős közvélemény megvitatásában részesüljenek. Zsinatunk permanenciában van és foglalkozni fog a legfontosabb kérdésekkel. Hol van azonban az egységes közvélemény, amely pedig minden törvényhozásnak komoly bázist nyújtó nélkülözhetetlen előfeltétele?!

Vagy ott van a misszió kérdése, melynek minden ágában részletekre menőleg, annak különös természetéből, a helyi körülmények adottságából és esetenként specializálódó strukturájából folyólag: általános törvénnyel rendelkezni sem lehet. Az a törvény kötetekre menő paragrafust állíthatna be, bizonyára maradna mégis olyan terület, melyre nem lenne benne található tételes intézkedés. A kérdésnek ez a nagy komplexuma azonban egységes közvélemény kialakulásával, egy egységes sajtóban lefolytatott elvi és gyakorlati vita útján, önmagában nyeri megoldását. Megszűnik ezáltal ezen evangéliumi mozgalomnak sok tekintetben rendszertelen, sőt sokszor egymást gátló hálózata, amely bizony néha károsan befolyásolja minden jószándéka mellett, a hivatalos egyház tekintélyét s kantár nélkül maradván, könnyen a pietizmus vizeire siklik.

Mindezek a csak nagyvonásokban érintett kérdések, egyedül a velük összefüggő és háttérükben álló nagy világnézeti és elméleti kérdések tisztázásával nyerhetnek, az evangéliumi egyháztörténelmi hivatásának megfelelő megoldást. Ez pedig a publicisztikai megnyitást igényli, mert nem lehet olyan nagy elme, aki vállalhatná a felelősséget az önmagában, egyedül történő döntésért.

A racionalis ekonomiaát vezetjük be ily módon négy évszázados egyházunk belső életébe, mit ha nem teszünk, könyörtelenül száguld át felettünk az élet zakatoló üteme, mely megállást nem ismer.

Végezetül ismét csak Pál apostolt idézem: . . . Lerontván okoskodásokat és minden magaslatot, amely Isten ismerete ellen emeltetett és foglyul ejtvén minden gondolatot, hogy engedelmeskedjék a Krisztusnak!

Ezt tegye a ref. sajtó és ha ebben fogja feltalálni feladatát, meghallgatásra talál mindennapi imánk: Jöjjön el a Te Országod Atyánk!

A marosvásárhelyi nagyhét lefolyása.

Isten segítségével véget értek a marosvásárhelyi nagyhét áldott napjai. Az erdélyi nagyhetek rendjében ez a VII-ik, a közösen rendezettek között pedig a második volt. Szeptember 9-én a vendégek érkezésével kezdődött és 14-én a hatalmas méretű nagygyűléssel ért véget. Lefolyása a következő volt.

1. Szeptember 10. Szerda, Tanítók napja.

Délelőtt 9 órakor: Áhitat. Tartotta Farkas Jenő esperes. Dél-
előtt 10—12. Tanítói értekezlet. 1. Beszámoló a tanítói továbbképző
tanfolyamokról. Előadó Ferenczi Gábor nyárádszentbenedeki tanító.
2. Költségvetési hiányok, államsegély felosztása, a természetbeni já-
randóságoknak a változott viszonyok szerinti rendezése, a magyar
állami iskoláknál töltött szolgálati idő beszámítása. Előadó Szekeres
János marosvá-árhelyi tanító. 3. A tanterv nehézségei, különös tekin-
tettel a nemzeti tárgyakra. Előadó Lőrinczy Ferenc kolozsvári tanító.
4. Szórványok gondozása és a tanítók. Előadó Böjlhe Zoltán abfaji
tanító. Délután 4—6. Konferencia. A mai gyermek. Bevezették: Csefó
Sándor és V. Csató Gabriella, tanítóképző-intézeti igazgatók. Este
7 órakor templomi ünnepély volt a nagytemplomban. Előfohászt mon-
dott, bibliát olvasott és záróáldást mondott Tóthfalusi József lelkész.
Előadás: Az Egyház Feje. (A Heidelbergi káté 31. kérdése.) Tartotta:
Dr Gönczy Lajos theol. tanár. Gyülekezeti énekek. A Ref. Dalkör
énekszámai és dr Farczady Elekné és Dósa Mária duett-énekszámá
tette leléssé a templomi ünnepélyt.

2. Szeptember 11. Csütörtök, Tanárok napja.

Délelőtt 9 órakor: Áhitat. Tartotta Kováts Benedek vallástanár.
Dél-
előtt 10—12. Tanári értekezlet. Délután 4—6. Konferencia, tárgyai:
1. Középiskoláink legfontosabb problémája: a tanárság, előadó Járay
István nagyenyedi igazgató. 2. A középiskolai tanár szerepe a bel-
misszióban. Előadó Kováts Benedek marosvásárhelyi tanár. 3. Az ifju-
ság fegyelmezésének kérdése s ezzel kapcsolatban a régi önfegyel-
mezési rendszer felelevenítése. Előadó Csefó Sándor, nagyenyedi
tanítóképzői igazgató. 4. Az examen de capacitate és a felekezeti
iskolák. Előadó Szigyártó Gábor marosvásárhelyi tanár. Este 7 órakor
templomi ünnepély a nagytemplomban. Előfohász, bibliaolvasás, záró-
áldás: Biró András lelkész. Előadás: Az egyház tagjai (Heidelbergi
káté 32.) Tartotta Peleskei Sándor lelkész. Gyülekezeti énekek. Bustya
Erzsébet énekszámai.

3. Szeptember 12. Péntek, Lelkészek napja.

Délelőtt 9 órakor. Áhitat. Tartotta dr Tavaszy Sándor theol. igaz-
gató. Dél-
előtt 10—12. Konferencia. Az egyház és a belmisszió. Be-
vezették dr Imre Lajos theol. tanár és Debreczeni István lelkész. Dél-
után 4—6. Konferencia. A lekipásztor tanulmányai. Bevezették Zólyomi
Jenő lelkész és Szaplóczay Bertalan lelkész. Este 7 órakor a meg-
újított kistemplom 100 éves jubileumi és felszentelési ünnepélye volt.

4. Szeptember 13. Szombat, Nőszövetségek napja.

Délelőtt 9 órakor: Áhitat. Tartotta Pilder Mária. Dél-
előtt 10—12.
Az erdélyi egyházkerületi nőszövetség közgyűlése volt dr Makkai Sán-
dorné elnöklete alatt. Délután 4—6. A nőszövetség lelki kérdései.

Bevezette dr Ferencz Mihály Zsigmondné. A nőszövetség szervezeti kérdései. Bevezette dr Gyárfás Pálné. Este 7 órakor: A beöltöző diakonisszák fogadalomlétele ment végbe istentisztelet keretében a nagytemplomban. Igét hirdetett Vásárhelyi János egyházker. főjegyző. A szertartást végezte dr Makkai Sándor püspök. Énekelt Heltai Ida énekművész-tanárnő.

5. Szeptember 14. Vasárnap délelőtt 10 órakor istentiszteletek a nagy- és kistemplomban, a kollégium disztermében és udvarán.

Igehirdetők: Sulyok István püspök, Csernák Béla egyházkerületi főjegyző, Maksay Albert theol. tanár és Kováts Benedek vallástanár.

Kapcsolatosan folyt le a marosvásárhelyi református leányközépiszkola fennállásának 40-ik évfordulója alkalmával rendezett ünnep a következő programmal: Reggel 8—10 óráig gyülekezés a ref. leányiskolában és a volt növendékek számbavétele. — 10 órakor az istentiszteleten való közös részvétel. Délután fél 3 órától 4-ig iskolaügyek megbeszélése a ref. leányiskolában.

Délután 4 órakor volt a nagyhetet bezáró nagygyűlés a Kollégium udvarán.

Elnöki megnyitót mondott Sulyok István püspök. Előadás: A református sajló helyzete és feladatai: dr Nagy Sándor egyházm. gondnok. Előadás: A református társadalmi élet megszervezésének kérdései falun és városon: dr Bernády György kollegiumi főgondnok. Elnöki záróbeszédet tartott dr Makkai Sándor püspök. Este 7 órakor a marosvásárhelyi leánygimnázium fennállása 40 éves évfordulójának megünneplése a nagytemplomi hangverseny keretében.

Minden eddigi nagyhét közül ez volt a legsikerültebb és legaldásosabb. Egyfelől azért, mert részt vett benne egyházunk minden hivatalosa: tanítók, tanárok, lelkészek, presbyterek, sőt a nőszövetségek is, másfelől pedig mert olyan óriási tömeget sikerült az Ur Lelke segítségével megmozgatni, amelyenhez hasonlót még egy alkalommal sem láttunk. Erős a hitünk, hogy nem nyom nélkül múltak el e napok, hanem áldásai maradandók lesznek a lelkekben és megfognak látszani egész anyaszentegyházunk életében.

KÜLFÖLD

Németország. A német evangéliumi misszió 1930. évi jelentése a következőkről számol be: 25 protestáns missziói társaság működik, amelyek 1301 misszionáriust foglalkoztatnak a missziói mezőkön, segítve 9062 benszülött, fizetett segéd által. A pogány eredetű keresztyének száma 947,713. Van 3661 elemi iskolája, 84 felsőbb iskola, összesen 193,347 növendékkel. A német protestánsizmus 1928-ban 11 és fél millió márkát költött missziói célokra. 1914 előtt ezek a számok egy negyedrésznivel még magasabbak voltak.

Egyesült Államok. A legutolsó egyházi statisztika szerint az Egyesült Államokban 212 féle egyházi alakulat van, melyek összesen 44,380,000 felnőtt tagot számlálnak. A vasárnapi iskolák száma 21,600,000, ez a szám csak 3,700,000-rel kisebb, mint az összes iskolás gyermekek száma. A legtöbb felnőtt tagot számlál a methodista episcopalis egyház 3,700,000 iaggal, azután jön a baptisták déli egyesülete 3.300.000 taggal.

HIREK

Egyetemi tanár kinevezés.

A debreceni egyetemi egyháztörténelmi tanszékére a kormányzó dr Révész Imre debreceni lelkipásztort nevezte ki aug. 30-án nyilvános rendes tanáru. Az Ur áldása legyen életén és munkáján.

A Református Árvaházi Képes Naptárba küldött pályamunkák közül a bíráló bizottság a Tusakodás (Kiss Ferenc ref. tanító Tamáshida), Egy hitvalló (Patay Lajos ref. s.-lelkész Arad), Emlékezés Kocsi Csörgő Bálint gályarabról (Szücs László ref. lelkész Hegyközcsatár) címűeket ítélte jutalomra méltóknak. A dolgozatok az 1931. évi Naptárban fognak megjelenni. Dicsérettel tüntette ki A birkák és Az öreg főember címűeket, amelyek szer-

zőik beleegyezésével a Naptárban közölhetők, ennek következtében kérem a szerzők szives értesítését. A többi pályamunkákat beküldőik hivatalomban átvehetik. Nagyvárad 1930 szept. 15. Csernák Béla.

A Református egyházak Világszövetsége Elberfeldben tartotta gyűlését szept. 8—12-ig. Az erdélyi református egyházat dr Imre Lajos kolozsvári theol. tanár, a magyarországit Forgács Gyula sárospataki lelkész és dr Puky Endre orsz. gyűlési ale'nök, a jugoszláviai egyházat Ágoston Sándor főesperes képviselte.

Társszerkesztők:

Ardai Aladár, Bokor Sándor és Szombati Szabó István.

Az egyházkerületi Főtiszt és Mélt. Tankönyvkiadó-Bizottság által **kötelező használatra** elrendelt

**Kisbetűs Énekeskönyvek,
Nagy Vilmos-féle Nyelvgyakorlók,
Dr Szentpéterné-Gäzdac-Kandray-féle ABC és Olvasókönyvek,
Kandray-Titz-féle
Számтан—Mértan könyvek,**

továbbá

**az összes iskolai nyomtatványok,
térképek, füzetek, írószerek stb.**

az előirt árakon beszerezhetők

**Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14.**

Egyházaknak és iskoláknak 10% engedmény!

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyóásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik hetibetét gyűjtéssel. *Le-számítól váltókat. Folyósít jelzálog-kölcsönöket. Általásokat előnyösen teljesít. Minden bankszerű üzletet kedvezően lebonyolít.*

**Képviselet a triestli „Adriai“
biztosító-társaságot.** 37

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangu harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel dij-
talanul szolgálunk. 37

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

h a r a n g j a i t

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

Alapított 1840-ben

REFORMÁTUSOK LAPJA

h Királykormányelléki Rel. Egyházkerületi Hivatalos Közöny

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és laikusok saját személyükre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

Mozgósínház mentalitás.

Családi ügyben nagy városban jártam. Vasárnap elmentem a templomba. Megszámláltam az ájtatoskodókat. Alig háromszázan voltak. Holott a templom befogadóképessége háromezer.

Este elmentem a mozgósínházba. Hatalmas, fényes palotába. Négy-ötezer ember fér meg benne. Tömve volt minden sarka. A jegyszedő azt mondta: mindennap így van ez; naponta kétszer. Ötven, hatvanezer ember fordul meg benne hetenkint.

És ekkor mélyen elgondolkoztam ezen a dolgon.

Husz évvel ezelőtt még a templom kétszer volt tele minden vasárnap. Ugyhogy csak a korán menő kapott jó helyet. Ma egész pad jut egy embernek; még válogathat is bennök.

Valami mélyenjáró oka kell, hogy legyen ennek. És ez semmiesetre sem az a sokat emlegetett ok, hogy ha az igehirdetőnek „*izenete*“ van, akkor gyülekezete is van. Mert annak a fentemlített templomnak az igehirdetője ma is ugyanaz, aki husz évvel ezelőtt volt Tartalmas, kellemes, vonzó szónok.

Az emberek megváltozott mentalitásában rejlik az igazi ok. Ez a „*mozgósínház mentalitás*“. — Olyan lelkiületet értek alatta, amelyik lepkeként röppen egyik tárgyról a másikra. Képtelen a figyelmét egy tárgyra összpontosítani. Ezért aztán sekélyes, felületes, üres marad.

Erre a gyorsan pergő mozik szoktatták rá az embereket. Erre a röpke, felületes lelkiületre.

Éppen ezért a mai ifjabb nemzedék tulnyomó része nem tud következetesen gondolkodni. Minden iránt türelmetlen, ami csak nem rohanó, szenzációs vagy egyenesen idegcsiklandozó.

Az általam végignézett mozikép ártalmatlan valami volt. De végtelenül tartalmatlan, üres. Nem appellált sem az értelemre, sem az érzelemre. Csupa trivialitás. Az óriási tömeg mégis ha-

tártalanul élvezte. Elragadtatva tapsolt neki. Ezt kedveli a mai emberiség zöme. Amiben nincsen semmi „gondolkozni való.“ Ez a mai jelszó; „*Ne legyen benne semmi eltűnődni való!*“

Ezért néptelenednek el a templomok. Ezért népszerűtlenek a prédikációk. Mély gondolkozásra készítetnek. Ettől pedig valószínűséggel irtózik a mai ember.

Mit csináljon ezzel a mentalitással szemben az egyház? Milyen magatartást tanusítson?

Alkalmazkodnia kell hozzá!... mondják mindenfelől.

Bölcs beszéd; de erősen kétélű beszéd. Katasztrófális elévelkedések várnak az óvatlan lelkipásztorra ezen a téren.

Egy drasztikus példát hozok fel. Egy hivatását lelkén viselő városi lelkipásztortól hallottam a következő keserű kifakadást

— Még tótágast is állanék a szószékben, ha tudnám, hogy a tanuló ifjúságot a templomba csalogatom vele!

Mire egy bölcs öreg szolgatárs azt jegyezte meg rá:

— Próbálja meg, kedves öcsém uram. Eljönnek a tanulók, megnézik és eltávoznak, mondván: „Láttuk a papunkat tótágast állani.“ Egyebet nem érne el vele.

Az „alkalmazkodó“ igehirdetés nagyon könnyen ide sülyedhet. Vulgaris, degradáló akrobata mutatványá válik.

Sőt a minap egyik londoni angol ujságban az egyik szekta istentiszteleti programját hirdette. Azzal akarta hiveit odacsalogatni, hogy a prédikáció címét is tudatta. Hangzott pedig az így: „*Vágassa le a haját.*“

Ez már mozgószínház mentalitás... az igehirdető részéről. Szomorú zsonglőrösködés.

De idefajul az „alkalmazkodó“ igehirdetés... avatatlan kezekben.

Az apostolok nem cselekedtek így. Nem keresték az emberek olcsó kegyét. Azért diadalmaskodtak.

Jól mondotta egy amerikai lelkész nemrégén:

— Hogyha az egyházat teaestélyek, fagyaltok, tréfák tartják csak fent, az az egyház egész bizonyosan távolodik már el Jézustól Krisztustól.

Mindezek azonban negatív dolgok. Mi a pozitívum? A komoly lelkek számára mi a biztos utmutató? Mit csináljon a lelkipásztor a tömegek közönyével szemben? A vallás merev formalizmusa és csalárd szenzácionálizmusa közt a helyes közeputat kell megtalálnia. Ez pedig a következő:

„Akár hallgatnak ránk, akár nem, szent kötelességünk nekünk Krisztus igaz evangéliomát hűségesen proklamálni. Szere-

tettel embertársaink iránt, teljes lojalitással Mesterünk iránt, de nem lépve egyességre semmiféle *zeitgest*-tel sem."

Minden időben az ilyen *hűség* mentette meg a vallást. A „*maradék hűsége*“.

Éjsötét napokban mindig azok mentették meg a helyzetet, akik a *tiszta* fényt lobogtatták.

Ez a mi Krisztusszabta kötelességünk!

Feljegyzések a marosvásárhelyi nagyhétről.

Ez volt az első kísérlet az egyház különféle munkásainak bevonására és az első kísérlet jól sikerült. Első napon a tanítók, másodikon a tanárok napja volt. Mindkettőre nagy számmal gyülekeztek össze. A saját sérelmeik mellett sorba kerültek a mindnyájunkat sulyosan érintő közös problémák: amelyeknek középpontjában a mai gyermek és a mai ifjuság állott. Jóleső tapasztalás volt, hogy úgy a tanítók, mint a tanárok a már jelenlevő lelkészekkel együtt közös egyetértéssel igyekeztek mindenben a legcélravezetőbb módokat megtalálni. Ellenben sajnálatosan kellett megállapítanunk, hogy kerületünk tantestületeiből senki sem volt jelen. A jövőben mindent el kell követnünk ennek megváltoztatására, ha kell, az anyagi akadályok elhárításával is.

A lelkészek napjának, mint ismeretes, két témája volt: a belmisszió és a lekipásztor tanulmányai. Csakugyan ez a gyakorló, de tudományos színvonalon megmaradó lelkész két legfontosabb kérdése. Az elsőről már többször hallottuk, hogy ezt a tárgyat bőségesen kimerítettük és nem szükséges már róla beszélni. De ez a konferencia az ellenkezőjét bizonyította. Anynyira érdekli a lelkészi kart, hogy a délelőtt nem volt elég a tárgy megvitatására, hanem a délutánból is egy jó órát erre kellett fordítani és így is kimerítetlen maradt. A tárgy felfogására és a megnyilvánult lelkesedésre nézve legjellemzőbb volt egyik öreg lelkésztestvérünknek az előadások után tett spontán és sugárzó örömmel való nyilatkozata: „mert már van bizalmam a jövő felől“.

A belmisszióról szóló előadásokhoz történt hozzászólások során több rokon tárgy került elő, melyek mind külön előadást és megbeszélést kívánnának. Ez a tény, valamint az, hogy sokan az idő hiánya miatt nem adhatták elő mondanivalóikat, a lelkipásztor tanulmányairól pedig egyáltalán nem volt idő megbeszélést folytatni, sőt a második előadást is csak nagy vonásokban

összevonva ismertethette az előadó, mind arról győzött meg, hogy a lelkészek konferenciájára egy nap semmiképpen sem elegendő. Igaz ugyan, hogy az erdélyi kerület az idén rendezett tudományos konferenciát, de ez a régi lelkészi konferenciákat korántsem pótolja olyan mértékben, hogy a nagyhéten a lelkészek értekezletét egy napra lehetne szorítani.

A lelkészek napjának megragadó momentuma volt az amerikai lelkésztársak üdvözlete, melyet Varga Sándor pittsburgi lelkész tolmácsolt a Református Lelkészegyesület és a központi egyházi bizottság nevében.

Feljegyzésre méltó eseményekben leggazdagabb és legföl-emelőbb volt a nőszövetségek napja. Ez mutatta meg azt az áldást, melyet Isten számunkra a nőszövetségekben adott és azt az erőt, mely egyházunkban van. Ez a nap példát adott nekünk a nőszövetségi munkára, elénk tárva ennek a munkának az értékét és ez a nap töltött el legnagyobb reménységgel a jövő felől.

A hatalmas vártemplom már kora reggel zsufolásig megtelt a környékről és messzeföldről felsereglett lelkes asszonyok és leányok megszámlálhatatlan sokaságával. Kedves és érdekes látvány volt, amint különböző viseleteikben egésznapos élelemmel megrakott kosaraikkal gyülekeztek és elhelyezkedtek a templomban, kosaraikat maguk elé téve földszinten és karzaton egyaránt. Az egész nap az igazi keresztyén testvériség jegyében telt el. Megörökitésre érdemes kép lett volna, amint az elnöki asztallal szemben ott álltak egymás mellett az egyszerű és uri asszonyok, leányok, a nagy tolongásban is szeretettel és minden idegesség nélkül adva a lehetőség szerint helyet egymásnak. Ennek a testvéri együttérzésnek leghivebb kifejezése az a jelenet volt, mikor a menhelyi szegény proletár gyermekek gondviselésére nézve egy bárónő terjesztett elő nagy szeretettel kidolgozott javaslatot.

Az áldozatkészség is megható módon nyilvánult meg a Református Család részére rögtönzött adakozásban, mikor néhány perc alatt 6500 Lei gyűlt össze a lap részére.

Külön meg kell emlékezni Makkay Sándorné megnyitójáról és egész elnöki működéséről is a két előadóról: dr. Ferenc Mihály Zsigmondnéról és dr. Gyárfás Pálnéról. Az első a lelki élet kérdéseiben való bámulatos elmélyedésével, a másik pedig a szervezeti teendőkben való nagyon alapos jártassággal és mindkettőn annyi theologiai ismerettel és dogmatikus kifejezé-

sekkel és vonzó bájjal tartották meg előadásait, hogy valóságos élmény volt a hallgatók számára.

Legmegkapóbb része volt az egész napnak az esti templomi ünnepély keretében hét új diakonissza felavatása, kik közül egy kerületünkbeli, a biharmegyei Micskéről való. A szertartás kérdéseire szinte örvendő hangossággal mondták a feleletet: igérjük és fogadjuk. Mikor pedig a püspök felhatalmazása után fölzendült az ajkukon az ének, nagyon sok meglett, komoly férfi szemében megcsillogtak a meghatottság könnyei.

Az utolsó nap, vasárnap akkora tömeg sereglett össze, hogy a két templom és kollégium diszterme nem tudta befogadni, hanem a kollégium udvarán is isteniszteletet kellett tartani.

A lelkesedés a délutáni záró gyűlésen emelkedett legmagasabbra, mikor különösen a református sajtó kérdése váltott ki kitörő visszhangot.

Az egész nagyhétnek, hatásának, áldásának, a résztvevők hitének és áhítatos érzéseinek leghivebb jellemzője volt, a nagygyűlésről estefelé hazamenő vidékiek egyik csoportja. A falusi szekéren nagy szorongásban elhelyezkedve, amint kifelé indultak a városból, az ajkukon felzendült az ének és zengett buzgón, hittel, tulszárnyalva a kocsizörgés, a város lármáját. „Nagy vagy Te Isten, nagy a te hatalmad“.

Fel kell jegyezzük a marosvásárhelyiek szeretetét és sok lelkes fáradozását, mellyel a kollégium előjárósága, a nőszövetség, a bibliakörök s a presbyterium és az egész gyülekezet, de különösen Tóthfalusi József lelkész és Nagy Endre kollégiumi igazgató lelkes odaadással és meghálálhatlan szeretettel buzgókodtak a nagy napok megrendezésében.

Még egy feljegyezni valónk van. Kerületünkbeli püspökünkön kívül 7 lelkész — közülök 4 előadó — 3 nő és 1 világi — szintén előadó — volt jelen. Pedig ez a nagyhét közös volt. Akik ott voltunk, hálát adunk Istennek, hogy jelen lehettünk és sok-sok gazdag áldást nyerhettünk tőle.

FELHIVÁS! Felkérjük azon előfizetőinket, akik előfizetési díjakkal még az elmúlt évről hátralékban vannak, hogy azokat postafordultával kiegyenlíteni sziveskedjenek, mert a lap részökre való küldését már így kénytelenek voltunk beszüntetni.

„Egyházunk megújodása ifjuságunkban“:

A bihari egyházmegyei lelkeszi értekezletre
írta és felolvasta dr Szabó Lajos.

Kezemben a Nagytiszteletű esperes ur levele, melyben ez előadás megtartására kért meg, lelkemben aggodalommal, ajkamon kérdéssel és felelettel: Vajjon megtudok-e felelni, vajjon fiatal tapasztalataim elegendők-e e feladat megoldásához?

A néma csöndben Krisztus szava csendül meg lelkemben: „elég neked az én kegyelmem; mert az én erőm erőtlenség által végezted el.“ [II. Kor. 12:9.] Eloszlanak aggodalmaim, egy fényes utat látok, az ut felett egy felirást: „A diadalmas egyház utja“, az ut kezdetén a krisztusi parancs: ... „tegyetek tanítványokká minden népeket...“ látom a célt: a szentek egyezségét és végül látom az eszközöket, közöttük egy lelkes ifjuságot látok, kezökben szentkönyv, lelkökben égő vágy, az utjuk az anyaszentegyház diadalmas utja, céljuk a Krisztus.

Egy ilyen ifjuságot vezetni, egy ilyen ifjussággal küzdeni, egy ilyen ifjussággal új életre kelteni anyaszentegyházunkat, felrázni azt, a közömbösség, az álmodás által reánehazódott letargikus állapotból... én azt hiszem, Nagytiszteletű Lelkész urak, hogy ez a feladat nekünk ma kisebbségi sorsba került magyar lelkészeknek: *különösképen kötelességünk*. Küldetésünk a legfelelősségteljesebb, talán legnehezebb, de leggyönyörűsebb.

I. Az ifjusági munka első uttörői:

A) A mai ifjusági keresztyén egyesület megalapítója Williams György [Uiljemsz]. Paraszt család gyermeke. Mint kereskedő segéd már tevékeny részt vett az óriás világváros különböző keresztyén munkáiban. De hamar észrevette, hogy egyházának megújodása, csak egy intenzív ifjusági munka által érhető el. Látta, tapasztalta mekkora testi és lelki romlásnak van kitéve az ifjuság, hogy leselkedik rájuk minden utcasarkon a bűn s milyen kevés ellenálló erejük van a Krisztus nélkül. Megkezdte tehát azt a munkát, mely szinte lehetetlennek látszik s 12 ifjuval megalapítja az első I. K. E.-t. 1905 ben már 45 nemzet körében 7676 egyesület működött 707,667 taggal. A bűn fertőjéből kimentett ifjak előtt egy új élet kapuja tárult fel, lelkük megtelik a Krisztus utáni vágygal s élnek többé már nem ők, hanem él bennük a Krisztus. Imádság és bibliatanulmány az erőforrásuk; jólét, szeretet, barátság az örömük; fegyverük a bűn és a rossz

elleni harcban a hit, műveltség, a munka. És Williams boldog volt, ha Krisztus katonáin végig tekintet, még aggastyán korában, halála évében is elment Párisba, hogy az I. K. E. nagy nemzetközi konferenciáján résztvegyen. Ekkor mondotta e szép bucsuszavakat: „Francia ifjak, ha boldog, hasznos és nyereséges életet akartok adjátok át magatokat Istennek még ifjuságtok idején“. Az utolsó szava is ez volt haldoklásakor: „Kedves Ifjaim..“

Ennek az áldott mozgalomnak irányítója szervezője nálunk dr Imre Lajos a kolozsvári theologia tudós professzora, a mai belmisszió hőse. Fáradságot nem ismerve irányítja a szervezés nehéz munkáját, szeretettel csüng az erdélyi magyar ifjuságon, mert érzi, hogy anyaszentegyházunk megújítása, csak e megmentett ifju lelkek által érhető el. Pilder Mária és László Dezső utazótitkárok munkája is áldásosan kapcsolódik bele a nagy munkakörbe. A gondviselés nagy Istene áldja és őrizze meg őket.

b) Szintén a Krisztusért és az egyházért végez áldásos munkát egy másik nagy ifjusági mozgalom, a C. E. [Cristian Evdeavor], bár nincs annyira összenőve az egyházzal, mint az I. K. E. Éppen ezért a multban sok támadás is érte. E mozgalom megalapítója: Clark Ferenc.

A XIX. század hetvenes éveiben Clark E. Ferenc portlandi lelkészt [Egyesült állam] mint kiváló igehirdetőt, fáradhatatlan gyülekezeti munkást, hűséges pásztort, hamar megszerették.

Szolgálatát kezdettől fogva minden alkalmat megragadott arra, hogy a fiatalságot is bekapcsolja a gyülekezeti életbe. Fáradozásának meg lesz az eredménye: 1880. év végén egy általános imahétnek a következtében sok fiatal szívben döntő átalakulás történt; sok fiatal lélek hódolt meg a Jézus Krisztus előtt. Égett a vágy bennük, hogy tehessenek valamit azért, akit szeretni kezdtek. Vagy 25–30 ifju lépett be a portlandi egyház tagjai közé [u. i. Amerikában csak az lesz a gyülekezet tagjává, aki érett megfontolással, önként belép abba].

Korábbi években egyesek hasonló körülmények között lettek a gyülekezet tagjaivá, de ezek a szó szoros értelmében összetett kézzel figyelték az egyház élettevékenységét. Vajjon erre a sorsra lesznek az új jövevények is kárhóztatva? Vajjon csak számbelileg növelik-e az egyházat, anélkül azonban, hogy annak lelkierejét növelnék? Ezek a kérdések súlyosan neheztedek a gyülekezet lelkészének a lelkére. Világos volt, hogy alkalmat kell adni mindegyiknek arra, hogy valami munkát végezhessen a Mesterért. A valóság azonban az volt, hogy sem abban az egyházban, sem pedig másutt nem volt elegendő

alkalom arra, hogy a fiatal keresztyének a Krisztus iránti hűségüket kifejezhessék, égő szeretetüket az ő szolgálataiba állíthassák.

A legelső nagy kérdés az volt, hogy kelljen megváltoztatni a dolgoknak ezt az állását? ... és Clark dr megtalálja az utat, megalapítja az első keresztyén szövetséget a C. E.-t 1881 febr. 1-én. Megalkotja alapszabályait és megindul e diadalmos munka a „Krisztusért és az Egyházért” ...

Nálunk ez a munka az 1900 as években indul meg. Uttörői dr Szabó Aladár, Vargha Gyuláné, dr Kecskeméthy István kolozsvári ref. theologiai tanár, Antal Gézáné, Csűrös István, majd Kovács Lajos dr, Vargha Tamás, Kádár Géza és még számosan. Megteremtették és szélesebb körben ismertté tették az újabb magyar vallásos énekirodalmat, elterjesztették a konferenciák szeretetvendégségek, vallásos estélyek, bibliakörök, házi istentiszteletek szokását, a zülött nők és életuntak komoly lelki gondozását. Erőteljessé lettek a külmiszióval való foglalkozást s nevelték a magyarok által kiküldött első magyar missziónáriusnőt. Belevitték a köztudatba egy nagy lelkiébredés szükségességét s a magyarságnak az egész világ protestantizmusa előtt becsületet és a külföldön sok barátot szerettek. Budapesten 1927 ben tartották meg konferenciájukat, 22 különböző nemzet volt képviselve, 600 külföldi kiküldöttel, a konferencia a kormányzó fővédnöksége, a protestáns miniszterek és más kiváló közéleti férfiak védnöksége alatt folyt le. A székesfőváros ragyogó diszben fogadó estélyt adott a külföldiek részére.

(Folyt. köv.)

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Bódogh Ilona, Varga Ferenc hk. kovácsi i kántortanító felesége, Bódogh János hk. kovácsi-i lelkész leánya, 30 éves korában, f. hó 23 án meghalt. Temetése Szücs László hk. csatári lelkész szolgálatával a helyi gyülekezet és a vidék intelligens társadalmának mély részvétele mellett f. hó 25-én, csütörtökön ment végbe Hegyközkovácsiban. Az elhunyt ifju nő nemcsak a lelkészi családnak volt legértékesebb és legkedvesebb tagja, hanem valamikor a nagyvárad tanítónőképző intézetnek is jelesen végzett és sok reményre jogosító növendéke, később a kis tanítócsaládnak féltveőrzött szemefénye. Az ur nem engedte valóra válni a hozzáfűzött reményeket. Hosszas betegeskedés és érette való aggodások után kiszólitotta az életből. Porig sujtott szülei, testvére és férje mellett 3 éves kis gyermeke maradt utána, legdrágább kincsét, édesanyját veszve, árván. — Az Úr adjon a kesergőnek vigaszt, az elhunytak csendes pihenést. Emléke, mint jó illat, áldott szerettei, tisztelői körében.

KÜLFÖLD

A heidelbergi káté bevezetésének három s a reformáció négyszázados évfordulóját Siegen [Westfalien] város és tartomány, október 31—november 2-ig, fényes és nagyszabásu kezek közt akarja megünnepelni. Az ünnepegeknek említésre méltó bevezetése a különböző holland és német muzeumokból, valamint magántulajdonokból rendezett Heidelbergi Káté és Reformációi emlék kiállítás, mit rengeteg érdeklődő előtt aug. 8 án nyitottak meg.

Az Indiában folyó vallási és kulturális mozgalmakról közül hosszabb beszámolót a francia Svájcban megjelenő „Semaine Religieuse” a „Bericht Simon” alapján E beszámoló is élénk bizonyosága annak a messzemenő érdeklődésnek, mivel a németek s franciák az Indiában folyó keresztyén munkával szemben viseltetnek Indiának 319 millió lakosa közül csupán 4 és fél millió a keresztyén, miből 1,700 000 katolikus. Nagy teljesítménynek tekintik hogy a keresztyéneknek egyötödrésze tud írni és olvasni. Különösen nagy és szép munkát végez a teljesen állati sorban élő páriák között az üdvhadsereg.

K. I. E. munka. Az Amerikában folyó K I E munkának sok erőt, de ugyanakkor sok kísértést is jelentett mindig a praktikus amerikai szellem. A reklám és technika világában állandóan fenyegette s fenyegeti az ifjuság közötti evangéliumi munkát az eltechnizálódás veszedelme. Bizony, az evangéliumi munkából sokszor éppen az evangéliom hull ki. Erre a már sokunktól látott szomorú tényre mutat rá az észak-amerikai mozgalom „Association Forum” című lapjában az egyik K. I. E. [C. V. I. M.] titkár, amikor saját magukról a többek közt ezt írja: „Mi jól tudunk nagyszerű terveket csinálni, hatalmas tömegeket megmozgatni, megnyitó vacsorákat rendezni, pénzt kérni, deficitet elhallgatni, pompás beszámolókat adni. Ezekben otthon vagyunk. Ezt jól megtanultuk. De ha az ifju emberek levetnék az álarcot, ha egyszer úgy néznénk őket, amint vannak, a testileg szépen kifejlődött, de vallási életükben kiskorú, újjászületés után vágyó ifjuságot — mit csinálnánk mi akkor? Ebben már dilettánsok vagyunk.”

Ragar, a híres szociálista lelkész, professzor az oroszországi állapotokról így beszél: „Az, ami Oroszországban történik, Isten ítélete a mi keresztyénségünk felett. A mi nyugati kulturánk az orosz tükörben megláthatja annak az u'nak a végpontját, amelyiken halad. A tudomány istenítésének, az élet elracionalizálásának, az Istentől való elesettségek az útja ez. Az oroszországi tömeges istentagadás hatalmas intés nekünk a megtérésre, mert már közöttünk is ott az istentagadó ember. Az orosz bábeltorony össze fog omolni, de előtte s utána még borzalmas dolgokat fogunk látni.” „Az egyháznak jó az, ha Isten ítéletet tart felette. Az üldözött Krisztus az igazi Krisztus. Az istentelenségnek nyilvánvalóvá kell lenni, hogy Isten kijelentette magát. Krisztust megelőzi az antikrisztus” Ragar e szavaival kapcsolatban utalunk arra a felemelő s megható tényre,

hogy az orosz üldözött evangélikus gyülekezetek minden üldözöttség dacára is — titokban ugyan — de bensőségesen ünnepték meg az ágostai hitvallás 400 éves emléknapiját.

Németországban az állam és az egyház közötti konkordátum megállapításánál nehézségeket okoz a teológiai tanári székek betöltésének kérdése. Az egyház lehetetlennek tartja a helyzetet, mely szerint „az atheista állam” a maga kénye s kedve szerint intézkedik egy ilyen, az egyházra nézve oly fontos dologban. Mind többek ajkáról s mind erősebben hangzik fel az a meggyőződés, hogy itt az ideje az egyháznak külön szabad fakultásokat felállítva, az egyetemtől s így az államtól is függetlenül oldani meg a papnevelés kérdését.

Stuttgarban volt augusztus 1—5 ig a német vallásos szociálisták kongresszusa. Az egyházi lapok közül az „Evangelische Kirchenblatt für Württemberg” ad részletes tudósítást a kongresszusról, amelyiknek egyik legelszomorítóbb jelene az volt, mikor a lippei Landesverbandnak a kongresszus egy vörös zászlót, rajta fekete kereszttel, ajándékozott elismerésük jeléül, amiért Lippében a református egyház mellett egy külön egyházat alapítottak. A tudósító szerint a vallásos szociálisták ma sokkal messzebb állanak az egyháztól, mint két évvel ezelőtt.

Északamerikában az egykor oly erős hitvallási alapon álló presbiteriánus egyház abban a veszélyben forog, hogy áldozata lesz könnyelműségének és felületességének. A presbiteriek ugyanis már hosszabb idő óta üzik azt a veszélyes játékot, hogy ugyanakkor, mikor képzett, református lelkészeket nem engednek be gyülekezeteikbe, baptista, methodista, predikátorokat alkalmaznak. Így esett meg pld az is, hogy a híres baptista Fosdith, kinek „Imádság értelme”, „Hit értelme” című könyvei nálunk is meglehetősen népszerűségnek örvendenek, jóllehet nyíltan tagadta a református egyház hitvallási tanait, több éven keresztül volt az egyik nagy gyülekezet lelkésze. A teológusok és a gyülekezetek tagjainak soraiból egyre gyakrabban hangzanak fel tiltakozások a visszaélések ellen s még remélik, idején ébredtek fel, hogy egyházukat megmentésék.

Fentebbi közléseinket a „Reformierte Kirchenzeitung”, „Evangelisch reformiertes Wochenblatt”, „Christlicher Volksbote am Basel” című lapok cikkei és hirei alapján adjuk.

Oroszország. Vallásos propagandáért elítélt vörös katonák. A szovjet törvényszék Andrionchenko és Egorov nevű vörös katonákat 8—8 évi börtönre ítélte, mert az evangéliumot és más vallásos iratokat osztogattak a kaszárnyákban.

Az „istentelenek” mozgalmának tervei. Az „istentelenek” központi tanácsának végrehajtó irodája a május 27-iki gyűlésén elhatározta, hogy felülvizsgálja a vallásellenes szervek egész eddigi működését, hogy intenzívebbé tegye a propagandát, hogy szoros együttműködés legyen a szindikátusok központi tanácsa és vallásellenes kurzusok, a kommunista ifjúság és a közoktatásügyi felügyelőség között, remélve, hogy így a tömegek a határozott atheizmus felé fognak haladni.

HIREK

A Bihar Református Egyházmegye f. évi szeptember hó 29-én és 30-án Nagyváradon, a Leánynevelő intézet disztermében tartja őszi rendes közgyűlését és bírósági ülését.

Megjeleni Debreczeni István:

„Kicsoda ez?” egyházi beszédek tartalmazó kötele. Ára 150 Le! Kapható kerületünk iratterjesztésében és a szerzőnél, Szatmárt.

Társszerkesztők:

Ardai Aladár, Bokor Sándor és Szombati Szabó István.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Tanügyi: 4624—1930 II. *Valamennyi kebelbeli tanítónak.* Az elemi oktatási törvény 224 fejelet módosító 1929 aug 5-én szentesített s a Mon. Ofi. 1929 aug. 10-iki számában közölt törvény szerint azok az 1914-ben és a következő években végzett tanítóképzőintézetben növendékek, akik mozgósítva voltak, úgy inkadrálendók, mintha diplomájuk megszerzése után szolgálatba léptek volna. Akik ezen alapon inkadrálásuk kiigazítását kívánják, jelentsék f. évi okt. 31-ig a püspöki hivatalnak. Oradea—Nagyvárad, 1930 szeptember 24. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Az egyházkerületi Főtiszt és Mélt. Tankönyvkiadó-Bizottság által **kötelező használatra** elrendelt

**Kisbetűs Énekeskönyvek,
Nagy Vilmos-féle Nyelvgyakorlók,
Dr Szentpéteryné-Gázdac-Kandray-féle ABC és Olvasókönyvek,
Kandray-Titz-féle
Számtan—Mértan könyvek,**

továbbá

**az összes iskolai nyomtatványok,
térképek, füzetek, írószerek stb.**

az előirt árakon beszerezhetők

Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea—Nagyvárad, Iosli Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14.

Egyházaknak és iskoláknak 10% engedmény!

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Arad Cermeiu—Csermő

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyóásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. *Le-számítól váltókat. Folyósít* jelzálog-kölcsönöket. Átutalásokat előnyösen teljesít. Minden bankszerű üzletet kedvezően lebonyolít.

**Képviselet a triestli „Adriai”
biztosító-társaságot. 38**

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel díj-
talanul szolgálunk. 38

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

h a r a n g j a i t 38

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas
harangszerelevények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

Alapított 1840-ben